

Onsdagen den 15 april

Kl. 09.00–19.56

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 25 mars justerades.

§ 2 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Göran Hägglund* (KD) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 25 april.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:443

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:443 Sänkt ROT-avdrag
av Maria Malmer Stenergard (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 2 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 13 april 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:444

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:444 Västra länkens betydelse för Umeås utveckling

av Edward Riedl (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 5 maj 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 13 april 2015

Näringsdepartementet

Anna Johansson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:450

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:450 Regeringens brutna vallöfte om ROT-avdraget

av Jan Ericsson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 maj 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 13 april 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:451

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:451 Arbetsgivaravgifterna för unga

av Aron Modig (KD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 maj 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 13 april 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:463 Slopas gåvoavdrag
av Aron Modig (KD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 maj 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 13 april 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

STYLEREF Kantrubrik
* MERGEFORMAT

Interpellation 2014/15:501

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:501 Hälsoeffekter av slopandet av den bortre tidsgränsen

av Lotta Finstorp (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 5 maj 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 14 april 2015

Socialdepartementet

Annika Strandhäll (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditions- och rättschef

§ 4 Anmälan om faktapromemoria

Förste vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2014/15:FPM27 Meddelande om vattendirektivet och översvämningsdirektivet KOM(2015) 120 till miljö- och jordbruksutskottet

§ 5 Anmälan om granskningsrapport

Förste vice talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen:

RiR 2015:5 Digitalradio – varför och för vem?

§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner
2014/15:96 till näringsutskottet
2014/15:108 till justitieutskottet
2014/15:110 till näringsutskottet

§ 7 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Finansutskottets betänkande
2014/15:FiU30 En parlamentarisk utredning om överskottsålet och dess roll i det finanspolitiska ramverket

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2014/15:AU7 Arbetslöshetsförsäkringen

Kultur för alla

§ 8 Kultur för alla

Kulturutskottets betänkande 2014/15:KrU7
Kultur för alla
föredrogs.

Anf. 1 ARON EMILSSON (SD):

Herr talman! Jag vill inledningsvis yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation 5, gällande Nordens hus i Sverige, och reservation 7, gällande filmfrågor. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag, särskilt tillkännagivandet om kultur för äldre, vilket är viktigt.

Herr talman! Det nordiska utbytet och samarbetet är ständigt aktuellt. Inte minst under senare tid då fördjupningen av det nordiska försvarssamarbetet blivit förstasidesstoff och en viktig utrikespolitisk fråga i vårt närområde blir det här påtagligt. Det finns all anledning att bevara, stärka och utveckla det nordiska samarbetet. Våra länder har mycket gemensamt, och det nordiska samarbetet är vid det här laget inarbetat sedan många år. Valfärd, folkhälsa och gemensamma strävanden för fred och säkerhet men också kultursamverkan och demokratiska fri- och rättigheter är några områden där vi har gemensamma intressen.

Vi anser att möjligheterna att inrätta ett Nordens hus i Sverige bör utredas. Sverigedemokraterna förespråkar ett förstärkt samarbete inom kultur- och utbildningsområdet, där vi menar att den nordiska språkförståelsen kan förbättras och en nordisk kulturkanon införs som en naturlig utveckling av den litteraturkanon som redan existerar. Ett tätare samarbete när det gäller friluftslivet och marknadsföring av Norden som besöksmål kan ske, bland mycket annat.

Ett centrum för nordisk dialog och nordiskt kulturutbyte i Sverige skulle sannolikt bidra till en mer livskraftig debatt om de nordiska frågorna samt till ett ökat fokus på de förenande dragen i de nordiska ländernas

kulturer och historia. Flera nordiska länder och självstyrande områden såsom Island, Färöarna, Grönland och Finland har liknande centrum som finansieras helt eller delvis av Nordiska ministerrådet. Det finns alltså alla möjligheter för regeringen att utreda hur man skulle kunna implementera detta även här.

Märkligt är att övriga partier ägnar huvuddelen av utskottets ställningstagande till att påpeka betydelsen av det nordiska samarbetet för att sedan fastslå att inte ens en utredning om ett Nordens hus i Sverige är nödvändig.

Herr talman! Det svenska filmavtalet har sin bakgrund i början av 1960-talet. Avtalet har omförhandlats vid flera tillfällen, och för statens räkning har det varit regeringen som haft till uppgift att delta i förhandlingarna och underteckna avtalet. Riksdagen har formellt godkänt avtalet för att medge den finansiering som sker genom statliga bidrag.

Sverigedemokraterna menar dock att det inte är en helt tillfredsställande modell att riksdagen enbart får besluta om ett redan färdigförhandlat avtal. Som folkets främsta företrädare borde riksdagen ha viss möjlighet att påverka ett avtal som ligger till grund för fördelningen av skattemedel. Det borde gå att stärka den parlamentariska översynen och delaktigheten i denna process.

I likhet med utskottet i stort noterar vi att Kulturdepartementet nu ser över inriktningen för den framtida filmpolitiken, och vi väntar med intresse på den departementspromemoria som ska komma.

Vidare anser vi det olyckligt att filmavtalet har låsts fast vid att utvärdera jämställdhet genom att se till i hur hög grad fördelning av stöd går till män respektive kvinnor och att det förutsätter bristande jämställdhet i de fall denna fördelning inte är helt jämn. Vi befarar också att det kan finnas en risk för att det övergripande målet om en jämn könsfördelning leder till att andra, kvalitativa bedömningsgrunder åsidosätts.

Herr talman! Vi har de senaste åren sett ett stort och allmänt intresse för historia och kulturarv. Filmer och tv-serier som skildrar historiska händelser, samhällsliv under äldre tidsepoker liksom seder och bruk vinner inte sällan goda tittarsiffror och stort populärkulturellt intresse. Vi ser det inte minst inom film- och tv-serievärlden, och då särskilt inom public service. Det är fantastiskt. Historia är kul, spännande och lärorikt samtidigt som det gör stor samhällsnytta. Genom att förstå sin historia lär man också känna sin samtid och kan förstå orsak och verkan i vår egen samhällsutveckling.

Kulturarvspedagogik, inte minst visuell och digital sådan, förenar med andra ord nytta och nöje. Producenter av historisk film och kulturarvsfilm verkar dock ofta under särskilda och ibland fördyrande villkor, och genren har tenderat att hamna mellan stolarna i fråga om bidragsgivning.

Sverigedemokraterna anser därför att det vore önskvärt med ett särskilt stöd till historisk film och kulturarvsfilm som lyfter upp och levandegör vår kulturhistoria. Kunskap om historia och kulturarv är vidgad livserfarenhet och kollektivt minne som är värt att komma ihåg. Det är vår övertygelse att stärkta möjligheter till produktion av historisk film skulle bidra till kunskap, lärande, integration och ökade möjligheter att förstå Sveriges utveckling.

Den satsning som under denna mandatperiod görs på digitalisering av det svenska filmarvet, genom Filmarkivet, är fantastisk och glädjande, men jag kan inte dela utskottets mening att det måste stå i motsats till en satsning på ny historisk film och kulturarvsfilm.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag uttrycka mitt gillande av att utskottet kunnat enas om ett tillkännagivande om betydelsen av satsningen Kultur för äldre, vilken spelar stor roll men har ännu större potential för att främja en stimulerande och hälsosam ålderdom. Sverigedemokraterna ville i höstens budget stärka vad vi kallar skapande äldreomsorg, bland annat genom Kultur för äldre, och vi ser med intresse framemot hur regeringen väljer att följa upp och gå vidare med detta tillkännagivande.

Anf. 2 PER LODENIUS (C):

Herr talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till reservation 1, och det är för att vi behöver kulturen för att leva. Kulturen har nämligen sitt egenvärde.

Ett kulturliv där alla är välkomna och kan delta är en viktig kraft för ett samhälle som håller ihop på lång sikt. För mig och Centerpartiet är det därför viktigt och väsentligt att kulturen är just tillgänglig.

Tillgänglighet till kultur skulle jag vilja definiera som att den bärs upp av tre ben. Det ska inte spela någon roll om man har någon funktionsnedsättning. Det ska inte spela någon roll vilken social eller ekonomisk situation man lever i. Det ska heller inte spela någon roll var i landet man bor.

Kulturen ska finnas till för alla. Kulturen ska vara möjlig för alla. Kulturen har en stor roll i vårt samhälle. Den har en roll som mötesplats där vi gemensamt förstår oss själva och samhället vi lever i. Där kan vi utvecklas i spännande möten med varandra. Där kan vi få nya perspektiv och känna sammanhang i tillvaron, och där kan vår kreativitet och förståelse för andra utvecklas. Att ge den möjligheten är en självklar del av det offentliga uppdraget.

Jag vill påstå att kulturen är en omistlig del av mänskligt liv och därför en viktig uppgift för samhället. Här är kultursamverkansmodellen en viktig motor till att utveckla kulturen i just hela landet. Med en väl genomförd dialog och ett gott samarbete inom regionen får också kulturlivet ett uppsving. Men för att det ska fungera är det viktigt att regionen för en öppen, lyssnande och tillåtande dialog med kommunerna, det fria kulturlivets organisationer, studieförbunden och folkhögskolorna, de ideella kulturorganisationerna, det civila samhället, de professionella kulturutövarna och alla övriga aktörer inom regionens kulturliv.

Det är viktigt för ett rikt och nära kulturutbud men även för en attraktiv region i stort. Kultur har ju också en viktig utvecklingspotential, inte minst när det gäller den regionala tillväxten. EU har till exempel identifierat att kulturella och kreativa näringar svarar för 3 procent av EU:s totala sysselsättning. Det är en sektor med hög tillväxt. Försiktiga beräkningar visar att närmare 200 000 personer arbetar inom sektorn här i Sverige. Det finns en mängd kombinationer mellan dessa näringar och andra näringar där de kulturella näringarna och kulturarbetarna stärker och utvecklar andra näringar.

Herr talman! Det finns, kort sagt, en potential i hela landet, och det finns en stor kompetens inom kulturområdet över hela landet. Samtidigt ligger i dag mycket av nationell expertis i storstäder, främst i vår

huvudstad. Det gör att vi missar massor av talang och kreativitet ute i landet som borde komma fler till del. Det är inte särskilt hållbart.

För att fler ska kunna ta del av, delta i och utveckla kulturen bör vi hitta en ny modell som gör att vi lyfter fram spetskompetensen där den finns i landet. Som jag ser det borde det ske i samverkan mellan regionerna och staten genom en ny modell för den nationella kulturpolitiken. Varför då inte en modell som bygger vidare på de tankar som gjort samverkansmodellen så framgångsrik?

Jag pratar alltså om en kultursamverkansmodell på den nationella nivån. Förutom regionerna och kommunerna, med deras politiker och tjänstemän, skulle den professionella kulturen liksom den ideella kulturverksamheten i hela landet där få möjlighet att delta i och påverka den nationella kulturpolitiken. Då skulle vi kanske kunna se rockarkivet i Hultsfred som den nationella angelägenhet det faktiskt är, som ett arkiv och en källa till kunskap om Sveriges rika populärmusik. Att arkivet nu ligger i Hultsfred och inte i Stockholm måste väl inte innebära att det är en regional angelägenhet? Allt av riksintresse måste väl inte ligga i Stockholm?

Varför kan, exempelvis, inte Dalhalla bli en nationell sommarscen för Kungliga Operan? Dalhalla räknas som en av Europas mest exklusiva utomhusarenor för opera. Det gamla nedlagda kalkbrottet strax utanför Rättvik i Dalarna har med sin unika akustik och dramatiska och spännande miljö en stark image som en av världens vackraste utomhusarenor. Jag kan tycka att det är en perfekt miljö för Kungliga Operan under en sommarmånad. Jag är övertygad om att det är något som både Sverige och operakonsten skulle vinna på.

Fler exempel finns runt om i vårt land. Men det är inte i första hand jag eller vi här i riksdagshuset i Stockholm som ska ta fram förslagen. Det är, som sagt, över hela landet som professionen och kunskapen finns, och det är där den ska lyftas fram. Men för att det ska fungera behöver vi fortsätta att decentralisera svensk kulturpolitik. Kultursamverkansmodellen är en bra början. Nu måste vi fortsätta att utveckla den och se till att hela landet deltar. Regionerna, kommunerna och de lokala kulturaktörerna, både de professionella och de som är ideellt verksamma, är viktiga för kulturens utveckling och framtid – ja, för hela samhällets utveckling. Därför behöver också kultursamverkansmodellen stärkas.

Med det, herr talman, vill jag än en gång yrka bifall till reservation 1. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 3 ROSSANA DINAMARCA (V):

Herr talman! Rubriken för betänkandet och debatten är: Kultur för alla.

Om kultur ska vara för alla ser man till att den är tillgänglig. Tycker man att någonting är viktigt för alla ser man till att det är tillgängligt för alla. Gör man inte det visar man i handling att man inte tycker att det är särskilt viktigt utan att det är okej att vissa inte har tillgång till det som andra ser som självklart.

Vi mår bra av att få skapa. Därför är det viktigt att det finns mötesplatser, att det finns amatörkultur och att det finns en kulturskola som inte tar ut höga avgifter av de barn som vill gå där. Det handlar om att så många som möjligt ska få så stora chanser som möjligt att utöva kultur själva. Detta var en viktig anledning till att vi i höstens budget avsatte

pengar för att sänka avgifterna till kulturskolan. Det är någonting som får vänta, som vi alla vet, på grund av det kaos som rådde i december.

Den andra aspekten är tillgången till den professionellt utövade kulturen. Det handlar om att riva ned hinder och trösklar som i dag finns för människor som vill ta del av professionellt utövad kultur. Hindren och trösklarna kan vara av geografisk natur: Vi har ett mycket större kulturutbud i våra storstäder än på landsbygden. De kan också vara av ekonomisk natur: Ibland kostar det för mycket att ta del av den professionellt utövade kulturen.

Tillgång till kultur ska finnas oavsett var i landet man bor. En ort med ett rikt och varierat kulturliv genererar engagemang och välmående för medborgare. Den regionala spridningen är ett nationellt ansvar, och staten måste garantera finansieringen. Det är viktigt inte minst för landsbygdskommunernas framtida utveckling.

År 2000 beslutade en enig riksdag att otillgängligheten skulle byggas bort i hela samhället på tio år. Vi har misslyckats med den ambitionen. Det är ett misslyckande som tyvärr fortfarande drabbar många människor – ja, oss alla egentligen. Alla tjänar nämligen på att tillgängligheten omfattar så många som möjligt. Ingen ska stängas ute. Det är egentligen en syn på välfärd som jag tycker att vi borde anamma för hela kulturområdet. Alla ska få stöd och hjälp när de behöver det. Den som inte behöver kvalificerad vård just nu ska ändå vara med och betala för att den som behöver sådan ska få det. Det gör jag i vetskap om att vården finns där den dag jag själv behöver den. Det är precis likadant med tillgängligheten på kulturområdet.

Vänsterpartiet anser att kulturens roll i samhället och för samhällsutvecklingen är av en så grundläggande betydelse att det är dags att lagfästa samhällets ansvar för kulturen. I Norge finns redan en sådan lag sedan en tid. Det har visat sig vara ett bra sätt att stärka kulturens ställning. Sverige bör följa efter. Där vill jag yrka bifall till reservation 3.

Herr talman! Kvinnor har mindre makt och inflytande än män. De har mindre tillgångar och tjänar mindre. Detta gäller på alla samhällslivets områden, även i kulturlivet. Det är viktigt att synliggöra könsmaktordningen också i kulturlivet för att vi ska kunna befria oss från den. Ett samhälle där intresset för kulturen och makten över kulturen blir jämnt fördelade mellan könen skulle vara ett bättre samhälle än dagens.

Slutligen vill jag säga några ord om filmpolitiken. På förekommen anledning är det av vikt att poängtera att det inte är så i Sverige att politiker bestämmer vad som ska produceras. Vi kallar den principen för armlängds avstånd. Det innebär att vi sätter ramarna och talar om de övergripande målen men att det är andra som har till uppgift att vara experter på området och tillsammans med kulturaktiva på respektive område bestämma vilka som ska få stöd och vilka som ska få bidrag.

Svensk film har länge varit i behov av bättre och mer långsiktiga villkor för att kunna hävda sin särart i den internationella konkurrensen. Vi värnar en mångfald inom filmen. Filmen har en viktig funktion i att spegla det svenska samhällets utveckling. Svensk film är i dag underfinansierad. Vi ser ett framtida utvidgat filmavtal som det alternativ som skulle kunna skapa bättre ekonomiska villkor och därmed bättre konstnärliga villkor för filmen.

Förutsättningarna för produktion av svensk kvalitetsfilm för barn och unga behöver vidare stärkas. Detsamma gäller uppdraget att verka för ökad

jämställdhet och mångfald bland filmskapare och stödet för internationell marknadsföring av svensk film. Vi anser också att inför utgången av filmavtalet bör ett statligt filmstöds utformning i framtiden utredas.

Anf. 4 AZADEH ROJHAN GUSTAFSSON (S):

Herr talman! Jag vill inleda med att yrka bifall till kulturutskottets förslag i betänkandet KrU7 och därmed avslag på samtliga reservationer.

Vi socialdemokrater har alltid sett kulturen som en viktig hörnsten i det demokratiska samhället. Kulturen ger människan verktyg för att kommunicera tankar och idéer – förutsättningar som livnär demokratin. Kulturen bejakar och alstrar kreativitet, kreativitet ger oss innovativa lösningar som skapar nya möjligheter, och nya möjligheter skapar framtidens jobb.

När den nya regeringen presenterade sitt budgetförslag i höstas blev det därför tydligt att kulturen återigen var ett prioriterat politiskt område. Närmare 250 miljoner kronor fanns avsatta för omfattande satsningar som bland annat fri entré till statliga museer, sänkta avgifter till musik- och kulturskola och mer kultur i miljonprogramsområden.

Som bekant röstades tyvärr samarbetsregeringens budget ned, och i stället fick kulturen 365 miljoner kronor mindre. Stora satsningar som syftade till att göra kulturlivet mer levande och tillgängligt för alla uteblev därmed.

Därför är det nu glädjande att regeringen redan i vårbudgeten, som finansminister Magdalena Andersson kommer att presentera här i kammaren senare i dag, har valt att göra ett flertal viktiga satsningar och återigen prioritera kulturen.

Bland dem som drabbades hårdast av att Alliansens budgetförslag vann här i riksdagen var kulturverksamheten i hela landet, som förlorade 15 miljoner kronor. Det var pengar som var avgörande för att regionerna fortsatt skulle kunna satsa på mångsidig kulturverksamhet för alla, unga som gamla.

Regeringen kommer i vårbudgeten att öka anslaget till Kultursamverkansmodellen med 15 miljoner kronor så att de regionala och lokala kulturverksamheterna kan fortsätta med sitt viktiga arbete: att göra kulturen mer tillgänglig.

För att kulturen ska bli en naturlig del av en människas liv är det också viktigt med kultur redan från tidig ålder. Att se och uppleva kultur gör det mer naturligt att också vilja utöva kultur. Därför vill regeringen också satsa på kulturverksamheten inom förskolan, och förskolan blir nu en del av Skapande skola. För detta har regeringen avsatt 10 miljoner kronor. Detta är ett steg i att göra kulturen mer tillgänglig för barn och unga.

Ytterligare 5 miljoner kronor kommer att satsas på en nationell biblioteksstrategi som syftar till att lyfta kvaliteten på bibliotekens verksamhet. I detta arbete ligger också att öka utlåning av e-böcker.

Herr talman! Det räcker inte att säga att kulturen ska vara tillgänglig för alla i hela landet och sedan dra ned på just de satsningar som gör detta möjligt. Det krävs en tydlig politisk ambition för att förverkliga orden. Därför är jag glad över att vi nu har en regering som både vet innebörden av orden och verkar för dem.

(Applåder)

Anf. 5 CECILIA MAGNUSSON (M):

Herr talman! I dag startar museernas vårmöte, som hålls i Sigtuna. Samtliga museer i Sverige – statliga, kommunala och regionala – samlas för att utbyta erfarenheter och också dela ut ett pris till årets museum. Jag ska inte avslöja årets museum 2015 här, men det är ett fantastiskt fint museum som verkligen ligger i frontlinjen när det gäller kultur för alla.

Det är ett museum som inte ligger så långt från allfarvägarna, inte centralt i Stockholm. Det är ett museum som har jobbat väldigt strukturerat med integration och är en minnenas fyrbåk för sitt område inom museivärlden. Det är också en fantastisk attraktion i bygden och för folket som bor där, och det drar väldigt många turister. Jag ser därför med spänning fram emot klockan 13.00 när detta avslöjas.

Detta passar väldigt bra i den här diskussionen om kultur för alla, där museerna har en verkligt central placering.

Alla talare har sagt att hela landet ska leva. Det är väldigt viktigt. Rossana Dinamarca uttalade att det är dyrare att leva på landet än i staden. Trots detta går man med på en höjning av kilometerskatten. Bensinskatten höjs också. Vilka är det som drabbas av detta? Jo, det är människorna på landet, som har svårare att ta sig till bio, konserter och andra kulturbesök. Tala om läpparnas bekännelse! Det är inte okej.

Vidare minskar man ROT-avdragen, som har gett många arbetstillfällen för folk på landet. Där behöver man ju också renovera. Finansminister Magdalena Andersson sa i något uttalande att dessa hantverkare väl kan flytta till stan. Vad är det för sätt att se på människor som bor på landet, och vad är det för sätt att meddela att hela landet ska leva?

Vi har också de höjda arbetsgivaravgifterna för unga som sparkar undan benen för unga på landet som även får sämre tillgång till kultur. Det är ett dråpslag för människors möjligheter att leva på landet.

Som Azadeh Rojhan Gustafsson sa lämnas i dag den nya budgeten. Eftersom hon ägnade en stor del av sitt anförande åt detta kan jag inte låta bli att kommentera det.

De satsningar man gör är ett fullföljande av alliansregeringens satsningar. Deras egna satsningar lämnar de helt åt sidan. 15 miljoner till Kultursamverkansmodellen är inte ens 1 procent. Om man ville höja anslagen till Kultursamverkansmodellen skulle man ju lägga mycket mer.

När det gäller Skapande skola, alliansregeringens flaggskepp som har blivit så bra, hade vi hellre prioriterat gymnasieskolan framför förskolan. Men det som regeringen nu kommer fram med är bra.

När det gäller biblioteksstrategin var det alliansregeringen som såg till att Kungliga biblioteket faktiskt fick detta uppdrag.

Det är jättebra att man fullföljer dessa satsningar, men de egna förslagen, till exempel fri entré, är återställare till ett gammalt sätt att se på verksamheter. Inte en spänn! Inte heller kulturskolorna får den ökning som man med stolt plym gick upp och talade för före valet och innan man förlorade i kammaren.

Därför ska det bli intressant att följa den här debatten. Jag tycker att det behövs lite moderering av stoltheten, men jag är glad för de satsningar vi har gjort.

Om jag då går in på det vi har i betänkandet, vars förslag jag för övrigt yrkar bifall till, är jag väldigt glad att vi har fått ett tillkännagivande att Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänstern har insett hur viktig alliansregeringens satsning på kultur för äldre var och är. Nu gäller det att detta inte bara blir en läpparnas beaktelse utan att man faktiskt fullföljer och fördjupar satsningen på kultur för äldre. Detta ska vi följa upp väldigt väl.

Något annat som jag också vill ta upp innan min talartid är slut, herr talman, är filmavtalet. Det nämndes i ett tidigare anförande att man håller på att utarbeta ett förslag till filmavtal. Vi har inte sett någonting av detta.

Svensk film är viktig, och jag vill ställa en fråga till framför allt Miljöpartiet: När kommer det en diskussion, och när kommer den utredning vad gäller filmpolitiken som vi väntar på? Den skulle komma under våren.

Inte heller på filmområdet har Miljöpartiet någon politik. Detsamma gäller Socialdemokraterna, så regeringen har ingen politik på det här området. Desto viktigare då att vi tillsammans ser till att vi får ett nytt avtal för svensk film som är starkare än det vi har haft hittills.

(Applåder)

Anf. 6 ROSSANA DINAMARCA (V) replik:

Herr talman! Jag begärde egentligen bara replik för att jag tyckte att det var ett ganska skamlöst anförande av Cecilia Magnusson.

Hon företräder Moderaterna och allianspartierna, som i höstas föreslog en budget som drog ned på kulturområdet med 365 miljoner kronor. Att då stå här och göra sken av att man har gjort några satsningar, att man är bättre på att göra satsningar på kulturområdet, och oja sig över att det inte blir sänkta avgifter för kulturskolan eller fri entré till museerna!

Det var ju ni som stoppade det i december. Kommer du inte ihåg det, Cecilia Magnusson? Ni tillsammans med Sverigedemokraterna stoppade satsningarna som skulle kunna göra tillgängligheten bättre för alla. Då duger det inte att stå här och låtsas som om man tycker någonting annat.

I er budget föreslog ni dessutom en slakt på kulturtidskrifterna. När den gick igenom, när er verkliga politik gick igenom och ni fick stark kritik mot den fick ni försöka fixa och dra ned på någonting annat i stället. Det är så er politik ser ut: Ni drar ned. Ni prioriterar inte kulturen. Ni skiter i om inte tillgängligheten finns för alla.

(FÖRSTE VICE TALMANNEN: Och så tänker vi på språket, allihop.)

Anf. 7 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Precis som jag sa prioriterade alliansregeringen kulturen under alla sina åtta år. Aldrig någonsin har kulturanslagen höjts så mycket som under alliansregeringens tid. Far inte ut med sådana anklagelser, Rossana Dinamarca! Det är inte sant.

Herr talman! Rossana Dinamarcas minne måste vara väldigt kort.

Nu har vi fått en presentation av den budget, vårändringsbudgeten, som kommer. Då kan jag bara konstatera att regeringen fullföljer våra satsningar. Jättebra! Men era egna, dåliga, förslag tar ni inte ens upp och återställer. Det är förslag som fri entré på museer – den största satsningen i

höstbudgeten, som sedan inte fick stöd här i kammaren – och avgiftsnedsättning för kulturskolan.

I vår budget hade vi fritidspeng för dem som inte har råd att ha fritidsaktiviteter inom antingen kultur eller idrott. Det var inte ni beredda att ställa upp på. Men nu har de som har behov av detta faktiskt möjligheten till det – det här året ut, för om jag har förstått det hela rätt kommer socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister sedan att ta bort det för dem som bäst behöver det.

Ja, det är bra att ni fullföljer Alliansens satsningar, men jag måste ändå kommentera att era egna satsningar ger ni inga pengar till. Det är bara ett konstaterande.

Anf. 8 ROSSANA DINAMARCA (V) replik:

Herr talman! Alliansregeringen prioriterade kulturen, säger Cecilia Magnusson. Kultursektorn har nog aldrig varit så svältfödd på kulturpolitik som under era åtta år. Jag tror att du kan gå till vem som helst inom kultursektorn, Cecilia Magnusson, så kommer du nog att få det svaret.

Jag vet inte om jag behöver upplysa Cecilia Magnusson, som har suttit i riksdagen ett tag, om att det som läggs fram i dag är en vårändringsbudget. Om du var mån om att vi skulle kunna få igenom våra förslag förstår jag inte varför Moderaterna agerade som de gjorde i höstas när de såg till att stoppa de här satsningarna, som alltså skulle ha kunnat införas mycket tidigare. Men jag kan garantera dig, Cecilia Magnusson, att de satsningar som vi då ville göra på kulturskolan och för fri entré på museerna, de kommer. Det kan du vara helt lugn för.

Anf. 9 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Man är svältfödd på kulturpolitik, säger Rossana Dinamarca. Vi *hade* åtminstone en kulturpolitik. Den kulturminister som sitter i dag har ingen kulturpolitik.

Vi var förberedda. Vi hade en kulturpolitik. Vi genomförde vår kulturpolitik, och vi tillförde betydande medel till kulturområdet under våra år vid makten. Där måste jag alltså återigen rätta Rossana Dinamarca.

Den retorik som man använder från regeringens sida måste ju bemötas. Man gick ut och lovade – man ställde ut vallöfte på vallöfte.

Ta till exempel idrotten. I dag får den 32 miljoner kronor i vårändringsbudgeten. Socialdemokraterna gick ut och lovade att de skulle strö hur mycket medel som helst över idrotten – 172 miljoner kronor – om de kom till makten. Det bidde ingenting i det förslag som röstades ned av Sveriges riksdag. I dag blir det 32 miljoner. Riksidrottsförbundet säger: Ja, det är en början. Vi får hoppas på att vi kanske får något mer.

Vallöfte på vallöfte sviker ni. I dag debatterar vi *Kultur för alla*, och de förslag som regeringen tillsammans med Vänstern presenterar är en slakt på landsbygden. Människor som bor i glesbygd kommer att ha mycket svårare att få tillgång till kultur med den politik som råder nu.

Anf. 10 NICLAS MALMBERG (MP):

Herr talman! Innan jag kommer in på själva betänkandet måste jag kommentera lite av det som Cecilia Magnusson sa.

Jag vill förtydliga att det vi kommer att få presenterat för oss i dag är en vårandringsbudget. I en vårandringsbudget har vi inga förutsättningar att höja inkomstskatten. Det kan göras först vid ett kalenderårsskifte. Det är alltså först från år 2016 som vi fullt ut kan föra den kulturpolitik som vi från rödgrönt håll vill genomföra, den som allianspartierna tillsammans med Sverigedemokraterna slaktade i december. Vi kan göra vissa återställningar redan nu i vårandringsbudgeten, men den fulla rödgröna kulturpolitiken måste tyvärr anstå till nästa år.

I övrigt hade Cecilia Magnusson en del detaljfrågor som jag får återkomma till i replikerna för att också hinna resonera om betänkandet och de viktiga saker som finns i det för att säkerställa att vi har en kulturpolitik som innebär att vi får kultur för alla.

En viktig del är Kultur för äldre, som flera talare har varit inne på. Den rödgröna regeringens prioritering är solklar: Kultur för barn och ungdomar prioriteras. Skapande skola har nämnts; det är en satsning som regeringen vill genomföra och nu genomför med 15 miljoner i vårandringsbudgeten för att kunna inkludera även förskolan i Skapande skola.

Utveckling av musik- och kulturskolan i hela landet är en annan viktig del som kommer att komma år 2016.

Men att regeringen så tydligt prioriterar barn och unga innebär naturligtvis inte att inte också andra grupper måste kunna lyftas fram. Kultur för äldre kommer in här. Vi ser mycket positivt i det projekt som har varit under tidigare år och som vi ska ta fasta på och vidareutveckla, därav tillkännagivandet till regeringen om det.

Den kanske svåraste frågan i betänkandet är förslaget om en kulturlag. Å ena sidan är det utomordentligt viktigt att vi sätter en gemensam grund för vilket kulturutbud som ska finnas i hela landet – i alla regioner, i alla kommuner. Det är det ena perspektivet. Å andra sidan är vi många partier, däribland Miljöpartiet, som värnar det kommunala självstyret och vill ha goda förutsättningar för regionala politiker att göra prioriteringar också inom kulturpolitiken. Den balansgången måste vi hantera.

Detta görs i dag på två sätt – vi ser två olika strömningar i frågan. Den ena är kultursamverkansmodellen, som nämdes tidigare och som har inneburit ett lyft för regionala och lokala kulturpolitiker när det gäller att sätta agendan för vilka satsningar som ska göras inom kulturpolitiken.

Kulturutskottet har påbörjat en utvärdering av kultursamverkansmodellen. Det vi redan kan se är att det finns en ökad debatt och diskussion om kulturpolitiken regionalt och lokalt, vilket är positivt. När vi är färdiga med utvärderingen i höst kan vi återkomma mer till detaljerna kring hur effekten av kultursamverkansmodellen har varit.

Den andra strömningen är de nationella strategier som regeringen arbetar med eller har satt igång. Det har talats här om en nationell strategi för biblioteken. Vi har en nationell strategi för musik- och kulturskolan, där en utredning har initierats, och vi får en nationell strategi för bildkonsten.

Detta sätt att arbeta med nationella strategier är den gyllene medelvägen för att hitta balansen mellan att å ena sidan inte gå in med pekpinnar där det inte behövs utan bevara ett kommunalt självstyre och å andra sidan lägga en grund för att garantera att vi har ett bra utbud av kulturverksamhet i alla landets kommuner.

I detta sammanhang måste jag notera Centerpartiets reservation. Ord och handling verkar inte hänga samman för Centerpartiet, som i sin reservation skriver att de vill se ökade resurser till kultursamverkansmodellen. Som flera talare redan sagt i dagens debatt gjorde Centerpartiet tvärtom i höstas då de tillsammans med övriga allianspartier och Sverigedemokraterna skar ned anslaget till kultursamverkansmodellen.

Det är en sak att säga att man vill ha mer pengar, men när man de facto röstar för nedskärning hänger ord och handling inte ihop. Men som vi också har hört här i dag ser vi redan nu hur regeringen läger fram ett förslag som återställer resurserna till kultursamverkansmodellen.

Avslutningsvis vill jag ta upp ett av de absolut sämsta motionsförslag som vi har hanterat i betänkandet, för det är viktigt att föra fram perspektiven kring det. Det gäller förslaget om kulturpeng.

Det kan vid första anblicken synas vara ett positivt sätt att hantera en kulturpolitik för att ge medborgare större inflytande över hur resurser ska användas, det vill säga att ge en kulturpeng till alla som sedan kan användas till olika kulturinstitutioner utifrån vars och ens prioriteringar. Men i modellen tänker man uppenbarligen inte på många viktiga aspekter.

Till exempel har olika verksamheter olika kostnadsnivåer. En verksamhet som har höga kostnader för en publiktimme, till exempel operan, skulle inte ha en chans att överleva i en kulturpengsmodell. Det finns inga förutsättningar för den typen av verksamheter att finnas i en modell där man har kulturpengar för att styra vad resurserna ska gå till.

En annan aspekt är att kulturens uppgift inte bara kan vara att attrahera de breda publiklagren och att underhålla och roa, utan den är också att ifrågasätta, utmana och kanske oroa publiken. Varje system som bygger på att man styr över resurser till de mest publikfriande kulturyttringarna innebär samtidigt att vi får mindre resurser till de mer offensiva, utmanande och smala kulturyttringarna.

En tredje aspekt är att en kulturpengsmodell skulle strypa mångfalden – vi skulle få en ökad enfald. Vi kan jämföra med hur det skulle se ut på ett bibliotek som har som strategi att enbart köpa in de böcker som läses av flest – bestseller. Naturligtvis kan man som läsare tycka att det är positivt att veta att de böcker som är allra mest populära finns inne när man kommer till biblioteket. Men det kommer ju dagar då man vill läsa andra böcker inom smalare genrer som inte läses av så många, och då skulle dessa böcker inte finnas på biblioteket.

Bibliotekens styrka är mångfalden – att man där inte bara hittar de böcker som är mest populära och som man kan hitta överallt utan att man också kan hitta mer svårtillgänglig litteratur, det vill säga böcker som man inte hittar så lätt på andra ställen. Samma resonemang gäller hela kulturpolitiken. För att mångfalden ska bevaras kan vi inte gå med på en kulturpengsmodell.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet i dess helhet och avslag på samtliga reservationer.

(Applåder)

Anf. 11 BENGT ELIASSON (FP):

Herr talman! De rödgröna har velat göra detta till en budgetdebatt, så jag kan inte låta bli att börja med en kommentar till Niclas Malmberg.

Den återställare som Niclas tog upp i sitt anförande innehåller faktiskt en skattechock på i storleksordningen 40 miljarder, vilket är en historisk siffra. Man får gå tillbaka ända till början av 90-talet för att se något liknande. Ungefär 2,2 miljarder kommer att drabba kultursektorn direkt.

De satsningar som nu aviseras och som jag har hunnit titta på så här långt i vårändringsbudgeten är en droppe i havet. Jag tror att återställaren nog får mer karaktären av återfall i bidragsberoende för väldigt många kulturutövare.

Herr talman! Alla människor har rätten att skapa och uppleva kultur. Kultur är grunden till att vi kan finna samband och sammanhang i livet, och dess betydelse för folkhälsan är alltför ofta underskattad. Samtidigt visar forskning att kultur gynnar vårt psyke. Det har till exempel visat sig bland strokepatienter att minnet kan komma tillbaka med hjälp av musik, målning och upplevelser av olika kulturyttringar.

Alliansegeringen arbetade mycket med att främja kultur för äldre genom satsningar som hjälpte äldre människor att leva ett aktivt och kulturellt rikt liv. Sammanlagt 70 miljoner har satsats sedan 2011.

Kulturupplevelser kan av många uppfattas som något helande och nytt, särskilt för själar som gör ont. Kulturella aktiviteter kan väcka tankemönster som leder bort från obehagliga tankar och föreställningar. Dessa aktiviteter skapar ett nytt socialt liv och ger därför steg i rätt riktning, tillbaka till livet. Forskning vid Göteborgs universitet och Karolinska visar att kulturupplevelser stimulerar sinnen och ger goda hälsoeffekter. Det är detta vi säger i tillkännagivandet i dag.

Herr talman! Man kan konstatera att alliansregeringen gjorde mycket för att förbättra förutsättningarna för kultur och hälsa.

För att belysa den betydelse som satsningen på kultur för äldre har i vardagen ska jag, herr talman, beskriva vad som hänt hemma i mitt Halland. Av den totala pott på 70 miljoner till kultur för äldre som Kulturrådet hittills har fördelat över landet under perioden 2011–2014 har Halland fått drygt 10 procent – långt mer än den beskärda del som vore naturlig utifrån Hallands storlek. Detta är glädjande.

I överenskommelsen beskrivs hur regionen och kommunerna gemensamt ska finansiera ett kulturutbud med hög kvalitet utifrån äldres behov och önskemål. Kommunerna ska utveckla mål och riktlinjer för hur man vill använda kulturen som resurs för äldre och i äldreomsorgen. Detta skapar något mycket efterlängtat – långsiktighet. Detta står och faller nu med dagens beslut och med hur regeringen följer riksdagens beslut i ärendet.

Jag är övertygad om att framtiden är ljus när det gäller kulturen som resurs för äldre i Halland i denna satsning och utifrån dagens tillkännagivande.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet KrU7 i dess helhet och i synnerhet till tillkännagivandet under punkt 4.

(Applåder)

Herr talman! Jag vill nämna något om kultur i hela landet. Sverige behöver en kulturpolitik för hela landet. Det är dags att väva samman kulturpolitik och landsbygdsolitik. På så sätt kan man skapa reella

förutsättningar för utveckling – kort sagt möjligheter att leva, bo och verka i hela landet.

För att ett land ska hålla samman behövs infrastruktur och kommunikationer. Tågen måste gå, bilarna ha vettiga vägar, flygplatserna hållas öppna och hamnarna fungera för att människor ska kunna resa, träffas och möta varandra. Självklart tycker de flesta så, och det debatteras ofta – inte minst i denna kammare.

Kultur, samlingslokaler och mötesplatser i hela landet är lika viktigt. Människor behöver få uppleva och vara engagerade i konst och kultur för att mötas, diskutera, samtala och utvecklas, var vi än bor eller har bott eller hur gamla vi än är.

Det duger inte att så kallade satsningar landar i Stockholms innerstad, i storstädernas förorter eller hos dem som redan konsumerar mycket av dagens utbud. Vi människor behöver konst och kultur för att utvecklas och för att bygga upp oss själva, vår demokrati och vår tillvaro. Därför måste kulturpolitiken och landsbygdspolitiken gå hand i hand.

Herr talman! Jag ska till sist säga några ord om förutsättningarna för kultur utifrån det betänkande som ligger på bordet.

Mitt ibland oss finns det människor med olika funktionsnedsättningar, synliga och osynliga. Jag är en av dem. Hur är deras möjligheter att vara konstutövare och konsument av kultur?

Att gå på en konstutställning, på bio, på en konsert eller till ett bibliotek är för de flesta av oss någonting alldeles självklart, men inte för den som har en funktionsnedsättning. Att vara konsument av kultur eller utövare av någon konstform förutsätter tillgängliga miljöer, en tillgänglig verksamhet och tillgänglig information. För att skapa tillgänglighet behövs ett strategiskt och målmedvetet arbete där det ingår en förståelse för vilka behov som en person med funktionsnedsättning kan ha.

Jag yrkar bifall till förslaget i kulturutskottets betänkande 7.
(Applåder)

Anf. 12 LARS-AXEL NORDELL (KD):

Herr talman! Låt mig få börja med en anekdot. Jag hörde av en bekant en historia om hur man för många år sedan i ett afrikanskt område märkte hur elefanterna hade ökat i antal. Viltvårdarna drog slutsatsen att de var tvungna att skjuta av ett antal elefanter. De valde att skjuta av de äldre med tanke på de yngres livskraft. Då inträffade ett problem. När flocken vid torrtidens början skulle påbörja sin säsongsvandring hittade de yngre elefanterna inte till vattenhål.

Jag tror att det är likadant med oss människor. Vi kompletterar varandra, och vi tillför olika saker i samhället. Däri ligger en viktig del av mångfalden. De äldres visdom och livserfarenhet – deras förmåga att identifiera livets vattenhål – talar vi nog för lite om i vårt land. Det kan inte kompenseras med teknisk kompetens eller all ungdomlig entusiasm i världen. Detsamma gäller naturligtvis det omvända fallet.

Jag nämner detta eftersom vi i dag även debatterar kultur för äldre. Våra seniorers delaktighet i kulturlivet gör enligt mitt förmenande inte bara dem gott, utan det gör hela samhället gott. Den livserfarenhet som åren ger oss människor slutar inte att tillta när människor fyller 65 år. Deras ständigt uppdaterade erfarenheter kan genom vardagliga relationer

också komma kommande generationer till del. Sedan är det förstås oerhört viktigt att kultur för äldre faktiskt bidrar till fler friska år.

Jag hoppas verkligen att den nuvarande regeringen tar till vara de positiva lärdomar som finns från satsningen på kultur för äldre. Dagens ämne här i kammaren är ju kultur för alla, och som bekant utgör de äldre en allt större del av befolkningen.

Herr talman! För oss kristdemokrater är det viktigt att vi politiker inser att om hela Sverige ska leva måste också kulturpolitiken vara med. Det ska finnas tillgång till god kultur i hela landet. Det ska vara möjligt att ta del av, uppleva och utöva kultur i hela landet.

Att göra kulturen tillgänglig handlar om både regionalpolitik och regionpolitik. Det handlar om att kulturen ska vara tillgänglig för människor i olika åldrar och för människor med olika bakgrund var de än bor i landet, och den ska vara tillgänglig för människor med olika typer av funktionsnedsättningar.

Kultursamverkansmodellen, som alliansregeringen införde, har varit de senaste årens enskilt mest effektiva satsning när det gäller att involvera de breda folklagren i det kulturella livet. Lika viktig är den för att den flyttar tyngdpunkten från Stockholm ut till landets regioner, från oss här i riksdagen ut till våra kollegor i landet.

Visserligen var det storstadslänen som under 2013 fick de största bidragen i reda pengar, men mätt i kronor per invånare var det faktiskt Västerbotten, Gotland och Jämtland som fick mest. Hela Sverige ska leva, och det finns inskrivet i de nationella kulturmålen.

Kultursamverkansmodellen är helt i enlighet med subsidiaritetsprincipen, som är grundbult i kristdemokratiskt tänkande. Det innebär att vi lägger besluten på lägsta möjliga ändamålsenliga nivå. Subsidiär betyder understödande. Staten har ett ansvar för att understödja. Kultursamverkansmodellen har mycket riktigt inneburit att pengarna fördelas lokalt.

Ytterligare en förtjänst, som är viktig att lyfta fram, är att dialogen mellan de professionella kulturskaparna, det civila samhället och politiken har kommit igång på allvar över hela landet där man nu tillämpar detta. Arbetet med den regionala kulturplanen ska nämligen genomföras i dialog med dessa tre viktiga parter.

Vår princip är att stöd ska ges där det behövs. Vi införde fritidspengen för att barn som växer upp i ekonomisk utsatthet ska ha en rimlig chans att delta i kulturlivet tillsammans med sina kompisar. Vänsterregeringen vill i stället smeta ut stödet till alla barn och ungdomar i den kommunala kultur- och musikskolan. Oavsett hur hög avgiften är vill regeringen ge 300 kronor per barn och termin. Det ska jämföras med de 3 000 kronor per barn och år som familjer med försörjningsstöd i dag får som fritidspeng.

Ofta är avgiften i den kommunala musikskolan 1 500 kronor per termin. Som av en händelse som ser ut som en tanke är det exakt den summan som fritidspengen ger i dag. Får regeringen Löfven som den vill skrotas dagens fritidspeng, vilket innebär att de barn som behöver stödet mest av alla får 2 400 kronor mindre än vad de får i dag till att använda för att delta i den kommunala kultur- och musikskolan. Jag är den förste att beklaga detta agerande från regeringens sida, som faktiskt går ut över de mest utsatta.

Herr talman! Därmed yrkar jag bifall till förslaget i kulturutskottets betänkande, inklusive tillkännagivandet till regeringen, och till motionerna om kultur för äldre.

(Applåder)

Anf. 13 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD):

Herr talman! Jag vill i dag tala om kultur för äldre och dess betydelse. Sverigedemokraterna har länge påpekat vikten av detta och satsade i höstbudgeten på det som vi kallar skapande äldreomsorg, där satsningen på äldre är en viktig del. Vi välkomnar därför utskottets tillkännagivande om detta.

Vi vet att många äldre av olika skäl kan ha svårt att ta del av kulturlivet och att själva få skapa. Vi vet också att ett aktivt och kulturellt rikt liv ger positiva hälsoeffekter. Ett socialt sammanhang bidrar till en ökad känsla av välbefinnande och meningsfullhet.

Aktuell hjärnforskning visar hur kulturell verksamhet påverkar hjärnans funktioner positivt. Även flera undersökningar i olika län runt om i Sverige visar att kulturen inverkar positivt på de äldre som finns på ett boende. Den har också fundamental betydelse för personalens arbetstillfredsställelse och upplevelse av social gemenskap och arbetsglädje.

Kulturen bidrar på ett lyckligt sätt till ökad kommunikation med de äldre. Till exempel kan en dansbandslåt glädja en äldre människa, medan någon annan rynkar på näsan. Att man ser vad konsten föreställer är grundläggande för vissa, medan andra ser det som en utmaning att själva tolka bilden. En del fryser åt vad de kallar finkultur, medan andra suckar åt populärkulturen.

Att komma överens om en gemensam tolkning av ordet kultur låter sig inte göras. Förmodligen är det lika svårt att definiera ordet kultur som orden demokrati, konst och politik.

Ett samhällsekonomiskt värde ger möjligheter till kulturella betydelser för vår egen uppfattning av livskvalitet och hälsa. Kultur kan ge social, känslomässig, estetisk och intellektuell stimulans. Kultur ger oss gemenskap och samtal och därigenom en möjlighet att se hela människan i stället för att reducera henne till något som man bara behöver ta hand om. Stat, landsting och kommun har under lång tid satsat på kultur för olika grupper, herr talman. Det har varit kultur i skolan och i förskolan, kultur för unga och kultur för funktionshindrade samt kulturprogram för vuxna.

Hur ser det då ut på kulturfronten för dem inom äldreomsorgen? Vi friska människor har ett val. Vi kan slinka in på en biograf, bänka oss i en teatersalong eller besöka ett galleri – allt efter lust och behov. Men hur ser det ut när vi blir äldre, när vi inte längre har ork och kraft att själva ta oss till kulturen? Kommer då kulturen till oss? Får vi då njuta av en stunds musik och glädjas? Får vi följa en linje i en bild och förundras? Får vi beskåda ett teaterstycke och röras? Får vi lyssna till poesi och häpna? Får vi själva måla, spela, sjunga, dansa med mera?

Att bestämma vad som rymms inom begreppet ”kultur” låter sig inte göras så lätt, herr talman. En del menar att kultur är allt som får oss att må bra, som att resa, lyssna på radio eller titta på tv. Vissa hejar sig hesa på fotbollsmatcher. Andra vill använda smala begrepp som innefattar musik, dans, teater, konst och museibesök. Begreppet är töjbart. Vi kan också väl-

ja en väg där vi menar att kultur står för i princip allt människor gör tillsammans.

Vi sverigedemokrater anser att det är viktigt med tidiga möten med kultur. Det är vår mening att kulturen bör följa människan genom hela hennes liv. Sedan en tid tillbaka står detta också klart för såväl regeringen som flertalet kommuner, och satsningar på att erbjuda kulturella aktiviteter som en del i det hälsofrämjande arbetet för våra äldre medborgare har genomförts. Det är glädjande, herr talman, att många av Sveriges kommuner har valt att införliva kulturverksamhet i äldrevården.

Vi sverigedemokrater är av åsikten att satsningen på kultur för äldre snarast bör struktureras på nationell nivå, och det är vår mening att vi med den norska modellen som förebild bör införa en bidragsfond för skapande äldreomsorg. Den skulle kunna hjälpa till att permanenta och lyfta kommunernas befintliga satsningar på samma sätt som skolors kulturverksamhet förstärks och har nått helt nya nivåer tack vare Skapande skola.

Givetvis lägger vi även stor vikt vid friskvårdsområdet, men jag ser att min talartid snart rinner ut. Därför vill jag avslutningsvis yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation 5 gällande Nordens hus i Sverige och reservation 7 gällande filmfrågor. I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 14 PETER JOHNSSON (S):

Herr talman! Jag hade från början inte anmält mig som talare i den här debatten, men efter att ha hört de borgerliga ledamöterna i talarstolen är jag ganska förundrad över vilken verklighet de lever i. Vi har haft åtta år av borgerlig politik. Det har gjorts skattesänkningar på 130–150 miljarder kronor, vilket har dränerat statsfinanserna rent generellt, och när Lars-Axel tog upp fritidspengen kände jag att jag måste gå upp i talarstolen.

Det är en politisk inriktning som pekar ut de barn som är allra svagast i samhället. De barnen får en peng som de ska gå till sin förening med och berätta: Jag lever med föräldrar som har försörjningsstöd, och på grund av att jag lever under sådana förhållanden får jag lite extra pengar. Sedan ska föreningen på något sätt kontrollera om föräldrarna har försörjningsstöd eller inte. Man skjuter alltså över hela systemet på föreningslivet. Det synsättet är traditionell borgerlig politik.

Min gamle far, som i dag inte lever längre, berättade för mig om när han gick i skolan – nu talar vi alltså om 1930-talet – och att de barn som då levde under fattiga förhållanden fick en matchcheck. De fick ställa sig i en speciell kö för att få mat, medan de barn som inte levde under sådana förutsättningar fick betala några kronor för att få äta lunch i skolan. Man delade alltså upp barnen i en grupp som levde under svåra förhållanden och en grupp som levde under hyfsade förhållanden. Det är precis det Kristdemokraterna vill med sin politik, och det skrämmer mig. Fritidspengen kommer vi alltså att avskaffa; jag är helt övertygad om det. Detta är nämligen en bild av ett förgånget samhälle.

Cecilia Magnusson stod här och talade om vilken enorm satsning man har gjort på kulturpolitiken, och så lyfter hon in idrottspolitiken. Åtta år av icke-idrottspolitik har vi levt igenom, med en kulturminister som inte någonsin brydde sig ett enda dugg om idrottspolitiken rent generellt.

Huliganfrågan tog man upp, vilket jag tyckte var jättebra, men rent generellt fanns det ingenting. Nu lyckas vi, utifrån att vi lever under en borgerlig budget, skapa förutsättningar för att öka idrottsanslagen med 32 miljoner i år och 65 miljoner nästa år. Det är två nya steg vi tar.

Det bygger i grund och botten på integrationsfrågan. Vi ser att möjligheten för idrottsrörelsen att skapa förutsättningar för integration i samhället är betydande och alltid har varit det. Nu får idrottsrörelsen mer resurser till detta. I en borgerlig budget fanns inte det. På något sätt förundras jag över hur man kan stå i talarstolen och tala om enorma kultursatsningar och idrottssatsningar när man inte har gjort någonting på åtta år. Om jag ska vara ärlig tycker jag i grund och botten att de inläggen är lite skamliga, herr talman.
(Applåder)

Anf. 15 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Herr talman! Jag vill tacka för möjligheten till replik på Peter Johnssons anförande.

Peter Johnsson målar upp en bild som gör att jag undrar vilken planet han lever på. Bland annat antyder han att jobbskatteavdraget skulle ha inneburit att Sverige har fått det sämre, när det faktiskt är precis tvärtom. Det är ju tack vare detta vi har kunnat få fler arbetade timmar och mer pengar till välfärden. Det är liksom ingen hemlighet, och det borde också Peter förstå. Han vägrar dock att göra det.

Jag har tidigare hört Peter berätta om sin far och hur han som barn stod i matkön och fick allmosor. Nu upprepar Peter detta, så jag känner väl till den bilden. Också där undrar jag vilket samhälle Peter lever i, för så ser det inte ut i dag. Det vi gör är att ha en träffsäker reform – en träffsäker fritidspeng som gör att just de personer som mest behöver den, alltså de som har försörjningsstöd, får ett tillskott. Det innebär att de kommer att kunna delta i just kultur- och musikskolan betydligt mer än tidigare. Vi vet ju att de inte gör det i dag. Det är färre som deltar i detta, för de har inte möjligheten. Därför får de dessa 3 000 kronor.

Ni vill alltså smeta ut de 300 kronorna per termin till alla barn. Hur förklarar du att man får 2 400 kronor mindre? Ni skär ned 2 400 kronor för de här barnen som mest behöver dem. Förklara det för mig och för alla som lyssnar!
(Applåder)

Anf. 16 PETER JOHNSON (S) replik:

Herr talman! Jag tror inte att Lars-Axel Nordell har funderat på synsättet som han har som utgångspunkt när det gäller fritidspengen. Vi vill i så fall öka anslaget rent generellt.

I vanliga fall står Lars-Axell Nordell och Kristdemokraterna här och talar om att familjen ska kunna besluta på vilket sätt den ska hantera sin tillvaro, och det gäller även familjer som lever med försörjningsstöd. Men just här vill man specifikt peka på att de här barnen ska få 3 000 kronor mer för att de på det sättet ska få förutsättningar att delta. Men problemet är att de måste berätta vilka förhållanden de lever under.

Hela systemet med försörjningsstöd innebär att man inte ska behöva visa att man befinner sig i en svår situation i livet under en kort eller längre period. Kristdemokraterna har sedan lång tid tillbaka stått för en allmosepolitik som säger: Du är lite fattigare än vad jag är, så därför får du lite mer pengar. Socialdemokratin har alltid haft som utgångspunkt att människor inte ska behöva visa det, utan de ska få förutsättningar att leva

ett drägligt liv. Det som är skillnaden är att vi vill skapa förutsättningar för människor att klara av sin livsföring.

När det sedan gäller jobbskatteavdraget vet jag att förra kulturministern sa att jobbskatteavdraget var en kultursatsning. Hallå, det handlar inte om det! Det handlar om en politik som bygger på att de som tjänar mest och har det bäst i samhället ska få det bättre – en omfördelning av resurserna i samhället. Det är det som jobbskatteavdraget alltid har haft som inriktning.

Jag som tjänar bra har fått det väldigt mycket bättre än de som tjänar sämst. De som är sjuka, de som är arbetslösa och pensionärerna har inte fått någonting av detta, och de tillhör också kulturen och fritidslivet.

(Applåder)

Anf. 17 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik:

Herr talman! Än en gång: Det Peter Johnsson återger känner jag inte igen. Väldigt mycket av det verkar vara någon annanstans än i den vardag som jag befinner mig i.

Du säger att man inte ska behöva berätta att man har försörjningsstöd. Det är väl klart att man inte behöver berätta detta. Det du säger är dumheter och strunt, eftersom det här handlar om att man som familj får ytterligare resurser för att kunna delta i kultur- och fritidslivet.

Du säger att alla ska ha 300 kronor. Jag känner inte igen socialdemokratisk politik när det handlar om att man ska ge till alla. Även de ungdomar som bor i Danderyd och Täby, och som har råd att betala för musikskolan, ska ha era 300 kronor, men ni tar 2 400 kronor av de mest behövande. Det är precis det ni gör utan att skämmas. Det tycker jag inte är klassisk socialdemokratisk politik. Jag känner inte igen den politik som min far stred för som ung och aktiv i Socialdemokraterna. Den politiken har ni lämnat långt bakom er, och det beklagar jag.

(Applåder)

Anf. 18 PETER JOHNSON (S) replik:

Herr talman! Jag kommer tillbaka till det jag började att tala om, synsättet på människan.

Fritidspengen bygger på en gammal borgerlig kristdemokratisk politik. Man pekar ut människor på grund av deras ekonomiska situation. Det är egentligen vad det handlar om, och det är det som gör mig så orolig.

Som tur är kommer vi nu att lägga fram en socialdemokratisk-miljöpartistisk vårbudget och sedan en budget i höst där vi tittar på förutsättningarna att jämna ut skillnader mellan människor i samhället. Ni har under åtta år gjort precis tvärtom. Ni har lyft upp de människor som har det allra bäst i samhället – de har fått det mycket bättre – medan de som har det allra sämst i samhället har fått det mycket sämre.

Lars-Axell Nordell talar om att jag inte lever i nutid. Gå ut i samhället och lyssna på pensionärerna! Tycker de att ni har fört en bra politik? Nej. Gå ut och lyssna på de människor som i dag är arbetslösa! Tycker de att de har fått det bättre? Nej. Och sedan talar ni om jobbskatteavdraget som en kultursatsning. Jag tror inte att det är många ute i samhället som ser jobbskatteavdraget som en kultursatsning, om jag ska vara ärlig.

Det känns ganska härligt att vi nu kommer att gå in i en framtid med en politik som faktiskt utjämnar klasskillnaderna i samhället och därmed också tar bort fritidspengen.

(Applåder)

Anf. 19 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Det var väl härligt att Peter Johnsson fick komma in i debatten. Som vanligt slänger han floskler omkring sig och har en verklighetsbild som få omfamnar.

Under de åtta åren av alliansregering satsade vi över 900 miljoner kronor på kulturen. Peter Johnsson tog upp idrotten. Vi såg till att idrotten fick ett fast anslag, som de hade önskat under många år, och vi höjde nivån på detta. Vi gjorde därmed förutsättningarna betydligt bättre för idrottsrörelsen. Dessutom var det alliansregeringen som igångsatte integrationsarbetet inom idrottsrörelsen och uppmuntrade detta. Det är jättebra att Peter Johnsson, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänstern fortsätter de allianssatsningar som har varit så framgångsrika.

Peter Johnsson upprepar sig ständigt när det gäller fritidspengen. Jag tycker att han borde förnya sin repertoar och sin retorik. Alliansens mål är att människor ska komma i jobb. Man ska inte behöva gå med bidrag. Fritidspengen ska inte behövas. Men så länge den behövs ska också de barn vars föräldrar är arbetslösa, som ännu inte har kommit i jobb, kunna få ta del av både kultur och idrott, vilket ni förnekar dem. Det är skamligt, Peter Johnsson!

(Applåder)

Anf. 20 PETER JOHNSON (S) replik:

Herr talman! Jag och även Cecilia Magnusson har suttit i riksdagen under många år. Jag kom in 2002. Då fanns det något som hette Handslaget till idrotten och sedan Idrottslyftet. När det gäller den typen av satsningar har båda regeringarna lagt en hel del kraft på att förstärka idrottsrörelsen rent generellt.

Vi var helt överens om att förändra anslaget till Svenska spel till ett fast anslag på 1,7 miljarder. Men ingenting har höjts sedan dess. Riksidrottsförbundet har sagt att det kostar lite mer nu än vad det gjorde för sju år sedan, så man vill ha ökade anslag. Vi stärker nu anslaget i budgeten med 32 miljoner och nästa år med 65 miljoner, för vi ser att det behövs pengar. Vi kopplar det också till det som idrottsrörelsen har som en av de viktigaste utgångspunkterna, nämligen att skapa förutsättningar för integration.

När det gäller fritidspengen är det synsättet på människan jag talar om. Man pekar ut barn som lever under tuffa förhållanden. Om det sedan handlar om deltagande i kulturskola eller föreningsliv är det bättre att höja anslaget till försörjningsstöd. Då får familjen själv bestämma. Jag tror inte att det finns någon förälder som inte vill att deras barn ska ha en aktiv fritid. Men ni pekar ut en specifik grupp i samhället, de som lever på försörjningsstöd. Det är den synen på människan som vi socialdemokrater tycker är fullständigt bedrävligt. Men det är inte konstigt, för så här har ni under hundratals år fört er politik. Det är inget nytt för mig, men jag kommer att kämpa emot det.

(Applåder)

Anf. 21 CECILIA MAGNUSSON (M) replik:

Herr talman! Det är väl skönt att Peter Johnsson kan ändra sig lite från retoriken i talarstolen till det erkännande han nu kunde närma sig, att alliansregeringen gjorde stora satsningar på idrottsrörelsen och genomförde stora förändringar som säkerställer en långsiktig idrottsrörelse. Tack för det, Peter Johnsson!

Men i valrörelsen för Peter Johnsson och andra socialdemokrater runt i landet och sa: Kommer vi till makten ska ni få 172 miljarder direkt. Så fort vi kommer in i Rosenbad ska ni få pengarna. Vad kom? I den budget ni presenterade i höstas fanns inte ett jota. Varför skulle idrottsrörelsen lita på er nu, Peter Johnsson?

Herr talman! Peter Johnsson tycker att jobbskatteavdragen är det värsta som finns. Fy fäsen, vad hemskt det är! Nu svor jag nästan; jag ber om ursäkt. Men ni har ju gått med på vartenda jobbskatteavdrag. När ska ni höja skatten för inkomsttagare?

Ni föreslår redan nu 34 miljarder i skattehöjningar. Det kommer att drabba näringsidkare, som inte kommer att kunna anställa nya människor. Var ska alla de människor som behöver komma i arbete anställas?

Alliansen har en politik för arbete. Det Socialdemokraterna, Vänstern och Miljöpartiet har är en politik för bidrag. Erkänn det, och erkänn att jobbskatteavdragen var bra, Peter Johnsson!
(Applåder)

Anf. 22 PETER JOHNSSON (S) replik:

Herr talman! Det blir ärligt talat lite komiskt. För det första var det inte 170 miljarder vi skulle satsa på idrottsrörelsen, utan det var 270 miljoner till både svenskt friluftsliv och idrottsrörelsen. Håll koll på siffrorna!

Just det att Alliansen inte har koll på siffrorna oroar mig. Ni bara pratar. Hur ser arbetslösheten ut i dag? Hur ser ungdomsarbetslösheten ut i dag? Har det blivit bättre? Nej. Eller hur?

De 170–180 miljarder kronor ni satsade har i princip inte lett till något mer än att jag och du, Cecilia, har fått ganska mycket mer i plånboken medan arbetslösa, sjuka och pensionärer har fått det sämre. Den fördelningspolitiken köper inte jag; jag tycker inte om den.

Detsamma gäller fritidspengen. Jag talar om ert synsätt på människan, att ni pekar ut vissa människor för att de har det sämre än andra. Detta är resultatet av en borgerlig politik.

Nu har vi börjat återställa delar av de ekonomiska förutsättningarna för idrottsrörelsen. Vi hade Idrottslyftet, Handslaget och så vidare. Vi är ju överens om att ha specifika insatser för idrottsrörelsen, så här kan vi uppnå samförstånd.

Vi vill öka satsningen, för de 1,7 miljarderna räcker inte. Vi börjar med 32 miljoner i år och 65 miljoner nästa år. Jag är helt övertygad om att anslaget till idrottsrörelsen och svenskt friluftsliv kommer att bli 270 miljoner under denna mandatperiod, för vi anser att det är en viktig del av det svenska samhället och välfärden att ha en fungerande idrottsrörelse.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 16 april.)

Socialutskottets betänkande 2014/15:SoU10
Socialtjänst- och barnfrågor
föredrogs.

*Socialtjänst- och
barnfrågor*

Anf. 23 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Vi ska nu behandla socialutskottets betänkande om socialtjänst- och barnfrågor. Det tar upp 125 motionsyrkanden från allmänna motionstiden. Det är ett område som berör på djupet eftersom det rör de mest utsatta människorna i vårt land i de mest utsatta situationerna i deras liv.

Under Kristdemokraternas tid i regeringsställning, då statsrådet Maria Larsson hade ett stort ansvar för dessa frågor, gjordes ganska mycket på detta område. Men jag tänker inte slå mig för bröstet och säga att vi löste problemet och att utmaningen är avklarad.

Tvärtom är det ett område med enorma och ständiga utmaningar. Det handlar om när barn inte längre kan leva i den familj de fötts in i. Det handlar om när människor faller ned i det djupaste av hål för att de inte längre klarar av sitt liv. Som samhälle går vi in och försöker lappa och laga samt lyfta upp genom att hålla under armarna när det inte fungerar.

Många av de motioner som finns i betänkandet avstyrks av utskottet med hänvisning till att det redan pågår mycket arbete. Jag är glad att den nuvarande regeringen fullföljer mycket av de stora och omfattande insatser som vi gjorde på detta område.

Det handlar om stora utredningar som tillsattes om till exempel de barn som blev vanvårdade under den tid de var i samhällets vård. Ett viktigt led i detta arbete handlade om att ge utsatta människor upprättelse, de som fick sin barndom och sitt liv förstört på grund av att samhället inte klarade av att vara den styvförälder de behövde när den egna familjen inte räckte till.

Det viktigaste i det arbetet är att lära sig av erfarenheterna. Hur ska vi ta hand om de barn vars föräldrar inte förmår att vara föräldrar? Hur ger vi bättre stöd till dem som ska vara den ställföreträdande föräldern? Hur garanterar vi att socialtjänsten har de resurser, den kunskap och den tid som behövs för att ge dessa barn all den uppmärksamhet de behöver, allt inflytande över sin egen situation som de har rätt till och, framför allt, en trygg och bra uppväxt?

Mycket av detta arbete förefaller det som att den nuvarande regeringen kommer att fullfölja. Jag kommer självklart att granska om så också sker. Det är viktigt att det finns ett gemensamt och gediget arbete i denna fråga.

Tyvärr finns det vissa saker som den nuvarande regeringen inte verkar ha några ambitioner för. Till exempel gäller det föräldrautbildningar. När våra barn är små får vi ett ganska bra stöd i den för oss alla svåra uppgiften att klara av föräldraskapet. Men samhällets stöd till tonårsföräldrar är inte alls lika utvecklat. Här förberedde vi ett stort arbete, men regeringen verkar inte vilja fullfölja det. Det är sorgligt eftersom det får stora sociala konsekvenser om samhället inte ger tillräckligt stöd från början.

Mycket arbete är också igångsatt när det gäller hemlöshetsituationen. Det är en situation som många gånger är kopplad till trassligheter under

barndomen. Av den hemlöshetssamordnare som vår regering tillsatte fick vi mycket kunskap om vad som behöver göras bättre.

Den nuvarande regeringen fullföljer delar av det – eller drar åtminstone inte undan uppdraget som har getts till olika myndigheter – men har inte visat något tecken på att vilja gå vidare med det kanske viktigaste verktyget: att satsa på bostad först. Det innebär att inga krav ställs på att man först ska hantera alla andra utmaningar i sitt liv, utan först ska man få en bostad och därefter få hjälp med de andra svårigheter som många gånger finns.

Jag är glad att regeringen fortsätter det viktiga arbete vi inledde med barnkonventionen. Det är en fråga som Kristdemokraterna har drivit under lång tid. I regeringsställning fick vi igång ett utredningsarbete, och nu ser det ut som att det också kommer i mål. Det är positivt.

Det som gör mig mest orolig när jag slår upp regeringens vårändringsbudget för 2015, som mycket kommer att prägla dagen, är att man på det område vi nu debatterar har bestämt sig för att minska anslaget 4.7, Bidrag till utveckling av socialt arbete, med 30 miljoner – med hänvisning till att det inte kommer att märkas. Det visar på att den nuvarande regeringen inte har de ambitioner som behövs för området.

Herr talman! Innan jag avslutar tänker jag nämna någonting om det som togs upp i den förra debatten vad gäller fritidspengen. Det har regeringen med i aviseringarna för vad som kommer att komma i höst, det vill säga att man ska återkomma med förslaget att ta bort fritidspengen. Vi kommer säkert att få tillfälle igen att diskutera den frågan i kammaren.

När regeringen inför den förra budgeten, som förlorade, lade fram förslaget att ta bort fritidspengen gav den inte de 75 remissinstanser som hade möjligheten att uttala sig när fritidspengen skulle införas chansen att komma med sina synpunkter om konsekvenserna av att ta bort den.

Av 75 var det nio som fick en möjlighet att säga vad det skulle få för konsekvenser för barn. Man plockade ut bland annat en kammarrätt och en förvaltningsrätt. Men en organisation som Bris, Barnens rätt i samhället, fick inte chansen att uttala sig om förslaget.

När man slår sig för bröstet och säger att man värnar om de mest utsatta bör man också lyssna på dem som lyssnar på barnen. Barnen skulle gynnas om vi har en fritidspeng. Barnen gynnas inte av att man minskar anslaget med 30 miljoner.

Herr talman! Med det yrkar jag bifall till reservationerna nr 16 och 17. Jag står självklart bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande är det de två jag yrkar bifall till.

Anf. 24 SOFIA FÖLSTER (M):

Herr talman! Socialtjänsten möter de människor som befinner sig i kanske de allra svåraste situationerna i livet. Det kan handla om ett missbruk som blivit så stort att det går ut över hem och familj. Det kan handla om sådana problem att hitta ett arbete att man behöver ekonomiskt bistånd. Det kan handla om barn som hamnat i kläm på ett sätt som barn aldrig ska behöva uppleva där uppväxten blivit så otrygg att de behöver ett nytt hem.

Det behöver knappast påpekas hur viktiga dessa frågor är och vilket ansvar som vilar på våra axlar i denna kammare. Vi måste kunna garantera en socialtjänst att lita på med en stark rättssäkerhet för de personer som

söker stöd och hjälp. Det gäller inte minst ett starkt skydd för de barn som själva har svårt att göra sina röster hörda för att de ska få rätt bemötande i tid.

Från Moderaternas sida har vi, vilket också framkommer i betänkandet, ett antal förslag som vi tror är nödvändiga för att socialtjänsten ska kunna erbjuda och garantera rättssäkra bedömningar och få bättre verktyg att se till att alla barn får en trygg uppväxt.

En viktig del i det arbetet är att stärka socialsekreterarnas profession vad gäller både kunskap och ansvar. Med tanke på de svåra situationer socialsekreterarna ska ta ställning till, inte minst när det kommer till utsatta barn, behövs höga krav på yrkesskicklighet och erfarenhet. Därför vill vi se ännu tydligare riktlinjer för vem som tillåts verka i yrket och en översyn av huruvida de som kvalificerar sig ska utrustas med en legitimation som en garant för den kompetens som de besitter.

Därutöver behövs en tydligare ansvarsfördelning mellan politik och profession på området. Det är principiellt problematiskt att politiker utan särskild utbildning eller erfarenhet ska fatta beslut i individärenden inom socialtjänstens område. Även om vi vet att detta i praktiken innebär att politiker oftast blint litar på vad tjänstemännen rekommenderar bör vi titta på en modell där socialtjänsten ansvarar för individbeslut medan politiken följer upp övergripande mål och resultat.

Vidare står vi bakom och tycker att det är viktigt att upprätta ett nationellt kunskapscentrum om våld och övergrepp mot barn. Detta är ett initiativ som alliansregeringen sjösatte. Vi ser nu positivt på att Socialstyrelsen kommit med en tydlig rekommendation till regeringen. Nu väntar vi oss att regeringen snabbt återkommer till riksdagen med hur den väljer att besluta och agera i frågan.

Jag vill också belysa en annan viktig fråga. Det gäller situationen för barn som blir familjehemsplacerade. Om ett barn ska ge upp all den tillvaro som det känner till för att komma till ett nytt hem måste vi som lagstiftare kunna garantera att detta nya hem också är tryggt och erbjuder en god uppväxt. Här vet vi att det på vissa håll finns brister och utmaningar att ta tag i.

Här tror vi att det behövs ett helhetsgrepp och en helt ny strategi för när, hur och hos vem barn placeras. Därtill kommer skärpta kontroller av familjevården, krav på utbildning för att över huvud taget bli ett familjehem och att fristående familjehem alltid ska verka med tillstånd från Ivo.

Därutöver bör frågan om adoption oftare väckas av socialtjänsten som ett alternativ till långvariga familjehemsplaceringar. Även om det är och kommer att vara en svår diskussion och svåra fall att ta ställning till tror vi att det kan vara en väg för att fler barn ska få stabilitet och trygghet i sin tillvaro.

Detta är några av de många åtgärder som vi tror behövs för att varje människa ska garanteras ett värdigt möte med våra hjälpande myndigheter, detta oavsett om man som vuxen har hamnat i ett svårt skede i livet eller bara är fem år gammal och i akut behov av ett nytt hem.

Vi ska alltid stå upp för dem som har svårt att göra sin röst hörd och dem som behöver socialtjänstens stöd. Vi ska se till att det stödet kommer de personer som behöver det till del och att det är rätt stöd i tid.

Med detta sagt yrkar vi för tids vinnande bifall till Moderaternas reservation nr 1 och Alliansens reservation nr 17.

Anf. 25 CHRISTINA ÖSTBERG (SD):

Herr talman! Ämnet för dagens debatt är socialtjänst- och barnfrågor. Vi yrkar bifall till våra reservationer nr 4 och 15.

Två av våra reservationer behandlar frågan om hur man kan förebygga skilsmässor genom att hjälpa par som funderar på att skilja sig och att även stötta eventuella barn vid skilsmässor. Varje år gifter sig ca 40 000 par i Sverige, och varje år skiljer sig ca 20 000 par. Oavsett om en skilsmässa är ett val man gör och något som kan upplevas som positivt och rätt beslut är skilsmässor nästan alltid uppslitande och påfrestande såväl för paret som för eventuella barn.

För oss sverigedemokrater är familjen och att samhället kan stötta familjen för att försöka undvika skilsmässor en mycket viktig och prioriterad fråga. Vi är övertygade om att vi genom att stötta föräldrarna även kan stötta barnen när det finns barn med i bilden, vilket ofta är fallet. En av våra reservationer, nr 15, behandlar frågan om hur samhället skulle kunna arbeta för att förebygga skilsmässor.

Vi anser att regeringen bör utreda möjligheten att införa kostnadsfri parterapi och familjerådgivning för att förebygga skilsmässor. Det finns exempel från Danmark där man har lyckats få ned antalet skilsmässor med 17 procent genom att erbjuda parrådgivning. Detta visar på att det är möjligt att få ned antalet skilsmässor om man erbjuder parrådgivning och aktivt stöttar par som har problem och som önskar hjälp för att om möjligt kunna undvika skilsmässa.

Enligt socialtjänstlagen är kommunerna skyldiga att erbjuda föräldrar familjerådgivning, men däremot får de ta ut ”skäliga avgifter” för rådgivning. Det är bland annat då som problemen kan uppstå. Vi har undersökt hur mycket några kommuner tar i avgift för familjerådgivning. Avgifterna skiljer sig enormt mycket mellan olika kommuner. Det är avgifter på allt från 100 kronor till 400 kronor per rådgivningstillfälle i olika kommuner.

Det är med andra ord en stor geografisk ojämlikhet. Om man vill få hjälp med att undvika skilsmässa, ska det då bero på var i landet man bor för att man ska ha råd med och tillgång till kompetent familjerådgivning? Självklart inte!

Herr talman! Vi sverigedemokrater förespråkar i alla sammanhang en jämlik vård över hela landet oavsett var man bor. Frågan är viktig för oss då vi vill stötta såväl föräldrarna, barnen som familjen. Vi ser en potentiell vinst för samhället, för barnen och för familjen som helhet om man genom att erbjuda kostnadsfri rådgivning kan rädda familjer från den omställning, och i vissa fall kanske tragedi, som en skilsmässa kan innebära.

Därför yrkar vi bifall till reservationerna 4 och 15 om att regeringen bör utreda möjligheten att införa kostnadsfri parterapi och familjerådgivning.

Anf. 26 ANDERS W JONSSON (C):

Herr talman! När man läser igenom betänkandet som behandlar motionerna på socialtjänstområdet slås man av hur mycket som alliansregeringen har förberett och som den nya regeringen nu i princip bara behöver

skriva lagförslag på. Förberedelser är gjorda för att kuratorer ska kunna få legitimation. Och ett utredningsförslag kommer att komma när det gäller hur stöd och krav på arbetslösa som tar emot ekonomiskt bistånd ska kunna utvecklas.

När det handlar om barnkonventionens ställning i förhållande till svensk lag var en utredning redan på gång. Den har nu fått tilläggsdirektiv. Centerpartiet tycker dock att det är synd att man har stängt dörren för att lyfta in barnkonventionens portalparagrafer i regeringsformens rättighetskatalog. Det hade kunnat vara en framkomlig väg för att resultatet av, det i och för sig välmenande, förslaget att göra barnkonventionen till svensk lag inte i själva verket skulle kunna bli en försämring av barns rättsliga ställning. Det kan nämligen bli fallet om domstolar väljer att tolka konventionstexten på ett för barn mindre fördelaktigt sätt.

LVU-utredningen har redan lagt fram vissa förslag och kommer snart att vara färdig med alla förslag när det gäller hur tvångsvården av barn ska förbättras med utgångspunkt i barnrättsperspektivet och rättssäkerheten.

Slutligen finns en lång rad förslag i Carin Götblads utredning om våld i nära relationer som ska vidare till lagstiftning.

Förarbetena är goda, men nu krävs det att regeringen går från ord till handling. Det är besvärande att regeringen inte har kommit med några viktiga propositioner hittills och att den dessutom tar få initiativ till nya utredningar. Resultatet är, som jag har påpekat tidigare här i kammaren, att socialutskottet just nu går på halvfart. Det är inte bra med tanke på att det finns stora behov av ytterligare förändringar.

Även om de flesta barn har det bra i Sverige finns det barn och unga som far illa på olika sätt. Utsatthet bland barn kan ta sig olika uttryck. Det kan handla om misshandel, psykisk ohälsa och försummelse likaväl som knappa ekonomiska förutsättningar. Utmaningen för samhället ligger i att fånga upp de barn som behöver stöd.

En särskilt utsatt grupp i samhället är barn och unga som har blivit omhändertagna av samhället. De bär ofta med sig svåra erfarenheter från sin uppväxtmiljö, vilket också har bidragit till samhällets ingripande.

Bilden, både från verkligheten som vi möter den och från forskningen, är tydlig. Barn som vårdas av samhället presterar sämre i skolan och löper större risk att drabbas av hälsoproblem jämfört med andra barn. Orsakerna bottnar i att barnens hälsa och skolarbete tyvärr ofta försummas på grund av bristande kontinuitet och stöd. Samhällsvårdade barn och unga flyttar ofta runt mellan olika boenden, vilket inte sällan leder till kunskapsluckor och ett skolarbete som blir lidande. Omhändertagna barn uteblir dessutom inte sällan från besök på barnavårdscentral, hos tandläkare eller skolhälsovård, vilket försämrar deras hälsa ytterligare.

Det här är långtgående konsekvenser av de brister som förekommer i samhällets ansvar för samhällsvårdade barn och ungdomar. Det innebär en ökad risk för att hamna i kriminalitet, missbruk och bidragsberoende samt en ökad benägenhet till självmord.

Alldeles för ofta faller utsatta barn mellan stolarna. Samhället måste därför bli bättre på att fånga upp barn vars hälsa och utveckling riskerar att försummas på grund av att de har blivit omhändertagna. Som ett led i det krävs det skärpta krav på medicinsk och pedagogisk grundutredning av omhändertagna barn och ungdomar. Med en lagstadgad rätt till utredning

av behoven kopplat till hälsa och utbildning skulle samhällsvårdade barn och ungdomar få möjlighet till stöd i ett tidigare skede. På så sätt får samhället bättre verktyg för att förebygga ett framtida problem.

Jag står bakom mina och Centerpartiets samtliga reservationer men väljer för tids vinnande att yrka bifall till reservation 17.

Anf. 27 MAJ KARLSSON (V):

Herr talman! När vi i dag har en debatt om socialtjänsten för första gången under den här mandatperioden bör vi lyfta blicken och vidga perspektivet.

För att lösa krisen inom socialtjänsten behöver vi börja med att återställa det sociala trygghetssystemet. I rapport efter rapport kan vi läsa om att socialsekreterarnas arbetssituation blir alltmer ohållbar. Många socialsekreterare vittnar om att en allt snävare budget, politikens detaljstyrning och den ökade arbetsbördan gör det mycket svårt att uppfylla intentionerna i socialtjänstlagen.

De som får betala det högsta priset är de som lever i social eller ekonomisk utsatthet. Människor som av olika anledningar lever under mycket svåra förhållanden riskerar att inte få den hjälp som de har rätt till. I värsta fall är det människors liv som står på spel. De som drabbas tillhör sällan den samhällsgrupp som tar sig ton när samhället sviker. Därför är vi skyldiga att lyssna extra noga när socialtjänsten larmar om den rådande situationen.

Anledningen till den kris som vi i dag bevittnar är de politiska prioriteringar som den tidigare regeringen och Sverigedemokraterna har genomfört. Genom att skövla våra gemensamma trygghetssystem har man tvingat människor ut ur samhällelig trygghet till utanförskap och fattigdom. De som drabbas av sjukdom eller arbetslöshet och som tidigare hade rätt till sjukersättning eller a-kassa hänvisas nu till socialtjänsten i stället.

Den förra regeringen har på detta sätt låtit dem som lever med snävast marginaler och i social utsatthet betala för skattesänkningar och bidrag till de som är resursstarkast i vårt land. Det är en omfördelning som har skapat allt större klassklyftor i vårt samhälle och som är djupt orättvis. Krisen vi ser inom socialtjänsten är således den räkning som vi får betala för år av borgerlig politik.

Grunden för att skapa en väl fungerande socialtjänst är därför att byta politisk riktning. Vi måste se till att det finns tillräckligt med resurser för att socialtjänsten och socialsekreterarna ska kunna följa lagen och svara mot våra politiska krav. Om vi stirrar oss blinda på att hitta interna lösningar inom socialtjänsten kommer vi bara att hamna i en återvändsgränd. Vi har sett hur Alliansen om och om igen har ökat på socialtjänstens arbetsbelastning för att täcka över konsekvenserna av den egna politiken. Man har om och om igen tvingat socialsekreterarna att försöka sy igen hål utan sytråd. Det är inte att ta socialtjänstens kris på allvar.

Att ta ansvar för dem som lever i utsatthet är att verka för en ekonomisk fördelning som säkerställer våra socialförsäkringssystem och minskar klassklyftorna. Vänsterpartiet har därför, tillsammans med regeringen, lagt fram förslag på reformer för att börja återställa det sociala trygghetssystem som Alliansen och Sverigedemokraterna har raserat och för att stärka

ekonomin för dem som behöver det mest. Vi har satsat på att stärka ensamstående föräldrars situation genom att höja underhållsstödet och ge gratis glasögon och medicin till barn. Vi har höjt a-kassan. Och vi har sett till att ta bort stupstocken. Vi har stärkt sjuk- och aktivitetsersättningen. Vi har höjt pensionärernas bostadstillägg och mycket mer därtill.

Dessa satsningar kommer att bidra till att lätta socialtjänstens arbetsbelastning, men de kommer också att frigöra resurser för att man ska kunna verka för intentionerna i lagstiftningen. På så sätt skapar vi förutsättningar för en kvalitativ och modern socialtjänst där människors behov står i centrum, där personalen orkar arbeta kvar och där arbetet känns meningsfullt. Det handlar om en socialtjänst som kan hjälpa människor att få möjlighet att leva ett bra liv.

Herr talman! Vi har under många år drivit frågan om att inkorporera barnkonventionen i svensk rätt. Därför är vi mycket glada över att regeringen har påbörjat ett arbete för att utreda hur barnkonventionen på bästa sätt ska införlivas i svensk rätt. Men om lagstiftningen ska få fullt genomslag är det oerhört viktigt att de som arbetar med barn utbildas så att varje verksamhet utarbetar metoder och program för att bedöma vad som verkligen är barns bästa.

Men vår syn och vårt arbete för att sätta barns bästa i centrum måste inkludera alla barn i vårt land. Därför är vår motion om mottagandet och boendet för ensamkommande barn mycket viktig. I dag placeras ensamkommande flyktingbarn på HVB-hem, en boendeform som finns för att möta behoven hos barn och unga med missbruk eller andra sociala svårigheter. Det innebär att dessa hem har mycket lite av den kompetens som krävs för att tillgodose ensamkommande flyktingbarns behov.

Vi menar att man måste skapa en annan boendeform som ger våra ensamkommande barn och unga det stöd och den kompetens som de är i behov av. Vi tror att de ensamkommande barnen behöver internatliknande boendeformer med socialt stöd och kompetens för att hjälpa dem komma i kapp språkligt och utbildningsmässigt. Därför vill vi att regeringen återkommer med förslag på alternativ till HVB-hem för ensamkommande flyktingbarn.

Herr talman! Mäns våld mot kvinnor är ett utbrett samhällsproblem där vi 2015 fortfarande gjort alltför blygsamma framsteg. Det är inte bara ett stort misslyckande när samhället inte lyckas stoppa våldet och ge utsatta kvinnor skydd och hjälp, det är i grund och botten ett allvarligt hot mot demokratin då vi så tydligt kan koppla våldet till rådande könsmaktsordning.

Vänsterpartiet har under flera års tid lagt fram förslag i riksdagen om att tillsätta en haverikommission som ska se över varje fall där en kvinna mördats eller misshandlats till döds av en närstående man. Den förra regeringen vågade inte ta det steget utan valde i stället en annan modell där Socialstyrelsen vartannat år ska lägga fram en samlad rapport. Det har – precis som vi var rädda för – visat sig vara en mycket tandlös lag. I Statskontorets slutrapport *Sorgen finns det inga ord för* konstateras att syftet med utredningsverksamheten inte har uppnåtts. Regeringen anser därför att man behöver se över frågan. Det är vi mycket positiva till, men vi vill samtidigt understryka vikten av att se över frågan skyndsamt.

Så med detta sagt vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets reservation 10.

Anf. 28 BENGT ELIASSON (FP):

Herr talman! Inledningsvis vill jag yrka bifall till Folkpartiets reservation 13 under punkt 24, reservation 5 under punkt 6 och reservation 17 under punkt 29. Jag vill också markera att jag självklart står bakom övriga folkpartimotioner, men vi yrkar inte bifall till dem. Vi återkommer naturligtvis till de frågorna i höstens budgetarbete. Jag tänkte koncentrera mitt anförande till två andra huvudområden i dagens betänkande.

Svensk lagstiftning och praxis överensstämmer fortfarande inte med barnkonventionen. När internationell rätt står i konflikt med den nationella rätten är det enligt dagens system svensk lag som gäller. Folkpartiet menar att det borde vara barnkonventionen som väger tyngst. Allt tal om barns bästa och barnperspektiv måste bli verklighet i praktiken och inte bara läpparnas bekännelse.

Barnkonventionen gäller alla barn, också de barn och ungdomar som betar sig illa på något sätt. Den gäller också ungdomar som vägrar följa regler, respektera vuxna eller till och med som slåss eller skadar sig själva. Det är i svåra lägen som rättigheterna i barnkonventionen ställs på hårdast prov. Och det är för de allra mest utsatta barnen och ungdomarna som det har störst betydelse att vi ser till att rättigheterna i barnkonventionen efterlevs. Genom att införliva barnkonventionen i svensk lag skulle skyddet för de mest utsatta barnen, som vi i dag diskuterar, faktiskt öka.

Herr talman! De barn som omhändertags av samhället tillhör de allra mest sköra. De har ofta svikits av sina föräldrar och inte sällan drabbats av övergrepp av olika slag. Dessa barn tas om hand för att få skydd och en värdigare tillvaro. Vi får aldrig acceptera att barnen utsätts för nya övergrepp när de befinner sig i samhällets vård.

När Sverige ratificerade barnkonventionen år 1990 gjordes bedömningen att det inte behövdes några lagändringar för att uppfylla konventionens krav. Nu, 25 år senare, kan man konstatera att svenska lagar i viss utsträckning anpassats till barnkonventionen, men den har svårt att få genomslag i praktiken. Tyvärr vägs barnens bästa inte alltid in i beslut som rör dem. Därför vill, herr talman, Folkpartiet att konventionen ska vara direkt tillämplig i svensk lag.

Herr talman! Folkpartiet kräver att barnkonventionen blir svensk lag, precis som i Norge, inte minst för att stärka rättigheterna för barn och ungdomar i utsatta situationer.

Herr talman! Sedan vill jag byta ämne och berätta om Cecilia.

Cecilia hade packat väskorna. Hon hade klätt på sonen. Allt var klart när hon ringde kvinnojouren och ställde frågan: Kan jag ta med hunden? Svaret blev: Nej, tyvärr, det går inte. Cecilia lade på luren, tog av sonen ytterkläderna och packade upp igen. Hon kunde inte lämna Kiwi, en korsning mellan schäfer och golden retriever, hos Owe. Han plågade hunden. Veckan innan hon ringde jouren hade det gått för långt.

Det var kväll och Kiwi skällde. Egentligen var det en lugn hund, men de senaste månaderna hade han blivit nervös och skällig. Cecilia trodde att det var för att Owe skrek och var hårdhänt mot honom och mot henne. Den här kvällen kom Owe in i rummet. Han var arg. Först skrek han åt Kiwi, sedan åt Cecilia att hon skulle få tyst på hunden. Cecilia försvarade Kiwi verbalt. Owe gick fram till Kiwi. Trots att hunden var stor lyfte Owe upp den, och Cecilias hjärta nästan stannade, när hon insåg vad han tänkte göra. Så vräkte han med all kraft hunden in i väggen en och en halv meter bort.

Herr talman! Kvinnor lämnar inte en relation om hon är rädd för att hennes husdjur skulle fara illa. Det är dags att integrera kunskapen om våld mot djur med kunskapen om våld mot kvinnor, våld i samkönade relationer och annat våld i nära relationer.

Det är nästan så att man här i kammaren skulle kunna höra dunsen när hundkroppen slog mot väggen. De famlande tassarna och gnyendet innan Kiwi kunde stappla i väg. Den synen etsade sig fast i Cecilias minne. Hon kände samma maktlöshet som när slagen föll över henne. Hon såg det hända, hon kände det hända och hon kunde inte hindra det. Nästa dag tog Cecilia Kiwi till veterinären. Ryggskadan var allvarlig, men han klarade sig. Fast Kiwi blev aldrig riktigt bra igen. Några dagar senare ringde Cecilia samtalet till jouten, men när hon inte kunde ta med Kiwi stannade hon kvar.

Det var långt senare, när Kiwi sedan länge inte klarade mer slag och var borta, som Cecilia själv svårt misshandlad orkade lämna Owe och våldet. Det gick ett par år innan Cecilia kontaktade jouten igen. Hon behövde stöd i vårdnadskonflikten om sonen. På så sätt fick jourkvinnorna reda på hennes historia och i dag tar kvinnojouten emot även medföljande husdjur i akuta situationer.

Herr talman! Jag vill med detta yrka bifall till reservationen 13 under punkt 24, reservationerna 5 och 17.

I övrigt yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkande SoU10.

Anf. 29 YASMINE LARSSON (S):

Herr talman! Vi debatterar i dag socialutskottets betänkande 10 om socialtjänstfrågor. Här behandlas 95 motioner från den allmänna motionstiden som alla har det gemensamt att de rör socialtjänstens område. Det är glädjande att se att så många ägnar socialtjänsten och socialtjänstfrågorna sin tid och sin uppmärksamhet. Det är frågor som berör och engagerar, och det tycker jag är bra.

Socialtjänsten är i dag ett eftersatt område. Jag har under mina besök på olika socialtjänster runt om i Sverige fått höra vittnesmål från pressad personal om orosanmälningar som blivit liggande, om utredningar som inte riktigt hinns med och om en stressad arbetsmiljö för socialsekreterarna. Det påverkar i många fall mötet med barnen och deras vårdnadshavare, som är så viktigt för att bygga tilliten mellan socialsekreteraren och familjerna.

Samtidigt har den förra regeringen under åtta år gjort försämringar i a-kassan och sjukförsäkringen som slagit hårt mot vissa grupper i vårt samhälle. Allt färre människor klarar i dag av att försörja sig själva, och trycket på socialtjänsterna runt om i Sverige ökar. Jag besökte exempelvis socialtjänsten i Helsingborg för tre fyra veckor sedan. Där kan man se en ökning på 30 procent bara under de senaste fyra åren.

Herr talman! I dag är det vanligast angivna skälet till att man söker försörjningsstöd att man saknar ett arbete men inte är berättigad till exempelvis a-kassa eller att den ersättning man faktiskt får inte räcker till att försörja sig. Det var inte så försörjningsstödet var tänkt att fungera. Försörjningsstödet ska vara en sista utväg för den som absolut inte kan försörja sig själv, inte en sämre ersättning för en raserad arbetslöshetsförsäkring.

Det ökade trycket i socialtjänsten leder dessutom till att fler klienter tvingas konkurrera om socialtjänstens kompetens, behandlingsinsatser, tid och pengar. Det går i sin tur ut över de barn som behöver samhällets stöd och hjälp allra mest.

Inom individ- och familjeomsorgen är det i många kommuner en allvarlig situation, särskilt i den sociala barn- och ungdomsvården. Det är stora personalomsättningar, och unga nytexaminerade får liten eller ingen introduktion alls. Dessutom får de i vissa fall ta sig an svåra fall redan från dag ett.

Den sociala barn- och ungdomsvården är ett prioriterat område för Socialdemokraterna. För att barn ska få det skydd och det stöd de behöver spelar kommunens socialtjänst en oerhört viktig roll för både barnet och dess vårdnadshavare. Resursbrist får aldrig vara anledningen till att ett barn far illa, och det måste vara självklart att socialtjänstens personal, som utreder situationen, ska ha de allra bästa förutsättningarna för att kunna utföra sitt arbete.

Det behövs tydliga strukturer för att introducera och stärka nyanställda i deras arbete. Det behövs ett lokalt tydligt ledarskap och bra förutsättningar för chefer. Det behövs politiska prioriteringar för att skapa en bättre arbetsmiljö för personalen i socialtjänsten men framför allt för att säkra barnrättsperspektivet.

Det är nu över 30 år sedan dagens socialtjänstlag tillkom. Sedan dess har mycket förändrats i vårt samhälle. Därför planerar regeringen att under året ta fram direktiv till en översyn av hela socialtjänstlagen. Som ett första steg i det arbetet har regeringen tillsatt en nationell samordnare med förtydligat ansvar att driva en nationell dialog om den sociala barn- och ungdomsvården.

Samordnaren ska fram till april 2017 genom dialog med 50 kommuner driva på arbetet med att utveckla kvaliteten i den sociala barn- och ungdomsvården. Arbetet ska även syfta till att lyfta, sprida och lära av goda exempel. Regeringen och den nationella samordnaren för också en nära dialog med bland annat Vision, SSR och SKL och kommer att ta del av deras förslag på förbättringar.

Det är av allra största vikt att barns rättigheter är säkerställda på alla områden, inte minst inom den sociala barn- och ungdomsvården. Vårt mål är att Sverige ska vara det allra bästa landet för barn och unga att växa upp i. Därför, herr talman, är jag mycket glad över att Sverige nu inkorporerar barnkonventionen i svensk lag. Därmed blir det äntligen lag på att barnens situation ska komma i främsta rummet.

Redan 2013, under den borgerliga regeringen, tillsattes en utredning om att inkorporera barnkonventionen. Då var frågan dock om Sverige över huvud taget kunde göra den till lag. Åsa Regnér har i stället gett ett tilläggsdirektiv om att utreda hur det ska ske. Det, herr talman, är inte en helt oväsentlig skillnad. Tack vare den blir det möjligt att säga att barnkonventionen äntligen blir lag i Sverige. Det tycker jag att vi ska vara glada och stolta över, för barnen är det allra finaste vi har.

Herr talman! Jag vill avsluta med att tala om ett av de största samhällsproblemen i vår tid, nämligen våld mot kvinnor i nära relationer. För ett stort antal av de kvinnor och barn som utsätts för hot och våld i nära relationer blir landets kvinnohus och tjej- och kvinnojourer en viktig fristad.

Många är i behov av stöd och skydd både på kort och på lång sikt, till exempel när det gäller skyddat boende.

Kommunerna har enligt socialtjänstlagen ansvar för skydd och stöd till kvinnor som av närstående är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp. I vissa fall driver kommunen ett eget skyddat boende. I andra fall drivs det skyddade boendet av ideella föreningar, vanligtvis kvinnojourer eller privata aktörer.

Kvinnjourerna är ett jätteviktigt komplement till samhällets stöd till våldsutsatta kvinnor. Drygt 70 procent av landets skyddade boenden bedrivs i dag i ideell regi. Men vi ser att kvinnojourerna på många håll i landet behöver mer resurser. Att stärka skyddet för våldsutsatta kvinnor och deras barn är ett samhällsansvar och en del av den allmänna välfärden. För att öka långsiktigheten och stabiliteten i de ekonomiska villkoren för de ideella kvinnojourerna har regeringen därför beslutat att stärka det statliga stödet med 25 miljoner kronor för 2015 och därefter 100 miljoner kronor årligen 2016–2019. Det är ett viktigt beslut för att stärka de ideella kvinnojourernas ibland livsviktiga arbete.

Herr talman! Jag vill med dessa ord yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på samtliga motioner.

(Applåder)

Anf. 30 STEFAN NILSSON (MP):

Herr talman! Socialtjänstens arbete med att fånga upp och hjälpa barn i social utsatthet är ett av de allra viktigaste i vårt välfärdssamhälle. Under de senaste åren har vi tyvärr sett att kvaliteten på det arbetet, när man jämför kommuner, är mycket ojämn.

I många kommuner är man duktig på att snabbt agera när det kommer anmälningar om barn som far illa eller riskerar att fara illa. I en del andra kommuner ser det sämre ut. Många erfarna socialarbetare vittnar om att situationen är mycket sämre nu än för 10 eller 15 år sedan. Antalet ärenden är jättestort i många kommuner, och man hinner inte utreda alla anmälningar som behöver utredas. Därför kan vi i medierna då och då ta del av skrämmande fall med barn som utsatts för allvarliga övergrepp, senast en palestinsk flicka som blev misshandlad till döds trots att orosanmälan hade kommit in till socialtjänsten.

Enligt uppgift från Socialdepartementet avser regeringen att under 2015 utarbeta direktiv till en samlad översyn av socialtjänstlagen, vilket är bra. Dessutom pågår ett arbete med att införliva barnrättskonventionen i svensk lag.

Den del av socialtjänstens ansvar där det brister mest i Sverige gäller ansvaret för barn i social utsatthet. Där är ansvaret för att göra rätt det allra största. Barn som far illa i familjen är i en enormt svår situation, och de signaler de ofta sänder ut måste fångas upp. Inga barn får fara illa på grund av att samhället inte har skjutit till resurser eller organiserat arbetet på ett bra sätt. Det här är ett område där vi, samhället, inte får misslyckas.

Ett annat område där det på sina håll brister i samhällets skyddsnät är hemlöshet. Många personer i vårt samhälle lever utan fast tak över huvudet. Ofta beror det på mekanismer som utestänger människor från möjligheten att få ett kontrakt på en fast bostad. En tidigare vräkning, en gammal skuld eller låg inkomst håller kvar många människor i hemlöshet under många år. Det stämmer att det ofta finns en allvarlig social

problematik med i bilden, såsom missbruk eller psykisk sjukdom, men ofta är det hemlösheten i sig som är problemet, utan koppling till annan social problematik.

För Miljöpartiets del skulle vi vilja se en lagstadgad skyldighet för kommunerna att erbjuda en fast bostad inom en viss tid till den som begär det. Att socialtjänsten erbjuder tillfälliga lösningar i form av härbärge eller hotellrum är inte tillräckligt. Den stress som en person utan fast bostad lever under innebär i sig en ökad risk för utstötning ur samhället.

För de personer som är utestängda från att få kontrakt på den öppna bostadsmarknaden skulle kommunerna i så fall behöva hitta andra lösningar. Det finns länder i Europa, till exempel Skottland och Frankrike, med lagstiftning som ger rätt till fast bostad. Sverige bör se på de exemplen och andra och utreda hur en rätt till fast bostad skulle kunna se ut.

Avslutningsvis vill jag säga några ord om legitimation för kuratorer inom hälso- och sjukvården. Det sker en beredning inom Regeringskansliet om en utbildning, troligen omfattande en termin på högskola, som ska ge en sådan legitimation. Det finns ett behov av en sådan utbildning. En legitimation och en utbildning skulle öka kompetensen hos kuratorerna och gagna kvaliteten i det psykosociala arbetet inom hälso- och sjukvården.

Jag yrkar bifall till förslaget i socialutskottets betänkande.

Anf. 31 BENGT ELIASSON (FP):

Herr talman! Mina allianskamrater har påpekat att jag var lite för ivrig i mina yrkanden tidigare. Jag skulle vilja dra tillbaka mitt yrkande på reservation nr 5 under punkt 9. I övrigt står yrkandena fast.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 16 april.)

§ 10 Folkhälsofrågor

Socialutskottets betänkande 2014/15:SoU12
Folkhälsofrågor
föredrogs.

Anf. 32 AMIR ADAN (M):

Herr talman! Frånvaron av en enhetlig definition av folkhälsa visar på den bredd och komplexitet det rör sig om. Det handlar om en rad olika saker, såsom kost, motion, arbetsmiljö, utbildningsnivå, uppväxt och buller. Klart är i alla fall att folkhälsan utvecklats i takt med vår ökade välfärd. Medellivslängden för såväl kvinnor som män ökar, fler sjukdomar upptäcks i tid och kan botas och vår tobaks- och alkoholkonsumtion minskar. Det hänger samman med ökade ekonomiska resurser, höjd utbildningsnivå, bättre sjukvård och förbättrade kunskaper om hur vi kan främja hälsa och förebygga ohälsa. Men samtidigt som vi blir friskare och lever längre står vi inför flera folkhälsopolitiska utmaningar. Därför var det bra att den nya Folkhälsomyndigheten startade den 1 januari 2014, då det ger bättre förutsättningar för just detta arbete.

Folkhälsopolitiken bör vara framåtsyftande, stimulerande och inspirerande. Människor har ju själva ett stort ansvar för sin hälsa. Det handlar om vad man dricker och hur mycket, vad man äter och hur mycket, om man röker och hur mycket man rör på sig. Allt detta kan man påverka själv som individ, men också som förälder. Vi vet att kost, motion, alkohol och rökning påverkar vår hälsa. Ändå är medvetandet om dessa faktorer inverkan på vår hälsa så olika. De matprogram om hälsosam mat som visas i tv, de dieter som presenteras och vetenskapen att motion och idrott är mycket viktigt för att kroppen och psyket ska må bättre kan inte ha undgått någon. Ändå är det oroande få som rör sig tillräckligt varje dag. Ungefär 50 procent av Sveriges befolkning rör sig minst 30 minuter per dag, vilket är den lägsta rekommendationen för fysisk aktivitet. Därför är det bra att vi inom Alliansen föreslagit mer idrott i skolan och rätt till fysisk aktivitet på arbetsplatser. Då kan man starta med något som man sedan kan fortsätta med resten av livet.

Lika oroande som utebliven motion är att många människor äter alldeles för mycket och fel. Föräldrar har ett stort ansvar för att lägga en bra grund till sina barns hälsa. Det gäller tandvård, kost och glädjen i rörelse och aktiviteter. Hjärt-kärlsjukdomar ökar och hör till de livsstilssjukdomar som kan förebyggas med hälsosammare livsföring. De flesta av dessa faktorer kan vi själva påverka och undvika. Den enskilt viktigaste åtgärden för att förbättra folkhälsan i Sverige är att minska tobakskonsumtionen. Varje år orsakar rökning 6 500 fall av cancer och 4 000 dödsfall i cancer. Det innebär att nästan en femtedel av alla dödsfall i cancer kan relateras till rökning.

Att ta ansvar för och påverka den egna hälsan ska kännas engagerande och angeläget. Samhällets ansvar är att ge verktyg till den enskilde och förutsättningar för att stödja den enskildes ansvarstagande genom en effektiv samverkan mellan offentliga, privata och civilsamhälleliga aktörer. Här är mödravårdscentraler, barnvårdscentraler och skolhälsovård mycket viktiga aktörer för att hjälpa och ge råd till både föräldrar och elever.

Herr talman! Forskningen visar tydligt att grunden för en god hälsa läggs tidigt i livet och att folkhälsa och högre utbildning går hand i hand. Ett flertal mätningar bekräftar att personer med kort utbildning har sämre hälsa än de med längre utbildning. Utbildningsnivån är också tätt sammankopplad med socioekonomisk situation. Här visar forskningen att risken för dödlighet bland barn är ungefär 30 procent högre i socioekonomiskt svaga grupper än i socioekonomiskt starka grupper. Här är också risken för depression och ångest avsevärt högre.

En bra skola som ger alla elever individuella förutsättningar till kunskap är både på kort och på lång sikt avgörande för samhället i stort vad gäller tillväxt och välfärd men också för en bättre folkhälsa. Därför är den nya skollagen som alliansregeringen införde 2011 bra, med den nya läroplanen, kursplaner med tydliga mål och kunskapskrav, tydliga regler för åtgärdsprogram och särskild tillgång till elevhälsa. Helt avgörande för samma faktorer är sysselsättning och arbete. Att kunna arbeta, försörja sig själv och göra egna prioriteringar och val är av stor betydelse för hur vi mår.

Herr talman! Med dessa ord yrkar jag bifall till vår reservation 1. Vi står även bakom vår egen reservation 3, men för tids vinnande väljer jag att inte yrka bifall till denna.

Anf. 33 CHRISTINA ÖSTBERG (SD):

Herr talman! Vi står bakom samtliga våra reservationer, men för tids vinnande yrkar jag bifall endast till reservationerna 4 och 6.

I dag är folkhälsa temat för vår debatt. Folkhälsa har i alla tider varit ett viktigt ämne, även om folkhälsoutmaningarna har varierat över tiden i takt med att samhället förändrats. Det för mig in på det faktum att de flesta människor förr i tiden bodde på landet och därför hade en naturlig och regelbunden kontakt med djur. Då var djur inte bara sällskapsdjur, så som de ofta är i dag, utan till stor hjälp i jordbruket som dragdjur.

Forskning visar på vilka positiva effekter umgänget med djur kan ha. Det finns flera studier som pekar på de positiva effekterna av att människor umgås med djur, effekter som kan vara både fysiologiska och psykologiska. Studier tyder på att såväl yngre som äldre som umgås med djur kan minska både medicinering och stress, då umgänget med djur sänker stressnivåerna. Framför allt äldre människor – vilka vi sverigedemokrater mår extra mycket om – som bor på äldreboenden tror vi skulle ha stor nytta och nöje av att umgås med djur.

Enligt artiklar från Svenskt Demenscentrum har det visat sig att personer med Alzheimers sjukdom och andra demenssjukdomar blivit mindre deprimerade och mer aktiva genom att vara tillsammans med djur. Utöver eventuella medicinska effekter anser vi att man inte ska bortse ifrån den sällskapliga effekten och den känsla av gemenskap som kan uppstå mellan djur och människor. Ensamhet är ett stort problem för många gamla, och ett djur kan motverka de negativa effekterna av ofrivillig ensamhet.

De personer som är allergiska ska inte drabbas av exempelvis att andra på ett ålderdomshem umgås med djur. Det måste vara möjligt att hitta praktiska lösningar som gör att man till exempel kan bo på olika avdelningar, alternativt att djur enbart tillåts i en del av äldreboendet eller vårdavdelningen.

Vi ställer oss bakom Folkpartiets motion 409 om djur i samhällets tjänst då vi är positiva till att man, som det anges i motionen, utreder och uppmärksammar husdjurens positiva effekter på människan, och hur de kan nyttjas mer inom vård, äldreomsorg, skola och kriminalvård.

Herr talman! Vi sverigedemokrater vill i alla sammanhang framhålla vikten av en jämlik vård. Vi anser att det inte ska bero på var i landet man bor om man får tillgång till vård, oavsett sjukdom. På samma sätt är det med tillgången till ungdomsmottagningar.

På samma sätt som vi ogillar de skillnader som finns när det gäller hur snabbt man får behandling för olika sjukdomar beroende på vilket landsting man tillhör menar vi att det inte ska vara upp till respektive kommun att bestämma om man tycker att ungdomarna ska ha tillgång till en ungdomsmottagning.

Det är olyckligt att tillgången till ungdomsmottagningar varierar från kommun till kommun. Det blir alltför godtyckligt om lokala politiker, beroende på prioriteringar och budget, ska bestämma vilka ungdomar som ska få tillgång till ungdomsmottagningen och dess viktiga rådgivning och upplysningsverksamhet gentemot ungdomar.

Alla som har varit i tonåren eller har barn i tonåren vet att det kan uppfattas som lite pinsamt att prata om sexualitet och preventivmedel med sina föräldrar, oavsett hur bra relation de har med sina barn. Många minns

säkert att det inte var helt enkelt att ta steget att besöka ungdomsmottagningen för att diskutera till exempel preventivmedel. Steget att besöka en ungdomsmottagning ska inte försvåras av dåliga öppettider eller i värsta fall av att det inte ens finns en ungdomsmottagning inom rimligt avstånd.

Ungdomar måste få den hjälp och det stöd som de kan behöva i tonåren. Sexualitet och reproduktiv hälsa är ett av de elva målområden som finns för folkhälsan. Och enligt Folkhälsomyndigheten, vars uppdrag är att främja hälsa och förebygga ohälsa, står målgruppen barn och ungdomar högt upp på folkhälsoarbetets dagordning.

När den förra regeringen antog en ny inriktning för folkhälsopolitiken i sin skrivelse *En folkhälsopolitik med människan i centrum* fastslog man att folkhälsopolitiken skulle ha fem byggstenar för att kunna förverkligas. En av dessa byggstenar var ”start” som gäller barns och ungas uppväxtvillkor. En annan byggsten var ”stöd” för att underlätta hälsosamma val.

Om man vill nå upp till målen för folkhälsan och menar allvar med att man vill främja folkhälsan genom att ge barn och unga goda uppväxtvillkor och underlätta hälsosamma val, borde ju tillgång till ungdomsmottagningar vara en viktig pusselbit.

Vi anser att det snarast bör tas fram en plan för hur nationella riktlinjer för ungdomsmottagningar kan komma på plats, eftersom det är en förutsättning för att uppnå folkhälsomålen om en jämlik vård. Därför ställer vi oss bakom KD:s motion 2369.

I detta anförande instämde Heidi Karlsson (SD).

Anf. 34 ANDERS W JONSSON (C):

Herr talman! Ett av de riktigt akuta hoten mot vår hälsa är den tilltagande antibiotikaresistensen. Efter många års överanvändning är antibiotikan på väg att förlora sin effekt. Bara här i Europa uppgår antalet dödsfall till följd av antibiotikaresistens till 25 000 per år, och de kostnader som resistensen medför uppgår till ca 13 miljarder kronor årligen.

Sjukvården är i dag helt beroende av fungerande antibiotika. Om vi inte lyckas vända utvecklingen riskerar vi att stå inför inget mindre än en medicinsk katastrof. Minskad antibiotikaanvändning är därför en av de viktigaste folkhälsofrågorna. För att få bukt med antibiotikaresistensen krävs ett målmedvetet och brett angreppssätt.

Hittills har dock den rödgröna regeringen inte kommit med annat än tomma ord. Nyligen bjöd regeringen in till samtal om minskad antibiotikaförskrivning, helt utan att ha några egna skarpa förslag. Vi i Centerpartiet lyfte vid mötet fram vår rapport med tio konkreta förslag för minskad antibiotikaanvändning inom både sjukvården och djuruppfödningen. I dag, när några av de förslagen är uppe för beslut i riksdagen, kan vi dock tyvärr konstatera att regeringspartierna röstar nej.

Tre av de förslag som vi i Centerpartiet i dag lägger fram för minskad antibiotikaanvändning handlar om ökad information i hälso- och sjukvården och tydligare krav på minskad förskrivning. Vi vill att Sverige ska ta initiativ till en global kriskommission för antibiotika. Vi måste i grunden förändra synen på hur antibiotika används och dessutom skapa en

ökad medvetenhet om vilka stora risker det finns med att använda för mycket antibiotika och hur det påverkar människors liv och hälsa.

Vi skulle vilja se en internationell forskargrupp med uppdrag att ta fram motsvarande en Sternrapport fast för antibiotika. Forskarna ska titta på vilka konsekvenser överanvändningen innebär. Den så kallade Sternrapporten skrevs av den brittiske ekonomen sir Nicholas Stern på uppdrag av den brittiska regeringen. Den publicerades 2006 och satte ett pris på följderna av den globala uppvärmningen. Den gav eko över hela världen och satte klimatfrågorna överst på dagordningen. Precis samma krismedvetenhet måste vi i världen ha även när det gäller den skenande antibiotikaresistensen.

Landstingen och regionerna i landet bedriver med jämna mellanrum informationskampanjer genom exempelvis affischer i kollektivtrafiken. Centerpartiet vill att landsting och regioner också ska genomföra informationsinsatser om riskerna med att använda för mycket antibiotika.

I dag får man bra information om bland annat infektioner och kost i de föräldrargrupper som ordnas av barnavårdscentralerna. Vi skulle gärna se att information om riskerna med att använda för mycket antibiotika kan lyftas in i dessa informationsprogram på bvc. Småbarnsföräldrar är tyvärr ofta pådrivande för att få antibiotika utskrivet för åkommor där det inte alltid är nödvändigt. De är därför en viktig målgrupp att informera om att antibiotika är ett tveeggat svärd som kan innebära hälsa men tyvärr också ökad sjukdom.

Det finns en överenskommelse mellan regeringen, SKL och Socialstyrelsen om patientsäkerhet. Den innehåller bland annat mål om minskad antibiotikaförskrivning i landstingen. En del av överenskommelsen handlar om prestationsbaserad ersättning på inte mindre än 525 miljoner kronor. Det är viktigt att den här överenskommelsen får fortsätta och att den dessutom skärps för att få minskad antibiotikaförskrivning.

Det är dags att världen vaknar i de här frågorna. Om vi inte tar hotet om antibiotikaresistens på allvar riskerar vi både människoliv och enorma kostnader för samhället. Från Centerpartiets sida är vi övertygade om att antibiotikafrågan kräver både lokal och global handling. Sverige kan inte ensamt bromsa utvecklingen mot antibiotikaresistens. Men precis som i klimatfrågan kan vi vara ett föredöme och ta täten i ett målmedvetet internationellt arbete. Regeringen bör därför driva frågan om en global kommission för att antibiotikafrågan ska hamna högst upp på den politiska dagordningen. Jag vill därför yrka bifall till reservation 12.

Anf. 35 KARIN RÅGSJÖ (V):

Herr talman! Ledamöter! Jag ska inleda med att säga att jag alltid blir lika förvånad över den kollektiva minnesförlust som högeralliansen verkar ha gått in i. Vi pratar exempelvis om vad ni har gjort under åtta år när det gäller antibiotika. Den här regeringen har suttit i sju månader. Jag tycker att man ska komma ihåg det när man pratar om de här frågorna.

Hur går det med folkhälsan i Sverige? Det går väldigt bra, ytligt sett. Vi lever allt längre och blir allt friskare. Medellivslängden fortsätter att öka. Personer över pensionsåldern har på många sätt en bättre hälsoutveckling än yngre åldersgrupper. Men det negativa är en ökad ojämlikhet i hälsa mellan olika socioekonomiska grupper. Det handlar om

klass och kön. Det är en fråga som jag kommer att återkomma till gång på gång i den här kammaren.

Jag anser att den förra regeringen under sina åtta år vid makten inte gjorde tillräckligt, även om utvecklingen har pågått i minst 20 år. Skillnaderna mellan grupper med olika utbildningsbakgrund är fortfarande väldigt tydliga. Alla stora dödsorsaker i befolkningen – hjärtsjukdom, stroke, cancer, olyckor, självmord och alkoholrelaterade diagnoser – är vanligare bland dem med kort utbildning. Kvinnor med endast förgymnasial utbildning är den grupp som haft den minst gynnsamma hälsoutvecklingen. I den gruppen har den återstående medellivslängden vid 30 års ålder nästan inte ökat alls under nästan 20 år. För kvinnor med eftergymnasial utbildning i samma ålder har dödligheten minskat med 33 procent.

I det här finns det förstås ett socialt arv. Jag har under min korta tid i riksdagen redan sagt flera gånger – och det tål att upprepas – att ett ojämlikt samhälle skapar ohälsa.

De sociala hälsoklyftorna är tydliga redan bland barn och unga. Vi vill med utgångspunkt i rapporten *Barn och unga 2013 – utvecklingen av faktorer som påverkar hälsan och genomförda åtgärder* att Folkhälsomyndigheten ska få i uppdrag att ta fram ett förslag på en handlingsplan för att minska hälsoklyftorna bland barn och unga. Vi kan inte låta barns hälsoutveckling vara så klassbunden. Vi kan med vår förskola och skola göra mycket mer. Det viktigaste är en jämlik skola som inte barn och unga faller ur – det är förödande om de gör det. Den kopplingen måste vi göra som politiker. Vi kan inte vänta in folkhälsokommissionen i de här frågorna. Därför yrkar Vänsterpartiet bifall till reservation 2.

Bland unga i åldern 16–24 år rapporterar dubbelt så många kvinnor som män besvär med ängslan, oro och ångest. För båda könen, både killar och tjejer, har besvären tredubblats sedan början av 90-talet. Det är mycket allvarligt. 17 procent av hela befolkningen lider av ångest och depression. Självmorden har också ökat, främst bland män.

Hur möter vi det här? Gör vi det på ett effektivt sätt? Mycket har i och för sig gjorts – jag pratar om Miltonuppdraget, Priouppdraget och så vidare – men vi måste göra mycket mer. Det här är nämligen en tickande bomb: den psykiska ohälsan hos barn och unga.

Vi måste möta unga innan de sätts in i en vårdkarusell. Vi har ungdomsmottagningar. Dem borde vi bredda. Vänstern vill tillsätta en utredning om hur vi ska ta till vara ungdomsmottagningar på ett bättre sätt. Det handlar om att fånga upp unga och möta dem på ställen där de har förtroende för dem som jobbar. Tänk er en ungdomsmottagning med kompetens i fråga om psykisk hälsa, droger etcetera! Det handlar om en öppen dörr och om att få unga män att söka hjälp i tid. Därför yrkar Vänsterpartiet också bifall till reservation 7.

En behandlad hivinfektion är i dag knappt mätbar och därmed inte heller smittsam. Man har gjort oerhörda framsteg. Men då gäller det att alla har möjligheter att testa sig. Så är det inte i dag. Men blir faktiskt nekad att göra hivtest på vissa ställen i Sverige. Det handlar om en lättillgänglig och generös provtagning. Neka ingen! När det gäller sjukdomar och infektioner har det varit en svårslagen stigmatisering och diskriminering av hivinfekterade. Jag vill, när jag har möjligheten, tacka

alla dem som har tagit kampen mot dumhet och fördomar genom åren. Jag hoppas att vi snart är i ett läge där det inte innebär någonting att vid kaffebordet säga: Jag har hiv. Det ska innebära lika lite som att säga: Jag har diabetes. Där är vi inte i dag. Det handlar om ett läge där hiv är som vilken ofarlig infektion eller sjukdom som helst – om den behandlas. Så är det.

Ge alla ungdomar tillgång till bra preventivmedel och skydd! Då blir det mycket enklare på alla sätt. Det ska vara mer snack med ungdomar, mer öppenhet och mer verksamhet där vi talar med varandra – det räcker inte med rådgivning på nätet. Detta är bra mot både oönskade graviditeter och exempelvis klamydia, som är ett stort problem i den här målgruppen.

En fråga vi måste ha ögonen på när det gäller folkhälsa är hur föräldrar ställer sig till att vaccinera sina barn i de program som finns. Jag är väldigt oroad över den lätt flummiga inställning som tydligen finns lite här och där: Lite mässling har väl ingen dött av.

Det kanske är dags att göra någonting tillsammans i den här frågan. Det är nämligen väldigt allvarligt när föräldrar tar in kunskapen via nätet. Vi kan snabbt hamna i en ganska svår situation i Sverige. Genom andras ovetenskapliga hållning till vaccinationer kan barn smittas. Det kan bli små epidemier. Det ska vi ha koll på.

Genomgångar av all befintlig forskning om ojämlikhet och hälsa visar tydligt att stora inkomstklyftor försämrar människors hälsa. Det behövs en nationell hälsokommunikation med ett tydligt syfte att minska ojämlikheten i hälsa och med en specifik riktning till kvinnor. Att kommersialisera vård och omsorg har inte heller inneburit en bättre hälsoutveckling för dem som behöver en tillgänglig och offensiv hälso- och sjukvård. Vi vill i stället fokusera på förebyggande hälsoarbete med en satsning på vårdcentraler, särskilt i socialt utsatta områden, där ohälsan är mycket stor.

Vi vill alltså yrka bifall till reservation 2 och reservation 7.

Anf. 36 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP):

Herr talman! Som folkpartist anser jag att det är viktigt att alla individer kan påverka sin hälsa genom att göra välgrundade val. Individen har ett eget ansvar för sin hälsa och sin livsföring. Det är grundläggande för oss i Folkpartiet att individen har möjlighet att själv bestämma över sitt liv. Politikens uppgift är att stödja och skapa goda förutsättningar för dessa val.

Sjukvårdens uppdrag är att erbjuda råd och stöd som kan förebygga sjukdomar och motivera till en positiv livsstilsförändring. Det är viktigt att påpeka att politiken ska hjälpa och stödja individen till ett hälsosamt val, inte bestämma över individens val.

Men det behövs även kunskap för dem som jobbar inom vård- och omsorgssektorn. Än i dag, år 2015, förekommer det att hbt-personer, det vill säga homo-, bi- och transsexuella personer, möts av fördomar och okunskap från samhällets sida. För att hbt-personer ska kunna känna sig trygga i mötet med myndigheterna anser vi att det behövs ett kompetenslyft när det gäller hbt-frågorna. Det ska rikta sig till de personer som jobbar inom kommun- och landstingssektorn.

Att man jobbar med integrering av jämställdhetsfrågor är i dag självklart. Vi anser att det borde vara lika självklart att jobba med hbt-

integreringen. Detta skulle innebära att alla känner sig välkomna och bemötts med respekt, oavsett sin sexuella läggning eller könsidentitet.

Jag vill också passa på att nämna något om informationsplikten vid hivinfektioner. Smittskyddslagen är från 1988. Där benämns hiv som en venerisk sjukdom. År 2004 ändrade man lagen, och man avskaffade det begreppet och införde i stället två nya kategorier: smittsamma sjukdomar och allmänfarliga sjukdomar.

Hiv innefattas i begreppet allmänfarlig sjukdom med informationsplikt och förhållningsregler, detta i syfte att hindra smittspridningen. I förarbetet till lagändringen 2004 står det dock att läsa: "Om något botemedel upptäcks som innebär att den smittade kan bli smittfri, kommer detta självklart att ändra synen på när smittsamhet föreligger. Detsamma blir förhållandet om man skulle finna att infektionen, oavsett om något botemedel finns att tillgå eller ej, inte är smittsam under vissa perioder."

Den medicinska utvecklingen har sedan dess gjort stora framsteg. Förbättrade behandlingsformer har lett till att många hivpatienter inte längre har några mätbara virusmängder. Folkhälsomyndigheten har också fastslagit att överföringsrisken vid sexuella kontakter är mycket låg för de individer som lever med hiv och har en fungerande och kontinuerlig behandling.

Därför anser vi folkpartister att det behövs en ny översyn av smittskyddslagen. Där bör ingå att analysera förhållningsreglerna om hiv som läkaren ger sina patienter och den så kallade informationsplikten. Utgångspunkten för detta ska vara att Sverige ska fortsätta ha ett smittskyddsarbete i världsklass och att varje människa ska ha rätt att bemötas med respekt och värdighet.

Härmed, herr talman, yrkar jag bifall till motion 2316, yrkande 2 och 5 av Jan Björklund med flera. Det innebär bifall till reservation 9 och 11.

Anf. 37 EMMA HENRIKSSON (KD):

Herr talman! Vi har redan hört en hel del i debatten om folkhälsa om hur glädjande det är att vi lever längre och hur viktigt det är att var och en av oss ska ha möjlighet och förutsättningar att ta ansvar för en fortsatt utveckling som innebär att vi inte bara lever längre utan att det också är fler friska år som läggs till våra liv.

För mig som kristdemokrat finns det mycket i det här betänkandet som är viktigt. Precis som med det förra betänkandet finns det ändå ett visst hopp om att den nuvarande regeringen fullföljer en del av det viktiga arbete som vi under kristdemokratisk ledning satte igång.

Jag skulle framför allt vilja fokusera på ett par saker. Något som är en av de absolut svåraste utmaningarna av det som omfattas av det här betänkandet är självmordsprevention. Självmord är fortfarande den vanligaste dödsorsaken för unga personer mitt i livet, under den period i livet då vi absolut inte ska behöva dö, varken av sjukdom i form av depression eller på grund av något annat.

När ett barn eller en ung person väljer att avsluta sitt liv på grund av att samhället inte har funnits där och stöttat tillräckligt mycket måste vi erkänna att vi som samhälle har misslyckats. Vi måste bli mycket bättre på att förebygga självmord.

Därför satte den regering där Kristdemokraterna ingick också igång ett väldigt omfattande arbete för att lära oss mer och för att bättre försöka

förstå vad det är som gör att unga människor, och självklart också människor senare i livet, väljer att avsluta sitt eget liv. Många gånger är det omfattande psykisk ohälsa som ligger bakom. Man har förlorat hoppet.

Länge har vi inte riktigt vågat prata om självmord av rädsla för att om vi pratar om det så ökar det. Vi vet nu att det inte är så. Vi måste våga prata om det, och vi måste våga se dem som mår dåligt så att vi kan hjälpa dem.

Jag hoppas att regeringen verkligen tar tag i det som har kommit fram i de inledande studier som vi har gjort och att man tar till sig inte minst av det som Folkhälsomyndigheten presenterade i februari i år.

Vad är det vi behöver? Jo, det är mer kunskap och även kunskap om hur vi ska implementera den kunskap vi har. Hur ska vi sprida den till alla de instanser som är inblandade? Hur ska skolan kunna se och uppmärksamma? Hur kan vi stötta föräldrar som märker att deras barn mår dåligt men känner att de inte når fram? Hur kan vi bli bättre på att möta barn och ungdomar vid ungdomsmottagningarna, något som för övrigt är en otroligt viktig verksamhet som behöver finnas på fler platser med bättre öppettider och motsvara de behov som ungdomar har? Hur bemöter vi den hopplöshet och den desperation som människor har när de kommer till vården? Hur ser vi till att vården kan ge dem det de behöver för att orka fortsätta leva?

Det är klart att här finns ett särskilt behov hos dem som fortfarande i dag bemöts med fördomar. Flera har nämnt hbt-personer som fortfarande möts av fördomar och inte uppfattar att deras behov tas på allvar. Det är viktigt att man ger dem ett bra bemötande på ungdomsmottagningen och i skolan.

En annan grupp som jag vill lyfta fram är personer med just psykisk ohälsa. Det är viktigt att man ska våga säga: Jag har hiv. Men det är också viktigt att man ska våga säga: Jag lider av manodepressivitet. Jag har en bipolär sjukdom.

Få saker är så stigmatiserande i vårt samhälle i dag som att säga att man lider av psykisk ohälsa. Vi måste våga prata om det, för det är inte någonting någon har valt. Det är någonting man drabbas av, precis som cancer eller någon annan fysisk sjukdom. För att komma till rätta med den psykiska ohälsan måste vi våga prata om den och ta bort stigma kring den.

Herr talman! När man lyssnar till Vänsterpartiet låter det som om vi inte gjorde någonting på det här området. Karin Rågsjö vill belägga oss andra med kollektiv minnesförlust, och det är väl kanske inte riktigt där det är. Men det här är svåra områden. Det är områden där vi nog aldrig kommer att nå riktigt ända fram. Ändå måste vi hela tiden ha ett engagerat arbete.

Grundläggande för att förbättra folkhälsan är det förebyggande arbetet. Jag ser också de skillnader som Karin Rågsjö lyfter fram mellan personer, beroende på vad vi har med oss i vår ryggsäck som vi har med oss när vi föds. Den som föds med sämre förutsättningar ekonomiskt och socialt har sämre förutsättningar att få en god hälsa.

Därför är det förebyggande arbetet i form av föräldrastöd, som vi pratade om i den förra debatten, otroligt viktigt. Där ser jag tyvärr inte några förslag från den nuvarande regeringen. Det är viktigt att skolan faktiskt klarar av att fullfölja sitt kompensatoriska uppdrag. Skolan ska kunna brygga över de klyftor som finns redan när barn föds så att man,

oavsett var ens föräldrar stod i livet när man föddes, kan få en god chans till välfärd men också till en god hälsa.

Därför är jag mycket bekymrad över att regeringen återigen för fram förslaget om att ta bort fritidspengen. Det är en liten åtgärd, inte alltför omfattande i ekonomiska medel i statens budget, men de som ser barnens behov ser också att möjligheten till att bara ta pengarna och stoppa in dem i det allmänna socialbidraget kommer att innebära att barn inte får möjlighet att delta på samma villkor. Det kommer att innebära att barn inte får möjlighet att vara med i fotbollsklubben eller spela det där instrumentet, eftersom de väljer att avstå för att skydda sina föräldrar om de lever i ekonomisk utsatthet.

Jag är också väldigt orolig för att regeringen väljer att slå ned på den ideella sektorn genom att ta bort det som i dag innebär att fler har börjat ge pengar till välgörande ändamål. Det kommer att innebära att den ideella insatsen får sämre förutsättningar, och det är allvarligt.

Herr talman! Jag har inget yrkande när det gäller utskottets förslag i betänkandet.

Anf. 38 KARIN RÅGSJÖ (V) replik:

Herr talman! Det är klart att jag går upp, Emma, även om min röst nu börjar låta whiskysprucken. Du tog upp några frågor som jag hänger på lite.

I fråga om den psykiska ohälsan håller jag helt med dig. Vi måste börja prata om psykisk ohälsa, och det måste vara lätt att så att säga gå ut med det. Det är önskemål som jag tror att vi alla kan ställa oss bakom. Men vi måste också ha en första linjens mottagning för psykisk ohälsa bland barn och unga, och där ser det kanske inte jättebra ut.

Tittar vi på utvecklingen när det gäller exempelvis hälso- och sjukvård inom skolan kan vi se att vi måste ta itu med att kartlägga var hälso- och sjukvården finns inom skolan i dag. Det är många skolor, exempelvis fri-skolor, som öppnar utan att ha riggat det.

Vi måste kanske se över hur vi ska se till att alla barn och unga i Sverige har tillgång till hälso- och sjukvård i skolan. Ungdomsmottagningarna tycker jag är intressanta. Vi är flera som tycker att man kanske ska titta på deras hela uppdrag. Men just skolhälsovården måste vi göra någonting åt, för den är inte till fyllest. Frågan är hur man ska organisera det.

När det gäller offentlig sektor kontra ideell sektor är det så att den ideella sektorn gör vansinnigt många bra insatser i dag. Men det ska inte vara så att samhället lämnar över stora ansvarsbitar till den. Så har exempelvis kvinnojourerna haft det i alla år: Med en liten peng har man lämnat över ett stort ansvar till den ideella sektorn, och kommunerna har liksom backat. Det måste vi också komma åt.

Det var väl svar på några av frågorna.

När det gäller kollektiv minnesförlust menar jag så här: Ni satt åtta år. Det är en ganska lång tid vid makten. Då blir det ibland lite kontraproduktivt, tycker jag, när ni klagat på att ingenting har gjorts på sju månader.

Anf. 39 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag uppfattade faktiskt inte någon fråga i Karin Rågsjös replik, vilket man skulle kunna förvänta sig när någon tar replik. Jag ska ändå bemöta några av de saker som Karin Rågsjö tog upp.

När Kristdemokraterna gör sina prioriteringar vad gäller folkhälsoområdet, hälso- och sjukvårdsområdet och inte minst barnområdet är det just det primära uppdraget vi fokuserar på.

Därför har vi sett att skolhälsovårdens sätt att fungera är någonting vi verkligen måste skapa bättre förutsättningar för. Det måste finnas en nedre gräns för hur mycket skolhälsovård ett barn har möjlighet att få.

Jag vet inte hur många barn jag har träffat som har berättat om lappen som alltid sitter på skolsköterskans dörr: Tillbaka på tisdag. Det är så rackarns kul när det är onsdag och man har ont i huvudet. Och huvudvärken kanske inte bara beror på att man har sovit dåligt utan även på andra saker som man behöver få prata om med någon.

Vår ambition är att varje barn i skolan varje dag på något sätt ska kunna komma i kontakt med skolhälsovården. Man ska aldrig behöva vänta till nästa dag eller nästa vecka. Det kan lösas på många olika sätt.

Vi vill inte sätta upp hinder för att också små skolor ska kunna finnas. På en väldigt liten skola kan man för att kunna möta andra behov hos barnen inte ha en skolläkare på heltid, en skolsköterska på heltid, en skolkurator på heltid och en skolpsykolog på heltid. Men man ska ha ett utvecklat och nära samarbete för att barnen i skolan ska kunna komma i kontakt med skolhälsovården.

Det här går dock lite utanför det betänkande vi debatterar nu, herr talman.

Anf. 40 KARIN RÅGSJÖ (V) replik:

Herr talman! Eftersom Emma Henriksson tycker att jag glömde bort frågorna ställer jag frågorna nu.

Ni satt ändå åtta år. Man kan se att utvecklingen när det gäller hälso- och sjukvård inom skolan har varit fallande under de åren. Det handlar om att många skolor har tappat greppet. Många av dem är friskolor. Det handlar om kostnadsbiten för friskolor.

Organiseringen av hela hälso- och sjukvården inom skolan tycker jag att ni borde ha sett över under de åtta åren. I stället kommer säkert den sittande regeringen att få se över det nu. Vi kommer också att titta på det, för det är en oerhört viktig fråga.

Den utvecklingen borde ni ha sett under de åtta åren, tycker jag – att hälso- och sjukvården inom skolan är på glid. Den kanske har varit det länge, men hur ska man organisera den frågan? Det är intressant. Alla skolor kanske inte kan ha en psykolog på heltid och så vidare, men det kanske ni skulle ha tittat på lite mer under de åtta åren.

Skolans stora impact är vi alla medvetna om. Det handlar också om folkhälsa. I dag vet vi nämligen att de barn och unga som inte klarar av skolan – det vill säga inte hänger med, inte får betyg, inte går vidare till gymnasiet – har sämre förutsättningar. Om skolresultaten faller är det en oerhört viktig signal också till dem som arbetar med hälsofrågor eftersom man vet att de här barnen och ungdomarna kommer att få en hälsa som inte är på topp längre fram i livet.

När det gäller psykisk ohälsa gjorde ni ett antal insatser. Men alla de här projekten som har dragits igång, alla de här transfereringarna genom SKL som man gör i årtal och sedan klipper och som det i slutändan finns väldigt lite kvar av – tror inte du, Emma, att det borde ha utvärderats lite mer vad som kommer att finnas kvar av alla de satsningarna? De var ju behjärtansvärda och bra. Det tycker jag är ett problem i Sverige: Projekt blir oftast till ingenting efter avslut.

Anf. 41 EMMA HENRIKSSON (KD) replik:

Herr talman! Jag kan lugna Karin Rågsjö och kanske framför allt dem som lyssnar på Karin Rågsjö med att just utvärdering är en av de saker vi alltid har kopplat till de insatser vi gör.

Det var den stora bristen som fanns när vi tillträdde: Man hade valt att inte undersöka. Man hade valt att inte ta till sig kunskap om vad som gjordes, vilka konsekvenser det fick och vad man kanske borde göra i stället.

När vi satte igång de insatser som vi har gjort på hälsoområdet kopplade vi dem till konsekventa utvärderingar av det som gjordes för att ta reda på vad vi skulle göra, hur vi skulle gå vidare, vilken kunskap vi behövde för att kunna gå vidare och hur vi skulle sprida den kunskapen.

Prioarbetet är en viktig del i detta, och när vi får möjligheten att ta över ansvaret igen kommer vi att fortsätta på just den vägen. Det är viktigt att vi steg för steg vet vad vi håller på med och inte bara kastar ur oss förslag för att de låter populistiska.

Om det var angeläget för en vilka effekter saker och ting får, då skulle man inte som Vänsterpartiet föreslå att man ska ta bort fritidspengen. Vad barnen som lever i ekonomisk utsatthet behöver är att få vara del av en kompisgemenskap, att faktiskt få gå på fotbollsträningen. Men barnen själva berättar att de väljer att avstå för att de vill skydda sina föräldrar om den enda förutsättningen för att få gå är att det är en del av socialbidraget. Lyssna på den kunskap som finns! Det är min rekommendation till Vänsterpartiet.

När det gäller skolhälsovården skulle jag om jag var vänsterpartistisk riksdagspolitiker titta på hur mina egna politiska företrädare har hanterat frågan ute i kommuner och landsting. Det är inte så att de kommuner där Vänsterpartiet finns med i ledningen har varit de främsta vad gäller att förbättra skolhälsovården.

Anf. 42 LENNART AXELSSON (S):

Herr talman! Jag tänkte börja med att kommentera en del av de frågor som har tagits upp i tidigare anföranden.

Jag börjar med Anders W Jonsson. Han är inte här, men jag delar hans problembeskrivning när det gäller antibiotikaresistensen. Det är en överlevnadsfråga att vi får ordning på det.

Däremot tycker jag att det är tråkigt att han försöker göra en politisk fråga av det. Det är en utmaning för oss alla, och jag tror inte att det är något parti som har någon annan inställning än den vi har när det gäller att försöka komma till rätta med det här.

Man kan bara konstatera att den strategi som fanns på det här området skapades 2005. Ett halvår efter att den nuvarande regeringen kom till makten kallade den samman partier för att diskutera hur man

blocköverskridande ska kunna omarbete strategin och göra saker som man kanske inte kände till 2005.

Det har hänt någonting under de här åtta åren, men det är inte speciellt mycket. Jag tror och tycker att vi tillsammans bör ägna den tid som krävs för att kunna komma åt det här, både nationellt och internationellt.

Jag kan inte låta bli att kommentera det som Christina Östberg från Sverigedemokraterna uttryckte om att de är ett parti som värnar om de äldre. Det är inte speciellt länge sedan Sverigedemokraterna tillsammans med de borgerliga partierna fattade beslut som innebär att man inte förstärker äldreomsorgen, inte sänker pensionärsskatten och inte höjer bostadstillägget.

Det hade självklart förbättrat folkhälsan för många äldre om man hade lyckats göra de sakerna. Omtanken om äldre är alltså inte något som slår igenom hela tiden hos Sverigedemokraterna.

Jag tycker att det är roligt att Emma Henriksson hyser hopp om regeringen, för det gör jag också. När det gäller den mer allvarliga frågan om självmordsprevention och liknande har Gabriel Wikström nyligen sagt att det i första hand handlar om resurser. Vi måste se till att det finns människor inom hälso- och sjukvården som är där när personer mår dåligt av olika skäl.

Jag tror att vi genom att rätt prioritera de resurser som finns i alla fall kan åstadkomma en möjlighet för de människor som mår dåligt att få hjälp. Men jag håller med om den frågeställning och den problematik som Emma Henriksson beskrev.

Att definiera folkhälsa är inte helt enkelt eftersom det i grunden handlar om hela människans tillvaro. Om man vill göra det riktigt enkelt för sig kan man säga att det beskriver hur vi mår.

Sverige tillhör de länder i världen som generellt sett har en mycket bra folkhälsa. En stor del i detta är ett resultat av den generella välfärdspolitik som under många år förts i Sverige. Det är resultatet av ett välfärdssystem som varit öppet och tillgängligt för alla oavsett inkomst eller social bakgrund och som haft en uttalad ambition att minska sociala skillnader.

De länder som mycket medvetet har haft sådana jämlikhetssträvanden i politiken på nationell nivå har också generellt en bättre hälsa hos sin befolkning än de samhällen som kännetecknats av stora inkomstklyftor och stora sociala skillnader.

En god folkhälsa är inte bara en hälsa på så hög nivå som möjligt utan handlar också om hur hälsan är fördelad i befolkningen. Stora skillnader i hälsotillstånd mellan olika grupper i befolkningen är tecken på brister i folkhälsan. Men även om Sverige i ett internationellt perspektiv har en god folkhälsa, med mindre skillnader, är hälsan i vårt land inte jämnt fördelad. Det finns stora skillnader som dessutom också har ökat under senare år.

Det finns en klassbunden ohälsa och ett starkt samband mellan ohälsa och sämre levnadsvillkor. Människor med låga inkomster, låg utbildning och sämre möjligheter till arbete har ofta en sämre hälsa än andra och löper större risk att dö i förtid.

Det finns också skillnader mellan kvinnors och mäns hälsa. Vi kan bland annat se sådana skillnader när det gäller självsattad psykisk hälsa, otrygghet, utsatthet för kränkande behandling och våld men också när det gäller levnadsvanor som rökning och konsumtion av alkohol.

Hälsan bestäms också av varifrån man kommer och var man bor. I alla aspekter av hälsan, det vill säga levnadsvanor, livsvillkor och hälsa, har vi i vårt land regioner, kommuner och områden inom kommuner där ohälsan är större såväl för vuxna som för barn och äldre. Vi kan tydligt se detta i stora, fattiga och segregerade bostadsområden och i kommuner eller områden med hög bestående arbetslöshet.

Arbetet för en bättre folkhälsa måste handla om insatser som påverkar och förbättrar såväl människors livsvillkor som deras levnadsförhållanden och levnadsvanor. Målet ska inte bara vara att förbättra hälsan. Målet måste också vara att uppnå en mer jämlik hälsa och minska påverkbara sociala skillnader.

Herr talman! Stora delar av innehållet i det här anförandet så här långt är hämtat, om än i något modifierad form, från en motion inlämnad under höstens allmänna motionstid av socialdemokraten Håkan Bergman från

Örebro. Den beskriver på ett, i mitt tycke, väldigt bra sätt de utmaningar vi står inför och skulle mycket väl ha kunnat bifallas om inte arbetet redan var igångsatt.

Redan i regeringsförklaringen deklarerade nämligen den nuvarande regeringen att man hade som ett övergripande mål att inom en generation sluta de påverkbara hälsoklyftorna.

Det är inte acceptabelt att ens hälsa avgörs av var man bor, vilket kön man tillhör, om man har en funktionsnedsättning eller hur ens ekonomi ser ut. Det är dags att vi tar tag i de stora och växande hälsoklyftor som finns i vårt land.

Herr talman! År 2008 presenterade den så kallade Marmotkommissionen på uppdrag av Världshälsoorganisationen, WHO, en rapport kallad *Closing the Gap*. Rapporten studerade den globala hälsan i världen. Uppmaningen till världens länder var då att genast påbörja ett omställningsarbete för att minska sociala orättvisor och förbättra befolkningens hälsa.

Den då moderatledda regeringen blundade för de strukturella hälsoskillnader som fanns och såg folkhälsopolitiken mest ur ett individualistiskt perspektiv – vilket vi hört väldigt tydligt i tidigare anföranden här i dag – där samhället skulle hjälpa till med goda råd samtidigt som man drev en politik som ökade de sociala och ekonomiska klyftorna.

Den nuvarande situationen är på många sätt djupt orättvis och inte värdig ett välfärdsland som Sverige. Vi socialdemokrater vill därför vända denna utveckling. Hälsoklyftorna går att göra något åt. Genom politiska beslut kan vi påverka samhället och människors hälsa. Minskade sociala och ekonomiska klyftor är det mest verkningsfulla medlet för en bättre folkhälsa.

Vårt mål är att utvecklingen ska vändas och inkomstklyftorna minskas genom en utjämnande ekonomisk politik och stora investeringar i jobb, skola och välfärd. De påverkbara hälsoklyftorna ska slutas inom en generation.

Jag vill citera Michael Marmot, som låg bakom den rapport som togs fram för WHO:

- Att uppnå en jämlik hälsa inom en generation är möjligt.
- Det är det rätta att göra.
- Och tidpunkten att göra det är nu.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.
(Applåder)

Anf. 43 STEFAN NILSSON (MP):

Herr talman! Matvanor och fysisk aktivitet är två av elva målområden för Sveriges folkhälsoarbete.

Jag vill säga några ord om alla de äldre personer som har insatser från hemtjänsten eller bor på äldreboende. En hel del fungerar bra inom äldreomsorgen, särskilt om man jämför internationellt. Omvårdnaden håller ofta, men inte alltid, hög kvalitet, och de äldres omdömen om omsorgen är för det mesta goda.

Men det finns två områden där samhället ofta inte lever upp till de mål som de äldre har rätt att kräva. De områden jag tänker på är äldres möjligheter till fysisk aktivitet och bra matvanor.

En sak som är gemensam för dessa områden är att de är ganska personalkrävande, om det ska bli riktigt bra. När det gäller exempelvis att komma ut och gå behöver de äldre som inte har möjlighet att ta sig ut på egen hand hjälp med detta. På äldreboenden är ofta två gånger per vecka ett mått på att man klarar den uppgiften ganska bra. Fast egentligen vill och behöver ju många komma ut mycket oftare än så.

Tyvärr är det vanligt på många platser att en gång i veckan eller en till två gånger per månad är det normala. När det gäller personer som bor hemma och har hemtjänst ser situationen ofta inte bättre ut. Det är ofta ännu mer personalkrävande att hjälpa äldre att komma ut inom hemtjänsten.

Det andra området, matvanor och livsmedel, är om möjligt ännu mer centralt för äldres hälsa och välbefinnande. Ofta handlar debatten om maten inom äldreomsorgen om kvaliteten på själva maten. Men ännu viktigare är att försäkra sig om att de som får maten verkligen äter den. Många äldre blir undernärda, inte på grund av brister i maten utan för att de inte äter tillräckligt.

Många äldre har nedsatt smaksinne, och då blir det extra viktigt att maten doftar gott, vilket fabriksmat eller mat från storkök ofta inte gör även om näringsinnehållet är okej.

Därför har en del kommuner, till exempel Stockholms kommun, infört rätten att välja enklare rätter som tillagas i hemmet. Det kan vara ett sätt att göra det attraktivt att äta tillräckligt för dem som har hemtjänst. För dem som bor på boenden kan tillagningskök på plats på boendet vara ett sätt att nå samma sak.

Det finns också en annan faktor som är lika viktig, nämligen att många äldre personer med äldreomsorg äter för lite och blir undernärda. För många är det svårt att äta i ensamhet, vilket många med hemtjänst ofta gör. Att bara halva portionen blir uppäten hänger ofta ihop med att det inte smakar gott att äta ensam. För dessa personer är sällskap vid måltiden ofta en förutsättning för att de ska äta tillräckligt. De äldre som har problem med initiativförmågan behöver ofta sällskap för att få en vänlig påputtning under måltidens gång.

Herr talman! Vi behöver många goda exempel i kommunerna på hur vi kan organisera och hjälpa äldre som har omsorg, så att de får den fysiska aktivitet och matsituation som de behöver. Jag tror att staten kan spela en mer aktiv roll än i dag för att klara en hög ambition inom dessa två viktiga områden.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget i socialutskottets betänkande.

Anf. 44 BENGT ELIASSON (FP):

Herr talman! Som sista talare i debatten vill jag rikta några ord om det som hjärtat är fullt av och som jag har jobbat med nästan flest år i mitt politiska liv.

Innan jag kommer in på det yrkar jag bifall till reservationerna 9 och 11 i betänkandet och i övrigt till förslaget i betänkandet.

Herr talman! Först vill jag instämma i Emma Henrikssons utmärkta anförande när det gäller självmordsprevention och framför allt när det gäller psykisk ohälsa.

Vad händer var tjugonde minut varje dag, året runt, och var sjätte timme varje dag, året runt? Var tjugonde minut försöker en människa i vårt land ta sitt eget liv, och var sjätte timme lyckas någon. Vilket annat samhällsproblem med dessa skade- och dödstal låter vi fortsätta skörda liv och lemlästa människor, dag efter dag, år efter år?

Man behöver inte ens, som jag gjorde nyss, lägga några känslomässiga och mänskliga aspekter på problemet. Man kan lägga helt ekonomiska perspektiv på det. Samhällets kostnader för samtliga suicid och suicidförsök kostar enligt dåvarande Räddningsverket, numera Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 5,5 miljarder kronor enligt deras rapport från 2004. I denna siffra ingår främst produktionsbortfall och medicinska kostnader. Ett enda självmord kostar 1 790 000 kronor i 2004 års kostnadsläge. Ett självmordsförsök kostar samhället 475 000 kronor. Självmorden kostar, som sagt, samhället 5,5 miljarder kronor varje år i 2004 års kostnadsläge.

Herr talman! Det finns mycket pengar, och framför allt liv, att tjäna om vi investerar i självmordsförebyggande åtgärder.

Det finns en vanlig missuppfattning om att det inte går att förebygga självmord och att de som vill tar livet av sig i alla fall. Självkärl är det ofta följden av allvarlig psykisk sjukdom och i den meningen svårt att förhindra, men det går. Enligt forskning är en stor andel av självmorden impulshandlingar, oftast utlösta av tillfälliga kriser och mentala katastrofer. Det kan handla om att man blir arbetslös, försatt i konkurs, lämnad av sin partner med mera. Detta är faktiskt särskilt påtagligt för män, som står för ungefär 70 procent av samtliga självmord. Denna typ av kriser måste samhället och vi som medmänniskor bli bättre på att hantera.

Som föregående talare har varit inne på bär självmordsfrågan på starka tabun. Det får dock inte leda till att frågan undviks och begravs i utredningar utan att något egentligen sker. Priset i mänskligt lidande är alldeles för högt. Beror det möjligen på hur man genom århundradena har sett på självmord att det nu i vår tid satsas så lite på suicidprevention och att det helt enkelt varit tabu att tala om det? Det fanns en tid då de som tog sitt liv ansågs vara djävulens barn. Det fanns en tid då det var så skamligt att det var kriminaliserat att ta sitt liv eller att försöka ta sitt liv här i vårt land.

Riksdagen har formulerat nollvisioner både för trafiken, 1997, och för självmord, 2008. Nollvisionen för trafiken har fått starkt genomslag, och antalet dödsfall har, som ni vet, minskat alldeles remarkabelt. Nollvisionen för självmord är däremot praktiskt taget okänd, och antalet självmord har legat på ungefär samma nivå de senaste åren. Man kan till och med se en viss ökning bland unga vuxna.

Herr talman! Det är läge för kritik och för självkritik. I april 2010 presenterades Suicidpreventionsutredningens förslag om hur staten skulle kunna genomföra en omfattande utbildningsinsats i första hjälpen för psykisk hälsa. Ett utbildningsmaterial har sedan testats på 4 000 personer. Frågan om informations- och utbildningsinsatserna har nu begravts i en utvärdering hos Myndigheten för vårdanalys och väntas bli klar först 2017.

I maj 2014 fick Folkhälsomyndigheten i uppdrag att föreslå en statlig kunskapsstyrning som stöd för lokalt och regionalt självmordspreventivt

arbete. Uppdraget är naturligtvis mycket välkommet. Men formuleringarna är så vaga att de inte ger myndigheten det mandat och de resurser som frågan motiverar.

Herr talman! Jag har inte räknat på hur många liv som går till spillo fram till de olika datum som är satta för olika arbeten, utredningar och inväntade resultat, kanske för att jag tror att jag skulle bli mycket förskräckt över vad det faktiskt innebär.

Herr talman! Framgångsrik suicidprevention handlar givetvis om en mängd åtgärder inom hälso- och sjukvården och den generella välfärden, till exempel att säkerställa att personer med psykisk ohälsa erbjuds effektiv behandling och att unga människor får arbete. Det handlar också om att samordna en mycket differentierad verksamhet. Många aktörer är inblandade, inte minst landsting och kommuner som är vana vid att få bestämma själva.

Det suicidpreventiva arbetet skulle kunna dra lärdom av arbetet med den trafikpolitiska nollvisionen. Jag är fullt medveten om, herr talman, att man inte kan jämföra dödsfall i trafiken och dödsfall genom självmord. Men det finns likheter, framför allt om man ser att båda fenomenen är allvarliga folkhälsoproblem som kräver systematiska och välkoordinerade insatser från berörda samhällsorgan. Självmordsfrågan är så allvarlig och så omfattande att det krävs en självmordspreventionspolitik som ett eget område. Det är jag helt övertygad om.

Låt mig avsluta med några diktord:

Jag letar utåt, jag letar inåt efter de kraftfulla ord som lindrar mitt lidande och ökar mitt levande.

När jag inte finner dem går jag lös på fängelsets väggar.

Herr talman! Självmordet är ingen frivillig handling utan kroppens förlorade kamp. Kroppen vill leva, men hjärnan vet inte hur.

Anf. 45 KARIN RÅGSJÖ (V) replik:

Herr talman! Psykisk ohälsa är, som sagt, en oerhört viktig beståndsdel när det gäller folkhälsofrågor. Vi talade tidigare i debatten med Bengt Eliassons kollega Emma Henriksson om skolhälsovård. Nu är det så underbart med nätet, och man får snabbt fram fakta. Hon sa att mycket har gjorts och att de borgerliga partierna hade haft full koll under sin åttaåriga regeringstid på just skolhälsovården. Där finns nämligen alla ungdomar, inte sant? Det är en fantastisk möjlighet att nå barn och unga.

Redan 2011 kom Skolinspektionen med en rapport där var tredje rektor uppgav att de inte hade medel till att ha en rigoröst riggad hälsovård i skolan. Det är allvarligt, men kanske gjordes inte mycket efter det. Sedan kom OECD, som jag alltid tycker är på bettet på något sätt, och berättade i sin rapport att de är oerhört oroliga. De finner frekvensen av skolsköterskor, skolläkare och skolpsykologer uppseendeväckande låg i Sverige. Det är en psykolog på 2 000 elever och en läkare på 10 000 elever. När det gäller väntetiden för en träff noteras 10 veckor för psykologträff – 22 veckor vid privat skola. Herregud, då hinner man ju må superdåligt innan träffen äntligen blir av!

Min fråga till dig, Bengt Eliasson, blir därför: Vad hände efter att ni fick in dessa rapporter som belyser läget?

Anf. 46 BENGT ELIASSON (FP) replik:

Herr talman! Med förlov sagt kan jag tyvärr inte svara i detalj på dina frågor, Karin Rågsjö. Jag deltog nämligen inte fullt ut i något av departementens arbete. Jag vet dock att det pågick ett arbete, som avbröts i somras, med att stärka skolhälsovårdens roll när det gäller psykisk ohälsa. Jag har på ett lokalt plan, i Halland, varit med och arbetat mycket med de här frågorna. Det ser nämligen väldigt olika ut i kommunerna; man har arrangerat det på olika sätt.

Det beror på att skolan är kommunal. Nu är jag personlig, men i mitt tycke ligger skolhälsovården *tyvärr* under skolan. Jag skulle hellre se att den låg under hälso- och sjukvården, även om den naturligtvis skulle vara placerad på skolorna, eftersom det skulle stärka dess kompetens och roll. Det där är vi dock inte riktigt eniga om ens inom mitt eget parti, så det får vi återkomma till.

Vi behöver en starkare generell styrning när det gäller skolhälsovårdens insatser. Vi är helt överens om att vi behöver en helt annan kompetensförsörjning och andra kompetenser för att möta den psykiska ohälsan inom skolans område. Du har också helt rätt, Karin Rågsjö, i att det är där vi möter barn och ungdomar – samtliga.

Anf. 47 KARIN RÅGSJÖ (V) replik:

Herr talman! Ja, där var vi väl överens. Men jag menar så här: Ni satt vid makten i åtta år och såg hur skolhälsovården utvecklades, och det även med tanke på alla friskolor som inte hade något krav på sig att ha detta riggat. Nu ser man konsekvensen.

Oavsett om det är en kommunal skola eller en friskola tycker jag att barn och ungdomar ska ha rätt att träffa en kurator, läkare eller psykolog när de behöver det. Det blir lite märkligt att det är ganska stor skillnad. I en kommunal skola är det 10 veckors väntetid för en psykologträff – och det är 10 veckor för mycket om man väl söker hjälp, kan jag tycka – och i en privat skola är det 22 veckors väntetid.

Om man drar igång någon typ av reform, oavsett vilken regering det är som sitter vid makten, tycker jag att man ska ha något slags spej på vad som händer med reformen, vilka konsekvenser det blir och så vidare. Annars kan det gå åtta år, och så står man där och tittar på infernot. Det är ju inte så kul.

Anf. 48 BENGT ELIASSON (FP) replik:

Herr talman! Skollagen är lika för alla. Precis som Karin Rågsjö tar upp kommer den här typen av signaler i de uppföljningar som görs, som gjordes under vår regeringstid och som säkert fortsätter att göras under denna regering. Då är det viktigt att man har möjlighet att styra upp detta.

Jag vet inte hur det är nu, men jag vet att Skolverket för ungefär ett år sedan hade åtgärder på gång för att göra det här likvärdigt över landet och likvärdigt oavsett vilken skolform eller sorts skola det är. Jag måste nämligen också påpeka att den stora skillnaden på det här området, liksom på många andra områden, inte ligger i om det är en friskola eller en kommunal skola. Den stora skillnaden finns i stället mellan kommuner och mellan enskilda skolor – oavsett driftsform.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Bank-, försäkrings-, kreditupplysnings- och AP-fondsfrågor

*Bank-, försäkrings-,
kreditupplysnings-
och AP-fondsfrågor*

Finansutskottets betänkande 2014/15:FiU22

Bank-, försäkrings-, kreditupplysnings- och AP-fondsfrågor
föredrogs.

Anf. 49 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! I dag behandlar vi ett motionsbetänkande om bank-, försäkrings-, kreditupplysnings- och AP-fondsfrågor. Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 1.

En aktuell fråga som berörs i betänkandet är den om samhällets kontanthantering. Vi går mot en utveckling där kontanter används i allt mindre utsträckning. Samtidigt finns det grupper i samhället, som äldre och handikappade, som inte alltid har samma möjlighet att ställa om till en digital hantering. Kontanthantering har också drabbats av fördyringar, vilket slår hårt inte minst mot handeln. När möjligheten att använda kontanter minskar uppstår också svårigheter för exempelvis besöksnäringen.

Samhället har en skyldighet att se till att mynt och sedlar fortfarande kan användas som betalmedel i Sverige. Frågan är hur man bäst lever upp till den skyldigheten. Jag påstår inte att lösningen är enkel, men man bör nog i alla fall vara försiktig med att lagstifta om bankernas skyldighet att i varje läge hantera kontanter. Det kan nämligen få oönskade effekter, som exempelvis att bankkontor kan komma att läggas ned på mindre orter.

I viss mån vill vi också bejaka en övergång till en säkrare hantering av våra tillgångar. I dag är kontanthantering förknippad med stora risker, exempelvis risken för rån. Men vi får inte glömma att det finns säkerhetsrisker även om kontanterna försvinner, för hur hanterar man en krissituation när elförsörjning och mobilnät inte fungerar?

En grundläggande utgångspunkt måste väl också vara att det ska vara lätt för medborgarna att göra rätt för sig i förhållande till det allmänna. Med det menar jag att man bör kunna betala kontant för offentlig verksamhet som man som skattebetalare är med och bidrar till. Det gäller i synnerhet välfärdstjänster. Jag ska kunna betala för mitt sjukhusbesök utan att vara tvungen att ingå avtal med en tredje part, såsom en kortutgivare eller en bank.

Jag var nyligen i Lund, och då kunde jag inte betala parkeringen på stadens mark utan att göra det på kredit – via sms. Det kan tyckas praktiskt när man är inloggad i och van vid systemet, men det väcker flera viktiga principiella frågor. En av dem är om det är lämpligt att det offentliga mer eller mindre tvingar någon att handla på kredit för att kunna nyttja offentliga tjänster. Frågan är viktig, och detta är anledningen till att Moderaterna tillsammans med Alliansen och Vänsterpartiet i utskottet har valt att reservera sig vad avser motiveringen. Vi vill framhålla vikten av att regeringen snarast återkommer i frågan.

En annan omdiskuterad fråga som också har många botten är hushållens skuldsättning och överskuldsättning, vilket vi kommer in på i betänkandet. Det krävs politisk handling för att komma till rätta med

problemen, och det gäller inte minst våra evighetsgäldenärer. Staten har här ett stort ansvar som den största fordringsägaren och som lagstiftare. Vi ska vidta åtgärder för dem som hamnat i långvarig skuld, men vi måste kanske framför allt göra kraftfulla insatser för att undvika att människor över huvud taget hamnar i skuldfällan. Det handlar exempelvis om utbildningsinsatser och satsningar på budget- och skuldrådgivare.

Detta har finansmarknadsministern sagt sig vara medveten om, och han har sedan han tillträdde envisats med att hänvisa till en strategi som komma skall. Jag ser fram emot den strategin, och jag hoppas att finansmarknadsministern snart går från ord till handling.

Herr talman! Hushållens skuldsättning hänger även nära samman med bostadsmarknaden. Med ett begränsat bostadsbestånd i kombination med rekordlåga räntor trissas priserna på bostäder upp. Alliansregeringen genomförde stora reformer för att främja bostadsbyggande, och vi ser nu att det byggs betydligt mer. Men mer måste göras, inte minst för att plocka bort hinder i plan- och bygglagen. Vi vill från Alliansens sida understryka vikten av att också i fortsättningen arbeta för en effektiv bostadssektor som fungerar, men utan snedvridande statliga subventioner.

Herr talman! För att fatta väl avvägda beslut måste vi ha en rättvisande bild av hushållens verkliga skuldsättning. Det har visat sig att den bilden är svår att måla. Samtidigt som vi måste värna sekretess och integritet måste vi säkerställa att det finns relevant statistik som kan ligga till grund för, förhoppningsvis kloka, politiska beslut. Här tror vi att det finns mer att göra.

Jag vill här kort också beröra frågan om SBAB. Under förra mandatperioden återkallade riksdagen mandatet som man givit regeringen att sälja statens innehav i SBAB. Staten ska alltså, enligt majoriteten i riksdagen, fortsätta att bedriva bankverksamhet och konkurrera med privata banker. Detta kan starkt ifrågasättas.

Näringsminister Mikael Damberg har själv anfört att SBAB inte har något samhällsuppdrag utan att banken agerar utifrån helt marknadsmässiga villkor på en konkurrensutsatt marknad. Trots det menar majoriteten i finansutskottet alltså att SBAB har en viktig roll att spela på marknaden. Vi menar i stället att staten bör hålla sig ifrån konkurrensutsatta marknader.

Genom att minska eller helt slopa det statliga ägandet i företag som arbetar på sådana marknader blir statens roll som lagstiftare mer renodlad samtidigt som företagen får bättre utvecklingsmöjligheter. Konkurrensen bli sundare. Därför anser vi i Alliansen att staten ska sälja sitt innehav i SBAB.

En ytterligare fråga som behandlas i motionsbetänkandet är AP-fonderna och hur de ska förvaltas. Här uttrycks från Vänsterpartiet en vilja att experimentera. Nu vill man att hanteringen av pensionsspararnas pengar inte främst ska vara ekonomiskt ansvarsfull med målsättningen att se till att dagens och framtidens pensionärer får det så bra som möjligt. Nej, Vänsterpartiet tycker att de pengarna ska användas till att experimentera med oprövade klimatsatsningar och protektionism förklädd till aktiv näringspolitik.

Självklart ska det statliga sparandet omgärdas av ett etiskt regelverk, men det enda syftet med sparandet måste vara rent ekonomiskt, att se till att pensionärerna får det så bra som möjligt och inte att godtyckligt och

med hög risk satsa på det som för tillfället råkar vara politiskt korrekt. Öppnar vi dörren för andra inriktningar och målsättningar än de rent ekonomiska riskerar vi mycket för framtidens pensionärer.

Anf. 50 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Herr talman! Jag är inte ensam om att adressera problematiken med bluffakturor i detta betänkande. Motioner från ett antal olika partier har lämnats in i ämnet.

År 2007 startade den dåvarande regeringen en mobilisering mot grov organiserad brottslighet. Bland annat vidtog man åtgärder mot den typ av brottslighet som bluffakturor utgör. Statistiken vittnar dock om att det behöver göras mer på området.

År 2007, året för satsningens initiering, anmäldes 2 963 fall av bedrägeri med hjälp av så kallade bluffakturor. Sedan dess har utvecklingen varit lavinartad. Under 2014 polisanmäldes 11 877 fakturabedrägerier, enligt Brottsförebyggande rådets statistik – en ökning med 400 procent. Förvisso är det en minskning sedan rekordåren 2011 och 2012, men det ligger fortfarande inte på en sådan nivå att vi kan känna oss nöjda.

Om den tidigare regeringens satsning har gett resultat eller ej låter jag förbli osagt, men det vi kan konstatera bortom allt rimligt tvivel är att det i varje fall inte har gett ett tillfredsställande resultat. Därför föreslår Sverigedemokraterna ett antal åtgärder för att vända utvecklingen och skydda såväl privatpersoner som näringsidkare från bedrägerier och bluffakturor.

I dag regleras sista betalningsdatum till inkasso enligt paragraf 5 i inkassolagen. Krav på betalning ska sättas inom en tid som är skälig. Vad som anses skälig tid har utvecklats genom praxis och Datainspektionens föreskrifter. Enligt Datainspektionens allmänna råd om tillämpning av inkassolagen bör en skälig tidsfrist inte vara kortare än åtta dagar. Det är en mycket kort tidsfrist, vilket bidrar till den oro som får drabbade att hellre betala ett mindre men felaktigt fakturakrav än att utreda möjligheterna att bestrida det. I kampen mot bluffakturor bör regeringen återkomma med ett förslag om att det som anses som skälig tidsfrist kan göras längre än i dag. På så sätt ges drabbade större möjlighet att utreda möjligheten att bestrida felaktiga anspråk.

Vidare har Svensk Handel en varningslista över oseriösa företag. Där varnar man för bland annat bluffakturor och företag med oseriösa försäljningsmetoder eller för erbjudanden och utskick som kan uppfattas som vilseledande. För att hamna på varningslistan anges 18 olika kriterier, exempelvis att ett stort antal klagomål har inkommit mot företaget, att företaget har utformat ett erbjudande som faktura, och så vidare.

Med stöd av Svensk Handels varningslista bör regeringen utreda hur listan, eller en liknande lista, kan utvecklas och användas av svenska myndigheter för att speciellt peka ut företag som skickar ut bluffakturor eller bedriver bedrägliga verksamheter.

Regeringen ska också utreda hur inkassobolag ska kunna förhindras att behandla ärenden från företag på denna lista.

Slutligen ska regeringen utreda hur banker ska kunna göras skyldiga att snabbt stänga bankkonton och tjänster som används av dessa företag.

På så sätt förhindras förutsättningarna avsevärt för de organiserade brottslingarna att bedriva verksamhet genom bluffakturor.

Om ökningen av bluffakturor inte motverkas kommer vi inom en snar framtid att se en tilltagande misstro mot avtal. Bluffakturor utgör en viktig inkomstkälla för grov organiserad brottslighet. Därför välkomnar Sverigedemokraterna att nya och fler initiativ tas på området.

Herr talman! För att spara tid vill jag också i mitt anförande passa på att ta upp motion 1544, en motion som faller inom ramen för det ämne som anförts.

Konsumenter har i regel en nackdel mot inkassoföretag på grund av den legitimitet inkassoföretagen äger i rätten att driva in förfallna skulder. Systemet i sig är självklart legitimt, men det skulle kunna göras mer generellt genom en utökad möjlighet att betalningar kan ske i tid genom att kräva att inkassoföretagen alltid måste ställa ut 30 dagar till sista betalningsdatum. Detta bör kombineras med att inkassokravet måste vara konsumenten till handa högst två dagar efter utställd faktura.

Jag yrkar därför bifall till reservation 2.

Anf. 51 HÅKAN SVENNELING (V):

Herr talman! Vänsterpartiet är uppenbarligen det parti som inte är nöjt med dagens situation för konsumenter inom bank och försäkring och som har förslag till förändringar. Vi står bakom de motioner och fem av de sex reservationer som behandlas i dagens betänkande.

Statliga garantier, såsom insättningsgarantin, innebär en kraftig subvention av storbankernas upplåningskostnader. Denna garanti förklarar varför vissa bolag kunnat vaxa sig så stora att de blivit Too big to fail och utgör grunden för den incitamentsstruktur som var en av huvudorsakerna till finanskrisen.

Garantin i sig är bra men är i dess nuvarande form absurd i och med att banker kan använda subventionen till att spekulera med egna pengar i olika finansiella instrument. Man kan helt enkelt använda den statliga insättningsgarantin för att locka till sig sparare, och när deras kapital är på plats kan det användas till högriskportföljer. Staten blir då garant för spararen men framför allt för bankernas risktagande.

Bankernas nuvarande affärsmodell innebär att de dels placerar pengar för kundernas räkning, dels placerar pengar för egen räkning. Detta kan leda till betydande intressekonflikter och bidra till ökad instabilitet i det finansiella systemet. Endast bankernas traditionella verksamhet, och inte investmentverksamheten, bör därför omfattas av denna implicita garanti.

Vänsterpartiet anser att regeringen skyndsamt bör tillsätta en parlamentarisk utredning i syfte att ta fram ett lagförslag som separerar traditionell bankverksamhet från så kallad investmentverksamhet, en så kallad bankdelningslag.

Herr talman! De lokala sparbankerna bör kunna konkurrera på samma villkor som de stora affärsbankerna. Det kan de inte i dag. Landsbygden behöver banker med lokal närvaro, stor personkänedom och samhällsengagemang. Det är nödvändigt att se över banklagstiftningen för att minska de administrativa bördorna för de små lokala sparbankerna. För att bredda den dåliga bankkonkurrensen som råder i dag bör möjligheten till statligt uppstartsstöd till lokala banker ses över. Dessutom behöver vi stärka möjligheterna till kapitalisering av lokala sparbanker.

Finansutskottet har återkommande under flera års tid uppmanat regeringen att skyndsamt utreda frågan om sparbankernas tillgång till kapital. I behandlingen av ett betänkande 2011 framkom att en utredning utifrån egenkapitalbevis pågick inom Regeringskansliet. Utskottet sa då att man med tillförsikt såg fram emot utredningen.

I betänkandet ett år senare sa utskottet att man inte ville föregripa utredningen, som dragit ut på tiden, men framhöll vikten av att regeringen så snart som möjligt skulle presentera resultatet av utredningen.

Ytterligare ett år senare, vid utskottets behandling av betänkandet, framkom att en intern utredning i Finansdepartementet om egenkapitalbevis kommit fram till att frågan var komplicerad och förenad med en rad problem. Samtidigt uppgav man från regeringens sida att man avsåg att tillsätta en ny utredning för att pröva om det fanns andra vägar att stärka sparbankernas finansiering. Utskottet välkomnade då även denna utredning och betonade att den skulle hanteras skyndsamt.

När så utskottet 2014 behandlade ett nytt betänkande hade inte mycket hänt. Regeringen aviserade att man hade för avsikt att tillsätta en utredning för att belysa villkoren för de mindre bankerna till följd av nya regelverk på bankmarknaden.

Utskottet ansåg att i en sådan utredning kunde även de mindre bankernas tillgång till kapital belysas. Utskottet betonade också denna gång vikten av att den aviserade utredningen inte dröjer.

Herr talman! Under beredningen av detta betänkande har utskottet informerats om att regeringen avser att utreda frågan om kapitaltillskott för sparbanker inom ramen för en utredning om förslaget till förordning om strukturella reformer i europeiska kreditinstitut.

Vänsterpartiet anser att det är hög tid för regeringen att få fram en utredning som visar hur man kan stärka möjligheterna till kapitalisering av lokala sparbanker och hur man kan stärka bankkonkurrensen i Sverige. Vi behöver inte älta utredningar fram och tillbaka mer, utan vi behöver komma framåt så att vi kan få ordning och stärka konkurrensen på den svenska bankmarknaden.

Herr talman! Allt fler banker har helt upphört med kontanthantering eller infört restriktioner för hur man får ta ut och sätta in sina pengar på banken. Det betyder att många människor har fått rätten till sina egna pengar begränsad. Detta drabbar särskilt människor på landsbygden, där det är långt mellan bankkontoren. Men också för äldre, asylsökande och personer med funktionsnedsättning är möjligheten att enkelt handha kontanter viktig. För många är tillgången till kontanter viktig för att kunna ha kontroll över sin ekonomi. Andra kan inte ha kort av integritetsskäl eller tycker att tekniken är krånglig. Vissa affärer tar inte heller kort på grund av att det är dyrt.

Sedan 2010 har det blivit drygt 500 färre bankkontor som hanterar kontanter i Swedbank, Nordea och SEB. I dag tar endast vartannat bankkontor i Sverige emot den som vill sätta in pengar på ditt konto. Sverige ligger också i EU:s bottenliga vad gäller tillgång på bankomater samtidigt som möjligheterna att ta ut kontanter ur dessa har minskat kraftigt.

Detta får konsekvenser. Små företag blir inte av med sina dagskassar utan tvingas förvara dem på osäkra ställen. När de väl sätter in pengarna får de göra det till höga avgifter. Även äldre och personer med

funktionsnedsättningar drabbas hårt, liksom föreningar som bedriver verksamheter som bingo, lotteriförsäljning eller annan försäljning.

Lägg därtill alla människor som av integritetsskäl inte vill använda kort eller personer som inte ens får tillgång till kort då de är överskuldssatta eller inte har ett personnummer.

Tillgången till kontanter har blivit en skillnad mellan stad och land. Hur många mil landsbygdsbor tvingas åka för att kunna ta ut kontanter vågar ingen gissa. I dag har fler än 130 000 människor mer än två mil till närmaste bankomat, och av dessa är 40 000 personer 65 år eller äldre.

Denna skrämmande utveckling har fått många att reagera, vilket har lett till att kontantupproret har startat. Trycket i frågan är stort. När jag och Ulla Andersson skrev om kontanter i Aftonbladet Debatt delades artikeln över 8 000 gånger. I min inkorg har jag de senaste veckorna fått över 350 mejl, och jag har fått flera telefonsamtal av människor som beskriver vad utvecklingen har inneburit för dem.

Därför är det dags för riksdagen att agera. I Norge har man enkelt gjort det genom att skriva in i sin finansföretagslag: ”Banker skal i samsvar med kundenes forventninger og behov, motta kontanter fra kundene og gjøre innskudd tilgjengelig for kundene i form av kontanter.” Svårare än så är det inte. I Norge är samtliga partier från vänster till höger överens om att denna lag ska införas. Jag tror att vi skulle kunna uppnå samma sak i Sverige.

Som ett led i utskottets beredning av de aktuella motionerna i betänkandet höll utskottet en öppen utfrågning om kontanthanteringen med bland annat finansmarknadsminister Per Bolund.

Ministern tycker inte att vi ska ställa högre krav på bankerna. Han tycker att vi kunder i stället ska byta bank och att handeln ska ta ett ökat ansvar för att förse kunderna med kontanter – detta trots att det varje dag sker tre butiksrån runt om i landet medan bankrånen är nere i fem stycken per år i genomsnitt.

Ministern försöker gömma frågan genom att hänvisa till olika utredningar som bereds i Regeringskansliet. Det hänvisas till Kontanthanteringsutredningen. Utredningen tillkom efter den så kallade Panaxiaskandalen, då ett av tre värdetransportbolag under oegentligheter gick i konkurs.

Utredningens uppdrag omfattar inte att se över allmänhetens tillgång till kontanter eller dess möjlighet att använda sig av kontanter i samhället. Trots detta berör utredningen frågan om att sätta in kontanter på banker på grund av det aktuella intresset för frågan. Man lämnar dock inte några förslag på lösningar eftersom det inte är utredningens uppdrag.

I fredags presenterade finansmarknadsminister Bolund en ny utredning med anledning av betalkontodirektivet. Inte heller detta EU-direktiv innehåller krav på att bankerna ska upprätthålla kontanthantering. Ministern har dock klämt in frågan om möjligheten att sätta in och ta ut kontanter i utredningen och försöker därigenom kväsa kontantupproret.

Utredaren ska vara klar i januari 2016, och EU-direktivet ska vara infört först hösten 2016. Frågan är hur många bankkontor som har hunnit stänga sin kontanthantering och hur många bankomater som har försvunnit innan dess.

Varken Kontanthanteringsutredningen eller betalkontodirektivet presenterar någon lösning på problemet med att företag och föreningar har

svårt att sätta in sina dagskassor och att privatpersoner förhindras att ta ut och sätta in kontanter på banken.

Då detta behöver en lösning anser Vänsterpartiet tillsammans med de borgerliga partierna att regeringen måste återkomma till finansutskottet före sommaruppehållet 2015 med ett förslag om hantering av problemet.

Vänsterpartiet har valt att lämna en motivreservation för att förklara varför vi inte bifaller vår motion utan i stället har försökt att få riksdagen att agera samstämt. Vi vill inte se någon lag nu, och därför avstår vi från att yrka på vår motion. Om regeringen inte kommer med något förslag kommer vi att fortsätta att kräva lag. Är det en framkomlig väg i Norge borde det vara det också här.

Vänsterpartiet anser att det är rimligt att bankerna åläggs att upprätthålla en viss kontanthantering. Är inte en bank utan kontanter som en bensinmack utan bensin? Det är dags för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna att lyssna på kritiken i stället för att gömma sig i en utredning.

Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 4.

Anf. 52 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag ska försöka att kommentera de olika delarna av betänkandet. Det handlar ju inte bara om de frågor som har berörts hittills.

Låt mig börja med kortavgifterna. Det finns ett antal motioner om det. Kortavgifter är en stor fråga som är föremål för EU:s arbete. Just nu pågår en så kallad dialogförhandling mellan parlamentet, kommissionen och rådet för att komma fram till en lösning. Sannolikt ska vi ta ställning till en så kallad A-punkt under våren eller senast i höst.

Sedan måste vi givetvis hitta en lösning på det i Sverige. Ibland görs det genom en departementspromemoria, men ibland måste man göra en utredning på grund av de lagtekniska frågorna.

Bluffakturor har varit ett gissel i många år. Det är inte första gången vi diskuterar denna fråga i kammaren. Både finansministrar och justitieministrar har varit inblandade i det. Den förra regeringen tillsatte Egendomsskyddsutredningen, som har avlämnat sitt betänkande.

Men det är mer komplicerat än så, för frågan har såväl straffrättsliga som näringsrättsliga och civilrättsliga perspektiv. Det är därför viktigt att det görs grundligt så att vi inte får en lagstiftning som inte räcker.

Herr talman! När det gäller hushållens skuldsättning har inte mycket vatten flutit under broarna sedan motionerna skrevs, men flera saker har diskuterats. Senast i går kom Finansinspektionen med ett förslag om amorteringskrav på lån. Det har ju funnits flera sådana förslag. Finansinspektionen och Riksbanken har haft förslag, och regeringen har också touchat ett sådant förslag.

Man har också berört ett antal möjligheter att göra det på ett annat sätt. Minskade ränteavdrag har nämnts. Det har avvisats ibland, och ibland har man tyckt att det har varit bra. Man har till och med sagt någonting som har fått mina kompisar som i dag på sitter på denna sida att rysa, nämligen fastighetskatt. Det är något som ekonomer nästan alltid brukar komma dragande med när det gäller skuldsättning.

Herr talman! Frågan om delning av banker är en fråga som berörts från tid till annan. Det är också en fråga som ligger på EU-nivå. Det finns i

dagsläget ingen anledning att påskynda hanteringen av den frågan som det ser ut just nu eftersom den är både svår och komplicerad.

Sparbankernas lokalnärvaro är viktig i hela landet. Det är inte någonting som är särskilt reserverat för glesbygd och landsbygd. De finns över hela landet, men de är mer vanliga på mindre orter. Just nu håller man på att titta på frågan. Där finns det inte heller någon anledning att ge ett tillkännagivande med anledning av det. Eftersom arbetet är igång är det väldigt svårt att göra ytterligare saker.

Herr talman! I ett par motioner tar man upp frågan om placeringsregler för AP-fonderna. Där finns en buffertkapitalutredning som har berört de frågorna. Den har lämnat sitt betänkande, och det är ute på remiss. Vi får avvakta tills en proposition kommer. Det har aviserats att det förmodligen kommer en sådan proposition.

Det finns en fråga till som har nämnts här. Det är att man ska kunna låna till nollränta enligt de islamiska reglerna. Det finns redan sådana möjligheter i dag i det svenska banksystemet. Det behovet är redan tillfredsställt.

Slutligen ska jag säga någonting om kontanterna, som är den stora frågan i betänkandet. Det är precis som många andra har sagt. Vi hade en utfrågning om detta. Vi har blivit uppvaktade av ett stort antal människor med anledning av att kontanter blivit en allt större fråga. Frågan är: Vad är det man lämpligen ska göra? Maria Malmer Stenergard nämnde i sitt anförande att de inte vill ha nya lagar och regler som skulle reglera för bankerna. Vänsterpartiet verkar ha en lite annorlunda uppfattning.

Banker försvinner över hela landet. Antalet kontor blir allt mindre överallt. Skillnaden är att de som tar emot kontanter är betydligt fler på mindre orter är vad de är på större orter där huvuddelen av de kontor som inte tar emot kontanter ligger, enligt uppgifter som jag har fått av tre av de stora bankerna. Den fjärde banken har som bekant många lokalkontor som tar emot kontanter.

Vid utfrågningen var alla överens om att kontanter kommer att finnas som betalmedel under avsevärd tid framåt. Hittar man någon annan metod är det väl bra om det finns. Det kontantlösa samhället var också någonting som man tyckte var bra. Men man insåg att det fanns grupper och människor som inte kunde finnas med i det kontantlösa samhället utan behövde annan hjälp.

Per Bolund, som medverkade vid konferensen, sa också att man hade den så kallade kontanthanteringsutredningen. Det är mycket riktigt att den egentligen inte skulle beröra frågan om insättningar och uttag för privatpersoner. Men den berörde det ena.

Sedan har man betalkontodirektivet. Det är det intressanta i detta. Vi har antagit direktiv i Sverige och behandlat det på olika sätt på EU-nivån. Man kan då fråga sig: Ska vi sätta igång ett eget arbete från första början och säga att vi nu ska göra någonting annat än vad man kommit fram till där? Blir det inte kaka på kaka och väldigt mycket dubbelarbete?

Jag tror att det bästa är att låta betalkontodirektivet bli infört. Om man nu ska tillsätta en utredning eller om det räcker med en departementspromemoria vet jag inte. Jag vet bara att ett EU-direktiv inte bara kan skrivas in direkt i svensk lag. Först och främst måste vi följa det. Det är det ena. Det andra är att vi också måste se till att det överensstämmer med svensk lagstiftningstradition.

Det ena är att man vill ha mycket starka regler och mer eller mindre tvinga bankerna att ta emot. Jag tror att det också kan finnas andra lösningar; vad vet jag. Jag ska inte säga någonting innan jag har sett alla de förslag som finns. Det andra är att man inte ska lagstifta. Jag tycker inte detta hänger ihop. Även om motivreservationen skulle vinna kommer det inte att hända någonting. Det kommer bara att vara en annan motivtext. Det kommer inte att vara något tillkännagivande.

Herr talman! Slutligen vill jag yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på samtliga reservationer.
(forts. § 13)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.56 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 13.00, då debatten med anledning av vårpropositionens och vårändringsbudgetens avlämnande skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.00.

*Debatt med anledning
av vårpropositionens
och vårändrings-
budgetens avlämnande*

§ 12 Debatt med anledning av vårpropositionens och vårändringsbudgetens avlämnande

Propositionerna

2014/15:100 2015 års ekonomiska vårproposition och

2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015 anmäldes.

Finansministern överlämnade 2015 års ekonomiska vårproposition 2014/15:100 och Vårändringsbudget för 2015 2014/15:99.

Anf. 53 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Med den budget som regeringen överlämnar till riksdagen i dag tar vi oss an Sveriges framtidsutmaningar. Och vi börjar leverera utifrån de löften som vi ställde ut i valrörelsen. Det handlar om jobben, skolan, klimatet och välfärden. Och vi visar färdriktningen för de områdena. Det är också på de områdena som vi sedan ska utvärderas i valet 2018.

För den ekonomiska politiken är det tre områden som är särskilt centrala. För det första handlar det om att koppla ett fast grepp om de offentliga finanserna. För det andra handlar det om få ned arbetslösheten och få fler människor i arbete. Och för det tredje handlar det om att genomföra viktiga framtidsinvesteringar för att säkra den långsiktiga tillväxten och välfärden i Sverige. Och i valrörelsen 2018 ska det stå klart och tydligt för svenska folket att den ekonomiska politiken har levererat på alla de tre områdena.

För det första vill jag tala om statsfinanserna. I samband med finanskrisen fick Sverige underskott i statsfinanserna. Det är inget konstigt med det. Tvärtom! Det är rimligt att stimulera ekonomin under en kris. Men efter finanskrisen har underskotten fortsatt att växa, trots att konjunkturen har förbättrats. Och underskottet i de offentliga finanserna år 2014 var 74 miljarder kronor. Det är 50 miljarder mer än under själva finanskrisen. Det är naturligtvis inte hållbart. Och därför är det slut på ofinansierade skattesänkningar. Vi ska steg för steg minska underskotten. Och vi ska koppla ett fast grepp om statsfinanserna.

För det andra ska vi öka sysselsättningen. År 2020 ska Sverige ha EU:s lägsta arbetslöshet. Det ska ske genom att antalet sysselsatta och antalet arbetade timmar ökar. Även om mål av det här slaget kan vara satta i siffror är det viktigaste, och det som vi vet, att det finns människor bakom de siffrorna. Det är de människorna som räknas. Vi vet vad en egen försörjning innebär – när det gäller självkänsla, sammanhang och gemenskap. Och vi vet vilken valfrihet som kommer av att få ett ökat ekonomiskt utrymme.

Under ett halvt decennium har arbetslösheten stigit. Och den har stabiliserat sig runt höga 8 procent. Här i riksdagen har budget efter budget lagts fram utan att förslagen har lyckats råda bot på detta. Det var inte skattesänkningar som var lösningen på alla problem, utan här krävs det en kursändring i politiken. Vi behöver driva en mer aktiv näringspolitik. Från och med i år kommer staten att satsa mer på life science-sektorn, på exportrådgivning för små och medelstora företag i hela landet och på besöksnäringen som är viktig för tillväxt och jobb i hela Sverige.

Det handlar om resurser, men det handlar också om ökad samverkan mellan näringslivet, det offentliga och akademien. För näringslivet är rekryteringsgapet ett stort problem. Faktum är att samtidigt som 400 000 människor är arbetslösa är antalet lediga jobb på historiskt höga nivåer, och företagen säger att de har svårt att hitta rätt kompetens när de ska rekrytera. Det här gapet kan bara slutas med en aktiv politik. Därför måste vi se till att Arbetsförmedlingen fungerar bättre. Och därför måste vi se till att människor ges och får möjlighet att skaffa sig den kompetens som arbetsgivarna efterfrågar.

Det här är ingen rocket science, utan det stavas komvux, yrkesvux, folkhögskola, yrkeshögskola, högskola och universitet. 6 500 nya platser bara i år betyder att 6 500 människor får möjlighet att förstärka sin kompetens och uppfylla sina drömmar.

Och våra ungdomar i Sverige ska inte gå långtidsarbetslösa, månad ut och månad in. De ska jobba eller plugga, eller kombinera de två. Både utbildningskontrakt och traineejobb sänker trösklarna för ungdomar och gör det möjligt att förena arbete med en yrkesutbildning. Det ger också arbetslivserfarenhet, och det ger den utbildning som företagen efterfrågar.

Kompetensen och erfarenheten hos de som flyttar till Sverige nu behöver också tas till vara både bättre och snabbare än i dag. Därför behöver vi förbättra etableringen. Möjligheten till validering av kompetens ska stärkas, och undervisning i svenska ska kunna starta snabbare än i dag.

I valrörelsen avfärdades den här utbildnings- och kompetenssatsningen ibland som platspolitik. Och ja, den här regeringen vill ge plats åt fler genomgå en utbildning som leder till jobb. Vi vill ge landets företag möjlighet att besätta de platser som i dag står vakanta. Fler människor ska

kunna ta plats i skolbänken, på jobbet och i det offentliga samtalet. Den här regeringen vill bereda plats för alla som bor i det här landet.

(Applåder)

För det tredje ska framtidsinvesteringarna öka – i skolan, i klimatomställningen, i infrastrukturen och i bostäder. När det handlar om utbildningssystemet har de sjunkande skolresultaten en lång historia. Varken rödgröna eller borgerliga regeringar har lyckats rå på den utvecklingen, utan vi har sett att skolresultaten sjunker samtidigt som likvärdigheten försämras. De senaste årens skolpolitik har präglats av ändlösa debatter om när betyg ska ges, var i klassrummet läraren ska stå och när och var mobiltelefoner får användas. Det är inte nödvändigtvis oviktiga frågor. Men det är uppenbart att de inte räcker.

För att kunna vända utvecklingen i skolan krävs det väsentliga resurstillskott och krafttag för att stärka läraryrkets status. Det behövs fler lärare, fler speciallärare, fler specialpedagoger och fler modersmålslärare så att varje elev – vartenda barn i vartenda klassrum i hela Sverige – kan få en god start i skolan och i livet. Det behövs en nationell samling för läraryrket så att fler lärare vill stanna kvar i yrket men också så att fler ungdomar ser att det är ett viktigt framtidsyrke.

Vi behöver ett riktat stöd till de skolor som står inför de tuffaste utmaningarna. Varje skola i Sverige ska vara en bra skola. Det ska vara en skola där din bakgrund inte får ökad utan minskad betydelse, och en skola där vem du är, vad du vill och vilka drömmar du har är det som ska betyda allt.

Det handlar också om ökade investeringar i vårt klimat och vår miljö. Med den här budgeten föreslår vi ett väsentligt förstärkt skydd av den biologiska mångfalden. Fler naturskogar och fler marina reservat ska inrättas. Och vi vill stödja de lokala klimatinvesteringarna i kommunerna och i regionerna. Infrastrukturen för elbilar ska byggas ut, och arbetet för en giftfri vardag ska intensifieras. Det är viktiga investeringar i en framtid för Sverige.

Höjda ambitioner på miljöområdet har ett tydligt egenvärde i dessa investeringar. Samtidigt skapar det innovationskraft och nya jobbtillfällen. Det utmanar oss, och det stärker Sveriges produktivitet. Det finns faktiskt få områden där uttrycket att ”ställa krav är att bry sig” stämmer så väl som på just miljöområdet.

Människor måste kunna flytta och resa dit där jobben finns. Därför ska de sedan länge efterlängtrade satsningarna på järnvägsunderhållet äntligen börja genomföras. Steg för steg ska vi kunna bringa ordning och reda i det kaos som har präglat tågnetet under lång tid.

Vi vet också att det är få saker som sätter en sådan hämsko på utvecklingen som när det saknas möjlighet att pröva sina vingar genom att flytta dit där jobben eller utbildningen finns. Därför måste bostadsinvesteringarna öka så att fler människor, inte minst ungdomar, får möjlighet att flytta dit där de ser framtidsutsikter eller också får en möjlighet att flytta hemifrån. Här behöver politiken göra mer än i dag.

(Applåder)

Om vi vill att privata företag, globala företag, svenska och internationella företag ska välja att investera i Sverige, i det lilla avlånga landet i norra Europa, måste vi som bor i Sverige tillsammans visa att vi är beredda att satsa på framtiden i Sverige, att vi är beredda att investera i

skolan, i klimatet, i infrastruktur, i bostäder. Vi måste visa att vi tror på Sverige. Det gör vi i den här budgeten.

(Applåder)

Det är mot detta som vi ska mätas. Klarar vi av att pressa tillbaka arbetslösheten och få fler människor i arbete? Kommer vi att bryta den negativa utvecklingen i den svenska skolan? Orkar vi med att fatta de nödvändiga besluten för investeringar som kommer att påverka tillväxt och välfärd under generationer framöver? Lyckas vi samtidigt som vi ska göra detta beta av de underskott i de offentliga finanserna som vi ärvt?

Det blir ett hårt arbete. Det kommer att kräva tuffa prioriteringar, men det är arbetsuppgifter som vi i regeringen tar oss an med både glädje och tillförsikt. Det här ska vi göra samtidigt som de viktigaste ekonomierna i vår omvärld fortfarande inte ger särskilt mycket draghjälp i ekonomin.

Vi ser att krisen i euroområdet har dämpat utvecklingen i flera år. Visserligen ökar tillväxten i euroområdet något i år, men i måttlig takt och från låga nivåer. Vi ser hög arbetslöshet, hög skuldsättning, låg inflation och kvarvarande problem med konkurrenskraften som präglar stora delar av Europa.

Den mycket låga inflationen gäller även Sverige. Det har skapat en unik penningpolitisk situation med rekordlåga räntor och utmaningar för centralbankerna. Med så låga räntor under lång tid finns det alltid risk för att det byggs upp finansiella obalanser.

Vi har en politisk osäkerhet som är fortsatt stor. Krisen i Grekland har inte avmattats, och inte heller konflikten i Ukraina. I USA har återhämtningen efter finanskrisen gått betydligt snabbare, och där väntas nu snarare penningpolitiska åtstramningar. Det är klart att den typen av åtstramningar kan ge upphov till stora kapitalflöden på den globala marknaden som i sin tur kan skapa turbulens.

Samtidigt finns det flera ljuspunkter. Det låga oljepriset är en injektion i världsekonomin, även om drivkraften till omställning minskar om man inte vidtar andra åtgärder.

Konkurrenskraften har förbättrats i flera av Europas krisländer. Det har tillkommit en del politiska initiativ, bland annat Junckerpaketet från EU-kommissionen för att främja investeringar.

Det som vi ser är en sammansatt bild och ett speciellt läge. Vi ser en svag, men förbättrad, utveckling i omvärlden. Vi har sett en lång period av svag produktivitetstillväxt i Sverige. Vi ser alltför lite investeringar i det privata näringslivet. Vi har en unik penningpolitisk situation med risk för att det byggs upp finansiella obalanser.

Frågan är: Vad gör en regering i det här läget? Jo, vi måste göra allt vi kan för att fler privata företag ska använda det låga ränteläget för att investera i Sverige. Det gör vi genom att på olika sätt försöka vidga de flaskhalsar som finns när det gäller kompetens, utbildning hos arbetskraften, infrastruktur och bostäder. Det är också därför som vi föreslår ökade investeringar i utbildning, järnvägsunderhåll och bostäder.

Den här budgeten är ett resultat av ett samarbete mellan regeringen och Vänsterpartiet, där Vänsterpartiet har valt att ta ansvar för Sverige i den här tuffa och utmanande situationen. Det är vi tacksamma för.

Herr talman! När draghjälp från omvärlden är svag är det desto viktigare att stärka den inhemska efterfrågan. Vi gör det på ett sätt som

stärker jämlikheten och sammanhållningen i vårt land, och vi gör det på ett sätt som stärker jämställdheten mellan män och kvinnor.

Det mest effektiva sättet att stimulera efterfrågan är att stödja dem som har de minsta marginalerna. Därför höjer vi underhållsstödet för ensamstående föräldrar. Vi förstärker a-kassan för dem som drabbas av arbetslöshet. Eftersom den försäkringen är inkomstbaserad gör detta det mer lönsamt att arbeta. Vi höjer bostadstillägget för pensionärer.

Såväl de efterfrågestimulanser som de investeringar som vi gör för jobben, för skolan och för miljön kommer alla att göra att vi bygger Sverige starkare för framtiden.

Detta är centrala områden för att säkra en långsiktig tillväxt, produktivitetsutveckling och god välfärd för hela Sverige, för alla i Sverige, för ett Sverige som håller ihop.

(Applåder)

Anf. 54 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag tror att jag vågar säga att jag är överens med finansministern om en sak, nämligen att det här är en klassisk, närmast gammaldags, socialdemokratisk budget, bara lite mer vänsterpartistiskt influerad. Jag noterade finansministerns speciella tacksamhet till Vänsterpartiet för den fina budgeten.

Nu höjer regeringen de skatter som man här och nu kan höja på kort sikt. Man spenderar dem på oförberedda kompromisser som inte presenterades före valet. Skatterna höjs i den här budgeten med 34 miljarder kronor. Det är mer än på väldigt länge. Samtidigt höjs ersättningar, tidsgränser tas bort och arbetslinjen utmanas. Det här är nog som tillbaka till 90-talet.

Jag har två distinkta frågor: Varför berättade inte regeringen i förväg om vilken politik som ni hade tänkt genomföra efter valet? Exakt hur tänkte finansministern att höjda skatter på arbete, höjda skatter på tjänster och högre ersättningar skulle göra att fler människor kommer att få anställning i nya jobb i växande företag här i Sverige?

(Applåder)

Anf. 55 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vi behöver verkligen fler jobb i växande företag i Sverige. Eftersom vi har haft åtta år med alliansregering är i dag 400 000 människor arbetslösa. Efter åtta år med en borgerlig regering som sa sig stå för arbetslinjen har vi i stället högre arbetslöshet, högre ungdomsarbetslöshet och högre långtidsarbetslöshet.

Det är uppenbart att de moderata skattesänkningarna inte hade den effekt som jag är säker på att ni hoppades på när ni genomförde dem. Här behövs en annan politik och en kursändring i politiken för att fler människor ska kunna ta de jobb som nu växer fram.

Vårt mål är tydligt: Vi vill ha den lägsta arbetslösheten i EU senast 2020, och det är tre områden som är centrala för att nå dit.

För det första behöver vi investera i infrastruktur och bostäder, vilket ju skapar jobb här och nu och också rustar Sverige för framtiden.

För det andra behöver näringspolitiken utvecklas med nyindustrialisering och ett innovationspolitiskt råd. Det behövs en

exportstrategi så att vi kan skapa fler tillväxtmarknader för svenska företag.

För det tredje gäller det människors kompetens, att erbjuda fler människor de utbildningsmöjligheter som de efterfrågar och att se till att fler människor får den kompetens som företagen efterfrågar.

Eftersom vi ärvde stora underskott i de offentliga finanserna är detta reformer som inte går att genomföra utan att vi hittar finansiering. Vi ärvde ett underskott på 74 miljarder. I det läget kan man sitta med armarna i kors och göra ingenting, inte ta sig an Sveriges framtidsutmaningar. Men vi väljer i stället att genom att både spara och öka intäkterna hitta ett utrymme så att vi kan påbörja den viktiga resan mot Sveriges framtid.
(Applåder)

Anf. 56 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag är den förste att säga att man kan tycka olika i politiken. Det är helt legitimt. Man kan tycka olika, stå för olika saker, respektera varandras åsiktsskillnader. Men det blir mycket bättre om man säger före valet vad man tänker göra än efter valet. För väljarna blir det mycket bättre. De får en ärlig chans att ta ställning till antingen det ena paketet med de avvägningar och kompromisser som finns där – uppsidor och nedsidor – eller den andra politiken med dess för- och nackdelar.

Det är dåligt i politiken när det ena laget presenterar en idé om vad man tänker göra och står för den hela vägen fram och det andra laget säger att det löser vi efteråt och sedan presenterar en politik i all hast på slutet.

Jag tycker fortfarande att Magdalena Andersson är svaret skyldig varför hon inte ville berätta allt det före valet så att valdebatten hade kunnat handla om det som vi nu talar om.

Återigen: Vilka jobb kommer att växa i vilka företag när ni höjer skatterna med 34 miljarder kronor?
(Applåder)

Anf. 57 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! I den här budgeten börjar vi nu leverera det som vi lovade i valrörelsen. Vi lovade stärkt järnvägsunderhåll, vi lovade traineejobb för ungdomar som går långtidsarbetslösa, vi lovade utbildningskontrakt, vi lovade ytterligare satsningar på skolan. Det är precis det som vi nu levererar.

Jag skulle vara lite försiktig med att tala om löftesbrott om jag var Ulf Kristersson. Var någonstans i Alliansens valmanifest stod det att långtidsarbetslösheten skulle öka, att ungdomsarbetslösheten skulle öka, att arbetslösheten skulle öka? Däremot vet jag att det när det gällde ett antal skattesänkningar tydligt stod i valmanifestet: Vi ska bara genomföra dem om vi har säkrat ett överskott i de offentliga finanserna.

Trots detta satt Ulf Kristersson för ett år sedan i en regering som sänkte skatten med lånade pengar. Det var precis tvärtom vad som stod i Alliansens valmanifest. Så stavs löftesbrott, Ulf Kristersson.
(Applåder)

Anf. 58 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Om man som regering ska försöka slå rekord i någonting vore det att föredra om man slog rekord i positiv bemärkelse, exempelvis

hög bnp-tillväxt eller låg arbetslöshet, eller varför inte stabila statsfinanser. Att slå rekord i antal löftesbrott gentemot väljarna är generellt inte att rekommendera.

Före valet var Socialdemokraterna tydliga med att Förbifart Stockholm skulle byggas. Efter valet beslutade man att avbryta bygget, vilket fått negativa samhällsekonomiska konsekvenser. Före valet var Socialdemokraterna tydliga med att Bromma flygplats inte skulle stängas. Efter valet tillsattes en förhandlingsperson med det explicita uppdraget att stänga Bromma flygplats. Före valet skulle överskottsmålet vara kvar. Efter valet skulle det avskaffas. Före valet skulle ROT-avdraget vara kvar. Efter valet skulle det inte vara det. Före valet skulle bensinskatten inte höjas. Efter valet skulle den chockhöjas.

Jag måste därför fråga finansministern: Finns det någon som helst intellektuell hederlighet och ärlighet kvar hos det socialdemokratiska arbetarepartiet?

(Applåder)

Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Ett av Sverigedemokraternas viktigaste vallöften var att man skulle avskaffa den orättvisa pensionärsskatten. Den politik som den borgerliga regeringen förde innebär att pensionärer vid samma inkomst ska betala högre skatt än vanliga löntagare. Pensionärer som jobbat hela sitt liv och byggt upp det här landet ska sedan straffas med en högre skatt.

Den nuvarande regeringen lade fram förslag om sänkt pensionärsskatt som skulle ha kunnat träda i kraft den 1 januari 2015. Den 3 december i fjol valde Sverigedemokraterna att idka politiskt spel för att stoppa den skattesänkningen. Det är ett stort svek mot landets pensionärer. Hur förklarar Oscar Sjöstedt det faktum att man svek sitt vallöfte och stoppade skattesänkningen för de svenska pensionärerna? Varför var det viktigare att idka ett politiskt spel än att se till att Sveriges pensionärer fick en välbehövlig skattesänkning?

(Applåder)

Anf. 60 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Vi budgeterade mycket riktigt för ett avskaffande av pensionärsskatten. Om det är viktigt att få igenom det är finansministern välkommen att rösta på Sverigedemokraternas budget.

(Applåder)

Jag har full förståelse för att replikskiftena i en sådan här budgetdebatt är kraftigt begränsade. Det är lite synd för jag skulle nog kunna stå här i två timmar och rada upp löftesbrott efter löftesbrott från den socialdemokratiska regeringens sida. Jag nämnde Förbifarten, Bromma flygplats, ROT-avdraget, bensinskatten, överskottsmålet och så vidare.

Men vi kan i alla fall ta upp en sak till. Finansministerns chef, statsminister Stefan Löfven, bedyrade klart och tydligt inför väljarna att han inte skulle sitta och administrera någon annans budget. Ändå är det exakt det som nu sker.

Återigen: Är det ett problem för finansministern att väljarna uppfattar vallöften som löften och inte något som man kan hänge sig åt vid det ena tillfället för att vid nästa helt strunta i det?

(Applåder)

Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Med den här budgeten levererar vi de löften vi ställde ut i valrörelsen. Vi har sagt att vi vill göra de viktiga investeringarna i jobben, i skolan, i klimatomställningen. Vi vill börja laga de revor vi ser i välfärden. Vi var mycket tydliga i valrörelsen med att säga att eftersom de borgerliga partierna lämnar efter sig stora underskott i de offentliga finanserna måste vi finansiera våra satsningar. Alternativet hade varit att stå med armarna i kors.

Oscar Sjöstedt säger att jag kan rösta på någon annan budget än min egen. Ja, nu är väl Sverigedemokraterna helt unika i att de röstar på något annat än på sin egen budget.

(Applåder)

Vi får väl se vad de väljer att rösta på nästa gång.

(Applåder)

Anf. 62 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Under Magdalena Anderssons korta tid på Finansdepartementet har vi redan kunnat skönja ett oroande trendsifte. I valrörelsen var budskapet från Magdalena Andersson tydligt: ROT-avdraget skulle inte röras. Nu försämras ROT-avdraget.

Angående den djupt landsbygdsfientliga kilometerskatten sa Stefan Löfven att det inte var fråga om någon rocket science att införa en sådan skatt, för det finns ju gps. Nu visar det sig vara svårare att införa den skatten än vad både Stefan Löfven och Magdalena Andersson hade förutspått. I förra veckan var det helt plötsligt tekniskt och juridiskt komplicerat.

Hanteringen av överskottsmålets vara eller icke vara är ett kapitel för sig. Det har varit en ryckighet och en osäkerhet i hanteringen som är ovärdig denna viktiga fråga. Att ROT-avdraget försämras är dåligt. Att man misslyckas med att införa kilometerskatten är, åtminstone i det korta perspektivet, bra. Men sammantaget ger det en problematisk bild av vad som egentligen pågår i Magdalena Anderssons finansdepartement. Det är ett hafs och ett slafs i budgetarbetet som vi inte är vana vid i det här landet, och det upplevda tappet blir inte mindre av att Magdalena Anderssons företrädare rankades som en av världens och Europas vassaste och mest framgångsrika finansministrar.

Min fråga till finansministern är: Har vi sett nog av löftesbrott, 180-gradersvändningar och ogenomtänkta utspel som måste tas tillbaka lika snabbt som de kommer? Det som står på spel är trovärdigheten i den svenska ekonomin. Magdalena Anderssons ryckighet kostar i form av osäkerhet om vad som gäller, osäkerhet om ifall lagt kort ligger. Det är olyckligt, och det måste få ett slut. Kan vi förvänta oss bättring av finansministern?

(Applåder)

Anf. 63 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Emil Källström representerar ett parti som var i regeringsställning åtta år. Under den tiden sa man sig vilja satsa på svensk landsbygd. Resultatet blev att nästan 15 000 jobb försvann på den svenska landsbygden. Man ville få ned arbetslösheten. Resultatet blev högre arbetslöshet, högre ungdomsarbetslöshet, högre långtidsarbetslöshet. Man

ville komma åt resultaten i skolan. Man ville vända utvecklingen. Följden blev att de svenska skolresultaten sjunker snabbare än i något annat OECD-land.

Det som regeringen nu gör är att försöka vända Sverige i en annan riktning, bort från ofinansierade skattesänkningar, bort från att skattesänkning är det rätta svaret oavsett vilken fråga det gäller. Nu investerar vi för framtiden så att vi kan säkra tillväxt, produktivitet och välförhållanden i Sverige under lång tid framöver. Det görs långsiktiga och strategiska satsningar på att fler ska kunna få den utbildning som krävs på framtidens arbetsmarknad. Vi rustar vårt järnvägsnät så att vi kan klara transporterna även i framtiden. Vi tar viktiga steg i klimatomställningen så att vi kan klimatsäkra Sverige, både för att det är rätt och riktigt att göra det och för att det skapar jobb, tillväxt och exportmöjligheter för svenska företag.

Det är långsiktigt strategiska beslut som vi fattar i den här budgeten. Det är långsiktigt, det är genomtänkt och det är bra för hela Sverige.
(Applåder)

Anf. 64 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag tolkar finansministerns svar som att den enda som inte riktigt har märkt av finansministerns allt annat än förtroendeingivande utspel och insatser är finansministern själv.

Men det är inte bara det politiska hantverket som brister, utan innehållet i politiken är minst lika oroväckande. I sitt anförande talade finansministern om en näringspolitisk offensiv. Det här om något är en offensiv *mot* jobbskapare och jobbskapande i Sverige. Samtidigt som man höjer skatter med över 27 miljarder är det småsummor – några hundra miljoner – som satsas på jobbskapande. Magdalena Andersson har ett negativt jobbsaldo på 26,6 miljarder kronor.

Hur blir det fler jobb, finansministern? De jobb som vi behöver i hela landet – i staden och på landsbygden – hur blir de fler av att man höjer skatterna rekordmycket på dem som skapar jobben i den svenska ekonomin, nämligen de små och växande företagen?

(Applåder)

Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Man måste se vad skattepengarna används till. Om Emil Källström ser ut över världen ser han inte att länder med låg skattenivå har fler jobb eller lägre arbetslöshet än länder med hög skattenivå. Sambandet går snarare åt andra hållet.

Det handlar om att företag behöver något mer än vissa skattenivåer. De behöver arbetskraft som har den kompetens som de efterfrågar. De behöver barnomsorg så att de anställda kan lämna barnen på dagis. De behöver äldreomsorg så att de anställda inte behöver vara hemma och ta hand om sina äldre om de inte vill det. De behöver ett fungerande järnvägsnät, något som den borgerliga regeringen efteråt, för att kunna transportera varor till fabrik och de färdiga produkterna från fabrik. De behöver fungerande kollektivtrafik så att de anställda kan ta sig till jobbet.

Samhället hänger ihop. Företagen är en del av samhället. När vi förändrar skatterna och gör viktiga framtidsinvesteringar är det också bra för de små och medelstora företagen. Så hänger det ihop, Emil Källström!

(Applåder)

Anf. 66 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Häromdagen stod statsministern i talarstolen och försökte förklara alla löftesbrott som skett med den socialdemokratiska regeringen. Han gjorde ungefär som Magdalena Andersson: pratade om annat. Han talade om ett stort vallöfte till väljarna, nämligen jobben. Då tänkte man att vi i dag när budgeten presenteras skulle få se effekter på jobben.

För varje traineeplats som blir av i Sverige nästa år kommer två riktiga jobb för unga att försvinna. Ni höjer skatterna med 40 gånger mer än ni satsar på näringslivsklimatet. Det var inte det som var det stora löftet till svenska folket.

Då kan Magdalena Andersson säga att vi bara är en jobbig opposition som tjarar. Men jag har läst vad Magdalena Anderssons expertinstitut, Konjunkturinstitutet, sagt om regeringens politik och det stora löfte som både finansministern och statsministern pratar om gällande jobben. Man säger att de höjda socialavgifterna kommer att öka arbetslösheten. Man säger att den ensidiga höjningen av a-kassan kommer att öka arbetslösheten. Man säger att den sammantagna effekten av den politik som regeringen nu presenterar för svenska folket kommer att bli en ökad arbetslöshet.

Delar finansminister Magdalena Andersson Konjunkturinstitutets bedömning? Eller vad vet finansministern som Konjunkturinstitutet inte vet?

(Applåder)

Anf. 67 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Erik Ullenhag och Folkpartiet pratar om löften. Det är fantastiskt att just Folkpartiet gör det.

Jag minns en folkpartistisk valaffisch: Den svenska skolan ska vara världsbäst på kunskap. Resultat: Svenska skolresultat sjunker snabbast bland alla jämförbara länder.

Nästa valaffisch: Klassresan börjar i klassrummet. Resultat: Likvärdigheten i den svenska skolan har minskat dramatiskt. Andelen elever som går i skolor där minst var femte elev är obehörig till gymnasiet har nästan fördubblats.

Ännu en valaffisch: Läraren ska bestämma. Resultat: Skolministern hade synpunkter på alltifrån var läraren skulle stå i klassrummet till vad eleverna skulle ha på sig, liksom på när och hur mobiltelefoner skulle vara på- eller avstängda samt var de skulle förvaras.

(Applåder)

Jag är säker på att Folkpartiet haft de bästa avsikter med sin politik. Men inget svek har varit så tydligt under de senaste åtta åren som sveket mot de löften Folkpartiet gett. Och inget svek i svensk politik har varit så påtagligt och kommer att få så långtgående konsekvenser som sveket mot den svenska skolan.

(Applåder)

Anf. 68 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Ja, det var olyckligt att svenska folket röstade fram en rödgrön regering. Jag håller med om det. Men nu sitter ni med regeringsmakten! Kan ni någon gång svara på någon fråga och ta ansvar för vad ni gör? Ni står i talarstolen och säger att det viktigaste löftet till väljarna är jobben. Men jag har läst era egna dokument.

Konjunkturinstitutet ville finansministern inte prata om, och jag förstår det. Konjunkturinstitutet kom nämligen fram till att er politik gör att det blir högre arbetslöshet i Sverige.

Sedan läser jag den budget som ligger på bordet i dag. Vad tror ni själva om er politik? Jo, enligt era egna prognoser kommer

jämviktsarbetslösheten, den arbetslöshet som vi kan påverka som politiker, att vara lika hög 2019 som när ni tillträdde.

Jag lyssnade alldeles nyss till LO på radio. De sa: Vi kommer att svika löftet om jobben på grund av denna politik.

Det måste till mycket mer. Finansministern kan väl försöka svara? Vad säger hon om Konjunkturinstitutet? Är det som står i budgeten fel? Eller har regeringen redan gett upp om jobben?

(Applåder)

Anf. 69 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Den bedömning som regeringen gör i vårbudgeten är att arbetslösheten kommer att sjunka något med den politik som regeringen genomför. Det beror på att vi gör en del förändringar på skattesidan och använder pengarna till jobbförstärkande insatser.

Det är viktigt för företag att det finns en fungerande infrastruktur och fungerande järnväg. Därför satsar vi redan i år 620 miljarder på järnvägen. För att ungdomar ska kunna ta sig in på arbetsmarknaden är det viktigt att det finns möjlighet till en gymnasieutbildning där man kombinerar yrkesutbildning med jobb. Traineejobben och utbildningskontraktet är ett viktigt sätt att sänka trösklarna till arbetsmarknaden för ungdomar. Dessutom ska människor som i dag sitter fast i fas 3 i stället få utföra riktiga arbetsuppgifter med riktig lön.

Så ser regeringens jobbpolitik ut i den här budgeten.

(Applåder)

Anf. 70 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Före valet kallade sig Socialdemokraterna ”Framtidspartiet”. Men nu har framtiden i den socialdemokratiskt ledda regeringen delegerats till en enda minister, en framtidsminister, som för ett tag sedan levererade lite visdomar om vilken politik som kan vara lämplig i framtiden. Vilken var då denna framtidens politik? Jo, pålagorna på arbete bör bli lägre. Sänkt skatt på att anställa och att arbeta är framtidens melodi och framtidens politik, enligt ministern med ansvar för kristallkulan. Detta är ingen rocket science.

Men ministern med ansvar för kassakistan gör tvärtom. Det blir flerdubbelt höjd skatt på att anställa framtiden, det vill säga våra unga. Snart blir det troligen dyrare att anställa äldre. Det ska bli dyrare att anlita snickare. Det ska bli tiotals miljarder dyrare att jobba och anställa. I gengäld blir det några tiotal miljoner till samverkan, ett innovationsråd och en industrikansler. Det är som att forntiden ringde och ville ha tillbaka sina statsråd. Kvar blir då framtidsministern med politiken för att sänka pålagorna på arbete och anställningar.

Regeringens vägval försvårar för jobb och tillväxt. Min första fråga är: Är detta framtidens politik, Magdalena Andersson?

Min andra fråga rör den stora utmaningen med demenssjukdomarna och den press de sätter på vår äldreomsorg. Med ett pennstreck avskaffar nu regeringen i ändringsbudgeten den nationella demensplan som riksdagen fattat beslut om. Det är mycket olyckligt. Inte heller denna framtidsutmaning, som är så viktig, tar regeringen på något som helst allvar. Vad har Magdalena Andersson att säga om detta?

(Applåder)

Anf. 71 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Tack, Jakob Forssmed! Vi genomför i den här budgeten viktiga investeringar för framtiden när det gäller både jobben, skolan och klimatomställningen. Det är centrala satsningar för att vi ska säkra framtiden och framtida välbefinnande i Sverige. Men det är klart, vi ärvde ju ett läge där vi hade mycket stora utmaningar på de här områdena samtidigt som det var stora underskott i de offentliga finanserna. Vad gör man då? Antingen kan man sitta med armarna i kors och inte göra något, eller så kan man försöka hitta finansiering för att ta sig an framtidsutmaningarna.

De borgerliga partierna har nu skällt och gnällt på varenda skattehöjning som vi har föreslagit. Men vad är alternativet? Om vi inte hittar finansiering får vi sitta med armarna i kors. Det tycker jag är en mycket sämre väg att möta framtiden.

Jakob Forssmed tar upp demensvården. Demensvården och äldreomsorgen är en stor och viktig fråga i Sverige. Därför gör vi en riktad satsning på personal i äldreomsorgen, där vi redan i år satsar 1 miljard för att förstärka bemanningen inom äldreomsorgen. Den satsningen växer sedan till 2 miljarder under nästa år. Det är ett sätt att förstärka kvaliteten i äldreomsorgen, inklusive demensvården. Det är också ett sätt att göra livet lite lättare för dem som arbetar där och i dag har väldigt slitsamma och tuffa arbetsförhållanden i äldreomsorgen. Det höjer också kvaliteten på ett sätt som gör att det känns tryggare för dem som är anhöriga till äldre som bor i äldreomsorgen.

(Applåder)

Anf. 72 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Det enda man kan göra, förutom att sitta med armarna i kors, är alltså att höja skatten på arbete, på företagande och på att anställa. Det är mycket intressant i en statsbudget som innehåller hundratals miljarder kronor.

När vi talar om framtiden känns det nu inte särskilt modernt att man nu aviserar ytterligare inskränkningar i människors möjlighet att välja när det gäller föräldraförsäkring och annat.

Vi talar om äldreomsorgen. Ni säger att det ska tillföras 1 miljard till mer personal i äldreomsorgen i år. När man tittar på effekterna av er samlade politik i ändringsbudgeten ser vi att det är en höjning till äldreomsorgen på 60 miljoner för innevarande år. Av den miljard som ni har slagit er för bröstet för är det 60 miljoner kvar när ni tagit bort demensplanen, satsningen på äldreomsorgens personals kompetensutveckling när ni har tagit bort samverkanspengarna för kommuner och landsting och när ni har tagit bort kvalitetshöjning och kvalitetskontroller, är det detta som återstår: 60 miljoner av 1 miljard. Det är inte mycket att yvas över!

(Applåder)

Anf. 73 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vi sitter inte med armarna i kors. Det är inte heller så att vi bara höjer skatten, utan vi gör också en hel del omfördelningar inom budgeten. En av de omfördelningar vi gör är just inom äldreomsorgen, där vi tar en del pengar som skulle ha gått till mer vaga satsningar för att i stället rikta dem direkt till personalförstärkande insatser. I år gör vi en

nivåhöjning från halvårsskiftet som motsvarar 2 miljarder på ett år. Det är helt korrekt att detta finansieras genom att vi drar ned på en del av de satsningar som Kristdemokraterna gärna hade sett, men vi riktar pengarna direkt mot personal.

Från den 1 januari görs en satsning med 2 miljarder i år. Med denna förändring kan den satsningen genomföras fullt ut redan vid halvårsskiftet, och det tror jag att många som nu jobbar inom äldreomsorgen eller kommer att få jobb inom äldreomsorgen liksom många av de äldre och deras anhöriga kommer att tycka är bra.

(Applåder)

Anf. 74 ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! I en trasig värld med tusen och åter tusen problem att lösa måste vi ändå kunna se att ganska mycket går åt rätt håll och att världen samtidigt blir bättre.

I Afrika ser vi hur land efter land har påbörjat sin resa mot välstånd. Miljoner människor har fått ett bättre liv, färre svälter och fler lever i fungerande samhällen. Över 80 procent av befolkningen söder om Sahara har nu mobiltelefon. Marknader öppnas upp. Det internationella utbytet växer. Afrika börjar komma i fatt.

I finanskrisens epicentrum USA ser vi en tydlig återhämtning i dag. Utvecklingen på arbetsmarknaden är stark, och jobben blir fler. Investeringarna ökar, och USA är nu den innovativa motorn i den globala ekonomiska återhämtningen.

I Asiens tillväxtekonomier är bilden blandad. Kina skriver ned tillväxten till, med europeiska mått mätt, imponerande 7–8 procent efter en lång parentes av extrema tillväxtnivåer. Planetens näst största ekonomi går från investeringsdriven till konsumtionsdriven tillväxt. Och med världens i särklass största välfärdsprojekt ska 1,3 miljarder kineser snart omfattas av sjuk- och pensionsförsäkring. De ligger efter oss, men de är snabba. I samma takt växer världens största demokrati, och Indien slår in på en väg med kontroversiella men absolut nödvändiga ekonomiska reformer. Allt detta gagnar naturligtvis i första hand miljoner kineser och indier men också många av de framgångsrika svenska företag som sedan länge verkar i Asien.

Också i Europa ser läget ut att ljusna, delvis beroende på låga oljepriser, expansiv penningpolitik och ökad amerikansk efterfrågan. Men riskerna ska inte underskattas. Bakslagen duggar tätt. Som senaste The Economist påpekar ligger USA:s bnp nu 10 procent över nivån före krisen, medan Europas bnp visserligen har vänt uppåt men fortfarande ligger ett par procent under förkrisnivån. Framgång är mycket relativt.

Herr talman! Det går rätt bra också för Sverige. Bnp ökar allt snabbare, och resursutnyttjandet i ekonomin stiger. Sysselsättningen fortsätter att öka, och internationellt sett har vi ett högt arbetskraftsdeltagande – både män och kvinnor arbetar, både unga och äldre arbetar. Det är bra, men det innebär också att Sverige inte har så många lågt hängande frukter att skörda. Reformerna som krävs blir inte mindre viktiga, bara svårare att genomföra. Och det är fortfarande hushållens efterfrågan som driver på återhämtningen. Vårda den, skatta inte bort den.

Sverige har alltså ett gott utgångsläge i en hårdnande internationell konkurrens. Den kan man möta med frimodighet, självkänsla och sunt

ifrågasättande, eller med nostalgi, förnekelse och ganska ytlig självsäkerhet. Det är min absoluta övertygelse att vi nu står inför ett sådant vägval i den ekonomiska politiken. Vi måste göra rätt svåra saker, både på kort sikt och på lång sikt.

Herr talman! Min allvarligaste kritik mot regeringen i dag är därför inte att den på kort sikt gör fel när man river upp så många av Alliansens reformer man bara kan. Det är mest fantasilöst och förutsägbart. Det mest problematiska är i stället att regeringen helt verkar sakna idé och strategi som möter Sveriges långsiktiga problem och utmaningar.

Låt mig peka på tre sådana helt avgörande samhällsförändringar där vi i Sverige nu måste bestämma oss för hur vi vill att vår framtid ska se ut och sedan påbörja det mödosamma arbetet med att mejsla ut den politik som leder oss åt rätt håll. Här finns inga snabba lösningar. Det är ingen enkel resa. Här finns genuina dilemman att hantera i politiken; låt oss medge det. Men det är sådant som varje seriös regering måste arbeta med.

För det första innebär den gamla internationaliseringen att framgångsrika svenska företag erövrade världen. Den nya internationaliseringen innebär att hela världen också kommer till oss. Stora företag måste alltså vilja bo i Sverige men kunna verka överallt. Vi har definitivt en sådan tradition att bygga på men inte en sådan tradition att bara luta oss mot.

Sverige tappar mark gentemot andra länder. Internationella granskningar pekar framför allt på problem med våra skattenivåer, på vår arbetsmarknad och i vårt utbildningsystem. Här finns uppgifter att bita i. Och Sverige måste fortsätta ligga i den internationella toppen för den digitala ekonomin.

Sverige måste vara ett land som attraherar företag och talanger. Då behövs ett företagsklimat där mindre och medelstora företag vill och vågar växa runt storföretag som, trots världsmarknaden, väljer att ha sitt nav just här i Sverige.

Om finansministern alls ser de här problemen gör hon inget åt dem. Regeringen höjer skatten på arbete och företagande i det land som redan har högre skatter än nästan alla andra fria länder. Regeringen lägger sedan en enda procent av dessa resurser på det man kallar näringspolitik. I stället tillsätts innovationsråd och industrikanslerer för att först nu göra den hemläxa som en väl förberedd regering borde ha gjort redan före valet.

För det andra behöver vi skapa en arbetsmarknad för olika kompetenser. Den regering jag tillhörde gjorde naturligtvis inte allt rätt och löste inte alla problem som vi såg och mötte. Det gör ingen. Jag är den förste att medge det. Men vi bröt utanförskapet. Från svindlande nivåer under 90-talskrisen bet sig utanförskapet fast i Sverige. Med en politik som systematiskt gjorde det lönsammare att arbeta än att leva på bidrag och en absolut nödvändig reformering av de svenska socialförsäkringarna minskade utanförskapet successivt. Nyligen kom SCB med siffrorna för 2014. Det är de lägsta siffrorna sedan mätningarna började på 90-talet. Detta är en framgång.

Men nu växer ett nytt utanförskap fram. Det är smalare. Det är djupare. Det handlar framför allt om utomeuropeiskt födda och om ungdomar utan utbildning. De blir vår tids långvariga bidragstagare om vi inte börjar tänka om.

Trösklarna på den moderna och krävande svenska arbetsmarknaden är fortfarande för höga. Sverige måste hitta nya vägar in till det allra första jobbet. Annars kommer många aldrig att kunna få sitt andra jobb eller sitt tredje. Men då får inget arbete uppfattas vara för dåligt, ingen arbetsplats anses vara för avlägsen och ingen arbetstimme upplevas vara olönsam. Varje jobbad timme måste räknas. Annars kommer tusentals människor att känna att det är de som inte räknas.

Också inför denna utmaning står regeringen helt svarslös. De förslag som läggs fram kommer tvärtom att förvärra situationen. Regeringen höjer trösklarna till det första jobbet genom att göra det dyrare att anställa unga. Regeringen försämrar förutsättningarna för enkla men vita jobb inom RUT-sektorn, där många invandrare får sitt allra första jobb i Sverige. Nämnde regeringen över huvud taget att vi har väsentliga problem med integration i dag i Sverige? Nej.

För det tredje måste Sverige säkra välfärdens långsiktiga finansiering och nu påbörja de reformer som kan möta den, egentligen, fantastiska demografiska utvecklingen.

På 2020-talet, när andelen äldre ökar på allvar, kommer kostnaderna för vår gemensamt finansierade välfärd att öka snabbt. Misslyckas vi med denna fundamentala uppgift kommer generationer att ställas mot generationer. De spänningar som vi redan ser i pensionssystemet är då bara början. Nyckeln ligger i att inte tillåta transfereringarna att bli den gökunge som tränger ut allt annat ur välfärdsboet. Välfärdstjänster som utbildning, förskola och sjukvård måste prioriteras före populära utbyggnader av bidragssystemen.

Allt fler äldre inte bara kan utan vill jobba högre upp i åldrarna. Det är ett genuint resursslöseri att svenskarna går i pension i snitt vid 63 ½ års ålder. I det läget vill regeringen höja skatten för äldre som vill fortsätta arbeta.

Men även här och nu ser vi kostnadstryck i de offentliga finanserna som måste hanteras. Sjukfrånvaron ökar igen, trots att Sverige rimligen har en av världens allra friskaste befolkningar. I det läget tar regeringen bort tidsgränser i sjukförsäkringen och höjer förtidspensionen. Just där tror inte jag att lösningen ligger.

Herr talman! Sverige har alltså några riktigt viktiga och långsiktiga utmaningar framför sig. Det är då, i en tid av återhämtning och när Sverige har bättre förutsättningar än många andre ekonomier, som man ska påbörja de långsiktiga reformer som rustar oss inför nästa kris och som rustar oss för konkurrensen med resten av världen.

Det är alltså dags att än en gång göra som Sverige gjorde på 90-talet. Efter den krisen tog vi oss samman. Vi gjorde saker som har haft avgörande betydelse också för våra framgångar i dag. Det handlar om ett nytt finanspolitiskt ramverk, en oberoende riksbank, ett nytt pensionssystem, omfattande avregleringar och omfattande avmonopoliseringar.

Detta går att göra igen. Det handlar inte om exakt samma åtgärder och inte om samma problem men om samma anda. Vi kan göra detta i samförstånd och med respekt för våra olika ståndpunkter, eller vi kan fortsätta slåss om hur verkligheten ser ut tills verkligheten har sprungit förbi oss.

Jag känner ett stort ansvar för att mitt parti kommer att ta Sveriges utmaningar på stort allvar och före nästa val berätta vad vi avser att göra efter nästa val – med vem, hur och med vilka resurser. Det är nämligen det man förväntas klara av när man äger regeringsmakten.

(Applåder)

Anf. 75 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Tack, Ulf Kristersson, för ett intressant anförande! Vad gäller skattepolitiken har jag försökt förstå vad Moderaternas linje är.

I valrörelsen sa ni att man skulle nå 1 procents överskott i de offentliga finanserna till år 2018. Vad jag förstår är det någonting som ni står fast vid. Det innebär att man i så fall behöver höja skatten eller spara på utgifter motsvarande 40 miljarder kronor. 40 miljarder är mycket. Det motsvarar kostnaden för ungefär hela försvaret eller för hela rättsväsendet – domstolar, åklagare och polis. Eller det motsvarar ungefär 80 000 undersköterskor.

I budgetmotionen från i höstas skriver ni att ni ska återkomma med förslag till skattehöjningar för att kunna uppnå överskottsmålet. Skatterna ska alltså höjas, även om det är fel när regeringen gör det. Men samtidigt som skatterna ska höjas säger Ulf Kristersson i Dagens Industri att man vill att skattenivån ska bli lägre. Och Anna Kinberg lovar sänkt skatt för äldre som jobbar, inte för pensionärer.

Ni är emot våra skattehöjningar. Ni måste själva spara 40 miljarder, och ni ska samtidigt sänka skattenivån. Jag undrar bara hur ni ska få ihop det. Först och främst undrar jag hur ni ska finansiera 40 miljarder för att nå överskottsmålet. Ni ska göra detta samtidigt som ni sänker skattenivån. Jag vet inte riktigt hur stora skattesänkningar Moderaterna tänker sig framöver. Hur långt ned ska skattenivån gå i Sverige? Men framför allt undrar jag: Hur ska det finansieras, utöver de här 40 miljarderna?

Det här är ingen enkel matematik. Det skulle bara vara intressant att höra en inriktning om var man ska skära. Är det på skolan, universiteten, sjukvården, äldreomsorgen, järnvägsunderhållet eller försvaret? Bara att få en inriktning från Ulf Kristersson tror jag skulle vara välgörande för debatten.

(Applåder)

Anf. 76 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag har viss förståelse för att finansministern är väldigt nyfiken på allianspartiernas budget. Det brukar liksom vara de som styr riket. Det är klart att det hade varit viktigt för henne att veta detta på en gång.

Jag börjar med överskottsmålet. Det är en ganska central fråga. Vi har diskuterat den många gånger. Först och främst tycker jag att det är anmärkningsvärt att finansministern så snabbt efter ett val säger raka motsatsen jämfört med före valet. Både vi och finansministern vet att överskottsmålet gäller över en konjunkturcykel. Den rymmer betydande bedömningar på vägen. Det innebär att man bestämmer sig för att man över konjunkturcykeln ska tillbaka till ett överskott, så att vi har resurser att använda när de resurserna behövs.

Mycket få bedömare skulle säga att Sverige har varit ansvarslost som har byggt upp överskottet under de goda år vi hade och använt resurserna,

inklusive underskott, under krisåren. Det skulle faktiskt inte ens finansministern göra.

Sedan kan vi ta skattefrågan. Jag hade haft lite större respekt och varit lite mer ödmjuk inför finansministerns skepsis till skattesänkningar i fråga om arbete om ni bara tog bort jobbskatteavdragen. Det är jätteenkelt. Med några pennstreck i skattetabellerna ändrar man allt detta och tar bort jobbskatteavdragen. Det ger säkert på kort sikt lite skatteintäkter.

Vi har inte sagt att skatt är fel. Vi har inte sagt att skatt inte behövs. Vi säger inte: Inga skatter kan komma att höjas. Vi säger: Var mycket försiktig när du höjer skatt på arbete och företagsamhet som gör att andra människor kommer i sysselsättning och blir skattebetalare!

Det är en väldig skillnad däremellan. Jag förstår att ni nu tänker avveckla någon del av jobbskatteavdraget. Jag vill gärna höra exakt vilka jobbskatteavdrag som är rätt och exakt vilka som inte är rätt.

(Applåder)

Anf. 77 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Vi har varit tydliga med att vi vill trappa ned jobbskatteavdraget för dem som har de allra högsta inkomsterna. Har man miljoninkomster tycker vi kanske inte att ett jobbskatteavdrag är det som behövs för att man ska ta sig till jobbet.

Däremot svarar inte Ulf Kristersson på frågan: Vill Moderaterna höja skatten för att nå överskotts målet på 1 procent till år 2018, som man sa i valrörelsen? Eller vill man sänka skatterna på det sätt som Ulf Kristersson har uttalat efter valet?

Om man nu ska nå 1 procent och samtidigt sänka skattetrycket undrar jag: Hur ska man krympa statens budget och de offentliga utgifterna? Jag är övertygad om att vi båda tycker att plus och minus på lång sikt måste gå ihop.

Anf. 78 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är ju vi som med viss frenesi – många ekonomer tycker kanske att det har varit överdrivet – har varit noga med att det ska gå ihop. Det är mer än så: Man ska sikta på att uppnå ett överskott. Om man nöjer sig med att sikta på i bästa fall balans kan jag garantera att man kommer att nå underskott.

Vi har kanske varit ännu försiktigare i den frågan, men det syftar till att vi ska ha resurser att använda i finanspolitiken när det behövs.

Jag hade nog varit lite mer imponerad om Socialdemokraterna hade protesterat under de krisår då vi hade resurser att använda och om de då sagt att det hade varit mycket bättre om vi hade använt de pengarna tidigare och stått i samma läge som ganska många andra europeiska ekonomier. Vi kommer tillbaka före den 6 maj med vårt samlade budgetalternativ.

Men jobbskatteavdraget är bara en del av den samlade beskattningen på arbete. Andra delar slår rätt in mot låginkomsttagare och människor som arbetar i de branscher som vi har fått upp efterfrågan på i den vita ekonomin. Det drabbar inga miljonärer.

(Applåder)

Anf. 79 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag är lite nyfiken på exakt var och exakt när Alliansen tappade bort sitt självförtroende. Man har bevisligen tidigare kunnat agera såväl i regering som i opposition, men i ett svep har man lyckats med konststycket att förhandla bort sig själva till oigenkännlighet och i ärlighetens namn faktiskt också till meningslöshet.

Jag syftar givetvis på den så kallade decemberöverenskommelsen som bland många väljare har fått den mycket lämpliga och talande förkortningen DÖ. Det är alltså ett oppositionsblock i ord, men i konkret handling sluter man upp och ställer sig bakom ett i övrigt inkompetent regeringsblock.

Därför måste jag få fråga Ulf Kristersson: Hur länge ska detta få fortsätta? Är det verkligen Moderata samlingspartiets mening att man under hela två mandatperioder varken ska tillhöra oppositionen eller regeringsunderlaget?

(Applåder)

Anf. 80 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Själv brukar jag föredra DÖK som förkortning.

Jag har ett budskap till Oscar Sjöstedt och ett till övriga. Budskapet till Oscar Sjöstedt är att det inte går att bygga en majoritet på någonting så lösligt och enfrågeorienterat som Sverigedemokraterna.

(Applåder)

Det fanns helt enkelt inget alternativ.

Till övriga vill jag säga att den nya regeringen i grund och botten vilar på att det finns tre partier till vänster som tillsammans är fler än Alliansen. Vi berättade före valet vilken regering vi ville bilda. De andra vägrade även detta. Resultatet blev en regering som lutar åt vänster.

Vi hade inget alternativ med mindre än att riskera ständiga regeringskriser, ständiga budgetkriser. Av många goda skäl – ekonomiska, politiska, moraliska – var det inget alternativ för oss att acceptera en sådan sak.

Jag har stor förståelse, och det är fortfarande riktat till övriga, för den frustration många borgerliga väljare känner som innebär att vi inte dagligen och stundligen bara kan välta regeringen över bord när det skulle funka.

Men vi måste tänka lite längre än så. Vi måste kunna formera ett alternativ som skapar en trovärdig ekonomisk politik och inte bygger en situation av permanent kris som skulle skada svenska hushåll, svenska företag och hela Sverige.

(Applåder)

Anf. 81 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag tackar för svar. Någonstans är det så klart så att partipolitiken handlar både om att fånga upp opinion och att driva opinion,

att samtidigt vara lyhörd och ändå ha modet att försöka övertala väljarna om en viss inriktning på politiken.

I någon bemärkelse kan jag så klart glädja mig åt att Moderaterna verkar strunta i det förstnämnda, för resultatet är ju som alla känner till en ganska kraftig väljarflykt från just Moderaterna till mitt eget parti Sverigedemokraterna.

För landets del blir jag dock lite orolig. Det är nämligen inte direkt hälsosamt i en demokrati att det ledande oppositionspartiet, Sverigedemokraterna, har ett väljarstöd på bara 13 procent. Det är inte hälsosamt.

Jag ställer frågan en gång till: Är Moderaterna ett parti som är lyhört gentemot sina väljare? Om så är fallet, är Ulf Kristersson då medveten om att en majoritet av Moderaternas väljare skulle ha föredragit ett samarbete med Sverigedemokraterna?

(Applåder)

Anf. 82 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Politik handlar både om att göra sådant man i grund och botten är övertygad om är rätt och att lösa praktiska problem på vägen. Ju mer dessa två harmonierar, desto bättre är det.

I grund och botten är jag övertygad om att ni inte har en föreställning om vad som är bra för Sverige på lång sikt, totalt sett. Jag tycker att ni har fundamentalt fel.

(Applåder)

Det hindrar inte att ni kan hitta ett eller annat guldkorn någonstans. Det kan till och med Vänsterpartiet göra. Men jag bygger inte en politisk majoritet och en budget som kan riskera landets ekonomiska framtid på att ett eller annat guldkorn råkar finnas framför näsan. Man måste vara långsiktig. Man måste ha en idé om helheten.

Jag tycker att vi har lärt oss under åtta år i regeringsställning att ansvarstagande innebär att både formulera politik, att svara för den politiken inför väljarna och att stå för den efteråt. Det handlar om att formulera alternativ som hänger ihop för alla andra, inte bara att plocka upp det bästa man hittar för stunden.

(Applåder)

Anf. 83 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Klimatförändringarna är på riktigt, och de är redan här. Vi står inför utmaningen att klara av en snabb omställning till förnybar energi och minska vår energiförbrukning.

Fredrik Reinfeldt slog redan 2006 i regeringsförklaringen fast att klimatfrågan är en ödesfråga för Sverige och världen. Ambitionen från Moderaterna var hög, och miljöutmaningarna och klimatförändringarna skulle få större uppmärksamhet.

För att vara en ödesfråga för Sverige var det förvånansvärt lite som den moderatledda regeringen sedan gjorde under sina åtta år vid makten för att göra något åt problemet. Vi ser att de borgerliga partiernas politik, med Moderaterna i spetsen, inte fungerat för att nå miljömålen eller på allvar klara klimatutsläppen. Moderaterna har haft åtta år på sig att genomföra förslag för att nå målen.

I stället har vi fått se återkommande skattesänkningar som universallösning för samhällets utmaningar. Nu står vi här med uteblivna investeringar och högre arbetslöshet än när Alliansen påbörjade skattesänkningarna, samtidigt som vi ser ut att missa 14 av 16 miljömål. Särskilt olyckligt är det att klimatomställningen haltar och att de miljöstyrande skatterna minskat, samtidigt som klimatförändringarna blir alltmer påtagliga.

Så sent som i höstas konstaterade de borgerliga också i sin budgetmotion att klimatförändringarna är vår tids största utmaning och kräver såväl regionala och nationella som globala lösningar. Tyvärr blir det bara tomma ord när det är så få reformer som föreslås för att lösa just denna ödesfråga.

Vad är egentligen Moderaternas lösning för att uppnå miljömålen och hejda klimatförändringarna?

Anf. 84 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag delar uppfattningen att klimatfrågorna är helt centrala för varje modernt samhälle, liksom frågan om social rättvisa är det. Men dessa frågor lever inte i ett vakuum. Det är inte så att ett land utan tillväxt, ett land utan resurser blir ett rättvist land för dem som mest behöver offentlig omsorg. Ett sådant land blir heller inte ett miljövänligt land. Vi kan se samma sak över nästan hela jordklotet: Länder utan tillväxt och resurser som inte kan göra mer än det absolut nödvändigaste är extremt sällan miljövänliga länder. De länder som har kommit längst i innovation och teknisk utveckling har däremot både råd, intresse och förmåga att ägna sig åt det som också gynnar miljön.

Det känns ovant att ge beröm i en budgetdebatt, men jag tycker att den grundläggande inställning som ni ofta har haft, det vill säga grön skatteväxling, att försöka beskatta sådant som vi vill ha mindre av och kompensera med mindre beskattning på arbete, visar på områden där vi skulle kunna förenas.

Jag har respekt för en sådan hållning. Man kan säkert dividera om detaljerna, men i grund och botten förstår jag bevekelsegrunderna: Vi försöker gynna den sortens arbete som skapar resurser i ett samhälle, och vi försöker missgynna den sortens förstörelse av miljön som är irreparabel.

Men ni har ju släppt det där. I dag accepterar ni plötsligt bara skattehöjningar och inga skattesänkningar. Ni medverkar precis till den politik som Per Bolund före valet sa var helt oacceptabel.

Kom tillbaka till den ursprungliga idén i stället! Driv dynamik, tillväxt, företagsamhet och modernitet, och använd ert engagemang till att förbättra miljön! Där skulle ni behövas.

(Applåder)

Anf. 85 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag tror att det syns i det budgetförslag som nu avlämnas att vi har ganska höga ambitioner för miljön.

Däremot märker jag att Ulf Kristersson blir svaret skyldig om Moderaternas egna ambitioner för just miljömålen och när det gäller att hejda klimatförändringarna.

En närliggande fråga är att en viktig insats för att stärka Sverige både på sikt och för att hejda klimatförändringarna är att satsa på tågen och

järnvägsunderhållet. Det är också en fråga som Moderaterna de senaste åren har haft ansvar för. Under dessa år är det många som har stått och väntat på försenade tåg och blivit sena till sina arbetsplatser, och mycket gods har inte levererats i tid. Enligt Trafikverkets beräkningar kostar förseningarna 5 miljarder per år för samhället.

Tidigare har Alliansen lovat att satsa på tågutveckling. Men en av de första åtgärderna var att minska anslaget till järnvägsunderhållet kraftigt i höstens budgetförslag. Ska den historiskt långsiktiga satsningen på järnväg tolkas ...

Anf. 86 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag förstår att det finns stor nyfikenhet på var allianspartiernas budgetar kommer att landa den 6 maj. Jag förstår det. Ge er till tåls! De kommer.

Jag bor i Strängnäs. Det jag inte vet om tågförseningar är inte värt att veta. Jag lovar! Jag vet också att när alliansregeringen trädde till för åtta år sedan gjordes massiva investeringar de första åren i infrastruktur, i reparationer och i renoveringar. Jag tror att vi i grund och botten är överens om att de har missköts under mycket lång tid i Sverige. Över olika regeringar har vi varit mer förtjusta i att bygga nytt än att underhålla det som har funnits. Här finns en gemensam skuld.

Jag tror att vi gjorde rätt mycket under åren för att förbättra den infrastruktur som finns. Det måste göras ännu mer. När det byggs mer måste vi ta hänsyn till att det gamla också måste underhållas. Här finns mycket mer att göra.

Anf. 87 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! I förra veckan kunde vi se en dokumentär om er, Nya moderaterna, på tv. Den var intressant. Den handlade om er omvandlingsprocess. Där kunde alla höra en intervju med Ulrica Schenström. Henne känner Ulf Kristersson mycket väl. Hon var en av hjärnorna bakom omvandlingen och Fredrik Reinfeldts högra hand under lång tid.

Ulrica Schenström beskrev er politik på ett ovanligt och rättframt sätt. Det var så tydligt att man kände igen de egentliga moderaterna. Hon sa nämligen att det var viktigt att sänka ersättningen i a-kassan så att folk steg upp från soffan och började jobba.

De arbetslösa är lata, och det är därför de är arbetslösa. Så skulle man kunna sammanfatta den meningen. Så tydliga är ni sällan annars.

Förstörelsen av a-kassan var ett av borgerlighetens paradnummer i regeringsställning. Det var inget olycksfall i arbetet, som ni har låtit påskina emellanåt. Ni svalde att sänka en ersättning som redan var påtagligt låg – från 730 kronor till 680 kronor per dag. Sedan dess har ersättningen legat stilla. Ni har höjt avgifterna och gjort det svårare att kvalificera sig. Inte ens en av tio får ut 80 procent av sin tidigare inkomst vid arbetslöshet om man har varit heltidsanställd. Nio av tio är underförsäkrade, och få av de arbetslösa omfattas i dag av arbetslöshetsförsäkringen.

Sverige är ett land i OECD där det reella skyddet har sjunkit mest. Ni borde vara nöjda. Med den utgångspunkt ni har haft borde i så fall

arbetslösheten ha sjunkit kraftigt; om det handlade om att de arbetslösa enbart var lata.

Prot. 2014/15:86
15 april

Min frågor till Ulf Kristersson är: Hur låg behöver ersättningen vara för att vi ska nå full sysselsättning? Är 14 400 kronor före skatt ...

Anf. 88 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Vi väntar spánt på filmen om det nya Vänsterpartiet.

Man kan ha olika uppfattning om exakt var nivån i våra socialförsäkringar ska ligga. Det är helt legitimt. Historiskt har vi haft olika tak och olika ersättningsnivåer. Ingenting är lättare att diskutera än var optimum finns. Jag deltar gärna i en sådan diskussion.

Men att låtsas som att incitament inte har betydelse är faktiskt bara dumt. Om de inte betyder något, varför inte ta bort alla regler och begränsningar i sjukförsäkringen? Varför bara sista tidsgränsen? Varför inte alla tidsgränser? Varför inte höja till 100 procent ersättning i oändlig tid – om incitament inte har någon betydelse? Om det inte betyder något att arbeta eller inte arbeta för att få ut ersättningar, varför tar ni inte bort alla regelverk som finns i dag?

Jag vågar nog påstå att evidensen är monumental för att incitamenten har betydelse när det gäller gränsen mellan att arbeta och inte arbeta. Sedan måste man klokt, omdömesgillt och empatiskt bestämma sig för vilka nivåer som är rimliga givet situationen.

Jag tycker att det vi har i dag är acceptabelt bra. Jag tycker fortfarande att beskattningen på arbete är så pass hög att det begränsar människor från att komma in på arbetsmarknaden. Men att ta bort alla tidsgränser skulle få helt förödande konsekvenser.

Det vi ser i dag är något annat. Utanförskapet har minskat påtagligt. Det är inte mina data utan SCB:s data. Nivåerna är i dag på väsentligt lägre nivåer än när vi tog över ansvaret, men det är fortfarande djupt och smalt. Det är andra grupper som i dag står utanför arbetsmarknaden, som lever i långvarigt bidragsberoende. Det är där vi måste göra våra insatser. Det handlar om en kombination av regelverk och ökade möjligheter att få de jobb som växer fram. De två sakerna hänger ihop.

(Applåder)

Anf. 89 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! De nya moderaterna är lika de gamla moderaterna. Man tror att människor inte vill arbeta, inte vill göra rätt för sig. Man slår på de arbetslösa i stället för att slå mot arbetslösheten. Moderaterna säger med ord att man står bakom den svenska modellen, men arbetslöshetsförsäkringen är en grundbult i den svenska modellen.

Moderaternas värdering är alltså att 680 kronor per dag är alldeles för högt om man är arbetslös. Att leva på 10 000 kronor i månaden är tufft och oerhört svårt. Det var många människor som fick en oerhört tuff situation under krisen när ni var i regeringsställning. De betalade ett högt pris.

Ulf Kristersson undviker att svara på frågan. Är det Moderaternas grundinställning att de arbetslösa är lata och att de därför ska piskas in i jobb?

(Applåder)

Anf. 90 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är Moderaternas absoluta grundinställning att alla människor som kan arbeta och bidra ska arbeta och bidra efter förmåga.

Det kräver en möjlighet att komma in på arbetsmarknaden, att det finns goda incitament för att vilja arbeta, att det finns skyddssystem som brukas men inte missbrukas. Inget av detta är egentligen okänt för er heller. Ni vet precis som alla andra att situationen i början av 1990-talet och i början av 2000-talet var helt ohållbar. Valfärdssystemen föröddes av att de användes till en sådan grad att människor stod utanför arbetsmarknaden och aldrig kom in.

Detta var inte värdigt. Det var inte värdigt svensk välfärdspolitik. Det var inte värdigt arbetsmarknaden. Enskilda människor för illa av detta.

Hela historien bakom svensk välfärdspolitik – på tio sekunder – har handlat om att hjälpa människor när de behöver hjälp men att ha höga förväntningar på att alla kan bidra. En kärv generositet. Det har ni helt missat.

(Applåder)

Anf. 91 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Jag skulle vilja inleda med att återge en tidigare socialdemokratisk riksdagsledamot. Han sa att folk uppfattar vallöften som löften, och det är ett problem för dem.

Vi skulle kunna tro att det var ett olycksfall i arbetet. Om det hade varit så väl hade jag säkert också stått ut med det. Dessvärre verkar det inte vara så utan i stället ett utslag av en tämligen osympatisk partikultur. Säg vad som helst och gör vad som helst, så länge det gynnar opinionssiffrorna tillfälligt. Om man ändå lyckas vinna ett val har väljarna hela fyra år på sig att glömma bort allt det som sas innan valet men som visade sig inte stämma efter valdagen.

Förbifart Stockholm, denna inte bara för Stockholm utan även för resten av landet så viktiga transportinfrastrukturinvestering, skulle byggas före valet. Bland de första besluten efter valet var att frysa projektet till den nätta kostnaden av 4 miljoner kronor per dygn. Hål som hade grävts skulle hellre fyllas igen – till ingen nytta.

Bromma flygplats, viktig även den för både Stockholm och resten av landet, skulle få vara kvar – före valet. Efter valet utsåg man en förhandlingsperson med det uttalade och explicita syftet att stänga Bromma flygplats. De konsekvenser det skulle ha medfört för det lokala näringslivet i olika delar av landet är svåröverblickbara men uppenbart negativa.

Överskottsmålet och det finanspolitiska ramverket skulle vara kvar och hedras – före valet. Efter valet förstod man från socialdemokratiskt håll att man hade dragit på sig så kraftiga utgiftsökningar att detta inte var möjligt. Då ansåg man att det var bättre att helt enkelt slopa målet, alltså den ambition om ordning och reda i statsfinanserna som under lång tid åtnjutit kraftig parlamentarisk uppbackning med undantag för den extrema vänstern.

Herr talman! I alla dessa fall har Sverigedemokraterna med sin vågmästarroll mellan de två gamla blocken stått som en garant för det sunda förnufts politik. Tack vare Sverigedemokraternas 49 ledamöter i denna kammare verkar det nu som att Förbifart Stockholm ska byggas, att Bromma flygplats ska finnas kvar och att överskottsmålet inte ska avskaffas. Jag både tror och hoppas att det är betydligt fler än våra egna drygt 800 000 väljare som uppskattar vårt agerande härvidlag.

Herr talman! Regeringens föreslagna åtgärder i den ekonomiska vårpropositionen innehåller inga positiva nyheter för den svenska industrin eller för svensk tillväxt och i förlängningen inte heller för svensk välfärd.

Massiva skattehöjningar är att vänta för dem som bor på landsbygden och är beroende av att ta bilen till och från jobbet i och med höjningen av bensinskatten.

Motiveringen härtill gör mig än mer förbryllad. Det faktum att det globala oljepriset har sjunkit ska tydligen motivera en skattehöjning på svensk bensin. Då undrar givetvis vän av ordning: Till vilken nivå måste oljepriset stiga igen innan samma regering med samma motiv väljer att sänka bensinskatten?

Jag tror att alla här förstår exakt vad det här handlar om: Socialdemokraternas partner in crime, Miljöpartiet, har fått sin vilja igenom i just denna del av budgetförhandlingarna. Men låt mig då vara tydlig: Alla väljare bor inte på Södermalm i Stockholm bara för att Miljöpartiets väljare bor på Södermalm i Stockholm, och alla kan dessvärre inte åka tunnelbana till eller från jobbet.

Man vill också kraftigt försämra möjligheterna till att göra RUT- och ROT-avdrag. Det är två uppskattade reformer som har gjort svarta jobb till vita och på det hela taget är helt självfinansierande. Från ett statsfinansiellt perspektiv förefaller det därför fullständigt meningslöst att genomföra dessa åtgärder. Den enda bevekelsegrund som kvarstår är ideologisk dogmatism.

Vi har också kommit att förstå att det är Socialdemokraternas andra partner in crime, Vänsterpartiet, som har låtit föreslå skattehöjningar på vanliga svenskers sparkonton. Det populära investeringssparkontot eller ISK, en hyfsat förmånlig sparform, har man från vänsterhåll tydligen stört sig på något enormt. Även här, herr talman, är det givetvis det ideologiska och dogmatiska perspektivet som ligger till grund, inte det balanserade, pragmatiska och förnuftiga.

Tyvärr är svenska folket redan i dag, i en relevant internationell kontext, ganska dåligt på att spara. Det finns en gammal sanning som säger att man bör ha minst en årslön på sparkontot som buffert. De flesta kommer tyvärr inte ens upp i en månadslön.

Det faktum att det numera finns en ganska förmånlig sparform retar givetvis upp den lilla vänsterminoriteten i denna kammare, för om Sveriges medborgare byggde upp ett eget sparkapital och därmed gjorde sig mindre beroende av staten skulle behovet av ett vänsterradikalt parti kraftigt minska. Men för alla vanliga medborgare vore det däremot en utomordentligt bra idé att låta bygga upp en buffert för att på så sätt göra sig lite mindre beroende av det offentliga och av det ibland ganska nyckfulla beteendet hos oss politiker.

Herr talman! De fyra allianspartierna borde inte ha någon särskilt hög svansföring över huvud taget i en budgetdebatt. De har genom den redan ökända decemberöverenskommelsen visat att de inte bara är fullständigt värdelösa förhandlare utan också saknar såväl självförtroendet som viljan – eller ledarskapet – att faktiskt påverka de sakpolitiska frågorna.

De senaste opinionsmätningarna gör gällande att omkring 1 miljon röstberättigade svenska medborgare står bakom Sverigedemokraternas politik. Vi står här, redo att prata, samtala, förhandla och samarbeta. Ibland

kan vi kanske låta både tuffa och hårda i vår retorik, men jag lovar er att både som personer och som parti är vi faktiskt ganska ödmjuka. Och med 13 procents väljarstöd förväntar vi oss givetvis inte 100 procents inflytande. Med 13 procents väljarstöd förväntar vi oss ungefär 13 procents inflytande. Det verkar ganska rimligt.

Den dagen ni i Alliansen återfår ert självförtroende hoppas jag att ni slår en signal, för det är inte rimligt att en liten socialistisk minoritet ska kunna regera Sverige i avsaknad av en kraftfull oppositionsmajoritet.

(Applåder)

Herr talman! För egen del kommer vi att prioritera för Sverige oerhört viktiga frågor. Den svenska industrin sysselsätter 650 000 människor och ytterligare ungefär 350 000 personer i den industrinära tjänstesektorn. Vår vårbudgetmotion, som vi kommer att presentera i god tid före den 6 maj, kommer att fokusera i princip uteslutande på industrins villkor.

Vi kommer att ifrågasätta gamla sanningar. Vi kommer att vrida och vända på varenda sten. Vi kommer att analysera skattesystem, kompetensförsörjning, energibehov, infrastruktur och annan lagstiftning. Vi kommer att göra det utifrån förutsättningen att industrin sysselsätter såväl högkvalificerad spetskompetens som mindre kvalificerade tjänstejobb. Vad innebär det? Jo, det innebär att förbättrade villkor för industrin generellt medför bättre villkor för alla grupper i samhället, vare sig man är högutbildad eller lågutbildad, man eller kvinna, ung eller gammal, landsbygdsbo eller stadsbo, inrikes född eller utrikes född. Den som tycker att integrationspolitik är viktig borde därför intressera sig för industrins villkor. Det är där morgondagens arbetstillfällen finns.

(Applåder)

I detta anförande instämde Paula Bieler, Sara-Lena Bjälkö, Mikael Eskilander, Runar Filper, Carina Herrstedt, Heidi Karlsson, Per Klarberg, David Lång, Jonas Millard, Roger Richtoff, Jimmy Ståhl och Christina Östberg (alla SD).

Anf. 92 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! I den mån Vladimir Putin sitter och följer den här debatten kan vi vara säkra på att han håller både en och två tummar för Oscar Sjöstedt. Oscar Sjöstedt och Sverigedemokraterna är Vladimir Putins bästa vänner i denna kammare. Det är partier såsom Sverigedemokraterna och andra nynationalistiska partier Europa över som med ekonomiskt stöd och uppmuntran har Moskvas öra.

Sverigedemokraterna och andra liknande europeiska partier är inte sena att betala tillbaka. Sedan Sverigedemokraterna gjorde entré i Europaparlamentet har man tillsammans med nationalistiska vänner röstat mot att slopa tullar för Moldavien, avstått från att stödja resolutioner som kritiserar Ryssland och sagt nej till associationsavtal med ett antal länder från det forna Sovjetblocket – allt i enlighet med Vladimir Putins vilja.

Några som inte åtnjuter samma sverigedemokratiska stöd är Sveriges unga och våra småföretagare. När vi nyligen röstade om att ytterligare sänka arbetsgivaravgifterna för unga var Sverigedemokraterna det enda parti som röstade nej. Regeringspartierna lade ned sina röster, men Sverigedemokraterna röstade mot. I stället, skrev man i en reservation, ska

man ta de pengarna och lägga dem på arbetsmarknadsåtgärder. Utöver detta vill man höja restaurangmomsen.

Det här är en omodern politik. Det är en politik som kastar grus i maskineriet för de jobbskapare vi har och de ansatser vi gör för att få fler jobb för unga på arbetsmarknaden.

Kort sagt: Sverigedemokraterna verkar tycka bättre om Vladimir Putin och Moskva än om Sveriges unga som försöker få in en fot på arbetsmarknaden. Det tycker jag är allvarligt.

Anf. 93 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag kan garantera Emil Källström att Vladimir Putin inte är särskilt poppis hos vare sig mig eller mitt parti – snarare tvärtom. Om det är så, vilket mycket väl kan stämma, att man har röstat på ett visst sätt i Europaparlamentet kan det möjligen förklaras av – Emil Källström är säkert själv väl medveten om det – att man där jobbar inom ramen för partigrupper. Där handlar det om att kompromissa. Det tänker jag inte gå in på i detalj nu, för det här är trots allt en budgetdebatt.

Vi kan i och för sig fortsätta på det temat. Om Centerpartiet nu har börjat oroa sig för Putins aggression, varför har de då ägnat åtta år åt att montera ned Försvarsmakten?

(Applåder)

Sverigedemokraterna har varit i särklass bäst vad gäller att återupprusta det svenska försvaret. Det gör vi givetvis till väldigt stor del för att vi ser en stor, aggressiv granne. Där har Centerpartiet varit med om att nedmontera möjligheten att freda vår mark i händelse av en mer orolig tid. Emil Källström får gärna redogöra för varför de vill demontera Försvarsmakten.

Låt mig lite kort kommentera nedsättningen av arbetsgivaravgifterna, det vill säga ungdomsrabatten, som tagits upp här. Det är riktigt att vi avskaffar ungdomsrabatten. De pengar vi får in från det använder vi till att avskaffa den allmänna löneavgiften för småföretag. Det är en gigantiskt stor reform – 24 miljarder kronor per år – som skulle medföra att alla småföretag med upp till nio anställda inte betalar någon allmän löneavgift.

Vi riktar om satsningen. Det är inte så att vi gör en generell höjning av arbetsgivaravgifterna, utan vi riktar om satsningen till vad vi tror är mer effektivt.

(Applåder)

I detta anförande instämde Sara-Lena Bjälkö, Heidi Karlsson och Roger Richtoff (alla SD).

Anf. 94 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag har noterat att de som kommenterar denna debatt på Twitter tar upp försvarsfrågan, precis som Oscar Sjöstedt. I detta nu pågår förhandlingar mellan ett antal partier i syfte att – utifrån vårt perspektiv – stärka den svenska försvarsförmågan och åstadkomma ett lyft i försvarsanslagen.

När det gäller de två frågor jag tog upp och varför jag begärde replik på Oscar Sjöstedt får han vrida och vända sig bäst han vill. Det går inte att komma ifrån att inget parti i denna kammare, när chansen getts, har röstat så proryskt som Sverigedemokraterna.

Här skiljer de sig från andra högst suspekta partier, till exempel Dansk folkeparti, som inte alls har samma facit från Europaparlamentets voteringar. Jag vet att den sverigedemokratiska medlemsstocken är högst volatil, så det kanske inleds uteslutningsärenden mot dessa ledamöter. Än så länge är det dock högt uppsatta sverigedemokrater som de facto har röstat på det sättet.

Anf. 95 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag får än en gång lindra den oro som Emil Källström uppenbarligen känner. Sverigedemokraterna är inte, har aldrig varit och kommer aldrig att bli något Putinvänligt parti. Det finns inte på världskartan. Jag kan lugna Centerpartiet och Emil Källström med att det inte förhåller sig på det sättet.

Om vi går tillbaka till försvarsförhandlingarna verkar det inte gå så bra för Alliansen där. Man verkar inte särskilt enade. Det går inte att komma ifrån det faktum att man under åtta års tid i regeringsställning har bidragit till att demontera Försvarsmakten. Man kommer inte ifrån det bara för att man nu sitter och pratar om saker.

Centerpartiets ingångsvärde räcker inte på långa vägar. Det är inte i närheten av vad som skulle behövas, utan där är Sverigedemokraternas budgetmotion den enda realistiska.

(Applåder)

I detta anförande instämde Sara-Lena Bjälkö, Heidi Karlsson och Roger Richtoff (alla SD).

Anf. 96 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Våren är här. Våren är en tid av framtidstro. Det känns i naturen, och det märks i skolorna där man planerar utflykter, loppisar och konserter. Och det märks också i politiken.

I dag när regeringen har presenterat sin vårbudget är vi många som känner tro på framtiden. Återigen blir det tydligt att vi gör helt andra prioriteringar än de som rått de senaste åtta åren.

Vi prioriterar skolan genom att anställa fler lärare. Vi prioriterar klimatet genom att satsa på tågen så att de går i tid. Och vi prioriterar bostäder genom att investera i fler små hyresrätter för unga. Vi prioriterar jobb genom just dessa framtidsinvesteringar, och vi prioriterar jämställdheten genom att minska skillnaden mellan kvinnor och män. Detta är en budget för framtidstro och hållbarhet.

Men de här satsningarna är inte gratis. Vi kommer att behöva höja skatten inom några områden för att ha råd med de framtidsinvesteringar som Sverige så akut behöver. Men vi tror att de flesta kan acceptera att det blir lite mindre avdrag för köksrenoveringen om man vet att pengarna går till bostäder för unga. Och vi tror att de flesta kan tänka sig 50 kronor i högre bensinavgift per månad om man vet att pengarna går till skolan eller tågen.

Herr talman! På tal om våren gör klimatförändringarna att våren kommer allt tidigare till Sverige. Forskarna säger att det kan handla om en vecka på de senaste 50 åren. Det kan ju kännas skönt, men vi vet ju också att klimatförändringarna gör att arter dör ut i allt snabbare takt.

För oss människor innebär extrema väder både lidande och stora kostnader. Den globala uppvärmningen måste hejdas, och i det arbetet ska Sverige återigen ha en ledande roll.

Miljöskatter är ett viktigt verktyg för att nå ett hållbart samhälle, men under de senaste åren har deras styrande effekt minskat i stället för att öka. Därför föreslår nu regeringen en höjning av energiskatten och andra miljöskatter.

Det blir dessutom möjligt för kommuner att söka pengar för lokala klimatinvesteringar i till exempel kollektivtrafik och cykelbanor. Pengarna till FN:s gröna fond är också av avgörande betydelse för en solidarisk internationell klimatpolitik och för att möjliggöra att klimatförhandlingarna i Paris senare i år blir en framgång.

Herr talman! I tisdags i förra veckan stoppades all tågtrafik söder om Stockholm. Det är inget anmärkningsvärt. Vi vet ju att tågförseningar på grund av bristande underhåll sker nästan dagligen. Det minnesvärda var att regeringen samma dag presenterade sin stora satsning på just järnvägsunderhållet.

Mer pengar till järnvägen ger nämligen färre tågstopp, resenärerna slipper vänta på perrongerna och godset kommer fram i tid. Att investera i järnvägen är också att investera i framtiden, för nya jobb och en hållbar utveckling.

Bostadsbristen är ett annat stort problem som gör att ungdomar i dag tvingas tacka nej till jobb eller utbildning. De hittar helt enkelt ingenstans att bo. Det kan knäcka framtidstron även hos den mest optimistiske.

Men under Mehmet Kaplans första halvår som minister har det hänt mer på bostadsmarknaden än vad som skedde under åtta år av alliansstyre. Regeringen har åtagit sig att bygga 250 000 nya bostäder under de närmaste åren.

Vi satsar dessutom på stadsmiljöavtal, upprustning av miljonprogramsområden och över 3 miljarder i stimulanser för att sätta fart på byggandet av små klimatsmarta hyresrätter. Det är att tänka på framtiden, för det är investeringar som ger jobb och leder till en hållbar utveckling.

Herr talman! På långfredagen rullade en traktorburen protest genom Sverige – en demonstration för rätten att leva och arbeta på landsbygden. Det är beklämmande att så många jobb och så mycket service försvunnit från byar och mindre orter. Det är en utveckling vi tycker är viktig att vända.

Med den här budgeten kommer förslag som kan underlätta för företag och göra en grön omställning möjlig, även på landet. Sådana förslag är stödet för att göra biogas av gödsel, det så kallade metanreduceringsstödet, bredbandsutbyggnad i hela landet och ett landsbygdspaket som ska ge resurser till infrastruktur och service.

Företagare i hela landet, var de än är verksamma, behöver rätt förutsättningar för att växa och utvecklas.

Herr talman! I dag har regeringen överlämnat en budget med nya prioriteringar, för jobben, klimatet, skolan och jämställdheten. Det är en budget för framtidstro – för natur och miljö, för Sveriges barn och unga och för kvinnor och män i hela landet.

(Applåder)

Anf. 97 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Om någon någonsin tillåter sig att tro att Miljöpartiet är ett parti för hela landet ser vi tyvärr ett facit från den förda regeringspolitiken som säger tvärtom.

I tidigare replikskiften mellan mig och Janine Alm Ericson har jag kunnat konstatera att de reformer som Miljöpartiet slår sig för bröstet för mer eller mindre uteslutande är sådana som gynnar storstäderna framför landsbygden och övriga landet. Det är straffskatter på såväl gödsel som avstånd i sig, med kilometerskatten, även om den nu är uppskjuten på grund av teknisk-juridiska svårigheter. Men jag föreställer mig att Janine Alm Ericson fortfarande tycker att det är en superbra idé att börja beskatta avstånd i sig i form av en kilometerskatt.

På byggsidan ser vi nu att de neddragningar som görs på ROT-avdraget slår mot byggjobb i hela landet, såväl i landsorten som i mindre och större städer. De jobben har gynnats av ROT-avdraget, som har skapat jobb och företagande i hela landet. De pengarna går nu till att subventionera byggande i primärt storstäderna. De är dessutom upplagda så att det blir mer pengar per kvadratmeter ju större stad man bygger i. Det är en enorm centralisering av resurser.

Vi ska först och främst konstatera att byggsubventioner i sig är dålig politik, eftersom det gör byggande dyrare och hämmar produktivitetsutveckling och innovation.

Min fråga till Janine Alm Ericson är: Varför fortsätter ni på denna ensidigt storstadsvänliga politik? Och när vi nu talar om ROT-avdraget och byggsubventioner: Varför låter ni byggjobbare och mindre investeringar runt om i landet betala för att Miljöpartiet vill leka socialister när det gäller storstädernas bostadsbyggande?

Anf. 98 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Emil Källström talar om facit för landsbygdsutvecklingen. Där kan man konstatera att det facit som vi har hittills är just det facit som Centerpartiet har åstadkommit under sina åtta år i alliansregeringen. Det var en stor debatt här i riksdagen i går som handlade om utvecklingen och när statliga jobb och annat försvinner. Där har vi lite grann att hämta hem.

Jag tycker i stället att vi ska fokusera på att vi har en samsyn om att det är ett stort problem med den oerhört snabba urbanisering som sker. Våra båda partier värnar om landsbygden. Jag tycker att vi ska försöka se om vi oftare kan hitta samsyn i stället för att slå varandra i huvudet.

När det handlar om våra prioriteringar: Sverige står inför stora framtidsutmaningar. En av dem, som jag tog upp i mitt anförande, var bostadsbyggandet. Unga människor har ingenstans att bo. De kan inte ta jobb som de får. De kan inte ta utbildningsplatser. Det ser vi som ett oerhört stort problem. Men det kanske har gått Centerpartiet förbi att vi har en stor bostadsbrist som vi faktiskt behöver göra något åt.

Min fråga till Centerpartiet blir: Hur tänker ni se till att det byggs små hyresrätter som ungdomar har råd att bo i?

Anf. 99 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Vi såg att bostadsbyggandet ökade från låga nivåer redan innan en ny socialistisk regering började tala om subventioner. Varför då? Jo, därför att vi under åtta år hade jobbat med regelförenklingar, förenklade planprocesser och ett allmänt bättre klimat för att stimulera fram bostadsbyggande. Det är den lite svårare men betydligt sundare vägen att få till bostadsbyggande på marknadsmässiga grunder. Att förstöra bostadsmarknaden med nya subventioner, subventioner som förstör innovation och som förstör produktivitet utveckling är dålig politik.

Jag välkomnar den dag då Janine Alm Ericson i praktisk politik följer upp talet om att det är viktigt med utveckling i hela landet. Jag kan bara konstatera att när det kommer till faktiska prioriteringar handlar det om höjd skatt på gödsel, en helt ny skatt på avstånd och subventioner av storstäderna på landsbygdens bekostnad. Det går inte hand i hand med retoriken.

Anf. 100 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Vi är överens om att bostadsbyggandet har legat på extremt låga nivåer. Den höjning som kom nu kan bero på förenklade regelprocesser. Sådant tycker jag också är viktigt. Vi behöver snabba på och förenkla – absolut!

Men att bostadssubventioner skulle vara dålig politik stämmer inte. Boverket har konstaterat att två av tre bostäder som byggdes under tiden när investeringsstödet fanns inte skulle ha byggts om vi inte hade haft de subventionerna, så det du sa stämmer inte riktigt.

När vi pratar om saker att uppnå och de straffskatter som Emil Källström påstår att Miljöpartiet vill ha: Jag skulle i det fallet vilja fråga: Hur tänker Centerpartiet uppnå de miljö- och klimatmål som vi i riksdagen gemensamt har kommit överens om?

Anf. 101 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Gustav Fridolin var noggrann med att påpeka, innan han gick in i regeringen, att det är viktigare att få politiskt inflytande än vad som står på visitkorten. Jag kan tyvärr konstatera att Miljöpartiet vann visitkorten och att Vänsterpartiet vann politiken.

När man är i det läget att man inte har så mycket att berätta om vad man gör, eftersom en hel del av det man ville göra inte blir av, då riskerar man att ta åt sig äran för vad andra gör eller har gjort.

Det var en intressant artikel i Dagens Industri häromdagen som Per Bolund och Mikael Damberg skrev tillsammans. Det intressanta med den var att det, herr talman, stod så här: ”De små och medelstora företagen ligger bakom en stor del av den jobbtillväxt vi nu ser börjar komma i Sverige.” Det är otroligt positivt att jobben växer till. Det är nog så att Per Bolund och Mikael Damberg tänkte: Nu ska vi låtsas lite grann att det beror på oss. Men det är först i dag som det över huvud taget ligger en budget på riksdagens bord som kan påverka jobbtillväxten.

Jag skulle vilja fråga Janine Alm Ericson: Vilka slutsatser drar du och Per Bolund beträffande vad som fungerat som är förklaringen till att de nya jobben nu växer fram i små och medelstora företag som en följd av Alliansens politik?

Anf. 102 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Det här med företagarpolitik och vad som är bra för företag tycker jag är en oerhört välkommen debatt. Det borde vi prata mer om i kammaren, och vi borde också ofta problematisera den bilden lite mer.

Företag behöver inte bara sänkta skatter. Företag behöver också en fungerande infrastruktur. Företag behöver också att det finns en bra skola och bra omställningsmöjligheter för att få den kompetens som de behöver.

Om de gemensamma samhällsatsningarna inte görs finns det inte heller några människor som kan ta de jobb som det behövs arbetskraft till. När det inte finns en fungerande infrastruktur kommer inte människorna till jobbet. Man får inte sitt gods in och ut från lagret. Får man dessutom arbetskraft kanske de inte kan ta jobbet eftersom medarbetarna helt enkelt inte hittar någonstans att bo.

Jag välkomnar företagsdebatterna i högre utsträckning och ser fram emot Erik Ullenhags svar på hur ni anser att de gemensamma utmaningar som samhället står för bör lösas, efter flera år av uteblivna investeringar.

Anf. 103 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Jag noterade igen att ett parti som sitter i regeringen inte var i närheten av att svara på den fråga som jag ställde. Den fråga som jag ställde var utifrån en artikel från regeringen där man slår fast att det är jättebra att jobben nu växer fram i små och medelstora företag.

Jag och Janine Alm Ericson måste vara överens om att det är Alliansens ekonomiska politik som har gällt och som nu gäller i Sverige, och då växer jobben fram. Då funderade jag: Har Janine Alm Ericson någon fundering kring vad det är som gör att Per Bolund kan skriva en artikel tillsammans med regeringen och säga att jobben växer fram, och vilka lärdomar kan man dra av vad vi gjorde rätt?

Jag tror inte att det man gör nu är rätt – satsar 1 krona på företag och näringsliv och höjer skatten 40 gånger mer. Jag tror inte att det är en bra idé att ha 7 000 traineeplatser och samtidigt höja skatten på att anställa unga, så att 18 000 jobb försvinner.

Jag försöker en gång till, Janine Alm Ericson: Vad ligger bakom Per Bolunds analys att jobben nu växer, tack vare Alliansens politik?

Anf. 104 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Som jag försökte säga i mitt inlägg men kanske misslyckades med: Jobbtillväxten beror inte bara på olika former av skatte-tryck, vilket verkar vara borgarnas och Folkpartiets intryck i frågan. Att jobben nu växer beror naturligtvis också på en tillväxt i marknad. Det ser lite bättre ut på den europeiska marknaden, som är en stor del av Sveriges exportmarknad. Det är klart att påverkan på de olika delarna är stor.

Jag skulle inte, om jag var som Folkpartiet, slå mig så mycket för bröstet för att det bara är ens egna åtgärder som nu ger utslag.
(Applåder)

Anf. 105 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Min fråga till Janine Alm Ericson blir: Vad vill Miljöpartiet numera? Vi vet att Miljöpartiet är emot tillväxt. På det sättet är regeringens politik och den här budgeten en framgång: Det finns förslag

som begränsar tillväxten, men på andra punkter är det svårare att känna igen Miljöpartiet.

Ni talar ibland om grön skatteväxling, det vill säga att höja skatten på miljöstörande verksamhet och sänka den på arbete. Ibland vurmar ni för tjänsteekonomin och att vi behöver få fram mer tjänster i stället för att konsumera prylar.

Men det som ni presenterar är en rödgrön svartväxling, där skatten höjs på allt, särskilt på jobb och tjänster. Er överläggset största skattehöjning vill ni göra på att anställa och ge unga människor jobb, inte på att förorena naturen. Ni försämrar för tjänsteföretag – skapar osäkerhet, höjer skatter, hindrar jobb inom ombyggnad, reparation och hushållsservice, det vill säga sådant som ger vita jobb och som faktiskt också ger mer tid för relationer mellan människor.

Ni lovade i valrörelsen ett utökat RUT. Men nu är resultatet tvärtom, och det blir inskränkningar i RUT.

En central del av politiken för er del numera tycks vara att strypa valfriheten och lägga krokben för dem som vill bidra inom välfärdssektorn med innovationer och nytänkande. Det läggs en död hand över företag som vill vara med och utveckla välfärden och som inte vågar nyanställa och som inte vågar investera i dag på grund av er uppgörelse med Vänsterpartiet. Av den valfrihet och mångfald som Miljöpartiet en gång slogs för återstår snart mest tvång, veto och enfald.

Vad har hänt, Janine Alm Ericson? Är detta vad Miljöpartiet vill?

Anf. 106 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag kan tala om för Jakob Forssmed vad Miljöpartiet vill. Vi vill bygga ett Sverige som är starkt för framtiden. Vi ser efter åtta år av alliansstyre att det har saknats stora investeringar som måste till för att vi ska kunna utveckla Sverige.

Vi behöver satsa på klimatet. Klimatförändringarna och miljöförstöringen är någonting som vi måste fortsätta ta på mycket stort allvar. Vi måste bygga bostäder så att de unga har någonstans att bo om de ska kunna ta ett jobb, utbilda sig eller bara flytta hemifrån.

Vi måste satsa på jobbtillväxten med bra förslag som faktiskt leder till att det blir en utveckling för framtiden.

Anf. 107 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Jag kan förstå att man vill göra den typen av satsningar som Janine Alm Ericson här redogör för. Men jag förstår inte varför man för den sakens skull måste lägga krokben för de företag som vill vara med och bidra i välfärden.

En av Janine Alm Ericsons företrädare i finansutskottet, Mikaela Valtersson, skrev nyligen följande:

Det är sorgligt att Miljöpartiet, som har varit vän av mångfald och valfrihet på skolområdet, nu leder jakten på friskolorna.

Kan det bli tydligare?

Janine Alm Ericson sa i sitt anförande att vi för att klara av detta måste höja vissa skatter. Men måste ni höja skatten på dem som ger till Röda Korset, Stadsmissionen och Rädda Barnen som era förslag innebär när det gäller att ta bort avdragsrätten för gåvor? Är det vad Miljöpartiet står för och vad ni vill?

Anf. 108 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Som jag sa tidigare till Jakob Forssmed vill Miljöpartiet vara med och bygga ett Sverige som är starkt för framtiden. I det ingår också att ha grundläggande förutsättningar för en fungerande välfärd. I det kommer frågan om vinster i välfärden in, där de borgerliga partierna gärna har ett mycket högt tonläge som egentligen inte är motiverat av de förslag som nu är framlagda i utredningsdirektiv och så vidare. Där finns det goda förutsättningar för att vi ska kunna behålla den mångfald i välfärden som vi tycker är viktig.

Långsiktiga förutsättningar och ett Sverige som är starkt gör också att vi kan ta hand om våra medborgare. Men tycker Jakob Forssmed kanske att det är bättre att barn som behöver glasögon eller mediciner ska vara utlämnade till välgörenhet? Är det inte bättre att vi ser till att våra allra svagaste faktiskt blir omhändertagna inom det välfärdssystem som vi har? (Applåder)

Anf. 109 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! När vi möts för denna debatt är det i tider av såväl inrikespolitisk som säkerhetspolitisk och ekonomisk osäkerhet.

Vi vet att Sverige har utmaningar som måste mötas. Vi vet att vi måste bli bättre på att möta så vitt skilda problem som klimatutmaningen, ungas psykiska ohälsa, finansiering av vårt försvar och att få in fler människor i arbete.

Det finns de som säger att skatthöjningar och fler politiska pekpinnar är svaret och lösningen på alla dessa problem. Jag och Centerpartiet kommer aldrig att stämma in i den kören.

Vårt bidrag i svensk politik och i den här debatten är att i stället peka på var de nya resurserna skapas, hur fler kommer in i värmen och hur fler får möjlighet att växa.

Herr talman! I Sverige har ett antal politiska rörelser de senaste åren byggt en stor del av sin retorik på att det var bättre förr. Man hävdar att Sverige var lite bättre i går än i dag. Och antagligen är det lite sämre i morgon.

I flera år har Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet hävdat att något har gått sönder. Vad detta något är vet ingen. Det syns inte i statistiken som säger att såväl den svenska ekonomin som den svenska välfärden står starkare än kanske någonsin.

Sverigedemokraterna å sin sida blickar tillbaka till fornstora dagar som aldrig har funnits.

Detta är en farlig retorik. Likt droppen urholkar stenen finns det människor som efter ett tag köper retoriken.

Vi ser också oroande tecken på att denna känsla håller på att slå rot. Hushållens optimism dalar efter regeringsskiftet. Detta innebär i förlängningen onödigt osäkerhet, investeringar som aldrig görs och chanser som inte tas. Det slår mot jobben, det slår mot företaget och det slår mot utvecklingen.

Herr talman! I den här debatten vill jag lyfta fram motsatsen: optimism och framtidstro. Sverige behöver mer av den varan och har all anledning att se framtiden an med tillförsikt. Låt mig lyfta fram bara några exempel.

Det svenska varumärket står starkare än kanske någonsin. Made in Sweden och made by Sweden står starkt i klassiska grenar och breddas

med hjälp av våra duktiga musikproducenter, teknikföretag som formar utvecklingen och vår växande besöksnäring som lockar med bland annat förstklassig mat och dryck.

När finansbranschen står inför en stor omställning och den gamla logiken utmanas av crowdfunding, gräsrotsfinansiering, och arbetssätt som bygger på många bäckar små är det svenska spelare som Toborrow, Funded by me och Lendify som står för den infrastrukturen.

Vi har visat att det går att kombinera en växande ekonomi och jobbskapande med såväl miljöhänsyn som öppenhet för både arbetskraftsinvandring och en generös flyktingmottagning när världen står i brand.

Jag för min del tror inte att det är någon slump att vi bland de länder som klarat den europeiska ekonomiska krisen bäst också återfinner de länder som har mest human migrationspolitik och mest ambitiös miljöpolitik. Öppenhet, kreativitet och hållbarhet är nämligen viktiga komponenter också i en modern ekonomi.

Allt detta bär på löften om mer. Vi har inte maxat den svenska potentialen. Det finns fler jobb, fler företag, fler innovationer som i dag inte tillåts slå rot. Om vi kan hitta tillbaka till framtidstro och optimism och kombinerar det med en frihetsagenda som tillåter människor att växa och som inte håller människor nere och stänger dem ute kan vi tillsammans åstadkomma stordåd.

Regeringens politik innebär tyvärr steg bort från det Sverige jag vill se. De som skapar de nya jobben, de nya innovationerna och den stärkta välfärden är också de som får betala med salta skatter och nya doser regelkrångel.

Herr talman! Jobbskapandet i dag är grunden för morgondagens välfärd. Dagens svenska ekonomi bygger på att drygt 300 000 fler arbetar nu än för åtta år sedan. Det är tack vare denna jobbökning som vi har kunnat satsa rekordmycket på forskning, och det är tack vare denna jobbökning som svensk skola och sjukvård aldrig haft mer resurser än nu.

Dessa nya jobb faller inte ned från himlen. Vi vet att ungefär fyra av fem nya jobb i det svenska näringslivet tillkommer i små och växande företag med upp till 50 anställda. En stark svensk ekonomi bygger på jobbskapande. Jobbskaparpotentialen i den svenska ekonomin finns i de små och växande företagen.

Detta är inga komplicerade samband. Ändå är det anmärkningsvärt många som inte ser dem. Med regeringens politik blir det krångligare och dyrare att skapa jobb och anställa fler. Detta kommer att slå mot jobben och den svenska ekonomin.

Vi ser att arbetsgivaravgifterna höjs för både unga och äldre på arbetsmarknaden. ROT-avdraget försämras, RUT-avdraget likaså. Vi ser hur hela branscher, inte minst våra välfärdsföretag, förpassas till tillstånd av osäkerhet om vad som gäller, osäkerhet som kommer att gälla flera år framöver.

Regeringen höjer skatten på jobb och företagande med över 27 miljarder per år. Av det satsar man småslantar, några hundra miljoner, på näringslivsutveckling.

Centerpartiet har en annan väg framåt för Sverige. Vi vill göra det billigare för små företag att anställa, inte dyrare. Vi vill ge jobbskaparna uppskattning, inte straffbeskattning. Och vi vill göra det enklare att bo och

verka i hela vårt land – i stad och på landsbygden – inte svårare och dyrare.

Herr talman! Samtidigt som vi möts i denna kammare pågår ett landsomfattande uppror. Från Simrishamn i söder till Lycksele i norr protesterar människor mot att den statliga verksamheten dras tillbaka och centraliseras till större städer. Denna gång var det Skatteverket som blev droppen som fick bägaren att rinna över, men sorgligt nog hade det kunnat gälla snart sagt vilken myndighet som helst. Det pågår en centraliseringsvåg i den svenska statsapparaten.

Här kan man tala om en osynlig hand, för ingen tar ansvar för helheten. Ingen står upp och säger att centralisering är någonting bra och eftersträvansvärt, men ändå pågår den i det tysta. Vi har alltid varit i opposition mot onödigt och påtvingad centralisering, och det arbetet är något vi i Centerpartiet kommer att fokusera ännu mer på framöver.

För mig är det ingen hemlighet att detta arbete till viss del – till stor del – handlar om att spara pengar. Den svenska staten måste bli mer effektiv och leverera mer värde per skattekrona, och det kommer att innebära hårda prioriteringar framöver. Att tjänster då utförs där de kostar minst per timme eller per kvadratmeter är en självklarhet. Många arbetsuppgifter som i dag är placerade på dyra adresser innanför Stockholms tullar kommer att behöva flyttas till mindre städer eller till förorter.

Jag vill dock vara tydlig med att den viktigaste frågan för att skapa utveckling i hela landet är de nya och växande företagen. Det är genom en bättre företagarpolitik vi skapar förutsättningar för utveckling från norr till söder. Statens närvaro är dock en delkomponent i och en del av infrastrukturen för detta. Kan vi kombinera en effektivare och billigare statsapparat med att skapa starkare arbetsmarknadsregioner runt om i landet är mycket vunnet.

I regeringens budgetförslag ser vi som sagt förslag om höjda arbetsgivaravgifter. Vi ser också aviseringar om kilometerskatt, alltså en skatt på avstånd, även om den skjuts några år på framtiden. Det här är exempel på dålig politik. I stället ska vi när utrymme ges sänka skatterna på dem och det som skapar jobb. Vi ska ta nya tag i att bygga framtidens infrastruktur i hela landet och inte bara i storstäderna, som regeringen nu beskriver att man vill göra. Vi måste dessutom se över regelförenklingsarbetet och ta bort hämmande regler. Jag behöver bara säga ordet ”strandskydd” för att landsbygdsutvecklare och byggherrar i hela landet ska få något mörkt i blicken.

Herr talman! Sverige och världen står inför sin kanske största utmaning någonsin. Jag talar då om miljö- och klimatutmaningen. Vi måste kombinera ett ökat välbefinnande och jobbskapande med en mer hållbar politik och minskade klimatutsläpp. Under Centerpartiets tid i regeringen gjorde vi just detta. Vi har sett att vi såväl under Centerpartiets och Alliansens tid vid makten som under tidigare regeringar har klarat av att öka den ekonomiska tillväxten samtidigt som vi minskar utsläppen. Sedan 1990 är facit att vår ekonomi har växt med 60 procent samtidigt som utsläppen har minskat med över 20 procent.

Det måste dock till mer. Vi står för en grön skatteväxling. Vi vill att det ska bli dyrare att förstöra miljön och billigare att arbeta och skapa jobb. En gång i tiden hade vi med oss Miljöpartiet i tanken att växla skattebördan från jobbskapande till miljöförstörande verksamheter, men nu ser vi att

Miljöpartiet har målat om sin politik – från grön skatteväxling till röd skattehöjning. Man höjer också skatten på miljön. Skatten på vindkraftsel höjs med 94 miljoner kronor per år, och skatten på biodiesel med etanol höjs. Den satsning på laddstolpar som fanns med i Alliansens budget har försvunnit.

Jag och Centerpartiet tror på att förorenaren ska betala, och vi tror på ekonomiska styrmedel på marknaden. Det är så vi får resultat för miljön. Vi kommer att återkomma med mer detaljerade förslag på området i vår motion inom bara några veckor.

Herr talman! Sverige har fantastiska möjligheter, men regeringens politik gör alldeles för lite för att realisera dessa. Det blir färre jobb i stället för fler, och det blir prat i stället för resultat i miljöpolitiken. Det är synd. Centerpartiet representerar alla dem som tror att en annan väg framåt är möjlig och önskvärd för Sverige.

(Applåder)

I detta anförande instämde Anders Ahlgren, Daniel Bäckström, Ulrika Carlsson i Skövde, Fredrik Christensson, Per Lodenius och Kristina Yngwe (alla C).

Anf. 110 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tänkte börja med att påminna Emil Källström om en skrivelse den tidigare regeringen lade fram innan den avgick, nämligen skrivelsen om myndigheternas arbete under de senaste åren. Ni var väldigt nöjda med det arbetet, och då hade det faktiskt försvunnit 15 000 jobb från landsbygden under er regeringstid.

Jag tänkte ta upp en annan fråga som berör landsbygden. Vänsterpartiet har under flera år försökt få den borgerliga regeringen att inse vikten av kapitalförsörjning på landsbygden. Vi har lyft fram de lokala sparbankernas betydelse för att små företag på landsbygden – och över huvud taget människor på landsbygden – ska få god tillgång till kapital. Det är nämligen så att de lokala bankerna har en unik förmåga i och med att de känner till verksamheterna på landsbygden. De känner människorna som bor där, och de har ett genuint intresse av att den bygd de verkar i ska utvecklas; det ingår så att säga i deras uppdrag.

Det syntes inte minst under finanskrisen, då de stora bankerna lyfte beslutsfattandet från de lokala kontoren och upp på central nivå – medan de små sparbankerna fanns kvar och lät de små företagen behålla sina lån i stället för att avveckla dem och öka deras krissituation. Under de fyra åren valde ni att inte göra någonting för de lokala sparbankernas framtid. Vi krävde att man skulle titta över deras möjligheter till kapitalförsörjning och minska deras administration, till exempel.

När ni väl agerade gjorde ni det genom att föreslå att gruppregistreringen av moms skulle slopas. Det kom som ett slag mot de lokala bankerna; 400 miljoner extra skulle de betala in efter att ert förslag vann gehör här i riksdagen i höstas. Hur känns det efter allt stolt prat om vikten av att hela landet lever, Emil Källström?

Anf. 111 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Sparbankernas möjlighet att kapitalisera sig till exempel när det gäller egenkapitalbevis – det har kallats sparbanksaktier och så

vidare – är en fråga jag personligen tycker har tagit alldeles för lång tid. Vi har ännu inte sett några resultat i detta. Vi diskuterade tillsammans i finansutskottet, och med tanke på Ulla Anderssons höga svansföring utgår jag ifrån att den regering Ulla Andersson stöttar kommer att leverera resultat. Det vore för omväxlings skull någonting regeringen gör bra.

Vi har dock tagit andra initiativ för att stärka kapitalförsörjningen runt om i landet. Vi har gjort investeringar i statligt riskkapital under våra åtta år vid makten. Vi har också gjort något jag tror har potential att bli väldigt verkningsfullt på sikt, nämligen infört ett investeraravdrag. Det innebär att man på skatten kan dra av en del av kostnaden för att investera i små aktieföretag. Det handlar om mindre investeringar som privatpersoner kan göra. Jag vill gärna se en folkhemskapitalism där människor tar en del av sitt sparande och investerar i små och växande företag.

Problemet är att jag inte har med mig Vänsterpartiet här. Du vill ju inte att folk ska investera pengar, Ulla Andersson. Du vill inte stimulera företagande, utan du gör allt för att kväva detta på olika sätt. Vänsterpartiet är stolt över att införa en ny skatt på investeringssparkonton. Vänsterpartiet tar varje chans att sätta käppar i hjulet för framväxten av nya företag. Vi har många gånger diskuterat både RUT-avdrag och välfärdssektorn, som är en sektor där nya kategorier av företag har växt fram i hela vårt land. Det har Vänsterpartiet alltid varit emot.

Kom inte och tala med mig om vad vi gör för att stimulera fram företagandet, för där är det Vänsterpartiet som har den största hemläxan att göra.

Anf. 112 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det kan väl vara värt att påminna Emil Källström om att företag på landsbygden är beroende av en fungerande infrastruktur och att till exempel banunderhållet därför höjs nu. Företag på landsbygden har behov av utbildad arbetskraft, och därför satsar vi nu stort på fler utbildningsplatser. Företag på landsbygden har behov av en fungerande barnomsorg och äldreomsorg så att de kan få arbetskraft som kan jobba, och därför satsar vi nu mycket pengar på att se till att välfärden fungerar i hela landet.

Jag märker dock att du undviker att svara på min fråga, Emil Källström. Hur kommer det sig att Centerpartiet var med och föreslog att de lokala bankerna och de lokala försäkringsbolagen skulle betala så mycket mer i moms till staten som det faktiskt handlade om? Det var 400 miljoner kronor. Det var det ni var med och röstade fram i december månad. Nu kommer regeringen, med hjälp av Vänsterpartiet, att föreslå att detta aldrig genomförs. De lokala sparbankernas framtid ser därmed mycket bättre ut.

Anf. 113 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Om bara några veckor kommer vi att diskutera Centerpartiets och Alliansens budgetförslag. Det vi nu talar om är regeringens proposition som har lagts på riksdagens bord i dag.

Ulla Anderssons monolog visar ganska tydligt vad problemet är med Vänsterpartiets företagarpolitik, om vi nu får kalla den för det. Den existerar ju inte, men låt oss kalla den för det. Man kan ju alltid komma på utgifter som motiverar höjda skatter för våra små och växande företag. Det

finns alltid något mer som kostar pengar och som innebär att man måste höja skatten för dem som skapar jobben.

Centerpartiet har en helt annan syn på hur vi skapar värden i ett samhälle. Vi ser hellre att fler företag växer fram, att basen breddas, att fler betalar lite lägre skatt för att öka de totala resurserna.

Satsningen på banunderhåll och infrastruktur är jättebra. Men det står uttryckligen att det är de stora befolkningskoncentrationerna, storstäderna, som ska prioriteras, så presentera inte detta som en landsbygdssatsning, Ulla Andersson!

Anf. 114 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Det är mycket som vi i denna kammare inte är överens om, och det blir extra tydligt en dag som denna. Men det finns också en mängd saker som vi faktiskt är överens om. Ett exempel är miljömålen. Därför skulle man kunna tänka sig att arbetet med dem hade varit kraftfullt och gått framåt i snabb takt, inte minst för att de är så viktiga för vår utveckling och framtid. I stället står vi i dag väldigt långt ifrån att nå dem.

Centerpartiet har nu haft åtta år på sig att visa att det finns en grön röst i Alliansen. Resultatet är dock dystert. Facit är att vi ser ut att missa 14 av 16 mål, och det är inte något entusiasmerande resultat.

När den nya regeringen i höstas lade fram en rad miljöstyrande förslag och stimulanser sa borgarna och Centerpartiet nej. Det som blev kvar i borgarnas egen budgetmotion var några laddstolpar som skulle lösa klimatproblemen.

Jag tror att Centerpartiet i grund och botten har högre ambitioner på miljö- och klimatområdet än vad som har varit möjligt för dem att få uttryck för i den moderatledda regeringen. Det är i alla fall något som de säger i debatten, men hittills har vi inte fått se några exempel. Det går ju inte att fortsätta som hittills, att kritisera regeringens förslag på området utan att komma med någonting själva. Det minsta man kan göra är att ta till sig av konstruktiva idéer och rösta ja till dem.

Nya tillfällen kommer, och jag hoppas att regeringen kan motse både stöd och konstruktiva förslag så att vi kan komma framåt i denna för oss alla viktiga fråga. Men eftersom jag är nyfiken och ser att vi behöver vara fler som tar krafttag i de här frågorna vill jag redan nu fråga Emil Källström vilka förslag Centerpartiet avser att lägga fram för att klara miljö- och klimatmålen.

Anf. 115 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det är återkommande beskyllningar i mina och Janine Alm Ericsons replikskiften för att Centerpartiet och Alliansen har haft för dåliga resultat i miljöpolitiken. Min motfråga är alltid densamma och lämnas alltid obesvarad när jag vill få ett enda exempel på någon regering och något land någonstans som de senaste åtta åren, under den tid vi hade makten, har varit bättre på att kombinera ekonomisk utveckling och resultat för miljön. De internationella bedömare som rankar olika länders miljöpolitik säger alla samma sak, att Sverige finns i den absoluta världstoppen. Det spelar egentligen ingen roll vad man jämför med. I alla jämförelser man kan göra i verkligheten kommer vi ut väldigt bra.

Det är bra att Janine Alm Ericson är intresserad av Centerpartiets politik på det här området. Där är beskedet att vi återkommer om några

veckor. Vi kommer att lägga fram vår motion, och vi kommer att ha en till debatt om de här sakerna.

Några saker har vi redan aviserat. Vi tycker att man kan höja skatten på giftiga kemikalier. Det är en grön skatt som man kan höja för att få utrymme att sänka andra skatter på sådant som är jobbskapande. Det är det som är grön skatteväxling. När man höjer skatter på jobb och företagande långt mycket mer än vad man höjer skatter på miljöförstörande verksamheter blir det ingen grön skatteväxling.

Miljöpartiet höjer nu skatter på det som är bra för miljön. Ni höjer skatten på vindkraft och på biodrivmedel. Och vi ska inte tala om de löftesbrott som har skett när det gäller till exempel Vattenfall och dess verksamhet. Det är skillnad i retoriken före valet och efter valet.

Miljöpartiet har mycket kvar att bevisa.

Anf. 116 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Emil Källström svarade att han skulle höja kemikalieskatterna som lösningen för att klara miljö- och klimatmålen. Det är ändå ganska lite. Jag hoppas att det kommer mer från ett parti som vill kalla sig grönt.

Låt oss då bara tala om vilka förslag Centerpartiet har sagt nej till.

Vi hade satsningar på biogasutveckling, som metanreduceringsstödet. Vi hade satsningar som ökat järnvägsunderhåll, lokala klimatinvesteringar, skydd av värdefull natur, åtgärder för värdefull natur, förbättrad miljöövervakning, satsning på miljömyndigheter, åtgärder för havs- och vattenmiljöer, upprustning och effektivisering av skollokaler, satsning på kollektivtrafik i stadsmiljöavtal med mera. Men om nu regeringens politik för att klara miljö- och klimatmålen är så dålig, vad är egentligen Centerpartiets förslag utöver höjd skatt på giftiga kemikalier?

Anf. 117 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Centerpartiets förslag och Centerpartiets facit har vi redan. Och jag kan konstatera att Janine Alm Ericson inte med ett ord sa emot mig när jag beskrev alliansregeringen som världens mest framgångsrika regering då vi under åtta år kombinerade ekonomisk utveckling och resultat för miljön. Jag måste bara tolka det som att Janine Alm Ericson håller med mig. Hade Janine Alm Ericson haft exempel på länder och regeringar som gjort det bättre hade hon såklart sagt det. Jag får tacka för det erkännandet i all tysthet.

Det centerpartistiska svaret kommer inom några veckor. Jag har gett några besked här i dag, och det kommer fler under resans gång. Men det viktigaste är att de höjda miljöskatterna ska gå till att sänka skatter på det som skapar värden: jobb och företagande. Det är det som är grön skatteväxling, och det är det som Miljöpartiet helt har glömt.

Anf. 118 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! När vi talar om satsningar på välfärd, fler utbildningsplatser och mer miljö- och klimatinvesteringar säger högern att det är en bakåtsträvande politik. Det kanske är så att när otryggheten inte får breda ut sig som en dimma över det här landet anser högern att det är direkt bakåtsträvande.

Herr talman! Förra gången vi stod här för att debattera en statsbudget var jag faktiskt väldigt glad. Efter åtta år av borgerlig vanvård av den svenska välfärden var det äntligen dags att byta färdriktning. Därefter valde Sverigedemokraterna och resterna av den förra regeringen att prioritera det politiska spelet framför pensionärerna, skolan, sjukvården, äldreomsorgen och jobben. Åtta år av högerpolitik blev därför åtta och ett halvt år av högerpolitik. Besvikelsen var stor bland många av de grupper som hade hoppats på förbättringar i en desperat situation. De ensamma mammorna, de arbetslösa ungdomarna, kvinnojourerna, förlossningsmottagningarna, personalen på äldreboendena och de äldre fick alla vänta på förändringen.

Nu kan jag vara lite gladare igen, för förändringen är på väg. Nu börjar vi bygga framtidens välfärd. Vi är något försenade, men bättre sent än aldrig.

Vänsterpartiets prioriteringar i budgetförhandlingarna med regeringen har varit att öka resurserna till välfärden och minska inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män. Vi menar att statsbudgeten ska återspegla det samhälle vi vill se.

Fler anställda i äldreomsorgen, ökade resurser till förlossningsvården, höjt bostadstillägg för pensionärer, höjd sjuk- och aktivitetersättning, glasögonbidrag till barn, gratis medicin för alla barn, slopad stupstock och höjt underhållsstöd är konkret feministisk politik som gör skillnad i kvinnors liv och vardag. Allt detta är reformer som Vänsterpartiet har drivit och fått igenom i budgetförhandlingarna, vilket vi är mycket glada för.

Det finns reformer som är mycket centrala för kvinnors livsvillkor. Den stora satsningen på fler anställda i äldreomsorgen är en sådan. Den ökar kvaliteten. Fler anställda ger mer tid för de äldre, vilka oftast är kvinnor.

Det är framför allt vi kvinnor som är beroende av hur väl utbyggd äldreomsorgen är eftersom det är vi som tvingas gå ned i arbetstid eller sluta jobba helt för att ta hand om våra anhöriga när välfärden inte räcker till. Det är kvinnor som jobbar i äldreomsorgen, och det är deras arbetsmiljö som nu förbättras. Äldreomsorgen är helt enkelt avgörande för kvinnors livsvillkor, för rätten till egen försörjning och för en god kvalitet för alla äldre.

Herr talman! Att få barn är något av det största en människa kan vara med om. Då är det viktigt att känna sig trygg och att veta att förlossningsvården har tid och plats när det är dags.

Under senare år har det kommit många larmrapporter om att barnmorskor tvingas ta hand om för många födande kvinnor samtidigt. Barnmorskorna känner att de inte kan garantera den trygghet de vill kunna ge. Vi har fått höra om födande kvinnor som tvingats vända i dörren. Det är självklart oerhört stressande. Om det dessutom är 10–15 mil till närmaste förlossningsklinik, som hemma i Gävleborg, blir stressen ännu större. Därför lägger vi en större satsning på förlossningsvården i denna budget. Det är väl investerade pengar.

Det är inte rimligt att föräldrar tvingas välja mellan astmamedicin och nya gummistövlar till barnen. Föräldrar ska inte tvingas skjuta upp att betala elräkningen för att barnen är sjuka och behöver medicin. Den reform som ger barn gratis medicin är därför också en signal om vilket samhälle vi vill ha. Det ska inte vara tjockleken på föräldrarnas plånbok som avgör vilka förutsättningar vilka barn får.

Så är det också med reformen om glasögonbidrag till alla barn upp till 19 års ålder. Ser man dåligt är glasögon ett hjälpmedel, och hjälpmedel ska i princip vara gratis för barn. Majblomman har i tio års tid drivit på för denna reform eftersom antalet ansökningar om glasögon till barn ständigt ökar. Nu kommer äntligen denna reform.

På 20 år har underhållsstödet för ensamstående föräldrar höjts med 100 kronor. Under samma tid har, som alla förstår, kostnaderna för hyra, mat, busskort och fritidsaktiviteter blivit väsentligt högre. Med den här budgeten höjs underhållsstödet med 300 kronor per barn och månad.

Alltför många ensamstående föräldrar tvingas vända på varenda krona, och ändå räcker pengarna inte till. De avstår från att köpa nya gymnastikskor eller en ny träningsoverall när den gamla är utsliten. De allra flesta föräldrar sätter barnet i första rummet och avstår själva från hårklippning och tandläkarbesök, och en måltid på restaurang kan de bara drömma om.

Jag vet att 300 kronor i månaden inte löser allt, men det kan bli ett viktigt steg på vägen mot en värdigare vardag.

Höjt bostadstillägg för pensionärer är en träffsäker reform för att nå de äldre med lägst inkomst. Av dem är en stor majoritet kvinnor. Höjningen blir ca 100 kronor per månad.

Höjningen av sjuk- och aktivitetsersättningen ger max 200 kronor per månad. Även här är en majoritet av dem som gynnas kvinnor.

Steg för steg tas för att förbättra kvinnors livsvillkor och minska inkomstskillnaderna mellan könen.

Regeringen föreslår att stupstocken tas bort från den 1 januari 2016. Av någon anledning väcker det starka reaktioner på högerkanten. Det är möjligt att Jakob Forssmed helst skulle vilja be de sjuka att ta sin säng och gå, men i verkliga livet fungerar det inte så.

Stupstocken kränker sjuka människor och gör dem ekonomiskt otrygga. Den har inte heller påverkat sjuktalet, vilket inte är så konstigt, för oavsett vad borgerliga politiker tror vill ingen vara sjuk. Jag säger det igen: Ingen vill vara sjuk. Stupstocken fungerar inte, för människor är sjuka oavsett vad borgerliga politiker tycker om det.

Arbetslöshetsförsäkringen är en av grundbultarna i den svenska modellen. A-kassan ska fungera som en omställningsförsäkring för den som blir av med sitt jobb. När vi blir arbetslösa ska vi inte samtidigt hamna i ekonomisk kris. Vi ska ha möjlighet att ställa om och fokusera på att aktivt söka och få ett nytt jobb.

Så förbättras även matchningen på arbetsmarknaden. Den arbetsökande ges bättre möjligheter att hitta ett jobb som motsvarar hans kompetens och kvalifikationer.

Arbetslöshetsförsäkringen är också viktig för konjunkturpolitiken genom att den stimulerar ekonomin när arbetslösheten stiger. Men arbetslöshetsförsäkringen gör inte sitt jobb som det ser ut i dag. För de flesta blir den inte en försäkring mot inkomstbortfall. Det beror bland annat på att taket i a-kassan inte har höjts på 13 år utan faktiskt sänkts. Sverige är det land i OECD där det reella skyddet sjunkit mest.

En genomsnittlig tjänsteman i privat sektor får i dag ut bara 39 procent av sin tidigare inkomst efter skatt. Det är få som klarar en sådan sänkning av inkomsten. Det får konsekvenser.

Nedmonteringen av a-kassan är inget olycksfall i arbetet. Det var själva paradnumret i den borgerliga regeringens politik. Man skulle få ned arbetslösheten genom att försämma för de arbetslösa. Det var ett paradnummer som slutade i fiasko. Arbetslösheten blev högre, ungdomsarbetslösheten blev högre och långtidsarbetslösheten exploderade. Priset blev högt för de drabbade individerna och för samhällsekonomin i stort.

När vi nu förstärker arbetslöshetsförsäkringen vårdar och stärker vi den svenska modellen i ord och praktisk handling.

Om vi till dessa reformer lägger fler utbildningsplatser på komvux, högskola och folkhögskolor, satsningar på förskola, fritis och skola, mer resurser till klimatinvesteringar och till järnvägsunderhåll blir bilden av vilket samhälle vi vill bygga ännu tydligare. Vi vill ha fler jobb, ökad trygghet och större jämlikhet.

Vi vill se ökade offentliga investeringar i gemensamma behov. Det skapar ett kitt som håller samman Sverige och bygger det starkare för framtiden. Investeringar i en bättre välfärd har avgörande betydelse för oss kvinnor. Så länge ojämställdhet råder behöver kvinnors livsvillkor stå i politikens centrum.

Offentliga investeringar är också viktiga för att pressa ned arbetslösheten. Vi vill se ett Sverige där vi gemensamt tar ansvar för varandra och bygger ett land där varje människa tas till vara. Det är det en statsbudget ska återspegla.

Kommer ni ihåg när Anders Borg var finansminister och regeringen brukade rita in ”dynamiska effekter” i de fördelningspolitiska analyserna? En nyhet för i år är att det inte behövs längre. Den förda politiken innebär nämligen att inkomstskillnaderna minskar även i verkligheten, inte bara på låtsas.

(Applåder)

Anf. 119 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Ulla Andersson och jag har mötts i många replikskiften. Det har ofta handlat om RUT-avdraget och om vikten av välfärdsföretag för det kvinnliga företagandet. Låt mig ge en kort sammanfattning av våra replikskiften: Ulla Andersson är emot, och jag är för.

Jag tänkte presentera några ganska nya siffror för Ulla Andersson. Riksdagens utredningstjänst har tittat på utvecklingen för det kvinnliga företagandet de senaste åren. Mellan 2006 och 2014 ökade andelen kvinnliga företagare med nästan 40 procent. Antalet kvinnliga företagare ökade med 110 000.

Det kvinnliga företagandet stormar alltså fram i Sverige, och det är mycket glädjande. Fler kvinnor tar plats som vd:ar, som ägare av företag och som ordförande. Vi kan tänka oss vad detta ger i förlängningen i form av nya förebilder och att fler vill göra som sin mamma, syster eller moster.

Det här är början på något viktigt, för fortfarande ser vi att det finns en ojämställdhet i företagandet. Fortfarande måste vi få fler kvinnliga företagare, vd:ar och ordförande.

Men visst är det en bra utveckling, Ulla Andersson? Ulla Andersson har varit emot de flesta, för att inte säga alla, reformer som har lett till

detta, men visst är resultaten bra? Visst är det bra att vi har så många fler kvinnliga företagare nu än vad vi hade 2006?

Anf. 120 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag hade varit väldigt glad om antalet anställda i välfärden hade följt befolkningsutvecklingen. Nu ser det inte ut så. Under er tid har antalet anställda i välfärden minskat.

Om vi tittar på hur det ser ut i den privatiserade välfärden vet både du och jag att väldigt mycket pengar som vi gemensamt betalar i skatt inte går till den verksamhet de är avsedda för utan i stället går till privata vinster.

Det är vinster som ofta görs på bekostnad av att man har lägre utbildningsnivå på de anställda, färre anställda, det vill säga lägre personaltäthet. Man har ofta sämre arbetsvillkor och oftare deltidsanställningar och visstidsanställningar. På så sätt gör man i stället en privat vinst.

Regeringen har tillsatt en utredning efter en överenskommelse med Vänsterpartiet. Det handlar om att de privata aktörer som är i välfärden och är där för välfärdens egen skull kommer att kunna fortsätta att bedriva verksamhet. Det vi försöker göra är att garantera att pengarna ska gå till just det som de är avsedda för.

Alla de ambitiösa kvinnor som du tar upp kommer att kunna fortsätta. Men pengarna ska gå till den verksamhet de är avsedda för. Vet du, Emil Källström, jag tycker faktiskt inte heller, om du nu tycker att det är problem med min inställning överlag, att polis och militär ska privatiseras för att män ska starta företag som de ska kunna tjäna pengar på.

Jag tycker egentligen att vissa verksamheter passar bättre i det gemensamma och inte har att göra på en marknad. Marknadstänk leder ofta fel i välfärden. När vi är i behov av sjukvård, äldreomsorg eller utbildning ska vi veta att vi får det bästa man kan få och att ingen sitter där och tänker på hur bokslutet påverkas av att ge just det. Det handlar om vilken form av samhälle vi vill ha.

Anf. 121 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Det finns tystnader och talande tystnader. I ett tidigare replikskifte kunde inte Miljöpartiet och Janine Alm Ericson komma på något exempel på något land som hade en bättre och mer ambitiös klimatpolitik än Sverige under Alliansen. Alltså bemöttes den frågan med tystnad.

Nu kunde inte Ulla Andersson formulera ett svar på min mycket enkla fråga om det inte var positivt att vi har sett en sådan tillväxt i antalet och andelen kvinnliga företagare i Sverige. Det är en mycket enkel fråga att svara ja på om man nu tycker det. Ska jag tolka tystnaden som att Ulla Andersson i själva verket inte vill ha fler kvinnliga företagare?

Det vore högst anmärkningsvärt, inte minst för ett parti som säger sig vara feministiskt men å andra sidan i varje läge så ofta det får chansen, varenda gång, röstar emot och agerar emot det som ger oss fler kvinnliga företagare, fler kvinnliga vd:ar och fler kvinnliga bolagsordförande.

Anf. 122 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Emil Källström vet precis som jag att Sverige är rätt unikt. Vi har kommit längre än USA i den utveckling vi ser i välfärden.

I svensk välfärd, framför allt i äldreomsorgen, dominerar riskkapitalbolagen. Över 50 procent av den privatiserade verksamheten i äldreomsorgen drivs av riskkapitalbolag. Vilka äger riskkapitalbolagen? Jo, det är framför allt män. Det vet både du och jag.

Jag tycker att det är bra om vi kan ha olika aktörer i välfärden. Men de ska också garantera att pengarna går till just den verksamhet de är avsedda för oavsett om ägaren är kvinna, man, kooperativ eller vad det nu är.

Det är så viktigt. Välfärden har inte råd att läcka ut en massa resurser. De senaste siffrorna jag har tagit del av visar att en stor del av ca 9 miljarder av den skatt som du och jag betalar till går till annat än vad de var avsedda för.

Det har vi inte råd med. Jag tycker att de pengarna ska gå till fler anställda, bättre kvalitet, barnens läromedel, bättre mat för de äldre och så vidare.

Anf. 123 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Jag vill med lite blandade känslor börja med att gratulera Ulla Andersson. Vänsterpartiet har återigen visat att de är väldigt skickliga förhandlare. Det är som jag sa i replikskiftet med Miljöpartiet. Miljöpartiet valde visitkortet och tjänsterummen, och Vänsterpartiet valde att få påverkan på politiken.

Vi ser det i att vi har historiskt höga skattehöjningar. Skatterna har inte höjts så mycket som det nu görs sedan 1995 i Sverige. Vi ser det i att när Stefan Löfven talar om näringslivet vann Vänsterpartiet kampen i att det blir 40 gånger högre skattehöjningar på företagande än vad man satsar på företagande.

Vi ser det i något som kommer att vara mycket bekymmersamt för svensk konkurrenskraft och svensk välfärd. Det är de aviserade höjningarna av marginalskatterna. Trots att vi har världens högsta skatter i detta land har Ulla Andersson fått gehör för att marginalskatterna ska bli ännu högre. Det räcker inte med 57 procent. Det ska bli en bra bit över 60 procent.

Herr talman! Jag brukar resa runt och lyssna på företagare och småföretagare. Vad är det som avgör ifall de anställer fler? Jag brukar ofta ställa frågan: Om ni var i regering, vad skulle ni då göra? Jag får just nu samma svar nästan varje gång. Jag får tyvärr lite nej-svar. Höj inte arbetsgivaravgifterna för unga! Försämra inte RUT! Försämra inte ROT! Skapa inte ett Sverige där svartjobben växer fram igen!

En av de företagare jag träffade startade ett rätt spännande företag som heter Sporthyra. Det är nog ett företag som till och med Ulla Andersson kan gilla. Det handlar om att se till att man kan hyra sportleksaker i stället för att till exempel vara tvungen att köpa nya skridskor varje år. Det är bra för miljön, och det är bra för barnfamiljer att kunna hyra i stället för att köpa varje år.

Han berättade för mig att de nu har sagt nej till att ge tre unga människor fortsatt anställning. De har gjort det för att de är väldigt rädda för vad som händer när ungdomsarbetsgivaravgifterna höjs. Vad är ditt svar till Erik, som han heter, som är vd för detta växande företag? Vad ska han säga till de tre anställda som nu inte får något jobb på grund av ert inflytande i politiken?

Anf. 124 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag ska försöka att svara både dig, Erik Ullenhag, och företagsägaren som du tar upp. För Vänsterpartiets del vill vi inte vara oansvariga. När vi föreslår reformer tycker vi också att vi ska finansiera dem. Jag vet att ni valde en annan väg. Ni valde ständiga skattesänkningar oavsett konsekvenser i statsbudgeten. Därför står vi nu med stora underskott. Ni har gjort det förr, och ni gjorde det igen.

Samtidigt som ni gjorde det vet vi att man i äldreomsorgen skrek efter fler anställda. Vi såg hur kvinnor vände i dörrarna på förlossningsvården. Ni hade ett löfte till kvinnojourerna i valrörelsen 2010 om att de skulle få mer resurser och permanent stöd. Det blev inte så. Ni svek på många olika håll.

Vi försöker nu se till att reparera, förbättra och börja bygga framtidens välfärd. Det tycker vi är väldigt viktigt. Oavsett om man är privatperson, kvinna eller man, eller om man driver ett företag eller inte, verkar vi i samhället tillsammans. Vi är alla beroende av att ha en fungerande välfärd.

Vi är alla beroende av att ha en välutbildad arbetskraft och att människor får utbildning och får möjligheter att ta ett arbete. Vi vet att under er tid började den så kallade mismatchningen på arbetsmarknaden att explodera. Det var skyhögt arbetslöshet samtidigt som företagen inte fick tag på arbetskraft. Det vill vi göra någonting åt. Vi tycker att det är viktigt att företagen får den arbetskraft de efterfrågar.

Den sänkta arbetsgivaravgiften för unga har kostat ungefär 15 miljarder per år. Vi tycker att det är viktigt att ta ansvar för hur skattebetalarnas pengar används. Du vet själv att alla utvärderingar som har gjorts av den reformen har dömt ut den. Varje jobb man tror den eventuellt kan ha skapat har kostat 1–1 ½ miljon.

Jag tror att både du och de företagare som är berörda tycker att vi ska använda pengarna på ett effektivt och klokt sätt. Vi tycker att det finns väldigt mycket mer man kan göra för de pengarna på ett bättre sätt.

Anf. 125 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Jag kan berätta för Ulla Andersson att jag träffar ganska många företagare. Jag kan rekommendera det. Hittills är det ingen som riktigt har förstått logiken i ditt svar till de tre unga människor som nu inte har ett jobb att gå till. Det blir effekten. Tyvärr har inte Sporthyra råd att ge dem en förlängd anställning. Du sa att du skulle försöka svara. Till de tre blev det inget svar. De har inget jobb att gå till på grund av er skattehöjningspolitik.

Jag och Ulla Andersson är djupt överens om en sak. Vi behöver en fungerande välfärd. Vi ska ha en bra skola. Vi ska ha ett skyddsnät som ser till att man kan ta hand om oss när vi behöver hjälp. Det spelar roll för ett företagsklimat. Men skillnaden är, Ulla Andersson, att du aldrig talar om det som betalar denna välfärd. Får du inte fler jobb har du inga skattepengar in i välfärden. Får du inte växande företag har du inga skattepengar in i välfärden.

Ulla Andersson gjorde något slags poäng. Trots att svensk ekonomi i jämförelse med alla andra länder runt om i vår omvärld står sig väldigt stark försöker hon beskriva svensk ekonomi på ett sätt som inte är riktigt verkligt. Vi klarade att få jobben att växa till. Vi behöver göra mer. Men nu går vi in i en situation där jobben riskerar att försvinna.

Anf. 126 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag förstår att det kan vara jobbigt, Erik Ullenhag, att konstatera att arbetslösheten är högre efter era åtta år vid makten, att ungdomsarbetslösheten har ökat och att långtidsarbetslösheten har exploderat. Men det är faktiskt så det ser ut. Ni använde våra gemensamma resurser på ett ineffektivt sätt. Och ni använde en ekonomisk politik med vilken ni hela tiden hoppades att skattesänkningar på något vis skulle leda till att arbetslösheten sjönk. Det blev inte så.

Vi har provat den vägen. Och både du och jag vet att offentliga investeringar är ett träffsäkert sätt att skapa arbetstillfällen både i privata och i offentliga miljöer. Och efterfrågan i ekonomin ökar man bäst genom att stimulera och ge människor i en ekonomiskt utsatt situation högre inkomster. Det gäller till exempel ensamstående föräldrar, som ni lät bli, pensionärer med låga inkomster, de sjuka och de arbetslösa. De kan nu efterfråga företagets produkter, så att de kan sälja mer. Det är ändå det som är avgörande för ett företag i slutänden.

Anf. 127 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! Ulla Andersson förtjänar viss respekt. Ni är konsekventa, Ulla Andersson. Ni säger samma sak före som efter valet. Ni vill höja skatten på det mesta, oavsett konsekvenserna för jobb och tillväxt. Ni vill närmast konsekvent låta staten växa på enskildas och familjers bekostnad. Både före och efter valet tycks ni sakna tilltro till att enskilda är kapabla att fatta kloka beslut om den egna tillvaron. Det är ärligt.

Men ärligt talat, någon klok politik för Sverige är det inte. Det är den kvävande och våta filtens politik, det är kortsiktighetens politik där satsningar snabbt äts upp när förutsättningarna för tillväxt, jobb, innovationer och därmed välfärd eroderar. Och det blir en politik där människor blir mindre när staten växer och skuggar enskilda människors initiativ.

Ulla Andersson talade i sitt anförande om att de äldre nu kan bli lite gladare igen. Och sedan kommer beskedet om att Vänsterpartiet har fått igenom en miljardsatsning på äldreomsorgens personal. I vårändringsbudgeten framgår det att ni också stryker en lång rad satsningar på äldreomsorgen. Det blir ingen nationell demensplan för att möta utmaningen med demenssjukdomar. Och det blir ingen satsning på äldreomsorgens personal.

I replikskiftet med Emil Källström talar du om att du vill att de äldre ska få bra mat. Du har just strukit 75 miljoner till ett måltidslyft för de äldre som var avsett att komma till rätta med den näringsbrist som många drabbas av eftersom måltidssituationerna är för dåliga och undermåliga på svenska äldreboenden.

Kvar av din miljard, efter att du har strukit de satsningarna, finns 60 miljoner kronor. Det är klart att det är en satsning. Men det är ingen miljardsatsning.

Anf. 128 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag förstår, Jakob Forssmed, att det kan vara tufft att ha tillhört en regering som behövde använda dynamiska effekter i sina staplar för att visa hur fördelningspolitiken påverkades av den förda ekonomiska

politiken. I den här budgeten behövs inga dynamiska effekter. Här blir inkomstskillnaderna mindre i praktiken.

Jag förstår att det är hårt att ha tillhört en regering under vars tid vid regeringsmakten arbetslösheten ökade och underskotten likaså. Jag förstår att det är hårt att ha tillhört en regering under vars tid det blev färre anställda i välfärden än det var innan ni tillträdde.

Efter åtta och ett halvt år av borgerlig ekonomisk politik kan vi nu börja ta steg i en annan riktning. Och jag är glad över att vi för första gången på oerhört lång tid får ett riktat statsbidrag till fler anställda i äldreomsorgen. Jag har ägnat mycket tid åt att praktisera i äldreomsorgen – jag har själv jobbat i äldreomsorgen en gång i tiden – och har lyssnat på de gamla, de anställda och deras chefer. Alla har samma budskap: Vi måste bli fler om vi ska kunna ge den kvalitet som vi faktiskt vill kunna ge. De äldre säger samma sak: Jag vill ha personal som stressar mindre, som har mer tid för mig.

Med de öronmärkta statsbidragen till fler anställda i äldreomsorgen kan kommunerna också själva bidra, till exempel genom att förbättra matkvaliteten i äldreomsorgen. Det tycker jag också är viktigt.

Det var till och med på det sättet, Jakob Forssmed – om jag inte missminner mig – att i er sista budget lade ni 240 gånger mer på skattesänkningar än ni lade på äldreomsorgen. Det tycker jag är nya satsningar. Det tycker jag faktiskt talar en hel del om hur ni såg på betydelsen av en välfungerande äldreomsorg för de äldre, för de anställda och för kvinnors livsvillkor.

Anf. 129 JAKOB FORSSMED (KD) replik:

Herr talman! I vår sista budget som vi lade fram – vårt valmanifest, som sedan blev den budget som riksdagen antog – finns de satsningarna med som du nu stryker, Ulla Andersson. Det blir ingen måltidssatsning, och det blir ingen nationell demensplan för att möta demensutmaningen. De satsningarna stryker du och säger sedan att kommunerna kan göra dem i stället. Av din 1 miljard är det 60 miljoner kvar när du har tagit bort de andra satsningarna. Det står svart på vitt i budgeten. Det finns ingen miljardsatsning på äldreomsorgen.

På det sättet är det på många områden. Du talar om höjt BTP. Det är väldigt bra. Höjt BTP är träffsäkert. Men regeringen aviserar nu att de som har äldreomsorg också ska få betala mer för sin äldreomsorg nästa år. Varför berättar du inte det? Om det blir samma förslag som i höstas blir det 224 kronor dyrare att ha äldreomsorg. Och så får man 90 kronor i höjd BTP. Varför berättar du inte det?

Varför berättar du inte att ni tar bort satsningen på utsatta barns fritidsverksamhet nästa år? Varför finns det inte med i ditt anförande?

Anf. 130 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag ber om ursäkt. Det handlade om budgeten som ni lade fram före valet. I den lade ni 240 gånger mer på skattesänkningar än på resurser till välfärden.

Jag vill påstå att 1 miljard till fler anställda är väl använda pengar. Visst finansierar vi det bland annat genom att ta bort 220 miljoner som ni ville använda till ökad kontroll. Är det inte bättre att vi har fler anställda som kan ge bättre kvalitet, som får en bättre arbetsmiljö och som har tid för den

äldres omsorg än att vi satsar en massa pengar på kontrollsystem? Jag tycker att det är det.

Om det blir fler anställda kan de också använda mer av sin tid till en förbättrad samverkan, till exempel med sjukvården. Det är nämligen en av bristerna i äldreomsorgen i dag. Det är alldeles för få anställda. De hinner inte utföra de arbetsuppgifter som de både vill och behöver kunna utföra. Det är en del av huvudproblemet.

Höjd BTP blir det nästa år och troligtvis sänkt pensionärsskatt.
(Applåder)

Anf. 131 ERIK ULLENHAG (FP):

Herr talman! Den som följer den ekonomisk-politiska debatten i dagens Sverige kan fundera på hur Sverige ser ut. Vi har en regering som knappt har kommit igång men som gör sitt bästa för att beskriva att Sverige inte mår särskilt bra. Vi brukar ibland försöka påpeka att det finns ganska mycket som är bra med detta land, efter åtta av alliansstyret.

Ibland kan man ta till lite hjälp och be utomstående bedömare titta på vårt land – det gör till exempel OECD – och göra en bedömning av hur Sverige står sig jämfört med andra länder. Här omveckan fick finansministern deras studie på sitt bord. Hon har inte talat särskilt mycket om den i dag eller över huvud taget sedan den kom. Det beror på att den verklighetsbeskrivning som OECD har av Sverige ligger nära den verklighetsbeskrivning som Folkpartiet och Alliansen har.

Vad är det som har lyfts fram i OECD:s studie av Sverige? Jo, det är att Sverige är ett av få länder som har högre tillväxt än före krisen. De flesta andra länder har lägre tillväxt. Vi har ett mycket högt arbetskraftsdeltagande. Det lyfts fram som en positiv utveckling, efter åtta år med alliansregeringen.

Vi har något som Miljöpartiet ibland kunde skänka en tacksamhetens tanke. Det lyfts fram att vi har en framgångsrik miljöpolitik med en grön tillväxt. Visst kan vi göra mer, men man säger att vi är betydligt bättre än många andra länder.

OECD pekar på att vi har en välmående befolkning. De pekar på att vi är ett av världens mest jämställda länder. Men samtidigt ger de oss en hemläxa när de säger att lönerna inte är jämställda. Och det är en av de frågor som ligger högt på Folkpartiets agenda.

Vi har också mycket starka statsfinanser jämfört med andra länder.

Det är den beskrivning som OECD ger av Sverige när man tittar på Sverige utifrån. Det är ganska långt ifrån snacket om tomma lador och ganska långt ifrån det barskrapade bordet. Vi måste på något sätt sansa debatten och börja titta på hur Sverige ser ut.

Min uppgift var att ta ansvar som en del av den regeringen och fundera på: Innebär detta att Sverige är den bästa av världar? Nej, det finns saker som OECD pekar på som kan bli bättre. Men jag kan se en utveckling som har gått i rätt riktning. Mitt och alla politikernas ansvar är nu att fundera på vad vi vill göra annorlunda. Kan vi lära oss något av andra länder? Kan vi lära oss något av till exempel OECD? Trots att vi har haft åtta år med alliansregering kommer inte Sverige att vara färdigbyggt. Det är ingen liberal som någonsin tror att samhället blir färdigbyggt. Det finns människor som behöver politiken alldeles oavsett vilket samhälle som vi själva är med och skapar.

Jag tänker på dem som vi från Folkpartiet brukar lyfta fram som människor i det glömda Sverige, utsatta barn. Under alliansregeringens tid tog vi initiativ till en utvärdering, den så kallade Vanvårdsutredningen, där man pekade på vad utsatta barn har varit med om under 1900-talet.

I Vanvårdsutredningen berättar Eva sin historia. Hon berättar hur hon sitter på julafton, och så tar fosterpappan upp dockan som hon har fått av sin biologiska mamma. Han ser på dockan och säger: Titta, vad din tossiga mamma har skickat till dig! Sedan kastar fosterpappan dockan i den öppna spisen. Jag tror att vi alla kan förstå att sådana övergrepp sätter spår under en hel livstid.

Jag är stolt över att alliansregeringen då sa: Vi gav människor som drabbats av övergrepp i samhällets vård upprättelse. Men jag funderar då och då på: Lyssnar vi på dagens utsatta barn som kan vara i samma situation? Jag tror tyvärr att svaret är nej.

Vi hörde Evas historia när hon var vuxen. Då lyssnade vi på henne. Det sändes en radiodokumentär för något år sedan som handlade om flickan Nora. Hon valsade runt mellan samhällsinstitutioner. Hon hamnade i prostitution och drabbades av övergrepp. Till slut utsattes hon för grova våldtäkter av en före detta länspolisstyrelse.

Vi känner Noras historia därför att en journalist har berättat den. Dessförinnan fanns det ingen vuxen som reagerade. Trots att OECD lyfter fram Sverige är det klart att jag ser att det finns människor som lever i ett glömt Sverige och som behöver politiken allra bäst. Men om man ska få resurser och få ordning på situationen för utsatta barn måste man göra grundläxan: Vad skapar jobb och tillväxt i ett samhälle?

Vad säger OECD om våra utmaningar? Är det så att den budgetproposition som i dag ligger på riksdagens bord är svar på de utmaningar som OECD pekar på? Man pekar på att man genomför kraftiga reformer av svensk arbetsmarknad. Man säger att det finns ett problem i Sverige med att människor står långt ifrån arbetsmarknaden och har svårt att komma in på den. Man säger att man riskerar ett utanförskap där människor inte kommer i arbete. En huvudledning som man pekar ut är att trösklarna in på arbetsmarknaden behöver sänkas.

Då kan man tänka sig att Magdalena Andersson och de andra på Finansdepartementet läste på. Till och med omvärlden säger att trösklarna behöver sänkas. Sedan letar man i budgeten med ljus och lykta och frågar sig om det någonsin hände att trösklarna sänktes. Nej, de höjdes. Det är det som ligger på riksdagens bord i dag. Det är inte ett svar på frågan hur unga ska få jobb genom att göra det billigare och enklare att anställa unga. Nej, det är ett svar på hur unga ska få jobb när man riskerar att förlora över 18 000 jobb för unga, eftersom man gör det dyrare att anställa unga.

Det finns inget svar eller framåtriktade funderingar på hur man i grunden ska förändra arbetsmarknaden. Nej, man går tillbaka och talar om en 90-dagarsgaranti som prövades en gång i tiden av Göran Persson, och då var den nuvarande finansministern med, men då hette den 100-dagarsgarantin. Sedan sågade alla remissinstanser förslaget och Socialdemokraterna satt i opposition i åtta år. Sedan tänkte de: Vi kör den där garantin en gång till. Det gick inte bra förra gången. Det är inte heller någon bra idé att ersätta två riktiga jobb för unga och skapa en situation med 7 000 så kallade traineetjänster nästa år.

En annan stor utmaning som OECD pekar på är skolan och utvecklingen i den. Då säger Socialdemokraterna: Ja, men det var ni som styrde. Ja, vi styrde i åtta år, och det har aldrig genomförts så många reformer i svensk skola. Det spännande är att den nuvarande regeringen röstade emot nästan allihop. Men numera – och det är ett spännande perspektivskifte i Sverige – är det ett parti som har varit emot betyg och läxor från sin start som är med och inför betyg från årskurs 4. Jag välkomnar den förändringen i Miljöpartiet. Vi behöver ha fortsatta reformer i svensk skola för att öka kunskap, ordning, arbetsro och läraryrkets status.

Vad säger då OECD? Det allra viktigaste är kanske att man bör lyfta läraryrkets status genom att se till att det finns karriärvägar inom läraryrket, se till att en duktig lärare kan få lite högre lön. Det kanske man på Finansdepartementet tog fasta på. Ja, det gjorde man, fast det som ligger på riksdagen bord i dag innebär att man avskaffar och minskar karriärtjänsterna. Det är färre som kommer att få lite högre lön om de är duktiga.

Det som är riktigt bekymmersamt med dagens budget är sådant som man inte pratar om under budgetpresentationen. Det är att man avskaffar satsningen på de mest utbildade lärarna i de skolor som behöver det allra bäst i det som kallas utsatta stadsdelar. Vi från alliansregeringen sa: Där ska vi ha de duktigaste lärarna. Där ska vi ha extra många förstelärare som verkligen har en hög pedagogisk nivå.

Vad gör den nuvarande regeringen? Jo, det avskaffar man. Det obehagliga är att detta följer ett mönster. Jag har försökt följa vad den här regeringen gör när det gäller de mest utsatta stadsdelarna. Man har gjort tre saker sedan man kom i regeringsställning som har satt lite avtryck.

Man började med att avskaffa den satsning som den tidigare alliansregeringen gjorde på de mest utsatta stadsdelarna med fokus på jobb, på minskat bidragsberoende och på att skolor skulle lyfta. I steg två tyckte man att det var en dum idé av alliansregeringen att flytta en myndighet till Rinkeby eller Tensta. Det verkade farligt, så där kan man inte placera en myndighet. Nej, det beslutet river vi upp. Jag kan berätta att den signalen till Rinkebyborna är väldigt stark. Man säger till Rinkebyborna att just där ni bor kan vi inte ha några myndigheter. Alla måste ligga i Stockholms innerstad.

Det tredje som man gör är att dra tillbaka satsningen på skolor där de duktigaste lärarna verkligen behövs. Det är rätt förvånande, och jag har en rekommendation till såväl finansministern som Miljöpartiet och Vänsterpartiet – jag vet att det var lite obehagligt att det kom en omvärldsanalys av Sverige i form av en OECD-rapport som pekade på att rätt mycket av det som Folkpartiet och Alliansen säger är riktigt. Ibland när man ska utforma politiken kan det vara bra att fundera på att det inte är alltid som det egna partiet har exakt rätt. Här är en hel rapport som pekar på att vi har en regering i Sverige som tyvärr går i fel riktning.

Under de närmaste månaderna kommer vi att fortsätta att debattera en budget som har historiska rekord i att höja skatter, som kirurgiskt slår mot dem som står längst från arbetsmarknaden med höjda skatter på jobben. Vi från Folkpartiet har en viss ödmjukhet efter att vi förlorade i valet. Men det är vårt ansvar att fundera över vad som är våra svar. Våra svar är inte regeringens svar.

Våra svar är att vi ska skapa ett Sverige där det lönar sig att utbilda sig, där det ska löna sig att arbeta, där det ska löna sig att anstränga sig, där vi lyssnar på vad företagare och entreprenörer säger om hur de kan växa, där vi inte för en politik där vi säger att om det kommer företagare in i välfärden, så går välfärden i fel riktning. Vi svartmålar inte svenska företagare.

Vår politik handlar om detta, för det ger oss också resurser för att hjälpa dem som behöver samhällets stöd allra mest, till exempel de utsatta barnen som lever i det glömda Sverige.

(Applåder)

Anf. 132 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! När jag träffade OECD:s generalsekreterare för någon vecka sedan gick vi igenom den OECD-rapport som handlade om Sverige. I den rapporten konstaterar man att produktivitetstillväxten i Sverige har stannat av sedan 2007, och det är någonting som OECD är väldigt bekymrat över. De förslag som OECD lämnade handlar om att vi ska investera mer i humankapital, i innovation, i infrastruktur och i att höja läraryrkets attraktivitet.

I regeringens budget finns det förslag inom precis dessa områden. Vi vill öka investeringarna i humankapital genom att bara i år öka antalet utbildningsmöjligheter med 6 500 platser, en satsning som sedan växer under de kommande åren.

Vi vill att fler av de ungdomar som vill gå på universitet och högskola ska få möjlighet att göra det. Vi vill att ungdomar som saknar gymnasieutbildning ska få möjlighet att få en sådan utbildning. Vi vill att människor mitt i livet ska ha möjlighet att vidareutbilda sig. Vi investerar mer i innovation genom att tillsätta ett innovationsråd och genom att stärka innovationskedjan och exportsatsningarna.

Vi investerar mer i infrastruktur genom att höja underhållet på järnvägar med 620 miljoner redan i år. Vi vill höja attraktiviteten i läraryrket och avsätter 3 miljarder för att stärka läraryrkets attraktivitet. Det ska ställas mot de 26 miljoner i satsning på lärare i utsatta områden som allianspartierna har föreslagit. Vi satsar 3 miljarder.

Däremot har OECD synpunkter på lönesättningen och tycker att ingångslönerna är höga. Här har vi olika syn. Vi socialdemokrater och miljöpartister anser inte att vi ska sänka lönerna i Sverige. Sedan återstår det att se vad andra partier i riksdagen tycker om det.

Anf. 133 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Det hedrar Magdalena Andersson att hon lite omvänt silar mygg och sväljer kameler. Hon lyfter fram de små delarna i OECD som stöder regeringens politik, men i grunden behöver vi en arbetsmarknad som fungerar annorlunda. Vi behöver ett lärlingssystem som fungerar. Vi behöver öka rörligheten på den svenska arbetsmarknaden. Det pekar OECD ut.

När det gäller lärarsatsningen pekar OECD på att det behöver finnas karriärtjänster för lärare, att vi behöver ha en situation där det är attraktivt att vara lärare, att det intressanta är att jobba precis på det sättet som regeringen gjorde, att de lärare som är skickliga får extra pengar i

lönekuvertet. Det finns med i OECD:s rapport. Läs den gärna en vända till, finansministern!

Sedan viftar Magdalena Andersson bort att det var några miljoner till de mest utsatta stadsdelarna. Ja, fråga Rinkebyskolan, fråga Ronnaskolan, fråga de skolor som har störst behov av riktigt bra lärare om de tyckte att det var en bra idé att ta bort satsningen på riktigt bra lärare i de skolor där lärarna kanske spelar allra störst roll. Det är feltänkt, finansministern, och jag hoppas att ni kan tänka på det en vända till.

Bakom ord som ses som en del av den ekonomiska politiken kan det ibland dölja sig en politik som riskerar att leda fel. Magdalena Andersson klarade inte av att ro hem debatten om att ladorna var tomma, så det talar hon ganska lite om nu. I stället säger Magdalena Andersson att det var dålig produktivitetstillväxt under Alliansen. Det bekymrar mig, Magdalena Andersson, för produktiviteten kan öka genom att vi ser till att få bort människor från arbetsmarknaden. Jag är medveten om att ifall man tar bort den bortre parentesen i sjukförsäkringen och hamnar i ett läge där förtidspensioneringarna ökar igen så ökar produktiviteten. Det blir effekten per arbetad timme, för det är det måttet finansministern använder.

Jag skulle vilja fråga finansministern vad hon tror blir effekten av ett borttagande av den bortre parentesen.

Anf. 134 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tror att effekten av att ta bort den bortre parentesen blir att sjuka människor inte längre kastas ut ur sjukförsäkringen. När någon får ett tufft sjukdomsbesked, och efter att den första chocken har lagt sig, börjar inte den malande oron över ifall man kommer att kunna försörja sig. Det räknar jag med blir effekten – ett mänskligare Sverige.

OECD talar om lärlingsutbildning. Jag tycker att det finns mycket vi kan lära av de länder i Europa som har lägre ungdomsarbetslöshet än Sverige, länder där man har en mjukare övergång från skolan in i arbetslivet, där man kan kombinera utbildning och arbete. Det är precis det vi föreslår i utbildningskontrakten. Vi sänker trösklarna för ungdomar som inte har gymnasieutbildning att komma in på arbetsmarknaden. Men det gäller också traineejobben där man kombinerar en yrkesutbildning med att samtidigt arbeta i bristyrken och i sektorer där människor snart ska gå i pension. Det är en politik för sänkta trösklar.

Anf. 135 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Man kan i budgetpropositionen läsa vad traineejobben innebär. Jag har påpekat ett par gånger att ni lovade 32 000 traineejobb, Magdalena Andersson. Det blir 600 i år och 7 000 nästa år. Samtidigt höjer ni skatten på att anställa unga, vilket beräknas ta bort 18 000 riktiga jobb från svensk arbetsmarknad. För varje traineejobb har ni höjt skatten på att anställa unga på ett sådant sätt att jobb försvinner. Det blir effekten.

Magdalena Andersson säger att vi får fortsätta att föra den debatten och att vi skapar ett mänskligare Sverige genom att ta bort den bortre parentesen. Jag blir lite bekymrad ifall Socialdemokraterna inte lärt av sin egen historia. Var det ett mänskligt Sverige där vi förtidspensionerade bort 140 människor varje dag från den svenska arbetskraften, där en 30-åring kunde få budskapet att just du behöver inte bidra under resten av ditt liv utan du ska hamna i förtidspension? Detta Sverige är mycket farligt att gå

tillbaka till. Det är inget mänskligt Sverige när vi ger upp om människor, Magdalena Andersson.
(Applåder)

Anf. 136 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Folkpartiet har liksom Miljöpartiet höga ambitioner för biståndet. Det är bra. Solidariteten med utsatta kan aldrig bli för stor. Även om vi ser att utvecklingen gått åt rätt håll de senaste åren kvarstår stora utmaningar och nya har kommit till. Det viktiga traditionella utvecklingsbiståndet och fattigdomsbekämpningen måste nu kompletteras med insatser för att klara klimatförändringarna.

I många länder märks effekten av klimatförändringarna in på bara skinnet. Redan utsatta länder drabbas av översvämningar, av torka eller av förödande oväder. Önationer måste be om mark på fastlandet för att deras egna paradisoar snart slukas för alltid av höjda havsnivåer. Det är ett problem som kommer att öka i takt med att medeltemperaturen stiger.

För dessa nya klimatutmaningar har FN startat den så kallade gröna fonden där i-länderna förbundit sig att bidra med 100 miljarder för just klimatomställning i fattiga länder. I regeringens budgetproposition i höstas föreslog vi därför 500 miljarder, 2 miljarder över mandatperioden, för att visa att Sverige menar allvar med att bidra till fattiga länders utveckling. En av de viktiga poängerna med fonden är att det ska vara nya pengar, utöver det ordinarie biståndet, så kallade additionella medel.

Döm om min förvåning när de borgerligas budgetförslag inte innehöll några additionella medel. I stället togs medel till den gröna fonden från det ordinarie biståndet. Folkpartiet ställde sig alltså bakom förslaget att ställa traditionell fattigdomsbekämpning mot åtgärder som länder måste vidta för att anpassa sig och kunna överleva även med ett förändrat klimat.

Nu vill jag fråga Erik Ullenhag varför Folkpartiet i praktiken sänkte biståndet och svek FN:s begäran om extra pengar till klimatomställningen.

Anf. 137 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Det är lite imponerande, om jag ska uttrycka mig snällt, av Miljöpartiet att gå upp och ha ett högt tonläge i just bistandsdebatten efter vad de sa före valet. Låt oss komma ihåg att alliansregeringen höll enprocentsmålet under åtta års tid. Det dröjde inte länge efter det att Miljöpartiet hamnade i regeringsställning förrän man inte längre klarade det. Det är verkligheten just nu. Det har både vi och ni, Janine Alm Ericson, i uppgift att nå.

Det dröjde inte heller länge förrän vi hörde det mycket höga tonläget hos Gustav Fridolin när han sa att man aldrig får ta flyktingavräkning från biståndet. Jag tycker att det är rätt att ha flyktingavräkning från biståndet, eftersom det ses som Dacfähigt, det vill säga är i enlighet med det internationella regelverket. Jag vet inte vad alla i Miljöpartiets riksdagsgrupp gjorde, men jag vet att Gustav Fridolin på vartenda möte sa att det inte ska bli någon flyktingavräkning ifall Miljöpartiet sitter i regeringen. Det vore intressant att höra ifall Janine Alm Ericson är nöjd med den utvecklingen i förhållande till vad ni lovade före valet.

Det är också lite imponerande att Miljöpartiet tar upp klimatfrågan. Vad är det som sker för närvarande i Europa? Vi har ett land i Europa, Tyskland, som bestämt sig för att göra som Miljöpartiet vill och lägga ned

sin kärnkraft. Jag vet att Miljöpartiet brukar säga att det är bra för det kommer att bli förnybart i stället. Sedan står Gustav Fridolin i varje tv-debatt och viftar med en kolbit och säger att det är dåligt att Vattenfall har kolkraftanläggningar i Tyskland. Det är anläggningar som tyskarna vill ha kvar eftersom de har behov av en baskraft i elsystemet. Det där var löftesbrott nummer två på bara två minuter.

Miljöpartiet har lovat att gruvorna ska säljas och läggas ned. Blir det så, Janine Alm Ericson? Blir det som kolbiten visade? Kommer kolgruvorna i Tyskland att läggas ned? Svara gärna på det.

Anf. 138 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Jag frågade varför Folkpartiet i praktiken sänkte biståndet. Jag märker att Erik Ullenhag blir svaret skyldig. Det verkar ändå som om Erik Ullenhag och jag har samma grundsyn. Därför är jag förvånad över att Folkpartiet inte tyckte att det var tillräckligt viktigt att skjuta till medel till klimatomställningen.

Jag vill tro att vi delar samma problembild också om klimatet och att vi i Sverige måste ta täten för att kunna nå framgång i de kommande globala klimatförhandlingarna. Låt mig läsa ur de borgerligas budgetmotion från i höstas: Sverige ska vara pådrivande i det internationella klimatarbetet för att åstadkomma ett ambitiöst globalt klimatavtal där de största utsläppsländerna tar ett betydande ansvar.

Hur rymmar detta med att ni inte vill lägga några additionella medel till internationella klimatinvesteringar?

Anf. 139 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Jag börjar med att svara på frågan. Min och Folkpartiets utgångspunkt är att vi åter ska nå 1 procent av bni. Vi är i en situation, som beror på ett nytt sätt att räkna bni, där vi inte når enprocentsmålet. Det kommer att göra det lite komplicerat för oss som tycker att det är viktigt med biståndsmål eftersom vi helt plötsligt hamnar i en situation där vi ska säga att vi enligt 2013 års beräkningsmodell når enprocentsmålet. Där har vi en uppgift att göra, för det handlar om trovärdigheten i att vi ska nå biståndsmålet.

Jag har plågat Socialdemokraterna med frågor om svikna vallöften. Jag hade kunnat ägna mig åt att också räkna upp Miljöpartiets svikna vallöften. De börjar bli ganska många. Jag nämnde kolbiten. Det blir inte verklighet av det. Jag nämnde hur ett parti som kommit i regeringsställning gång på gång sätter visitkortet före den egna politiken. När Miljöpartiet inte vill tala om sina egna löftesbrott skäller de i stället på en budgetmotion som vi lade fram. Någon gång måste man börja ta ansvar, till exempel för löftesbrotten när det gäller flyktingavräkningen.

Anf. 140 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Fler anställda i äldreomsorgen, mer pengar till förlossningsvården, höjt bostadstillägg för pensionärer, höjd ersättningsnivå i sjuk- och aktivitetsersättningen, höjt underhållsstöd för ensamstående föräldrar, slopad stupstock och mer resurser till kvinnojourerna – det är konkret och praktisk feministisk politik.

Vi vet att det är kvinnor som är mest beroende av äldreomsorgen. Det är kvinnor som jobbar där. Vi är också beroende av den för vår egen

försörjning. Man förstår varför förlossningsvården är så viktig i kvinnors liv. Bostadstillägg för pensionärer – det är kvinnor som har de lägsta pensionerna och därför når man de grupperna väldigt bra. 58 procent av dem som uppbär sjuk- och aktivitetsersättning är kvinnor. Underhållsstöd – 85 procent av de ensamstående föräldrarna är kvinnor. Slopad stupstock – sju av tio långtidssjukskrivna är kvinnor. Och bara namnet kvinnojourer säger vad det är för form av verksamhet.

Det borde egentligen vara en politik som ett feministiskt parti som Folkpartiet skulle gilla. Men det låter inte riktigt så på Erik Ullenhag när han står i talarstolen. Knappt med ett ord har han nämnt dessa reformer. Jag skulle vilja fråga Folkpartiet vad ni har emot sådana här välfärdssatsningar. Är det detta som kännetecknas som bakåtsträvande?

Erik Ullenhag hänvisar gärna till OECD än hit och än dit. Jag kan inte låta bli att kommentera det. Det kanske är värt att påminna om OECD:s jämförelser gällande skolresultaten, a-kassan och ojämlikheten. Konkreta resultat i Sverige av er politik var att skolresultaten sjönk, a-kassan försämrades mest bland OECD-länderna och ojämlikheten ökade snabbast. Detta säger jag bara som en liten påminnelse.

Men vad tycker ni om de feministiska reformerna? Det är min huvudfråga.

Anf. 141 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Det finns delar i detta som är bra. Det är bra med ökat stöd till kvinnojourer. En av våra viktigaste feministiska utmaningar framöver är att fundera igenom hur äldreomsorgen fungerar och hur vi ser till att ensamma äldre – som nästan alltid är kvinnor – har möjlighet till en dräglig situation när de inte har någon som för deras talan gentemot den kommunala biståndsbedömaren.

Visst finns det saker som är bra bland era förslag. Anledningen till att jag i grunden är kritisk mot denna budget är att Ulla Andersson inte begriper att jobben måste växa till för att man ska ha möjlighet att göra den typen av välfärdssatsningar långsiktigt. Varje gång man säger att jobben måste växa till är Ulla Anderssons svar: Men om det satsas på välfärden kommer jobben, för då har man möjlighet att handla. Det vore klädsamt, Ulla Andersson, om du någon gång vid något tillfälle hade något förslag som kunde underlätta vardagen för företagare.

Jag är rätt bekymrad över att ni drev en valrörelse där ni från Vänsterpartiets sida ägnade nästan varje dag åt att misstänkliggöra företagare i välfärdsverksamheterna, framför allt kvinnliga sådana. Ni säger att välfärden blir sämre av företagandet och det otäcka egenintresset. När ni gör det rullar ni tillbaka bilden av företagare i Sverige och försämrar det svenska näringslivsklimatet.

Ska man klara välfärden, Ulla Andersson, måste det finnas företagare som anställer. Däri ligger min kritik. Jag har läst er budget. Ni skriver att den politik ni själva bedriver gör att jämviktsarbetslösheten, den som du och jag kan påverka, kommer att vara lika hög om fem år som den är i dag. Är du nöjd med det, Ulla Andersson? Är du nöjd med er egen analys av hur jobben ska komma?

Anf. 142 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Först vill jag undanbe mig att få höra vad jag begriper eller inte. Jag ogillar sådan retorik. Jag brukar kalla det härskarteknik.

Det är jättebra att Folkpartiet tycker att ökat stöd till kvinnojourer är en viktig reform. Jag undrar bara varför den inte genomfördes under er regeringstid. Det var ett av era vallöften: ett stabilt och permanent stöd till kvinnojourerna. Och om det nu är så viktigt med äldreomsorg undrar jag varför ni inte såg till att det blev fler anställda i välfärden under er regeringstid. I stället blev det färre.

Jag skulle kunna ta upp en hel del reformer som vi föreslagit genom åren för att förbättra möjligheterna för företag. Det gäller till exempel förbättrade trygghetssystem för egenföretagare. För ett tag sedan hade jag ett replikskifte här med Emil Källström om betydelsen av kapitalförsörjning för företag på landsbygden. Det är en fråga vi har drivit i många år. Jag vet att utbildning är en oerhört central fråga för de flesta företag. Dessutom visar forskningen att sänkta arbetsgivaravgifter för unga inte leder till det ni påstår.

Anf. 143 ERIK ULLENHAG (FP) replik:

Herr talman! Jag ber om ursäkt för att jag sa att Vänsterpartiet inte begriper det här med jobbskapande. Men jag kommer nog att stå fast vid det. Vänsterpartiet, som i grunden är ett socialistiskt parti, har alltid haft lite svårt att förstå företagare och företagandets betydelse. Det är inget angrepp på Ulla Andersson, utan ett angrepp på en ideologi som jag tror är skadlig för Sverige.

Sverige växer inte om inte företagen kan växa. Sverige växer inte om vi återgår till ett skattesystem som gör att man får 65 procent i marginalskatt ifall man tar det där jourpasset. Skillnaden mellan Ulla Andersson i Vänsterpartiet och mig är att jag inte bekämpar att människor blir rika utan bekämpar fattigdom. Och en förutsättning för att kunna bekämpa fattigdom är att folk ska kunna lyckas. Den som driver ett företag i Sverige ska känna att det är vettigt att göra det.

Ulla Andersson! Du blev för en liten stund sedan svaret skyldig när Jakob Forssmed gick igenom alla de satsningar på äldreomsorgen ni stryker för att kunna berätta om denna miljard. Det blir ingen demensplan. Det blir inget måltidslyft. Den typen av satsningar för att lyfta äldreomsorgen är en klokare politik än den regeringen föreslår.

(Applåder)

Anf. 144 JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Vi bor i ett bra land. I går kunde vi läsa om att Sverige är tvåa i välståndsligan Social Progress Index. Vi har tagit oss igenom en kris bättre än de flesta. Vi har låg skuld, växande jobsiffror och sjunkande arbetslöshet. Det är bra.

Men regeringen tar nu ett land som varit på rätt väg in på fel kurs. En god men bräcklig återhämtning behöver en politik som stöder jobb och tillväxt, inte motsatsen. En av bankekonomerna sa – rätt talande – så här om regeringens förslag: Signalvärdet är att man tar bort en del möjligheter på arbetsmarknaden, medan man borde fundera på hur man får fler jobb.

Det är en signal man plockar upp nu, att regeringen tar bort möjligheter på arbetsmarknaden när signalen borde vara att alla jobb behövs. Alla jobb

behövs: jobb som bygger på högteknologi, på forskning och utveckling och på ingenjörskonst och innovation, vilket är oerhört viktigt, men också jobb som är enklare och tjänster som sänker trösklarna in på arbetsmarknaden, så att man kan få sitt första jobb, och som underlättar för mer tid till relationer och familjeliv.

RUT-reformen har skapat tusentals jobb. Tre av fyra nyanställda inom hemservicebranschen kommer direkt från arbetslöshet eller uppsägning. Nästan hälften är utrikes födda. Kan någon annan reform visa upp den typen av resultat? En sådan reform borde förstås utvecklas, kanske med it-tjänster i hemmet, kanske med tvättertjänster. Flitens lampa borde lysa på Finansdepartementet och Näringsdepartementet, så att man kunde hitta utvidgningar som skulle leda till att fler kom i jobb, i vita jobb, i trygghet.

I stället handlar regeringens politik om att begränsa och beskära. Det är inte så stora förändringar i praktiken, kanske regeringen säger. Men det har visat sig att inskränkningar i sig har betydelse, vilket man sett till exempel när man har utvärderat varför reformen dalat i Danmark. Det har skapats en osäkerhet kring reformen som i sig har dämpat tillväxt och jobb.

Osäkerhet blir tyvärr ett resultat av regeringens politik. Osäkerheten sprider sig i hantverkaryrken inför inskränkningen av ROT. Överenskommelsen med Vänsterpartiet för att stoppa företag och valfrihet i välfärden har närmast lagt en död hand över utvecklingen hos välfärdsföretag. Ideologiskt drivna återkommunaliseringar av fristående verksamheter sprider också osäkerhet. Inte heller den verksamhet som håller mycket god kvalitet och där brukarna trivs går numera säker. Och det märks. Bankerna börjar säga nej till lån till välfungerande verksamheter, för man vet inte hur det blir framöver. Det blir ett stopp för investeringar och nyanställningar där osäkerheten breder ut sig. Vi ser nu detta hända.

Sveriges återhämtning är relativt god, men bräcklig. Den osäkerhet som nu skapas riskerar att bli skadlig.

Hushållen känner osäkerhet och minskad optimism om arbetsmarknaden på ett års sikt när skatthöjningar väntar runt hörnet. Osäkerheten späds på av brutna vallöften, som vi hört om tidigare i debatten.

Vad gäller i morgon? Politiken som utlovades före valet har mindre att göra med politiken som blir resultatet efter valet. ROT-avdraget skulle inte röras. Efter valet ska ROT-avdraget försämrats kraftigt. Jobben blir färre och riskerar att svartna igen.

Det finns fler exempel: bensinskatten, Bromma flygplats och skatten på vanliga löntagare, som inte skulle höjas. Det löftet bröts redan i höstas, och det lär återkomma. Överskottsmålet skulle värnas, men nu vill regeringen snabbt och ensidigt ta bort målet.

Vissa löftesbrott är lättare att fördrä, såsom att avståndsskatten på transporter inte blir av. Men att denna typ av löftesbrott påverkar förtroendet för politiken är inte heller rocket science, om uttrycket återigen tillåts.

Man kan tänka på vallöftesforskarna vid Göteborgs universitet, som visat att politiker i Sverige av olika kulör historiskt sett har hållit sina vallöften. Det blir i alla fall mer jobb för forskarna som nu får möjlighet att revidera sina teorier och skriva nya vetenskapliga artiklar. Det är alltid något.

Minns ni här i kammaren eller kanske ni där hemma dansbandet Vikingarna? Det finns en här som minns dem. De kommer från Värmland. Innan de lade av efter 43 år gjorde de 28 *Kramgoa låtar*-skivor. Det är imponerande.

Om det tillåts kan vi fundera på om den socialdemokratiskt ledda regeringen skulle vara ett dansband. Då hade man kanske tagit namnet S-vikingarna – Svikingarna.

Det finns skillnader mellan Vikingarna och Svikingarna. Publiken är inte riktigt lika imponerad av Svikingarna, för i det fina skivkonvolutet visade det sig ligga en repad cd med helt andra låtar än vad de faktiskt köpte. Nu har man gått in i studion igen, och i höst kommer en ny cd. Vi får se vad den innehåller.

Svikingarna skiljer sig på fler punkter från Vikingarna. Vikingarna levererade alltid, medan Svikingarna bjuder upp och sedan dumpar, och bjuder upp igen.

Det är sämre när det gäller takt och ton i relationen till väljarna hemma hos Svikingarna, och det där riktiga svänget saknas. Jag tror att ett stort problem är att Svikingarna inte har övat, i alla fall inte tillsammans. När man inbördes spelar olika tonarter och melodier blir det lätt falskt. Jag tror inte ens att en rejäl sänkning av dansbandsmomsen skulle kunna rädda Svikingarna från att rasa på listorna, herr talman.

Att hålla vad man lovar får anses vara en dygd. Så låt oss tala lite om dygd. Det tycker jag att vi gör alltför lite i budgetdebatter och i debatter generellt.

I vår tid och i vårt individualistiska samhälle behöver vi utveckla våra dygder: kärlek, måttfullhet, praktisk klokskap och mod. Det bygger vår karaktär och vårt samhälle starkare.

Men för att vara lite mindre storslagen bör vi också värna de dygder som i praktiken bygger upp vårt samhälle: arbete, givmildhet och sparande.

Arbete skapar resurser både till den enskilde och det gemensamma. Att ha ett jobb, få bidra och försörja sig själv ger en stolthet. Småsnack vid kaffeautomaten ger gemenskap. Arbete och därmed förstås att anställa kan verkligen sägas vara en dygd värd att uppmuntra.

När det gäller sparande vet vi att statens sparande har tjänat oss väl i dåliga tider. Och eget sparande ger möjlighet att skapa en buffert, göra sig och sin familj lite tryggare och spara inför framtiden – en framtid där tvättmaskinen kan gå sönder eller behovet av att byta bostad kommer snabbare än väntat – eller till pensionen. Sparande kan sägas vara en dygd värd att uppmuntra.

Givmildhet är att dela med sig av sitt överflöd, direkt som medmänniska, kanske via civilsamhällets organisationer. Det skapar ett varmare samhälle, och det hjälper den i nöd. Att ge av sin tid och sina pengar för att göra medmänniskors liv lättare att leva måste anses vara en dygd värd att uppmuntra.

Därför är det anmärkningsvärt att regeringen slår just mot dygder som bygger ett gott samhälle – mot sparande, mot givmildhet och mot arbete.

Det blir straffskatt på hjälpverksamhet genom slopad skattereduktion för gåvor till nödlidande via Röda Korset eller Stadsmissionen.

Det blir höjd skatt på sparande, trots att sparandet hos enskilda riskerar att bli mer ojämnt fördelat när man försämrar villkoren för sparande, vilket privatekonomer varnar för.

Och skattechocken för unga som arbetar ska vi inte tala om. I går hörde vi att siffrorna visar att ungdomsarbetslösheten nu sjunker mer än arbetslösheten i stort.

Men vad händer nu, när det blir kraftigt ökade arbetsgivaravgifter för att anställa unga i riktiga jobb? En ännu större fråga är: Vad händer med ett samhälle som gör det svårare att ge, arbeta, driva företag och anställa? Den frågan behöver vi ställa oss.

Det är inte svårt att förstå motiven bakom höjd skatt på miljöstörande verksamhet eller på alkohol och tobak. Men är vårt samhälle i behov av mindre givmildhet, av färre som anställer och av färre jobb? Är det för många som sparar till pensionen eller till en buffert när diskmaskinen går sönder?

Jag tycker inte det. Jag tycker att regeringen bör tänka om och tänka mer dygdigt. Det skulle bygga Sverige starkare. Det skulle bidra till att skapa resurser till välfärden, till bättre förutsättningar för enskilda och familjer och till en starkare samhällsgemenskap.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

Propositionerna bordlades.

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för dessa propositioner skulle förlängas till *onsdagen den 6 maj*.

§ 13 (forts. från § 11) Bank-, försäkrings-, kreditupplysnings- och AP-fondsfrågor (forts. FiU22)

Anf. 145 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Detta är en replik på Börje Vestlunds anförande för ungefär tre och en halv timme sedan gällande bank- och försäkringsfrågor.

Replikskiftet visar tydligt vad Vänsterpartiets roll är i svensk politik. Vi är inte bara ett parti som gör upp med regeringen och samarbetar kring en budget, såsom den vi precis har debatterat, utan också ett parti som är en blåslampa på regeringen och som hela tiden tar ny sats för nya förslag och som vill trycka på regeringen att göra mer. Vi är inget samarbetsparti. Vi är ett oppositionsparti.

När jag lyssnade på Börje Vestlund för tre och en halv timme sedan var det uppenbart att han inte hade bråttom. Han hade blivit uppvaktad men hade uppenbarligen inte lyssnat på dem som uppvaktade honom.

Det man undrar med Börje Vestlunds hela anförande är varför han vill begrava kontantupproret och alla som nu vill göra skillnad för kontanterna i en utredning. Varför detta spel för gallerierna med en massa utfrågningar när man inte vill göra någon skillnad för verkligheten?

Börje Vestlund gick väldigt noga igenom vad jag och moderata företrädare tycker, men den fråga man ställer sig är: Vad tycker Börje Vestlund själv? Vad tycker du att utredningen ska komma fram till? Vilken

lagstiftning eller funktion vill du se? Tycker du att den norska lagstiftningen är bra? Ska man gå en liknande väg i Sverige?

Du är orolig för dubbelarbete eftersom vi nu utreder betalkontodirektivet och tycker att vi därför inte ska göra någonting här. Men det som är intressant med EU:s betalkontodirektiv är att det inte tar upp kontanter, utan det handlar om andra saker som berör betaltjänster.

Men regeringen har slängt in frågan i utredningen, och på det sättet begraver Börje Vestlund och hans regeringskompisar fullständigt frågan om kontanter och försöker därmed kväsa kontantupproret.

Anf. 146 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag vill verkligen inte begrava något kontantuppror – tvärtom. Det var faktiskt jag som tog initiativ till att vi skulle få en utfrågning innan vi tog ställning till det betänkande som vi just nu behandlar, vilket dessutom gjorde att betänkandet kom ungefär sex veckor senare. Det var ett fullt trick av Håkan Svenneling.

Nej, jag vill inte begrava någonting i en utredning. Men jag inser att om vi har ett betalkontodirektiv som ligger på regeringens bord kommer vi inte undan att införliva det i svensk lagstiftning, och då måste vi avvakta. Vi kommer ju inte att kunna hitta regler i morgon, utan detta kommer sannolikt att ta sin tid, även om frågan måste lösas relativt snabbt.

Det är många exempel från det norska regelverket som finns med i riksdagens debatter. Men Håkan Svenneling får ursäkta, för det är sällan så att ett lands lösning går att stoppa in i ett annat land. Det brukar inte bli det allra bästa.

Bara det är en anledning till att man måste titta på betalkontodirektivet. Observera att jag inte sa att man borde lägga frågan i en utredning. Jag sa att frågan måste behandlas så att det blir en anpassning till svensk lagstiftning. Det var min poäng – inte att man ska begrava frågan i någon utredning, för det har jag aldrig påstått.

Anf. 147 HÅKAN SVENNELING (V) replik:

Herr talman! Det är helt riktigt som du säger, Börje Vestlund, att du tog initiativ till den utfrågning som finansutskottet hade. Det tyckte jag var bra, och jag var glad över att det skedde. Det visade på trycket i frågan.

Jag har fått över 350 mejl de senaste veckorna från folk som tycker att vi ska göra något i den här frågan. Jag har fått otroligt mycket kontakter efter den utfrågning som vi hade från folk som tycker att det verkligen måste göras saker nu.

Men jag tycker att det blir ett spel för galleriet, Börje Vestlund. Vi har en utfrågning i riksdagen, hela finansutskottet sitter där, och alla säger: Det är jätteviktigt, och vi borde verkligen göra något, men vi tänker lägga det i en utredning som ska hålla på i ett och ett halvt år innan vi tänker införliva det i svensk lagstiftning och därmed vidta en åtgärd.

Du anser att det finns en konflikt mellan betalkontodirektivet och kontanthanteringsfrågan, men det är fel. Det finns ingen konflikt. EU bryr sig inte om ifall vi inför en lag eller annan regel som innebär att man kommer att ha rätt till kontanter. Det bryr sig inte EU om. Det skriver de inte om i betalkontodirektivet. Skapa inte konflikter som inte finns! Säg i stället ja till det förslag som vi har, att uppdra till Per Bolund att komma

tillbaka till finansutskottet före sommaren med ett förslag på hur man skulle kunna göra.

I och med att många partier är tveksamma till lagstiftning, som jag ändå tror kan vara en bra väg, vill vi peka på enkelheten med den norska lagstiftningen. I Norge säger man – utifrån de förväntningar som kunden har på att kunna sätta in och ta ut kontanter på banken – att finansinspektionen i Norge ska lägga en förordning som gör att bankerna kan uppfylla detta.

Det innebär att alla banker i Norge har kontanter. De blir jätteförvånade när de hör om Sverige, där bara hälften av våra banker har kontanter. De vill verkligen inte ha den utveckling som vi har, och därför inför de en lag. Vi måste göra något i Sverige nu.

Anf. 148 BÖRJE VESTLUND (S) replik:

Herr talman! Jag vill börja med att säga att jag har svarat på alla 350 mejl – jag har nog fått samtliga. Det är nog bara den senaste veckan som jag inte har svarat. I övrigt har jag svarat på alla.

Detta är bara ett slag i luften och ren och skär populism från Håkan Svenneling och Vänsterpartiet. Det är väl bara att kalla Per Bolund till utskottet precis när man vill. Det är väl bara att göra en framställan på ett utskottssammanträde om att man vill träffa Per Bolund för att diskutera kontantfrågan, för att få ordning på den och i varje fall få en tidsplan – detta kommer ju inte att ta så kort tid. Däremot kan man få veta vilket vägval som regeringen har gjort. Det kan man kräva på morgondagens sammanträde, om man så skulle vilja, för att få veta när Per Bolund kan komma och redovisa det för utskottet.

Innan jag avslutar, herr talman, ska jag säga: Jag tycker att den här frågan har lyfts upp oerhört mycket. Vi som har sysslat med frågan och skrivit motioner om den i många år vet att frågan länge har varit fullständigt stendöd. Men i och med denna utfrågning erkände i alla fall alla parter att kontanter skulle finnas i samhället under ganska lång tid framåt, ända tills man hittar en bättre lösning för just de grupper som man har pekat på i betänkandet.

Det är ingen tvekan om att det måste till ett regelverk. Men beträffande vilken typ av regelverk det ska vara vill jag se vad regeringen kommer fram till innan jag tar ställning.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 16 april.)

§ 14 Infrastrukturplanering

Trafikutskottets betänkande 2014/15:TU9
Infrastrukturplanering
föredrogs.

Anf. 149 KARIN SVENSSON SMITH (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 3 och i övrigt bifall till utskottets förslag.

Frågan är i vilken kontext man ska diskutera infrastrukturplanering. Vad är det som gäller? Vilket sammanhang ska man diskutera? Det är lätt att genast dyka ned på någon detalj, en liten väg eller järnväg som man vill förespråka eller någon särskild aspekt på transporterna, som det finns många. Jag vet få som är helt ointresserade eller tycker att transporter och infrastruktur är ovidkommande.

För Miljöpartiets del är kontexten ganska given. Vi vet i dag att vi lever på randen av en kris. Vi har en klimatförändring som hotar framtiden för våra barn och barnbarn och som leder till extrema väderleksförhållanden och en temperaturökning som jorden inte tål, och vi har hotade ekosystem som egentligen är grunden för det vi borde diskutera här i kammaren – inte bara infrastruktur utan även andra saker. Vi har möjlighet att bidra till att lösa problemen, men vi har också möjlighet att bidra till att förvärra problemen. Det är i det ljuset jag analyserar de motioner som vi har att ta ställning till.

Grunden för Miljöpartiets ställningstaganden när det gäller infrastrukturplanering är den regeringsförklaring som Stefan Löfven avlämnade när regeringen tillträdde. Det finns en ambition att ligga främst när det gäller att minska klimatgaserna, och det finns en ambition att vara bäst i EU på att bekämpa arbetslösheten senast 2020. De två sakerna är en grundbult i resonemangen om infrastrukturplanering.

Men det finns också två initiativ som den förra regeringen tog som jag tycker är värda att arbeta vidare med. Det ena handlar om Sverigeförhandlingarna – det hette ”Sverigebygget” när initiativet togs – och det andra är Utredningen om fossiloberoende fordonsflotta. Det var initiativ som togs där jag tycker att resultatet från utredningarna och de pågående förhandlingarna mycket väl passar in i något som förhoppningsvis skulle kunna bli en blocköverskridande överenskommelse om det som är grunden för Sveriges utveckling.

De två hänger ihop. Om man tittar på utredningsrapporten *Fossilfrihet på väg* är det vanligaste man hör om den att man diskuterar vilken sorts bränsle bilen ska gå på framöver. Men läser man hela utredningen – jag kan förstå att inte alla har gjort det, för den är ganska tjock och inte så lättillgänglig – inser man att man också måste spara energi. Oljans förtjänst och förbannelse är ju att den är så energität. Vad vi än ersätter den med behöver man ha större volymer, oavsett om det är etanol, biogas eller något annat. För att klara målen om fossilbränsleberoende till år 2030 måste vi både byta bränsle och minska totalanvändningen av energi i transportsektorn. Det är här Sverigeförhandlingarna kommer in.

Järnväg är till sin natur ytterligt energieffektiv. Friktionen mellan stålet i en järnvägsvagns hjul och rälsen är så liten att jag med min handkraft kan skjuta en tom godsvagn framför mig. Det gör att det är väldigt lite el som går åt när man ska transportera något, oavsett om det handlar om människor eller gods. För gummihjul och asfalt behövs det genast mycket mer energi. Sedan kan man diskutera vilken sorts drivmedel man ska ha, om det ska vara el, biogas eller diesel. Men totalt sett behövs mer energi. Ska man klara målen i FFF-utredningen är Sverigebygget och höghastighetståg någonting som hör ihop med det.

Sverigeförhandlingen var mycket välkommen. Jag kommer ihåg sommaren i Almedalen då man funderade på vilken nyhet som skulle dominera den gången i Almedalen. Jag har varit med några gånger, och

vad som händer i Almedalen kan vara en trendspanare. Det kan rätt ofta präglade det som blir höstens politik.

Den stora nyheten var att Alliansen lämnade sitt tidigare motstånd mot höghastighetsjärnvägar och kom fram till att om de ska vara i takt med väljarna måste de inse att även deras väljare nog gillar att åka tåg och att det inte är någon särskild poäng med att tågen ska gå långsamt utan att de med fördel även kan gå fort.

Det betydde att Alliansen lämnade det motstånd som man hade haft sedan 2006. Vi rödgröna hade planer både då och tidigare på att sätta igång detta bygge. Vi hade också finansiering. Men bygget med Ostlänken, Göteborg–Rävlunda, stannade upp under drygt sju och ett halvt års betänketid som Alliansen hade om huruvida det är bra eller dåligt att tågen går fort.

Nu ska jag inte orda mer om det. Jag tycker att det är bra att vi kommer i kapp. Rent järnvägsnärligt är vi nu, om jag ska jämföra oss med Japan, ungefär på svartvits-tv-tid. Andra länder har där ett försprång som det gäller för oss att hämta in, och jag har gott hopp om att vi ska kunna göra det.

Vad har förhandlingen om Sverigebygget att göra med det som är grunden i regeringsförhandlingen? Jo, man har bland annat på allvar en möjlighet att hitta kombinationer för godsets del av lastbil, tåg och sjöfart som gör att näringslivets transporter, både av råvara och färdiga produkter, kan hanteras med en liten energiinsats. Det kan bli effektiva kombinationer.

Alla dessa transportslag behövs. Vart och ett är bra på sitt eget sätt. Men det gäller att använda dem tillsammans på ett effektivt sätt. Då behövs det mer tillgång till spår, och om höghastighetsspåren finns separat blir det mindre krångel på resten av järnvägen.

Detta har möjlighet att bidra till att transportsektorn kan minska sin klimatpåverkan. Men det kan också vara en injektion och en del av den nyindustrialisering som statsministern talar om. När stambanorna byggdes en gång i tiden blev det nämligen en start för stora företag eller för små företag som blev stora företag. Sverige var före andra länder med elektrifiering av järnvägen. Vi kunde exportera, arbetstillfällen skapades och skattekraft alstrades. Och delar av de sociala reformerna kunde genomföras tack vare att industrier kunde växa i hägnet av att man byggde ut järnvägen. Även andra reformer kunde genomföras, som el i hushållen och telefon i alla hem.

De stora offentliga investeringarna måste göras nu om vi ska genomföra den stora förändringen och fasa ut oljan ur transportsektorn. Det kan innebära många nya arbetstillfällen.

En del som lyssnar och tittar på detta kanske undrar: Är det bara höghastighetsspår som vi ska ha? Vad händer med min länsbana? Vad händer med min regionala bana?

Då vill jag säga att detta hänger ihop. Det är ett finförgrenat system, där järnvägen i dag med sina problem kan liknas vid en person som har fått en hjärtinfarkt. Det blir stopp och allvarliga hot, saker och ting står stilla och man undrar vad som kommer att hända. När denna kropp ska åtgärdas måste man börja med kroppspulsådern och de viktiga blodflödena. Men om människan ska vara frisk – ska järnvägssystemet fungera optimalt – hänger alla kapillärer ihop med de stora näten.

Det är också så jag ser det sammanhang som finns mellan regional tågtrafik och de höghastighetsspår som ska gå i det nät som blir färdigt när Sverigeförhandlingarna är klara och vi har fattat beslut om nästa plan och åtgärder i anslutning till den.

Vi har motioner som handlar om samhällsekonomiska analyser. Då vill jag påkalla uppmärksamheten för det som vi skriver i betänkandet om just hållbara analyser med frågetecken efter.

Den förra utskottsmajoriteten tog initiativ till en utvärdering – jag tror förvisso att det var ett enigt utskott – där man tittar på en forskningsöversikt. Hur hänger nuvarande samhällsekonomiska kalkyler, som ligger till grund för värderingar av järnvägar och vägar, ihop med begreppet hållbar utveckling?

Forskningsöversikten visade att det finns ett problem här. Man har svårt att definiera vad hållbar utveckling är. Att det är så dåligt definierat innebär att det med nuvarande användning inte blir en bra riktning för hur man ska värdera de olika projekten.

I samhällsekonomiska analyser ingår tid, klimatpåverkan och flera underliggande moment i vår forskningsöversikt. Detta ventilerades också i den offentliga utfrågningen den 12 februari i år. Det framkom att det finns mycket skakighet i dessa analyser. Ska vi hamna rätt, så att det blir maximal valuta för de insatser som vi gör med skattemedel, måste vi försöka hitta en mer rättvisande och uppdaterad beskrivning av nyttan med insatta medel.

Jag är lite bekymrad över att allianspartierna, som såvitt jag förstod var helt överens med oss om det som vi skrev i denna forskningsöversikt om hållbara analyser, i dag lyfter fram flera projekt som gör det svårare att nå hållbar utveckling och som gör det svårare att nå målen och det som var avsikten när man tillsatte utredningen om fossilfrihet på väg. Det är inte mer kapacitet för fossilbränsleberoende transporter som vi behöver. Det är mer kapacitet för att klara transporterna med mindre klimatpåverkande oljeanvändning som Sverige behöver.

Jag är nog ännu mer bekymrad över att man lämnar det tänkande och den metodik som fanns när man skrev instruktionen till Sverigeförhandlingarna, eller Sverigebygget som det hette då. I instruktionen följer man nämligen det som har varit den gängse fördelningen mellan riksdag och regering när det gäller planering av vägar och järnvägar. Det har varit riksdagens uppgift att ange en ram för hur mycket man kan använda för infrastrukturinvesteringar, en huvudsaklig inriktning och vilka mål som man ska uppnå med investeringarna.

Det har varit regeringens uppgift ända sedan Kommunikationsutredningens tid på 1990-talet att med hjälp av Trafikverket sammanfatta alla ingående förslag på vägar och järnvägar för att få ihop en mix och en åtgärdsplanering för att ta ställning till vilka vägar och järnvägar som ska byggas inom denna ram.

Vi i riksdagen har inte alls den överblick som behövs för att förstå vilka konsekvenser ett enskilt vägobjekt, till exempel en östlig förbindelse, får när det gäller möjligheterna att genomföra resten.

Därför är jag ganska förvånad över att Alliansen vill rycka ut det som är själva logiken i det uppdrag som Sverigeförhandlingarna har. Jag yrkar återigen bifall till reservation 3.

(Applåder)

Anf. 150 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Det är varken av illvilja eller politisk prestige som vi inte tillstyrker motionen om en utbyggnad av E20, yrkandet om att bygga om riksväg 40 till motorväg, yrkandet om dubbelspår mellan Falun och Borlänge eller för den delen övriga 153 motionsyrkanden om olika infrastruktursatsningar från norr till söder.

Riksdagens uppgift är normalt inte att ta ställning till enskilda infrastrukturobjekt, utan det är regeringens uppgift. Vi beslutar vilken inriktning transportpolitiken ska ha – vilka mål och utgångspunkter som ska vara styrande och hur mycket pengar som ska anslås.

Herr talman! Det är säkert många som undrar varför inte riksdagen beslutar om vägar, järnvägar och andra objekt. Det är av det enkla skälet att riksdagen varken har tid eller de resurser som behövs för att kunna bedöma vilka konsekvenser beslut om enskilda projekt får för resten av planeringen, det vill säga för helheten.

De resurserna förfogar däremot regeringen över, främst genom Trafikverket som får i uppdrag att prioritera olika objekt utifrån de mål, riktlinjer och pengar vi i riksdagen beslutar om. Trafikverkets arbete utmynnar till slut i ett förslag till åtgärdsplan, som regeringen sedan fattar beslut om och som sträcker sig elva år framåt. Den omprövas dock en gång varje mandatperiod. Så ser den grundläggande rollfördelningen ut i grova drag, och den kan vara bra att känna till.

Herr talman! Mot den bakgrunden kan nog en och annan som lyssnar tycka att mitt fortsatta fokus, som kommer att ligga på den så kallade Sverigeförhandlingen, inte alls är i linje med det jag nyss redogjorde för. Rollfördelningen till trots kan det dock finnas skäl för riksdagen att ibland lyfta fram större projekt som är av väsentlig betydelse för hela trafiksystemet, och Sverigeförhandlingen är ett sådant exempel.

I juli i fjol tillsattes Sverigeförhandlingen av den dåvarande regeringen. Uppdraget handlar bland annat om att arbeta fram lösningar till nya höghastighetsbanor med hastigheter på 320 kilometer per timme, där en resa mellan Stockholm och Göteborg ska ta två timmar och en resa mellan Stockholm och Malmö två och en halv timme. Även bansträckningar för snabbtåg med en hastighet på 250 kilometer per timme ska Sverigeförhandlingen försöka hitta möjligheter till.

Tanken är att de här satsningarna ska leda till ökat bostadsbyggande och tillväxt i kommuner och regioner längs hela den nya järnvägen. Att titta på infrastrukturprojekt som kan öka bostadsbyggandet i våra storstäder Malmö, Göteborg och Stockholm ligger också inom förhandlingens ram, och målet är 100 000 bostäder. Sverigeförhandlingen ska även pröva förutsättningarna för en fortsatt utbyggnad av järnvägen i norra Sverige, vilket är mycket viktigt.

För att allt det här ska kunna bli verklighet krävs ingående samtal med kommuner, landsting, regioner och näringsliv om vilka nyttor som kan uppstå för arbetsmarknaden, för näringslivet, för miljön och för restider i de kommuner och regioner som berörs, herr talman. Det här är en förhandling där många parter kan vara med och påverka, och den utgår ifrån en ansvarsfull finansiering med möjlighet till olika finansieringslösningar.

Vi socialdemokrater tycker att Sverigeförhandlingen är ett bra initiativ, herr talman. Vi menar att man ska få fullfölja sitt uppdrag sammanhållet

och slutredovisa resultatet i december 2017, precis som det var tänkt. Vi tror att arbetet kan bli ett viktigt verktyg för jobb och bostäder i vårt land.

Herr talman! Man skulle just därför kunna tro att det råder politisk frid och fröjd – vi är ju överens om att låta Sverigeförhandlingen fortsätta sitt arbete. Men så enkelt är det inte, för Alliansen har valt att reservera sig. Det är dock väldigt förvirrande vad de reserverar sig för eller mot. Vad är det vi är oense om? Hur skiljer sig våra uppfattningar åt? Låt mig kort kommentera de fem punkter allianspartierna lyfter fram i sin reservation, för att tydliggöra vad jag menar.

1. När det gäller nya stambanor för höghastighetståg tog det sju år och tio månader innan Alliansen till slut ändrade sin tidigare uppfattning om att inte låta bygga någon höghastighetsbana. Det som förre finansministern Anders Borg betraktade som science fiction och olönsamt blev plötsligt av största vikt för tillväxt i hela landet och minskad klimatpåverkan – någonting vi har hävdats under lång tid. Bra, vi är överens!
2. När det gäller en ny Öresundsförbindelse tycker vi socialdemokrater att det är rimligt att Sverigeförhandlingen undersöker möjligheten att på sikt stärka kapaciteten över Öresund mot kontinenten. Det förutsätter dock ett engagemang även från den danska sidan. Statsrådet Anna Johansson tog upp frågan med sin danska motsvarighet så sent som i februari i år, men intresset är än så länge svalt.
3. När det gäller en utbyggnad av järnvägen i norra Sverige vet vi att väl fungerande järnvägstransporter är av stor vikt inte bara för näringslivet i norra Sverige utan även för persontrafiken. Därför vill vi att Norrbottenbanan ska byggas, så att persontrafiken mellan kuststäderna förbättras och godstrafiken i hela landet förstärks. Vi tycker att det är rimligt att Sverigeförhandlingen får titta på tänkbara finansieringslösningar utifrån nyttoperspektiv även vad gäller detta objekt.
4. När det gäller en utbyggd infrastruktur för att främja bostadsbyggandet är vår inställning densamma som Alliansens, nämligen att utbyggnad av infrastruktur ska ske så att så goda förutsättningar som möjligt skapas för att bygga fler bostäder.
5. När det gäller en utbyggd tunnelbana i Stockholm kan vi konstatera att Stockholm växer så det knakar och att kollektivtrafiken onekligen behöver byggas ut. Det är vi helt överens om. Det tilläggsuppdrag regeringen gav förhandlarna om att skapa förutsättningar för en ny tunnelbanesträckning mellan Liljeholmen och centrala Stockholm har också allianspartierna bejakat.

Herr talman! Jag kan därmed konstatera att de fem punkter Alliansen lyfter fram i sin reservation inte utgör grund för att påvisa några meningsskiljaktigheter. Vi är överens om att låta Sverigeförhandlingen fortsätta sitt påbörjade arbete utifrån beslutade direktiv. Ändå väljer Alliansen att påstå – eller jag kan snarare säga insinuera – det motsatta. Är det måne av illvilja eller av politisk prestige? Det är åtminstone inte politiskt hederligt och inte heller ärligt, för det är helt enkelt inte sant.

Allianspartierna skriver klart och tydligt i sin reservation hur viktigt det är att se alla delar i Sverigeförhandlingens uppdrag som en helhet, som samverkande framtidsinvesteringar i en övergripande plan. Så döm om min förvåning när Alliansen valde att frångå den helhetsprincipen genom att lyfta ut uppdraget om en östlig förbindelse runt Stockholm, herr talman. Med stöd av Sverigedemokraterna fick de majoritet i utskottet för ett tillkännagivande om att redan nu pröva förutsättningarna för olika finansieringslösningar för denna förbindelse.

Det betyder i klartext att den samlade oppositionen anser att regeringen ska förekomma Sverigeförhandlingen genom att särbehandla just detta objekt, vilket går stick i stäv med den samverkan ni så tydligt hävdar i er reservation. Vi socialdemokrater anser inte att det finns några skäl till denna särbehandling, utan vi anser att det är en rimlig ordning – och ansvarsfullt – att låta Sverigeförhandlingen jobba sammanhållet med de olika delarna i uppdraget och avvakta slutresultatet. Därför yrkar jag bifall till vår reservation 3.

Herr talman! Alliansen har valt att uppvigla till en politisk strid om något vi är överens om. Av vilken anledning gör man det? Jag kan inte tolka det som något annat än ett politiskt taktiserande från en opposition som verkar misstro allt och alla utanför de egna leden. Det är varken ansvarsfullt, eller för den delen politiskt hälsosamt, att vi som uppbär folkets förtroende vid varje tillfälle söker konflikt för konfliktens egen skull. Det är beklagligt och kan på sikt riskera att underminera möjligheter till fortsatt samarbete kring viktiga infrastruktursatsningar. Det, herr talman, vore olyckligt när svenska folket i stället förväntar sig mer av samarbete och mindre av illvilja och politisk prestige.

(Applåder)

I detta anförande instämde Johan Andersson, Rikard Larsson, Jasenko Omanovic och Leif Pettersson (alla S).

Anf. 151 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Transportsystemet brukar beskrivas som samhällets blodomlopp. Utan det skulle vi inte kunna ta oss till och från jobbet varje dag, våra varor skulle inte kunna levereras till butiken och gods skulle inte kunna exporteras från de svenska industrierna och bidra till en ökad tillväxt.

I Sverige, som är EU:s till ytan tredje största land, är vi kanske särskilt beroende av transporter. Inte minst är det tydligt hur vi behöver alla transportslag: flyg för långa resor eller för den som har bråttom, järnväg som ett klimatsmart val för både människor och gods, lastbilen där rälsen inte når eller är flexibel nog och sjöfart som ett viktigt sätt att transportera oss på vatten där kapaciteten är stor och miljövinsterna många.

Det är uppenbart att behoven ser olika ut i vårt land. Det som är receptet för Stockholm är inte alla gånger receptet för Norrland eller de södra delarna. För oss i Moderaterna och Alliansen är det viktigt att slå fast att hela Sverige ska leva. Därför säger vi nej till en politik som ger med den ena handen och tar med den andra. Man kan inte säga sig satsa på infrastruktur samtidigt som man, som regeringen, vill införa lastbilsskatt och flygskatt, höja skatten på diesel och bensin, stoppa viktiga projekt som Förbifart Stockholm eller verka för en nedläggning av Bromma flygplats

mot svenska folkets vilja. Politik generellt och likaså infrastruktur handlar om att se och verka för en bra helhet som fungerar och hänger ihop.

Herr talman! Den helheten levererade alliansregeringen när den förra året presenterade Sverigebygget – en massiv satsning på infrastruktur och bostäder i hela landet. Vi presenterade ett paket med förslag för över 400 miljoner kronor med satsningar på bland annat 150 000 bostäder och höghastighetståg mellan våra tre större städer Stockholm, Göteborg och Malmö.

Det är viktigt att de olika satsningarna inom ramen för Sverigebygget får fortsätta. Vid ett besök hos utskottet förklarade den särskilda förhandlingspersonen för Sverigebygget, eller Sverigeförhandlingen, att han väntar på tilläggsdirektiv från regeringen. Det gör det än viktigare att Sveriges riksdag tydligt uttrycker sin åsikt. Därför har Alliansen i trafikutskottet valt att markera att var och en av de olika satsningarna i Sverigeförhandlingen ska fullföljas.

Detta gör vi, herr talman, för att vi tyvärr inte litat fullt ut på regeringens ambitioner på infrastrukturområdet. Brutna vallöften och hotade infrastruktursatsningar har på bara ett halvår blivit vardag i svensk politik med den nya regeringen. Löften om bibehållet ROT och inga skattehöjningar på bensin har brutits. Löftet om att fortsätta bygga Förbifart Stockholm ersattes av ett stopp av samma bygge till en kostnad av 170 miljoner kronor för skattebetalarna. Och Bromma flygplats, som vi fortfarande diskuterar, står under hot om en utredning för att avvecklas.

I Alliansens ställningstagande slår vi ett kraftigt slag för att bygga nya stambanor för höghastighetståg mellan våra större städer. Det kommer att bidra till ett ökat tågresande och mindre koldioxidutsläpp från trafiken. Det är den största samlade satsningen på järnväg sedan de första stambanorna började byggas i Sverige under andra hälften av 1800-talet.

En annan del i Sverigeförhandlingen handlar om att undersöka möjligheterna för en ny fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör. I en dynamisk och växande region som Öresundsregionen blir behovet allt större av att binda ihop våra två länder. Därför ingår i Sverigebygget, Sverigeförhandlingen, att ta initiativ till samtal med Danmark om hur vi kan bygga ytterligare en fast förbindelse.

I Sverigeförhandlingen ingår också satsningar på järnväg i norra Sverige, och då pratar vi inte om nio kilometer eller någon liten stump av ett järnvägsprojekt utan om en helhetslösning för järnvägsförbindelserna i norra Sverige. Vi vill se en helhetslösning i samarbete med näringsliv, kommuner och regioner.

I Sverigeförhandlingen finns vidare satsningar på våra tre storstadsregioner. I Stockholm kan det handla om att bygga vidare på Alliansens historiska utbyggnad av tunnelbanan. I Göteborg kan det handla om att förtäta och förbättra kollektivtrafiken och möjligtvis att investera i Hamnbanans sista etapp. I Skåne, som jag var inne på, behöver inte minst arbetspendlingen förstärkas mellan Malmö, Lund och Helsingborg och till andra sidan av Sundet.

Herr talman! Alliansen har valt att samlat reservera sig för den helhet som Sverigeförhandlingen handlar om. En del har fått en utskottsmajoritet bakom sig, och den handlar om en östlig förbindelse. Det är alltså inte Alliansen som särskilt brutit ut den, utan där råkade vi vara ännu fler partier som var överens. Jag välkomnar för medborgarnas skull att vi

tydligt kan klargöra att en östlig förbindelse som fullgör ringleden runt Stockholm som huvudstad behövs.

Vi bygger vidare på Förbifart Stockholm som äntligen har återupptagits och nu ser ut att bli verklighet efter många års debatt.

Utskottet riktar ett skarpt tillkännagivande till regeringen om att utredningen om en östlig förbindelse ska fortsätta. Det är viktigt, inte minst med tanke på att vägprojekt inte verkar vara regeringens högsta prioritering, om man säger så. Stoppet av Förbifart Stockholm oroar djupt. Därför har vi i detta tidiga skede valt att markera att en östlig förbindelse måste utredas vidare.

Stockholms län är en av Europas snabbast växande regioner. Mellan 2014 och 2025 förväntas regionen stå för hälften av Sveriges befolkningsutveckling. Regionen växer med två SL-bussar varje dag. Stockholm är samtidigt den värst trafikdrabbade staden i Norden och värre än både Madrid och Berlin.

Stockholm är den enda huvudstad i Europa som saknar ringled. Ett tag hade vi Albanien som sällskap, men nu har de börjat bygga en ringled runt Tirana. Jag säger grattis till Albanien, men jag hoppas att också stockholmarna och Sverige snart får se en ringled runt sin huvudstad.

Herr talman! Syftet är att leda trafiken runt staden för att få en förbättrad stadsmiljö med mer utrymme för kollektivtrafik och cykel och för effektivare transporter för de människor och företag som ska passera Stockholm och som därför inte borde köra genom Stockholms innerstad. Enligt Stockholms handelskammare skulle en östlig förbindelse minska trafiken med 11 procent i Stockholms innerstad. Det finns kraftiga vinster för miljö, för jobb och för tillväxt att se till att också Sverige, som sista land i Europa, får en ringled.

Motståndet från ett av två regeringspartier är dock kompakt. Vice statsminister och Miljöpartiets språkrör Åsa Romson motionerade så sent som för två år sedan om att all utredning om en östlig förbindelse skulle avbrytas. I Miljöpartiets senaste enskilda motion på området föreslogs en neddragning av vägunderhåll på 10 miljarder. Och med stoppet av Förbifart Stockholm i höstas har Socialdemokraterna visat att de inte drar sig för att sätta sig i knät på Miljöpartiet när det handlar om viktiga satsningar i infrastruktur. Vi är oroliga för att Miljöpartiet får vetorätt också i den här frågan. Därför väljer vi att rikta ett skarpt tillkännagivande till regeringen om att utredningen om en östlig förbindelse ska fortsätta.

Herr talman! Sverigebygget är en historisk satsning på infrastruktur omfattande 150 000 nya bostäder, nya stambanor för höghastighetståg, utredning av fortsatt utbyggnad av järnväg i norra Sverige och en ny fast förbindelse mellan Danmark och Sverige.

Vi beklagar den oro som regeringen har skapat genom brutna vallöften och ser oss tvungna att markera att Sverigeförhandlingen måste fortsätta. Det är synd att vi inte var fler i utskottet som gemensamt kunde rikta denna uppmaning till regeringen, eftersom förhandlingspersonen väntar på ett tilläggsdirektiv, som han sa vid besöket hos utskottet. Eftersom det verkar som att vägsatsningar är det som regeringen är minst intresserad av är jag glad att vi nu har ett tillkännagivande om att fortsätta utredningen om att bygga en östlig förbindelse.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till Alliansens gemensamma reservation och därutöver till förslaget i betänkandet.

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Edward Riedl och Borian Åberg (alla M), Anders Åkesson (C), Said Abdu (FP) samt Robert Halef (KD).

Anf. 152 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Jag tänkte prata lite om marknadsekonomi med Jessica Rosencrantz. Det var åtminstone tidigare något som Moderaterna förespråkade, men jag vet inte riktigt var ni står i frågan nu.

Enligt marknadsekonomin är det rimligt att täcka sina kostnader och inte övervältra på skattekollektivet det som andra ska betala.

Det är grunden för en princip som i riksdagsbeslut kallas för internalisering av externa effekter. Ger en transport eller verksamhet upphov till kostnader för andra ska den täckas av den som ger upphov till kostnaden.

Det är ett teoretiskt sätt att förklara det som Sveriges Redareförenings ledning uttrycker på annat sätt genom att tala om rättvisa mellan transportslagen. Ska vi få ett effektivt transportsystem behöver var och en täcka sina egna kostnader.

Skulle bilen ha lika lite skatt som flyget skulle bensinen kosta 4 kronor litern. Men vi har i Sverige varit överens om att vi måste ha koldioxidavgifter och andra avgifter för att täcka de kostnader för luftföroreningar och climateffekter som bilismen ger upphov till när den använder fossila bränslen. Varför ska inte samma princip tillämpas för flyg, sjöfart, lastbil och järnväg? Varför ska skattebetalare och andra betala det som branschen ger upphov till? Vi måste få en rättvis fördelning mellan transporterna.

Anf. 153 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Jag kanske inte riktar mig direkt till Karin Svensson Smith, men apropå hederlighet i svensk politik var Socialdemokraterna mycket tydliga inför valet med att de inte skulle genomföra några höjningar på bensin. Men efter några månader genomför de just det.

Det är ett problem i svensk politik att väljarna inte vet vad de har att ta ställning till inför ett val eftersom Socialdemokraterna försöker mörka sin politik. Det är beklagligt att säga en sak till väljarna och sedan inte genomföra det.

I Alliansen är vi stolta över att vi inför val är tydliga med vår politik och med vad vi avser att genomföra.

När det gäller internaliseringsgrader och annat gäller för Förbifart Stockholm liksom för den östliga förbindelsen att de som brukar dessa vägar också är med och betalar. Trängselavgiften är en stor finansieringskälla till Förbifart Stockholm, upp till 80 procent, och detsamma förslås för den östliga förbindelsen.

Förr talade Karin Svensson Smiths parti mycket om grön skatteväxling, det vill säga att höja skatter på sådant som smutsar ned men kompensera i andra ledet. Denna politik verkar vara helt bortglömd. I dag ska ni straffbeskatta bilar och i princip allt som rör sig, men det är inget tal om att kompensera i andra änden genom exempelvis sänkta arbetsgivaravgifter, sänkta inkomstskatter eller andra skattelättnader. Det

är bara piskor och inga morötter. Det beklagar jag, för jag skulle vilja se mer grön skatteväxling.

Sverige är ett stort och avlångt land. Vi behöver transporter för att ta oss fram. Då kan vi inte straffbeskatta samtliga trafikslag.

Anf. 154 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Förra gången vi samarbetade med Socialdemokraterna genomförde vi en skatteväxling på 30 miljarder. Vi höjde miljöskatter och sänkte kostnader för arbete.

Sedan dess har vi haft en alliansregering som har sänkt inkomstskatten för dem som har det bäst ställt med 100 miljarder. Därför har vi ingen möjlighet att växla ned skattesänkningar. Vi behöver välfärdsreformer och reformer för att människor ska komma i arbete.

Jag fick inget svar på min fråga om det Svenska Redareföreningen efterlyser. Vi behöver ha rättvisa skatter och avgifter på de olika transportslagen. Sverige har en lång kust med 52 hamnar. Det vore mycket effektivt klimatmässigt och infrastrukturmässigt att använda sjöfarten för långa transporter av gods i Sverige, men det sker inte eftersom vi inte har rättvisa avgifter för transporterna.

Jag förstår inte om det är ett särskilt signum att övervältra kostnader på andra. Det är bättre att ha rena marknadsekonomiska principer, vilket är det vi förespråkar när det gäller transporter.

Anf. 155 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Alliansregeringen gjorde viktiga satsningar genom att sänka skatten för dem som arbetar, och i dag ligger vi bara näst högst i världen när det gäller skattetryck. Jag tror att Karin Svensson Smith målar upp de gångna åren som väl revolutionerande, även om jag är stolt över hur långt vi hann.

Jag vänder mig mot att Karin Svensson Smith beskriver en extra månadslön per år för en sjuksköterska som ett bidrag till höginkomsttagare. Jag tror att få sjuksköterskor i Sverige skulle beskriva sig själva som höginkomsttagare.

Alliansregeringen tillförde den så kallade sjöfartsmiljarden. Det var satsningar över tre år för att Sjöfartsverket inte skulle behöva höja sina farledsavgifter och näringen inte behöva gå på knäna. Jag hoppas att denna satsning fortsätter med den nya regeringen, och det är en fråga jag skulle kunna ställa till Karin Svensson Smith och hennes kollegor.

Vi såg också till att bekosta sjö- och flygräddningsverksamheten via skattsedeln så att näringen inte längre behövde betala för den.

Det finns mer att se över och göra. WTI gjorde en noggrann undersökning av de olika trafikslagens kostnadsansvar. Regeringen vill fortsätta att utreda detta, och det är bra.

Jag hoppas att det arbete som alliansregeringen påbörjade med att se över sjöfartens kostnader tas vidare av den nya regeringen och att man anslår en ny sjöfartsmiljard om man tycker att det är bra.

(Applåder)

Anf. 156 PIA NILSSON (S) replik:

Herr talman! Vi tycker som sagt att Sverigeförhandlingen är bra. Jag har tidigare redogjort för de fem punkter som Alliansen har i sin reservation. Vi ser det som ett samlat alliansmisslyckande under åtta år. Det ni inte lyckades åstadkomma under alla år kom efter sju år och tio månader. Majoriteten av dessa frågor har vi jobbat mycket med, och vi tycker att det känns bra.

Jessica Rosencrantz talar om helheten. Det gjorde jag också i mitt anförande. Ändå står jag här och funderar över varför ni lyfter fram en enda del i den viktiga helheten, nämligen den östliga förbindelsen. Den har ni valt att få majoritet för, för det är ett val ni har gjort. Varför valde ni inte att försöka få till ytterligare reservationer som kunde ha blivit utskottstext och som ni kunde fått majoritet för? Det finns minst fyra punkter till.

Uppenbarligen värderar Alliansen den östliga förbindelsen betydligt högre än höghastighetsbanor på 320 kilometer i timmen och snabbtåg på 250 kilometer i timmen. Varför skulle ni annars välja att lyfta upp just den östliga förbindelsen?

Jag köper inte Jessica Rosencrantz påpekande att det ska ha tillkommit tilläggsdirektiv, för så är inte fallet. Jo, jag har en bekännelse att göra, herr talman: Det kommer inte att ske några begränsningar vad gäller finansieringslösningar, som Anders Borg införde. Det kommer även att tillåtas att titta på offentlig-privat samverkan.

Anf. 157 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Det var inte jag som sa att det skulle komma tilläggsdirektiv. Det var den särskilda förhandlingspersonen som ansvarar för hela Sverigebygget som på vårt utskottsmöte sa att han väntar på tilläggsdirektiv från regeringen. I ett sådant läge är det definitivt av vikt att Sveriges riksdag uttrycker sin mening.

Tro mig, Pia Nilsson, ingen hade varit gladare än jag om utskottet gemensamt hade riktat ett tillkännagivande till regeringen. Det verkar dock inte vara Socialdemokraternas vilja att rikta tillkännagivanden till sin regering, vilket är synd. Det finns nämligen en poäng i att utskottet har integritet i detta avseende och kan konstatera att vi behöver fullfölja Sverigebygget.

I mitt anförande var jag inne på att det i grund och botten handlar om att vi känner en djup oro för vart svensk infrastruktur är på väg med den nuvarande regeringen. Vi har vid det här laget vant oss vid att ibland få två olika svar från regeringspartierna när det gäller viktiga satsningar. Det är beklagligt, för det skapar stor osäkerhet och oro i till exempel Brommafrågan.

Miljöpartiet, det ena av regeringspartierna, har konsekvent dragit ned på anslag till vägunderhåll och sagt nej till Förbifart Stockholm. Socialdemokraterna lovade en förbifart men vek ned sig och stoppade bygget till en kostnad av 170 miljoner kronor för skattebetalarna. Den östliga förbindelsen är en fortsättning på Förbifart Stockholm för att få

ringleden runt Stockholm. Självklart, herr talman och Pia Nilsson, känner Alliansen en nödvändighet i att markera att denna satsning måste fortsätta.

Vi ville göra den markeringen vad gäller samtliga delar i Sverigebygget. Socialdemokraterna och Miljöpartiet, regeringspartierna, valde att inte rikta ett sådant tillkännagivande till regeringen. Jag hade gärna varit överens. Nu blev det i stället en reservation.

Anf. 158 PIA NILSSON (S) replik:

Herr talman! Det måste te sig väldigt märkligt för den som nu lyssnar. Ett tillkännagivande till regeringen utfärdar man om det är någonting som regeringen inte redan jobbar med eller som man vill att regeringen verkligen ska ägna kraft och tid åt och lägga fram lagförslag och annat om.

Jag har talat om för Jessica Rosencrantz och alla andra i den här kammaren: Regeringen står bakom Sverigeförhandlingen. Vi kommer inte med något ytterligare tilläggsdirektiv. Du får tro mig, Jessica Rosencrantz, för så är läget. Därför finns det heller ingen anledning att komma med ett tillkännagivande och i synnerhet inte att lyfta ut en del som Jessica Rosencrantz och hennes allierade väljer att göra.

Du säger själv i reservationen att det ska ses som en samordnad plan. Det ska vara en samordnad investeringsplan. Ändå väljer ni att lyfta ut den östra förbindelsen. Det betyder att ni tycker att det är det absolut primära i förhållande till höghastighetståg, snabbtåg och bostadsbyggandet både i storstäder och runt om där de nya järnvägsbanorna kan tänkas dras.

Det är en tydlig markering av vad ni vill. Jag beklagar det. Det bör ses precis som ni sa när ni tillskapade det. Det ska ses som en helhet. Det ska ges möjlighet för förhandlingen att jobba vidare med det och slutredovisa det den 31 december, och så får vi se vad resultatet ger vid hand.

Det borde vi vara överens om. Det är därför som jag tycker att det är så synd att ni försöker uppvigla en konflikt. Det råder ingen konflikt. Det är viktigt för svenska folket att veta. Vi står bakom Sverigeförhandlingen, och den kommer att jobba precis som det var tänkt.

Anf. 159 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Det är ett skickligt försök av Pia Nilsson att blanda bort korten här. Den som läser utskottets betänkande ser att Alliansen på punkt efter punkt som ingår i Sverigeförhandlingen reserverar sig, eller i det fall vi fick en majoritet med oss står bakom alla Sverigeförhandlingens olika delar. Det är ni från regeringspartiernas sida, Pia Nilsson, som inte har velat rikta ett tillkännagivande till regeringen.

När det gäller att jag borde lita på att vi är överens kan jag önska det. Men säg det till de väljare som innan valet fick höra att det inte var några problem med Förbifart Stockholm. Det bygget var redan igång. Det skulle fortsätta. Sedan gick det några månader, och plötsligt drog man upp spaden ur marken och bestämde sig för att frysa bygget. Säg det till dem som före valet fick höra att Bromma flygplats skulle vara kvar. Nu pågår en utredning om avveckling.

Jag uppskattar Pia Nilssons försök att skapa enighet. Men tyvärr verkar det som regeringspartierna lovar inte levereras i slutändan. Det beklagar jag. Det skapar en oro och en osäkerhet. Det börjar bli alltmer så att ska man få några säkra besked behöver man gå till Sveriges riksdag och allianspartierna. Det vi levererar nu är det vi sa när vi gick till val.

Jag hoppas naturligtvis och ser fram emot att Sverigeförhandlingen fortsätter. Men nu kan jag också konstatera att vi kommer att få riksdagsbeslut på att den östliga förbindelsen också ska fortsätta. Läser man Alliansens gemensamma reservation ser man att vi där står bakom hela Sverigeförhandlingen, och vi ville rikta ett tillkännagivande till regeringen om just detta. Pia Nilsson och hennes kollegor sa nej.
(Applåder)

Anf. 160 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr talman! Som många före mig har talat om tog alliansregeringen i juli i fjol det mycket historiska initiativet till det som kom att heta Sverigebygget. Det var ett initiativ som syftade till att möjliggöra ett antal mycket långsiktiga och genomgripande satsningar för järnväg, vägar och utbyggd kollektivtrafik och samhällsinfrastruktur i hela landet. Sverigebygget var allianspartiernas sätt att ta ett samlat grepp för att knyta samma hela landet kring infrastruktur och bostadsbyggande. Vi tillsatte särskilda förhandlingspersoner med uppgift att skapa dessa förutsättningar.

Herr talman! Numera går Sverigebygget under namnet Sverigeförhandlingen, men till sitt innehåll återspeglar den fortfarande de ursprungliga visionerna på området. Det är bra att den nuvarande samarbetsregeringen bestående av Miljöpartiet och Socialdemokraterna med stöd av Vänsterpartiet anammat den inslagna vägen.

Men med tanke på hur den nuvarande regeringen har hanterat andra viktiga transportpolitiska frågor som Förbifart Stockholm och Bromma flygplats, för att bara nämna ett par, finns det dessvärre skäl att tvivla på regeringens ambitioner även vad gäller Sverigeförhandlingen.

Vi kan ta regeringsbeslutet att skaffa sig en tankepaus och därmed frysa hela produktionen av Förbifart Stockholm som exempel på detta. Det innebar merkostnader motsvarande fem tio års driftsanslag i Blekinge län, som Suzanne Svensson har att företräda här i riksdagen. Det var över huvud taget en tokig försening av ett angeläget infrastrukturprojekt. Likaså visar den av partiet Feministiskt initiativ och Stockholms stadshus initierade regeringsutredningen att lägga ned Bromma flygplats på hur oberäknelig regeringspolitiken även på detta område har blivit.

Om byggandet av Förbifart Stockholm hade stoppats hade det äventyrat en samlad trafiklösning för hela Mellansverige. Om planerna på att i förtid stänga Bromma flygplats lyckas kommer det att drabba jobb och företagsamhet i hela vårt land.

Om samarbetsregeringen med stöd av Vänsterpartiet skulle vara lika oberäknelig i fråga om Sverigeförhandlingen som man visat sig vara i fråga om Förbifart Stockholm, Bromma flygplats med flera objekt riskerar

det att få mycket långtgående negativa konsekvenser för hela landets utvecklingsmöjligheter.

För att genomföra de ambitiösa och kostsamma projekt som ryms inom Sverigeförhandlingen är det helt avgörande att finansieringen löses. Det är angeläget att inte begränsa förhandlingspersonernas möjligheter att uppnå alternativa kreativa finansieringsöverenskommelser för att i tid och med tempo lösa den uppgift en enig riksdag har lagt för dem.

Herr talman! Även i finansieringsfrågan finns det dock skäl att uttrycka oro över den nuvarande regeringens insikter och förmåga. Tidigt i år meddelade infrastrukturminister Anna Johansson att den planerade vägslitageavgiften, i folkmun kallad kilometerskatt eller skatt på avstånd, som förväntades inbringa 4–5 miljarder kronor per år skulle gå till att finansiera höghastighetstågen.

Vi i allianspartierna upplyste redan i valrörelsen 2014 Socialdemokraterna om att kilometerskatt utöver att vara en direkt skadlig skatt utan någon som helst miljöstyrning är krånglig och att det tar lång tid att införa en sådan skatt. Det avfärdades av dåvarande partiledare, sedermera statsminister, Stefan Löfven, med: Det inte kan vara rocket science att införa någonting sådant. Har ni inte hört talas om gps? Så sent som i förra veckan fick vi besked om att vägslitageavgifter på grund av stora osäkerheter i införandet inte är aktuellt under nuvarande mandatperiod. Man kan se det som ett löftessvek. Man kan också se det som en brutal konfrontation för samarbetsregeringen med den verklighet som råder.

Det har gått från ”inte rocket science” till ”vår bästa gissning” med innebörd att det försvann 4–5 miljarder kronor per år i finansiering av nya transportinfrastrukturprojekt. Ja, nog finns det skäl att uttrycka både stor och djup oro över samarbetsregeringens insikter och brist på förmåga i fråga om ansvarsfull och uthållig finansiering av transportinfrastruktur.

Den av allianspartierna initierade Sverigeförhandlingen innehöll också ett antal angelägna åtgärder. Flera av dem är namngivna i debatten tidigare. Men låt mig belysa en av många – utbyggnad av järnvägen i norra Sverige.

Väl fungerande järnvägstransporter är av stor betydelse, i synnerhet för näringslivet i norra delen av vårt land. I den nationella plan för perioden 2014–2025 som alliansregeringen fastställde så sent som i april 2014 görs satsningar på bland annat Ostkustbanan och Inlandsbanan. Det är viktiga investeringar för att förbättra kommunikationerna i norra Sverige, för både persontrafik och godstransporter. Det finns också skäl att ytterligare stärka kopplingen mellan de nya stambanorna och det befintliga järnvägssystemet, inte minst i syfte att möta industrins behov av godstransporter ned till Skandinavians största hamn i Göteborg. Det är bra.

Ett annat viktigt objekt i norra Sverige som är föremål för mycket diskussion i dessa tider är Norrbotniabanan. Dåvarande partiledare, numera statsminister, Löfven ställde i valrörelsen i utsikt att hela Norrbotniabanan skulle byggas ut denna planperiod. Nu har beskedet korrigerats till att vi i bästa fall kan få se sträckan Umeå–Dåvamyran, på

nio kilometer, utbyggd. Någon har räknat ut att med den utbyggnadstakten tar det ungefär 400 år innan järnvägen är framme hos kollegan Leif Pettersson uppe i Luleå. Det är förvisso också ett uttryck för en ambitionsnivå. Men den är lite låg.

Herr talman! Nästa gång trafikutskottet debatterar infrastrukturplanering i riksdagen torde vara 2016. Det är det år då infrastrukturminister Anna Johansson har utlovat en infrastrukturproposition. Den ser allianspartierna fram emot. Ett propositionsarbete har rimligen redan inletts borta på Näringsdepartementet, och det kommer att fastställas nästa år som ett av de riktigt stora besluten i denna kammare – kostsamt, stort och mycket samhällspåverkande.

Jag är säker på att mycket i propositionen kommer att bli föremål för förhandlingar och förändringar i riksdagen. I syfte att genom ett mycket aktivt oppositionsarbete påverka den propositionen och senare riksdagsbeslutet har Centerpartiet, som jag företräder i den här debatten, inlett vårt idéutvecklingsarbete på området. Jag utgår från att samarbetsregeringen och infrastrukturministern är öppen för och har insikt i behovet av konstruktiva inspel från Centerpartiet och andra partier i riksdagen i denna viktiga process.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet förutom på det område där allianspartierna har inlämnat en reservation, det vill säga reservation nr 2.

(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Gunnar Hedberg, Edward Riedl, Jessica Rosencrantz och Borian Åberg (alla M), Said Abdu (FP) samt Robert Halef (KD).

Anf. 161 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till vår reservation 1 och vår gemensamma reservation 3.

Sverige behöver ta sitt ansvar för miljön genom att investera i transportinfrastruktur som ökar transportsystemets miljömässiga hållbarhet. Den infrastrukturplan som tas fram för nästa mandatperiod bör därför inriktas mot klimatmål, övriga miljö kvalitetsmål och ett transportsnålt samhälle. Det yrkar Vänsterpartiet bifall till men får inte stöd för i trafikutskottet. Det är mycket sorgligt. Men det är därför jag reserverar mig.

Det behövs ett sektorsmål. Det har vi krävt länge, ända sedan Klimatberedningen arbetade. Det är mycket märkligt att man tassar på tårna kring detta. Det behövs en mycket tydligare inriktning om att vi behöver ställa om transportsektorn. Vi står inför vår kanske allra tuffaste utmaning någonsin. Transportsektorn har en stor del i utsläppen, och det är där som utsläppen ökar. Varför har vi då ej ett sektorsmål inom transportsektorn?

Det är också märkligt att inte ens begreppet ekologisk hållbarhet är definierat inom transportområdet. Det är just där som det finns stora behov av att definiera det, och det är också inom den sektorn som det finns enkla och mätbara styrmedel och verktyg för att komma till rätta med utsläppsproblemen. Det är bara viljan som behöver finnas.

Om vi ska kunna bygga ett hållbart samhälle inom de ekologiska ramarna måste vi ha en hållbar transportsektor. Vi kan ej planera för bilen och lastbilen på samma sätt som tidigare. Vi behöver lyssna på forskningen.

Inducerad trafik har länge varit ett känt begrepp bland trafikforskare. Fenomenet är känt sedan åtminstone 1960-talet och beskrivs av stadsplanerare som Colin Buchanan och vägingenjörer som Leeming i Storbritannien. Leeming beskrev ett flertal brittiska exempel på vägutbyggnader där effekten uppkommit och sammanfattade: Motorvägar och kringfartsleder genererar ny trafik, bland annat genom att människor som inte tidigare har förflyttat sig där finner det fördelaktigare att förflytta sig där den nya vägen finns och löser sina behov på den vägen när det gäller att finna ett nytt arbete, göra inköp, bevista nöjen och så vidare. Människor väljer också de nya färdvägarna som ofta gör att resorna blir snabbare eller på annat sätt upplevs bättre, även om resvägen kanske egentligen är längre.

Flera olika sådana indikationer leder till att biltrafiken ökar när man bygger fler vägar. Det är som ett blodomlopp. Det kommer blod där blodomloppet finns. Precis så fungerar biltrafiken.

De borgerliga partierna vill dock inte se detta. Det är som en blind fläck, bastanta skygglappar. Nu har de tillsammans med Sverigedemokraterna röstat igenom en utbyggnad av Förbifart Stockholm och i detta betänkande även en östlig förbindelse runt Stockholm. Det innebär mer biltrafik i stället för att man satsar på kollektivtrafiken. Vi behöver göra tvärtom. Vi behöver satsa enormt mycket på kollektivtrafik och tåg. Det är ingenting som vi förlorar på, på något sätt.

Tänk – bara tänk – om det skulle vara billigare och enklare att åka kollektivt än att ta bilen! Tänk vilken dröm! Tänk att det skulle kunna förverkligas, och tänk att just de som kan förverkliga det är vi! Men vad gör riksdagen? Jo, i förra budgeten röstade de borgerliga tillsammans med SD bort 1,2 miljarder till järnvägsunderhåll. Och nu röstar de i stället för att bygga ut stora bilder som enligt forskare kommer att alstra mycket mer biltrafik. Det är väldigt sorgligt. Och jag tror inte att det är det här som våra barn förväntar sig av oss.

Något som också behövs är en tydlighet i beräkningarna om vad som är samhällsekonomiskt lönsamt. De samhällsekonomiska analyserna bör innehålla långsiktighet, vilket vi hörde tidigare från Karin Svensson Smith. I dag finns långsiktig hållbarhet inte med som tydliga parametrar i de samhällsekonomiska analyser som Trafikverket använder för att analysera vilka infrastrukturprojekt man ska satsa på. Det märks också på resultatet i trafikplaneringen. Trafikverkets egna planer går emot de egna

klimatmålen, inte minst på grund av de gigantiska utsläppen som Förbifart Stockholm kommer att innebära.

Vi hade en gemensam skrivning i trafikutskottet, ett uttalande, i samband med den rapport om forskning kring samhällsekonomiska analyser som vi presenterade. Det var roligt att alla partier kunde ställa sig bakom den och att det är viktigt att tänka på våra barns framtid i de samhällsekonomiska analyserna. Men det är sorgligt att det inte också leder till ett betänkande utifrån den politik som man vill driva, eller till att man lyssnar på trafikforskare.

De stora utsläppsökningarna som har vi sett från godstransporter på väg behöver vi också ta tag i ordentligt. Det är där som de stora utsläppsökningarna har skett. Och vi behöver tydliga strategier för att minska utsläppen just från godstransporter på väg.

Den nu gällande infrastrukturplanen är otillräcklig för att möjliggöra nödvändig överflyttning av godstransporter från väg till järnväg. För att komma till rätta med denna brist anser jag att det behövs en översyn av lämpliga åtgärder för att öka andelen godstransporter på järnvägen.

Det är viktigt att ta ett helhetsgrepp om godstransporterna. Förutom att säkra tillförlitligheten på järnvägen genom ett ökat underhåll – som näringslivet frågar efter – behöver också möjligheterna till omlastning byggas ut. Därför anser Vänsterpartiet att Trafikverket bör ges i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka viktiga omlastningsnoder och utöka möjligheterna för omlastning från lastbil till järnväg. Det är mycket tråkigt att inte heller detta höras i betänkandet.

I till exempel Uppsala valde Vattenfall att transportera biobränslepellets till värmeverket med lastbil i stället för med tåg på grund av att det inte fanns en omlastningskaj för gods tillgänglig. Vid ombyggnaden av resecentrum gavs inte extra utrymme för en omlastningskaj, på grund av ekonomi och platsbrist. Det kan hända att den skulle ha passat vid en annan plats, men det är viktigt att Trafikverket har en strategi för att fler omlastningskajer byggs över lag i Sverige.

Uppsalas näringsliv har frågat efter en möjlighet för omlastning från tåg för att kunna välja att frakta gods på järnväg. Men detta problem har inte lösts. Det är dags att vi tar denna fråga om gods på järnväg på större allvar och tar fram tydliga strategier för hur vi ska få fler att välja järnvägen för sina godstransporter. Det behöver därför tas fram en strategi för hur vi utökar tillgången på strategiskt viktiga omlastningskajer och att infrastrukturen i landet planeras för detta.

Den ökande it-handeln gör att godstransporterna i städerna också ökar, och de är inte synkroniserade. Detta är ett stort problem som vi måste hantera på ett bra sätt. Det krävs åtgärder för att komma till rätta med de problemen. Det har lett till att klimatutsläppen och andra miljöproblem i städerna har ökat.

Jag och Vänsterpartiet anser därför att Trafikanalys bör få i uppdrag att presentera statistik för godstransporter i städerna, så att kommunerna på ett effektivare sätt än i dag kan främja samordnade godstransporter, precis

som FFF-utredningen föreslog. Tyvärr har jag inte heller fått det yrkandet hörnsammatt i trafikutskottet, så min reservation innehåller även detta.

I stället fick jag som svar att Trafikanalys inte har någon särskild statistik över godstransporter i städer, men man undersöker möjligheterna att genomföra riktade undersökningar om citylogistik. Möjligheter som prövats är att använda branschregister över varudistribution eller att inkludera lätta lastbilar i datainsamlingen. Hittills har dock ingen insamlingsmetod hittats som inte samtidigt skulle öka uppgiftslämnarbördan.

Det är jättepositivt att Trafikanalys undersöker möjligheterna att genomföra undersökningar om citylogistik. Men om det finns en intention från de andra partierna borde utskottet ha bejakat mitt yrkande. Det borde inte heller vara ett problem för sektorn att lämna in fler uppgifter då vi måste komma till rätta med de problem som det innebär med ökade godstransporter i städerna. Det rör sig om väldigt stora mängder på grund av it-handeln.

Det här är ett krav som vi borde kunna ställa eftersom det är så pass viktigt att komma till rätta med klimatproblematiken. Man måste ställa saker i proportion till varandra.

För tydlighets skull, för vårt klimat och för våra barns framtid vill Vänsterpartiet yrka bifall till reservation 1 för att klimatet ska prioriteras vid transportplanering. Det måste vara vårt största fokus. Vi har ett tidsfönster på tio år att vända utvecklingen, enligt forskarna. Det är nu vi ska agera.

Anf. 162 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! Jag har respekt för Vänsterpartiets ambitioner när det gäller klimat och miljö i transportsektorn. Men jag tycker att reservationen lite grann träffar över målet. Vad är huvudpoängen i infrastrukturplaneringen som vi debatterar? Jo, huvudfokus är ju Sverigeförhandlingarna och Sverigebygget, en ny infrastruktur för höghastighetståg i Sverige. Det kan man åstadkomma om man samarbetar och kommer överens om att öka jobben och minska klimatpåverkan. Det ser vi i Miljöpartiet som en väldigt viktig del av och grund för den här regeringens arbete.

Vi från Miljöpartiet delar verkligen ambitionen att mer gods ska gå på tåg. Men vi tror kanske inte att de styrmedel som Vänsterpartiet föreslår är de mest effektiva. Såvitt jag har förstått när jag har pratat med Green Cargo och andra som de facto transporterar gods på järnväg är det de ekonomiska spelreglerna godstransporterna emellan som är avgörande. Den som köper transporter bedriver inte ideell verksamhet. Så länge som man i dag inte är konkurrenskraftig rent ekonomiskt jämfört med lastbilstrafik tappar man godstransporter på järnvägen. Det är viktigt att göra någonting åt detta.

Det är också viktigt att se vad det är som gör att kommunerna kan samordna mer godstransporter. Jag rekommenderar Emma att besöka Ystad där det finns ett alldeles utmärkt exempel. Ystad har tillsammans med Simrishamn och Tomelilla halverat mängden godstransporter. Det behövs ingen ny statistik för det. Det krävs att kommunen själv samordnar godsdistributionen. Det är ett väldigt intressant försök, och jag rekommenderar ett besök där.

Anf. 163 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Om vi är så pass överens om att vi ska nå klimatmålen förstår jag inte varför mitt yrkande inte kunde bifallas. Jag hoppas att vi ändå är mer överens än vad som framgår av betänkandet. Men jag tycker att det är sorgligt att man inte tar klimatmålen på större allvar och bejaktar ett sådant yrkande.

Vi fick en forskningssammanställning om samhällsekonomiska analyser och hade ett seminarium i anslutning till dessa analyser. Då diskuterade vi med dem som jobbar med det här, men de ville inte riktigt ta till sig att man bör ta med långsiktig hållbarhet i de ekonomiska analyserna. Det kommer i sin tur att leda till – oroar jag mig för – att man inte kommer att sätta klimatmålen högst, att man inte kommer att prioritera dem. Man kommer att sitta kvar i de fossila strukturerna och fortsätta att gynna bilen framför kollektivtrafik och tåg, vilket vi har sett exempel på tidigare.

Jag förstår annars inte varför man inte skulle våga införa en långsiktighet i de samhällsekonomiska analyserna. Jag hoppas att jag har fel, men det här oroar mig. Just därför tycker jag att det är viktigt att sätta tydliga mål. Transportsektorn behöver ett sektorsmål. Jag önskar verkligen att regeringen kommer med ett sådant förslag framöver.

Vi är ju med på Sverigeförhandlingarna. Vi tycker att det är viktigt med höghastighetståg just för att det frigör mer kapacitet på de gamla banorna, framför allt för både regional trafik och gods.

När det gäller omlastningskajer tog jag upp exemplet från Uppsala där det är tydligt att stora aktörer som Vattenfall och andra aktörer i näringslivet verkligen har bett om en omlastningskaj. De har valt att transportera med lastbil i stället för med tåg eftersom det inte finns någon omlastningskaj.

Anf. 164 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik:

Herr talman! När det gäller långsiktig hållbarhet tror jag att Emma ska stilla sig lite tills hon har sett planeringsdirektiven för Trafikverket inför nästa omgång av en nationell plan. Om inte klimatet fokuserades tror jag inte att Miljöpartiet skulle delta i det arbetet. Det är vår ingång i det hela. I de direktiv till Trafikverket som är under utarbetande har man utgått från rapporten om hållbara analyser. Jag känner att vi tillsammans strävar efter detta inom ramen för regeringen.

Det är klart att man måste kompromissa om man ska ingå i en regering om ett och annat, men det är naturligt. Har man inte över 50 procent av

rösterna kan man välja att samarbeta om man tror att man får resultat som är i riktning med det som ens parti önskar. Men man kan också välja att stå utanför.

Vi från Miljöpartiet finner att det är rätt viktigt att delta i arbetet. Den skillnad som jag framför allt upplever innehållsmässigt i trafikpolitiken, jämfört med Vänsterpartiet, är att vi föredrar att använda tillgängliga medel för att bygga ut kollektivtrafiken snarare än att införa olika experiment med nolltaxa. Vi vet att bättre infrastruktur, mer tågtrafik och bättre kvalitet i tågtrafiken rekryterar bilister. Från klimatsynpunkt är ju det helt överordnat om man ska nå klimatmålen. De är verkligen i fokus för mitt och Miljöpartiets arbete.

Anf. 165 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Jag ser fram emot att det kommer förslag om att långsiktighet ska vara med i de hållbara samhällsanalyserna. Det ser jag verkligen fram emot. Jag hoppas att det blir verklighet.

När det gäller samarbetet inom regeringen hoppas jag att Socialdemokraterna mer än hittills lyssnar på Miljöpartiet eftersom det är viktigt för vår framtid och också för regeringens stabilitet. Det är mitt råd till regeringen. Vänsterpartiet gör allt för att från vårt håll ligga på så att vi får en klimatomställning värd namnet.

Man kan inte hålla på att fega med de gamla fossila intressena, det gamla sättet att tänka, utan vi måste tänka nytt. Vi måste tänka smart, och vi måste våga tänka lite mer småskaligt och varierat än tidigare. Vi ska inte hålla fast vid stora motorvägsbyggen och annat, såsom flygplatser. Jag ska ge en eloge till Socialdemokraterna för att de agerat okej när det gäller Förbifart Stockholm och Bromma, men det har trots allt funnits en velighet i agerandet. Om vi ska kunna se våra barn i ögonen gäller det att tänka till. En stabil och hållbar ekonomi är framtiden.

Vad beträffar nolltaxa driver Vänsterpartiet starkt på för sänkta taxor i många städer. Om vi kombinerar det med minskad biltrafik kan vi på samma sätt som i Freiburg få ökad lönsamhet i kollektivtrafiken och därmed kunna bygga ut den. Jag håller med om att det är viktigt att bygga ut kollektivtrafiken på många håll innan man kan genomföra nolltaxa på ett enkelt sätt. Vi vill göra försök med nolltaxa i ett storstads-län och i ett län med mindre kommuner och utreda hur vi kan använda det.

Anf. 166 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Ibland ställer jag mig frågan om bilen över huvud taget har en plats i Vänsterpartiets Sverige. Emellanåt hamnar man i tråkiga diskussioner där det tycks som om fordonet som sådant är miljöboven. Många av oss kan konstatera att det sker en enorm teknikutveckling vad gäller nya bränslen och eldrivna fordon.

Vi kan också konstatera att ganska många människor i vårt avlånga land är beroende av att transportera sig med bil, och då ska vi väl lägga våra resurser på att utveckla bättre bränslen i stället för att förbjuda bilen.

När det gäller den östliga förbindelsen och Förbifart Stockholm kan vi konstatera att bilar i kö är värre miljöbovar än bilar som tar sig fram i tid. Att stå och puttra ut avgaser minut efter minut och timme efter timme är knappast bra ur ett miljöperspektiv. En köande bil släpper ut dubbelt så

mycket som en bil som tar sig fram i jämn takt. Vi kan se att en östlig förbindelse skulle minska trafiken i Stockholms innerstad med 11 procent, och då kan vi satsa mer på cykel- och kollektivtrafik för dem som bor i våra städer.

Det är beklagligt när man ställer trafikslag mot varandra. Alliansregeringen dubblade drift och underhåll av järnväg och satsade på att bygga ut tunnelbanan. Jag frågar därför Vänsterpartiets Emma Wallrup: Har inte även bilen en plats i många människors liv? Min andra fråga är: Ska inte ingångna avtal hållas? Förbifart Stockholm var ju redan på gång att byggas – spaden hade satts i jorden – som en del av en större helhet och överenskommelse med Citybanan och flera andra stora projekt. Finns det inte ett värde i att respektera de ingångna avtalen?

Anf. 167 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Vi är inte ett bilfientligt parti. Bil ska användas där den behövs. Särskilt på landsbygden är man beroende av bil. Vi har olika styrmedel för att få en balans där vi genom att höja koldioxidskatten underlättar för bilister på landsbygden. Det är viktigt att en sådan balans finns. Att satsa på kollektivtrafik i städerna men säga okej till att åka bil på landet är nog den balans vi behöver komma fram till för att klara klimatmålen.

När det gäller bilköer finns inom trafikforskningen begreppet inducerad trafik. Det innebär att det blir trafikstockningar på grund av att man bygger fler bilvägar. Det blir fler bilar på vägarna. När man åker till storstäder runt om i världen kan man se ett slags kluster av vägar. Motorvägarna är byggda ovanpå varandra i flera lager. Det är det fenomenet som har lett fram till det. Man tänker hela tiden att en ny bilväg minskar trängseln, och så bygger man fler och fler bilvägar ovanpå varandra så att det blir som ett höghus.

Jag vet inte om Alliansen tänker sig att vi i framtiden, efter Förbifart Stockholm, ska bygga en ringled ovanför Förbifarten när det blivit stor trängsel där. Det är viktigt att lyssna på forskningen, för det är många som talar om den inducerade trafiken. Det är något som jag tycker att Alliansen borde läsa på riktigt noggrant. Vi har en klimatutmaning att ta oss an. Det handlar om våra barns framtid.

Anf. 168 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik:

Herr talman! Det ska vara okej att köra bil på landsbygden, säger Emma Wallrup. Det är väl skönt att de får tillåtelse av Vänsterpartiet att kunna ta sig till och från jobbet varje dag. Jag tror inte att människorna på landsbygden och i glesbygden upplever att satsningar som lastbilsskatt och höjda skatter på bensin och diesel är att tillåta eller möjliggöra för dem att ta sig fram.

Det är beklagligt att det talas mycket om att se alla trafikslag, när man, som Emma Wallrup själv konstaterade, i slutändan inte alls vill satsa vare sig på vägar eller på flyg. Vänsterpartiet berömmar Socialdemokraterna för en relativt framgångsrik politik vad gäller Förbifart Stockholm och

Bromma flygplats. Jag kan konstatera att jag står långt från Vänsterpartiets och Socialdemokraternas gemensamma politik i det avseendet.

Jag tycker att vi behöver alla trafikslag, och jag är glad att alliansregeringen fördubblade satsningarna på drift och underhåll av järnvägen. Det gläder mig att den nya regeringen vill fortsätta med den satsningen. Å andra sidan ger man med ena handen och tar med den andra. Man säger att man satsar på järnvägsunderhåll men stryper samtidigt Trafikverkets möjligheter till flexibilitet genom att ändra i regleringsbrev och anslagskrediter. På så sätt förlorar de all den flexibilitet de behöver i sin verksamhet.

Jag ställer ändå frågan till Emma Wallrup igen: Är det inte så att det finns en anledning till att man ska respektera ingångna avtal? Efter många års diskussioner och många valrörelser trätande är spaden satt i jorden, Förbifart Stockholm ska byggas och ändå väljer man att stoppa bygget till en kostnad av 170 miljoner kronor för skattebetalarna. Är det verkligen att respektera ingångna avtal?

Anf. 169 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Jag skulle vilja säga att det är Alliansen som med sin politik ger med ena handen och tar med den andra när de låtsas som att vi kan flyga mer och åka bil mer samtidigt som vi riskerar att åka mot stupet och riskerar att inte klara klimatet, att klimatskredet kommer igång och vi inte har någon återvändo. Då sätter processerna igång så starkt att människan inte längre har något inflytande. Det är dit Alliansens politik för oss. Det är dit "fossil tillväxten" för oss.

Tyvärr har vi i dag många strukturer där man satsat på de fossila bränslena. Det gör att det behövs kraftiga styrmedel för att styra om. Det behövs kraftfulla signaler och styrmedel som verkligen når dit där utsläppen ökar. Då måste vi våga ta i och vända båten ordentligt. Annars kommer vi inte att hinna fram i tid.

Höjningen av bensinskatten är inte speciellt stor. Däremot vill Vänsterpartiet göra en storsatsning på kollektivtrafik. I den budget vi nu har från regeringen har vi stadsmiljöavtalet, och vi har satsningar på järnvägsunderhåll. I framtiden måste vi satsa bra mycket mer, för vi måste ha en kollektivtrafik som är mer funktionell och billigare än bilen. Det ska vara lättare att åka kollektivt än att ta bilen. Jag vet många bilister, även sådana som röstar borgerligt, som säger att de gärna skulle åka kollektivt men att det är för dyrt. Det är billigare att åka bil.

Busspriser och övriga priser i kollektivtrafiken har de senaste åren ökat mer än priset för att åka bil. Det är helt sjukt när vi kanske går mot en klimatframtid som vi verkligen inte vill se och som vi kan stoppa. Vi har möjlighet att stoppa den. Varför ska vi inte göra det?

Anf. 170 SAID ABDU (FP):

Herr talman! Sverige är ett stort land med stora avstånd mellan landsändarna. För att möjliggöra affärer, kundmöten och tillväxt måste landet byggas samman. Jag har vuxit upp i Vänersborg och Trollhättan och sett

många av de fantastiska mindre orter som lätt glöms bort i den Stockholmspräglade politiken. Jag är präglad av den stolta företagstradition som vi har i Västsverige, av entreprenörer som nyttjat naturtillgångar för att bygga och utveckla min bygd.

För att ge stad och land verktyg för hållbar tillväxt och utveckling krävs bra politik för företagande samt satsningar på infrastruktur och samhällsservice. Här måste vi i det offentliga givetvis ta vårt ansvar och garantera goda kommunikationer för såväl vägtransporter som digitala försändelser på nätets motorväg.

God tillgänglighet till och från arbetsplatsen, studieorten och bostaden är en nödvändighet för att en region ska växa och utvecklas. God tillgänglighet är av stor vikt för att människor ska kunna leva och bo i min hembygd och även kunna arbeta i storstadsregionerna Oslo, Göteborg och för den delen Stockholm.

Infrastruktursatsningarna måste därför ha hög prioritet. Tågförbindelsen mellan Stockholm och Oslo är ett sådant exempel. Sträckan Kil–Kristinehamn, ett av det svenska järnvägsnätets mest trafikerade områden, har i dagsläget endast enkelspår. Detta är satsningar som kräver lång framförhållning för att säkerställa både bra godstransporter och den mycket viktiga persontrafiken mot Stockholm.

Från Folkpartiets och Alliansens sida står våra prioriteringar klara i all sin tydlighet för Sveriges företag: Vi vill fortsätta vårt Sverigebygge med en tydlig företags- och jobblinje.

Herr talman! I vår Sverigeförhandling mejlade Folkpartiet och Alliansen ut en politik för infrastruktur och jobb i hela landet. Det gäller inte minst det av Socialdemokraterna och Miljöpartiet länge efterfrågade bygget av nya stambanor för höghastighetståg, som kommer att knyta ihop landets regioner och förbättra förutsättningarna för arbetstillfällena och tillväxt i Sverige.

Herr talman! Ett sätt att hålla i plånboken är att se över alternativa finansieringsformer för infrastruktursatsningar, speciellt när det gäller att se över en finansieringslösning av den östliga vägförbindelse som skulle knyta samman trafiklederna kring Stockholm. En östlig förbindelse som knyter samman trafikledningen runt Stockholms innerstad skulle förbättra tillgängligheten i Stockholmsregionens östra delar. Även belastningen på befintliga trafikleder över det så kallade Saltsjö-Mälarsnittet skulle därmed kunna minska. För att en sådan förbindelse ska kunna bli verklighet behöver olika finansieringslösningar analyseras. Vi i Folkpartiet tycker att det är hög tid att en sådan kommer till stånd, innan vi möts av ännu ett stoppultimatium från Miljöpartiet.

Jag yrkar därför bifall till reservation 2.

(Applåder)

I detta anförande instämde Gunnar Hedberg, Jessica Rosencrantz och Boriana Åberg (alla M), Anders Åkesson (C) samt Robert Halef (KD).

Anf. 171 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Sverige står i dag inför stora utmaningar på transportområdet, inte minst när det gäller järnvägens infrastruktur. Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar infrastrukturplanering. Behoven är stora, och resurserna måste sättas in snarast. Alliansens föreslagna åtgärder inom det så kallade Sverigebygget bör påskyndas.

Vi ser att det inte är tillräckligt att skjuta till resurser för drift och underhåll av det nuvarande transportsystemet, som är mycket gammalt och slitet. Investeringar i ny infrastruktur är minst lika nödvändiga för Sveriges framtida konkurrenskraft.

Herr talman! Alliansen såg under sin tid i regeringsställning ett akut behov av konkreta förslag beträffande infrastruktur och bostadsbyggande för att kunna säkra goda kommunikationer inte bara i storstadsregionerna utan i hela landet. Kristdemokraterna är därför mycket stolta över de förslag som Alliansen lade fram i regeringsställning om det så kallade Sverigebygget – numera under namnet Sverigeförhandlingen. Sverigeförhandlingens förslag spelar stor roll för Sveriges utvecklingsmöjligheter och kommer att ha betydande effekt på resande, jobb och tillväxt i hela landet och inte minst stärka Sverige i den internationella konkurrensen. För planeringsperioden 2014–2025 har Alliansen aviserat stora resurser för transportinfrastrukturen, hela 522 miljarder kronor.

Herr talman! Det är glädjande att regeringen föreslagit 1,24 miljarder kronor de kommande åren till underhåll av järnvägen. De gamla stambanorna från 1800-talet är inte byggda för att klara av dagens tunga trafikering. Underhållsbehovet är stort, och nya stambanor måste till. För att Sverigeförhandlingens ambitiösa och kostsamma infrastrukturprojekt ska kunna bli verklighet är det viktigt att finansieringen av dessa projekt tryggas och att regeringen på ett ansvarsfullt sätt ser till att inte förbise alternativa finansieringslösningar.

Herr talman! Sverigeförhandlingen innehåller flera viktiga förslag och åtgärder för att rusta upp Sveriges vägar och järnvägar och bygga fler bostäder. Vi vill i dag lyfta fram några av de allra viktigaste förslagen.

Vi ser i dag att järnvägstrafiken ökar kraftigt för både person- och godstrafik. Det är positivt ur miljösynpunkt att allt fler väljer att ta tåget, men det kräver också att järnvägstrafiken ges utökad kapacitet. Kristdemokraterna och allianspartierna anser därför att det bör byggas nya stambanor för höghastighetståg, så att vi kan avlasta de redan hårt trafikerade rälsarna och öka utrymmet för godstrafik, regional trafik och pendeltågstrafik.

Kommunikationerna i hela landet behöver bli bättre. Tågens framkomlighet och tillgänglighet är viktig för att landets alla delar ska knytas samman. Därför behöver vi satsa mer på och pröva förutsättningarna för en fortsatt utbyggnad av järnvägen i norra Sverige och höghastighetståg söderut i landet. Detta är oerhört viktigt för att möta

industrins behov, men också för enskilda resenärers möjligheter att resa över hela landet.

En utbyggnad av infrastruktur och kollektivtrafik i de stora regionerna främjar också ett utökad bostadsbyggande, bidrar till ett mer miljövänligt resande och ger dessutom människor möjlighet att leva och bo i olika delar av vårt land samtidigt som de kan ta sig till arbete och annat på ett smidigt sätt. Inom Sverigeförhandlingen vill vi även se att man prövar förutsättningarna för ytterligare en förbindelse mellan Sverige och Danmark, då Öresundsbron i dag är hårt trafikerad.

Stockholm är en av de storstäder där befolkningen ökar snabbast i Europa. Före 2030 spås Stockholmsregionen ha gått om London och blivit den snabbast växande staden i Västeuropa. För att Stockholm även i framtiden ska vara en attraktiv stad att leva och bo i måste frågan om en fortsatt utökad tunnelbana i Stockholm prioriteras.

Inte minst är frågan om en östlig förbindelse viktig för Stockholms framtida regionala utveckling. Vi har i dag ett parti – eller snarare två partier, enligt vad som framkommit under debatten – som aktivt arbetar för att vägprojektet mellan Ropsten i norr och Nacka i söder inte ska bli verklighet. Det är oroväckande att Miljöpartiet och Vänsterpartiet återigen kan komma att få diktera villkoren när det gäller en sådan betydelsefull satsning, som ska underlätta vägtrafiken i regionen.

För att lyckas uppnå målet om ett tillgängligt och effektivt transportsystem ska vi inte se olika transportslag som motsättningar till varandra utan som komplement. Det är därför mycket viktigt att vi tar ansvar, så att alla former av transporter främjas på ett hållbart och effektivt sätt.

Regeringen får inte stoppa eller förhala projekteringen av en östlig förbindelse och hantera frågan så illa som man gjorde med Förbifart Stockholm. Därför har en majoritet i utskottet gett regeringen ett tillkännagivande gällande en östlig förbindelse.

Herr talman! Sverigeförhandlingens projekt är nödvändiga för Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Det är därför oroväckande att vi under den senaste tiden kunnat se hur regeringen har hanterat ett flertal viktiga transportpolitiska frågor på ett mycket ogynnsamt sätt, något som inte bara har drabbat enskilda resenärer utan även skapat oro hos näringslivet i stort.

Först fryser man Förbifart Stockholm – en kostnad på 170 miljoner kronor som skattebetalarna fick stå för. Sedan tillsätter man en särskild utredare i syfte att lägga ned Bromma flygplats – en nedläggning som kan leda till att minst 24 000 jobb försvinner.

Detta är inte i linje med transportpolitikens övergripande mål att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar infrastrukturplanering. Det är heller inte gynnsamt för Sveriges näringslivsklimat i stort.

Vi förväntar oss att regeringen levererar när det gäller de förslag som Sverigeförhandlingen innehåller så att vi på ett effektivt sätt kan lösa de infrastrukturproblem som Sverige står inför i dag.

Herr talman! Jag yrkar bifall till Alliansens reservation och till förslaget i betänkandet i övrigt.
(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Gunnar Hedberg, Edward Riedl, Jessica Rosencrantz och Boriana Åberg (alla M) samt Anders Åkesson (C).

Anf. 172 PER KLARBERG (SD):

Herr talman! Jag vill gärna slå ett slag för motion 2138 om införande av järnvägsobligationer.

Järnvägsunderhållet är i dag katastrofalt eftersatt. Nya järnvägssatsningar och linjer står högt upp på allas önskelista. Vi pratar om ett behov av ett hundratal miljarder kronor.

När det gäller järnvägsunderhållet är jag faktiskt inte så säker på att mer pengar är lösningen på det eftersatta underhållet. Alliansen brukar ofta hävda att de minsann satsade mer pengar på järnvägsunderhållet än någon annan tidigare regering. Det må vara sant. Men frågan vi måste ställa oss är: Har vi fått mer underhåll per satsad krona jämfört med förr, innan avregleringen genomfördes, då det fanns ett statligt verk med experter och egna skickliga medarbetare? Jag är mycket tveksam till det. På tio år har nästan 1 000 banarbetare som sysslade med järnvägens underhåll blivit ersatta av administratörer på Trafikverket.

Herr talman! Jag har varit lokförare i hela mitt yrkesverksamma liv. När jag började som lokförare i slutet av 1980-talet var en nedriven kontaktledning en riksnöhet och inte, som i dag, en lokal nyhet.

Banmästare åkte ofta med oss i loket och kände av banans beskaffenhet. Små sättningar i spåret blev åtgärdade tidigt, inte som i dag då spåren går sönder och växlarna havererar med total avstängning och många drabbade resenärer som följd. Då först vaknar Trafikverket till liv.

Förr hade vi ett banverk som arbetade i förebyggande syfte. I dag har vi ett trafikverk som arbetar med panikåtgärder och som alltid verkar bli tagna på sängen när tågen står stilla.

Men nog om detta, herr talman. Jag är övertygad om att frågan angående hur vi ska organisera vårt järnvägsunderhåll snart kommer till kammaren, och med anledning av de signaler som vår infrastrukturminister har givit är jag övertygad att vi kommer att nå en riksdagsmajoritet i denna fråga.

Vad gäller min intressanta motion avseende införande av järnvägsobligationer vill jag säga följande: Satsningar på järnvägen står högt upp på allas önskelista. Det finns skäl att brett och förutsättningslöst pröva olika typer av finansieringslösningar för att få till stånd nödvändiga järnvägssatsningar.

En alternativ finansieringslösning som förtjänar att analyseras är idén om järnvägsobligationer. Jag noterar med tillfredsställelse att Sverigeförhandlingen har ett mycket brett uppdrag att analysera och pröva

olika finansieringslösningar för nya stambanor för höghastighetståg och de övriga infrastrukturåtgärder som ingår i förhandlingsuppdraget.

Bilden av förhandlingens breda angreppssätt vad gäller finansieringslösningar förstärktes vid förhandlingspersonernas besök i trafikutskottet den 19 mars i år.

I och med detta anser jag att frågan om järnvägsobligationer som finansieringsform är väl omhändertagen.

Herr talman! Jag har därför valt att inte reservera mig till förman för motion 2138.

I detta anförande instämde Nina Kain och Jimmy Ståhl (båda SD).

Anf. 173 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jag tänker i mitt inlägg ta upp bara den del som rör Sverigeförhandlingen och utbyggd järnväg i norra Sverige.

Jag tycker att det är väldigt tråkigt att Socialdemokraterna inte ansluter sig till alliansreservationen på detta område och tydligt deklarerar att de vill att arbetet med inte minst Norrbotniabanan ska skyndas på.

Jag kommer att rösta på Alliansens förslag, för jag vill att vi hittar en seriös finansiering av hela Norrbotniabanan så att byggnationen kan påbörjas så fort som möjligt. Om Socialdemokraterna vill hedra sitt vallöfte kan de rösta med Alliansen i den här frågan.

Löften är lite som valutor. Ett löfte är inte alltid lika mycket värt som ett annat löfte, lika lite som en Hongkongdollar är lika mycket värd som en amerikansk dollar. En amerikansk dollar får man betala 9 svenska kronor för, och en Hongkongdollar kostar ungefär en svensk krona. Dollar som dollar eller löfte som löfte stämmer alltså inte, för saker kan vara olika mycket värda även om de låter väldigt lika.

Ett vallöfte från Alliansen kan man lita på. Alliansen lovar saker före valet, och vinner man valet genomför man sina löften. Så har inte Socialdemokraterna jobbat. Efter valet sviker Socialdemokraterna sina löften. Socialdemokratiska vallöften är därför lite som Hongkongdollar: De låter väldigt bra men är i slutändan inte så mycket värda.

Socialdemokraterna lovade före valet att inte höja bensinskatten, inte försämra ROT-avdraget, inte lägga ned Bromma flygplats, inte stoppa Förbifart Stockholm och mycket annat som de nu efter valet inte avser att hålla.

Varför berättar jag det här? Jo, Socialdemokraterna lovade före valet att man skulle bygga Norrbotniabanan direkt, dagen efter valet, om de bara fick väljarnas förtroende. Nu kan säkert ordet direkt tolkas olika, men än så länge har ingen järnväg börjat byggas norr om Umeå.

Infrastrukturministern har sagt att det inte blir någon byggstart den här mandatperioden. Men hon har också sagt att det blir byggstart den här mandatperioden. Det är lite som stryktipset – 1, X och 2, allt samtidigt.

Jag har dock hört partikollegor till infrastrukturministern, socialdemokrater i norra Sverige, säga att en byggstart inte behöver

innebära att man faktiskt börjar bygga Norrbotniabanan. Det kan också innebära att man planerar för att bygga den lite senare.

Dessutom har jag förstått att Norrbotniabanan i det socialdemokratiska vallöftet är 9 av totalt 270 kilometer. Det är tur att Socialdemokraterna inte har lovat att bygga broar på det sättet – att bygga en liten del av bron men inte hela vägen över.

Herr talman! Jag har så många frågor som jag skulle vilja ställa till mina socialdemokratiska riksdagskollegor, inte minst vad Norrbotniabelöftet är värt. Vad betyder ”direkt efter valet” för Socialdemokraterna? När ni säger att ni ska bygga Norrbotniabanan, menar ni då 9 kilometer eller 270 kilometer? Är löftet om att börja bygga på våren 2018 ett löfte om att börja bygga eller något annat, planering eller löften om ännu senare? Och kanske ännu viktigare: Är löftet att börja bygga Norrbotniabanan viktigare än löftena ni gav före valet om att inte höja bensinskatten eller införa flygskatter? Hur mycket är de vallöftena och de löften som ni nu ger värda?

Herr talman! Jag har många frågor som jag skulle vilja ställa till mina socialdemokratiska riksdagskollegor från norra Sverige. Men jag är rädd att svaren och löftena inte är så mycket värda.

För oss som vill börja bygga Norrbotniabanan finns det skäl att vara oroliga med nuvarande regering. Som jag sa: Socialdemokraternas löften är lite som Hongkongdollar – det låter som om det är värt mer än vad det faktiskt är värt.

Jag tänker rösta på Alliansens förslag när det gäller Sverigeförhandlingen, för det ger bättre förutsättningar att hitta en seriös finansiering för att bygga hela Norrbotniabanan, inte 9 kilometer av 270. (Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Gunnar Hedberg, Jessica Rosencrantz och Borian Åberg (alla M), Anders Åkesson (C) samt Robert Halef (KD).

Anf. 174 PIA NILSSON (S) replik:

Herr talman! Man tar sig för pannan! Edward Riedl företräder Moderaterna, ett parti som har styrt Sverige i åtta år, och efter sex månader vaknar Edward Riedl helt plötsligt till liv och börjar fundera över Norrbotniabanan. Vad har Edward Riedl gjort under alla de år som Edward Riedl har suttit i trafikutskottet och haft möjlighet att påverka åtgärdsplaneringar som inte innehåller Norrbotniabanan? Den finns ju inte med. Det borde Edward Riedl vara fullt medveten om. Men ändå står han i denna talarstol och anklagar en regering som har styrt Sverige i sex månader: Varför bygger ni inte? Det känns övermaga, måste jag säga.

Dessutom kommer han med påståenden om vallöften. Så här sa Edward Riedl: Vallöften från Alliansen kan man lita på. Jaha! Fråga alla de 400 000 arbetslösa i landet! Fråga alla de elever som inte får hjälp i skolan för att nå kunskapsmålen, som ni lovade! Bensinskatten ska vi kanske inte ens tala om, Edward Riedl. Det var bland det första som höjdes efter 2006.

Ni skulle inte höja bensinskatten. Men det stod inte på förrän det kom höjning ett och sedan höjning två. Men det sas inte mycket om det.

Jag tror att det vore klädsamt om herr Riedl funderade lite grann över sin egen regerings tillkortakommanden innan förväntningarna på vår regering blir alltför stora. Men jag har förstått hur det är: Det som inte din egen regering måktade med under åtta år ska vi plötsligt göra nu.

Jag kan försäkra Edward Riedl: Vi kommer att se till att Norrbotniabanan byggs, och vi står bakom Sverigeförhandlingen – jag tror att det är tredje eller fjärde gången som jag säger det nu. I den förhandlingen ges möjlighet att titta på olika finansieringslösningar. Det är rimligt.

Anf. 175 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Det var inte på något sätt min mening att göra Pia Nilsson så upprörd. Men jag förstår att detta med brutna vallöften är en känslig fråga, inte minst med tanke på hur många vallöften den här regeringen har brutit under sina bara sex månader vid makten. Men jag tänker in gå in mer på det.

När jag nu har Pia Nilsson här framme och vi har en diskussion tänkte jag fråga: Vad är löftena kring Norrbotniabanan värda? Vad är det ni menar? Jag ställde en del frågor, och jag har uppriktigt sagt inte fått några svar på dem hitintills. När tänker man börja bygga Norrbotniabanan? Vad avser man med att börja bygga? Är det bara planeringsarbete, eller är det att man faktiskt lägger räls på backen? När ska Norrbotniabanan börja byggas med den här regeringen? Hur mycket av Norrbotniabanan har ni tänkt bygga? Är det 9 kilometer av 270, eller vad menar ni egentligen?

Alla de frågor som jag ställde har inte Pia Nilsson svarat på med en enda bokstav. Jag tycker att det hade varit bra om man hade kunnat få svar på de frågorna. Det är inte bara jag som undrar, utan jag har en hel del partikollegor till Pia Nilsson uppe i norra Sverige som också funderar på när detta ska påbörjas.

Anf. 176 PIA NILSSON (S) replik:

Herr talman! Jag kan lova Edward Riedl att vi i kommande åtgärdsplanering kommer att lyfta fram Norrbotniabanan som ett viktigt objekt. Vi kommer att noga följa det resultat som Sverigeförhandlingen kommer att leverera den sista december 2017, om inte förr, och se vilka olika finansieringslösningar det finns. Vi tycker att det är rimligt att göra. Jag upprepar det än en gång: Vi tycker att det är rimligt att titta på olika finansieringslösningar för Norrbotniabanan.

Min fråga till Edward Riedl är: Hur tycker Edward Riedl att han har bidragit till att få det här objektet till stånd under alla de år som Edward Riedl har suttit i trafikutskottet och i denna riksdag och kunnat påverka sin regering?

Jag kan inte hitta någon motion från Edward Riedl om detta. Jag hittade en interpellationsdebatt kring detta för ett par år sedan. Det enda som Edward Riedl lyfte fram då var just vikten av finansiering – det skulle inte lånas från Riksgälden, utan man skulle titta på andra möjligheter att finansiera objektet. Det är det vi bejakar. Det kommer med.

Det hade underlättat, Edward Riedl, om du tillsammans med dina kollegor hade lyft fram det här objektet i åtgärdsplanen. Då hade det kunnat gå snabbare. Nu är så inte fallet. Vi kommer att agera så snabbt och kraftfullt vi bara kan.

Anf. 177 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Socialdemokraten Pia Nilsson lovar – lyssna på det! Det är problemet – att Socialdemokraterna har lovat en massa saker som man sedan inte håller. Det är därför vi har den här typen av debatt just nu.

Min fråga kvarstår: När har ni tänkt börja bygga Norrbotniabanan? På den frågan får jag inget svar. Det kommer mest sannolikt att bli ett i raden av många brutna vallöften från Socialdemokraterna.

Pia Nilsson ställer en fråga till mig. Jag avser faktiskt att besvara den fråga som ställts, till skillnad från den fråga jag inte fick svar på. På vilket sätt tycker jag att jag har bidragit som moderat riksdagsman?

Jag och mina partikollegor och allianskollegor har presenterat det som i dag är Sverigeförhandlingen och som var Sverigebygget tidigare, där vi på ett seriöst sätt försöker hitta finansiering för att bygga Norrbotniabanan och mycket mer. Det är väldigt lätt att lova, men infrastruktur kostar mycket pengar. Man kan inte lova utan att titta på en finansiering.

Pia Nilsson hittade ingen motion från mig i det här ämnet. Jag föreslår riksdagens hemsida. Den är bra och informativ, och den är lätt att söka på. Där kommer du att hitta en motion om förhandlingsperson och så vidare. Det är på det sättet man bygger infrastruktur, för att långsiktigt säkra att hitta en finansiering, inte bara lova. Om man bara lovar kommer man i slutändan att göra många människor besvikna, när alla löften som är staplade på varandra inte går ihop.

Därför har vi inte kunnat lova lika mycket som Socialdemokraterna. Men till skillnad från Socialdemokraterna håller Alliansen sina vallöften när vi vinner val. Det är den stora skillnaden.

(Applåder)

Anf. 178 BORIANA ÅBERG (M):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till Alliansens reservation, som handlar om viktiga investeringsprojekt inom Sverigebygget eller, som det numera kallas, Sverigeförhandlingen. Jag ska uppehålla mig vid Öresundsförbindelsen.

För människorna i Skåne är en ny förbindelse över Öresund en mycket viktig fråga. Den är alldeles för viktig för att glömmas eller tas bort från agendan. Jag tror inte att någon kan förneka den enorma betydelse som Öresundsbron har haft för Skånes utveckling. Dock börjar Öresundsbron bli full. På järnvägsspåren ska pendlartrafiken samsas med gods- och fjärrtåg, och det uppstår problem.

Öresundsbron är också sårbar för driftsstopp. Om det blåser mycket, om det blir elfel eller signalfel, eller om det händer en olycka blir det tvärstopp.

En ny förbindelse, en tunnel mellan Helsingborg och Helsingör, kommer att avlasta Öresundsbron och underlätta transporter mellan Skandinavien och kontinenten.

Herr talman! Vi får inte glömma att när det gäller infrastruktur måste vi blicka framåt och planera för framtidens trafik, inte för dagens och ännu mindre för gårdagens, vilket regeringen gör när den försöker stänga Bromma flygplats.

I en nära framtid, år 2022, kommer Fehmarn Bält-förbindelsen, som knyter ihop Danmark och Tyskland, att vara i drift.

Mängden gods från Europa till Norden och åt andra hållet kommer att öka i ännu högre takt än i dag. Det kommer att orsaka kollaps på Öresundsbron. Därför behövs det en tunnel mellan Helsingborg och Helsingör.

Jag vill understryka att frågan om en ny förbindelse till Danmark inte är någon lokal eller regional fråga för Skåne. Det är i allra högsta grad en fråga av nationell betydelse. Därför önskar jag att fler ledamöter, särskilt de som representerar Skåne, hade anslutit sig till Alliansens ståndpunkt och att det hade blivit ett tillkännagivande till regeringen. Men de har möjlighet att göra det när vi voterar. Jag riktar en uppmaning särskilt till Socialdemokraterna på Skånebänken som brukade väcka en motion om Öresundsförbindelsen varje år under den förra mandatperioden.

Herr talman! Det är inte många som vet att Öresundsbron bär sina egna kostnader och finansieras helt av brukaravgifter. Det talas det inte högt om. Om det blir känt att bron är betald kommer det nämligen att vara svårt att motivera de höga priserna för överfart.

Studier visar att en förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör kommer att kunna finansieras helt av brukaravgifter och således inte konkurrera med andra infrastrukturprojekt om finansieringen.

Jag ska säga någonting om den danska sidans engagemang. Jag hoppas att regeringen inte använder detta argument för att förhåla beslutet på den svenska sidan.

Det är ingen hemlighet att regeringspartierna Socialdemokraterna och Miljöpartiet inte är överens i fråga om förbindelsen mellan Helsingborg och Helsingör. Dock har Socialdemokraterna ett kongressbeslut om en ny förbindelse mellan Skåne och Danmark. Således är man skyldig sina partimedlemmar att se till att detta beslut blir verklighet.

Jag hoppas att just detta socialdemokratiska kongressbeslut, till skillnad från de flesta andra socialdemokratiska kongressbeslut, blir verklighet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Gunnar Hedberg, Edward Riedl och Jessica Rosencrantz (alla M), Anders Åkesson (C) samt Robert Halef (KD).

Anf. 179 LEIF PETTERSSON (S):

Herr talman! Jag vill vända mig till Edward Riedl, denna gigant på infrastrukturens område. Hur kan han vara så okunnig om hur infrastruktur planeras och genomförs i vårt land? Det är den första frågan som jag måste ställa efter hans inlägg här.

Edward Riedl vet naturligtvis att Norrbotniabanan ännu inte är färdigplanerad och att det inte finns någon järnvägsplan för Norrbotniabanan mellan Umeå och Luleå. Ändå står han här och påstår att någon skulle kunna säga att man kan börja bygga Norrbotniabanan dagen efter ett val. Det är naturligtvis bara retoriskt svammel som han ägnar sig åt i det stycket.

Sedan kan man fundera lite grann på vad Edward Riedl i övrigt är ute efter genom att försöka framställa sig själv och Moderaterna som de största tillskyndarna av Norrbotniabanan.

Vid ett antal tillfällen har Fredrik Reinfeldt, Anders Borg och andra ministrar i den tidigare borgerliga regeringen lämnat klara besked om hur de ser på Norrbotniabanan.

Vid ett möte som var i Burträsk sa Fredrik Reinfeldt att man kanske kan bygga Norrbotniabanan någon gång i framtiden om näringslivet eventuellt betalar den. Det var det alternativa finansieringsläge som fanns då, och det var inte så många år sedan det yttrades.

Om man ska investera i järnväg eller i annan infrastruktur i norra Sverige ska det finnas betydande medfinansiering från näringslivet. Alla i Sveriges riksdag vet att svenskt näringsliv inte kommer att investera i infrastruktur någonstans. Det går inte för företag att på det sättet investera i det som är andras angelägenheter. Däremot kan man vara med och betala infrastruktursatsningar via banavgifter och kanske till och med via vägavgifter i framtiden – vad vet jag. Men det är den vägen som vi kan hitta finansiering på längre sikt.

Sedan får vi se vad Sverigeförhandlingen ger i detta stycke. Vi vet att det från Norrbotniabanegruppen och från Norrbotniabanan AB finns betydande åtaganden när det gäller hur man skulle kunna tänka sig en finansiering av banan framöver.

Vi har också en modell från tiden när man byggde Botniabanan för hur man kan tänka sig att få projektet att gå framåt helt enkelt, alltså genom att bilda ett bolag och den vägen bygga projektet och finansiera det via lån och på andra sätt. Sedan kan man ha staten som en garant som går in i detta. Det är några av de möjligheter till finansiering som finns.

Men detta har aldrig varit Moderaternas projekt. Det har alltid varit Socialdemokraternas projekt, och så kommer det att fortsätta att vara.

Banan kommer att börja byggas. Om den börjar byggas i maj 2018 eller i september 2018 eller kanske till och med något senare är inte det väsentliga. Det väsentliga är att banan byggs.

Anf. 180 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Leif Pettersson säger att Norrbotniabanan alltid har varit Socialdemokraternas projekt, inte Moderaternas eller någon annans. Det är kanske ett av problemen med den saktfärdighet som vi ser när det gäller Norrbotniabanans tillkomst och framdrivning.

Någon har räknat ut att med den takt som den nuvarande regeringen anvisar för utbyggnaden kommer Norrbotniabanan att vara framme hos Leif Pettersson i Luleå om 400 år. Det är också uttryck för en ambition, om än lite låg.

Detta sa jag i mitt anförande nyss. Men ingen av socialdemokraterna orkade eller ville ta replik. Jag tycker att det är mycket allvarligt att man inte tar replik på så pass tuffa anklagelser som framfördes till Pia Nilsson i detta fall. Men nu är det Leif Pettersson och jag som diskuterar. Jag tror nämligen att om vi över huvud taget ska ha en tilltro till den regeringspolitik som Leif Pettersson, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, med stöd av Vänsterpartiet, företräder här i kammaren måste de kunna anvisa hur de finansierar så pass stora infrastrukturprojekt som till exempel Norrbotniabanan.

När bedömer Leif Pettersson att projektet Norrbotniabanan kommer att vara igång, och när bedömer Leif Pettersson att det kommer att vara färdigt?

Det är kanske inte viktigt för mig att veta, men att få ett besked som visar sig ha ett bästföredatum bättre än några dagar tror jag är väldigt viktigt för näringslivet i norra Sverige och för dem som satte sin tilltro till Socialdemokraterna i det senaste valet. Det vore intressant att få veta *när*, herr talman.

Anf. 181 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Herr talman! Om inte det som enligt mitt förmenande kan kallas att olyckan var framme 2006, alltså om Alliansen inte hade fått ta över regeringsmakten, hade Norrbotniabanan redan varit igång att byggas. År 2010 skulle banan börja byggas enligt de planer som fanns, men den var ju bland det första den alliansledda regeringen skrotade. Man plockade bort Norrbotniabanan från genomförandeprojekten. Vi kan i alla fall vara överens om att det var vad som skedde då.

Sedan är det så att Norrbotniabanan från början är en idé som har kommit fram via socialdemokratiska initiativ. Andra har sedan hakat på det; Centerpartiet har varit stora tillskyndare av Norrbotniabanan. Åtminstone har Centerpartiet i norra Sverige varit det, och jag hoppas att hela partiet är det. Jag hoppas också att Anders Åkesson kommer att vara glad den dag Norrbotniabanan börjar byggas.

Jag är ingen järnvägsexpert och heller ingen planeringsexpert, så jag kan inte tala om hur planeringen kommer att se ut. Jag kan inte tala om hur ett projekt ska startas. Jag litar dock på Trafikverket i det här fallet, och Trafikverket har sagt att vi kan börja bygget under våren 2018. Hur lång tid det sedan tar att bygga färdigt kan jag inte heller säga, men rimligtvis borde det bli före 2030. Det är då vi måste vara färdiga för att vi ska få tillgång till de medel Europeiska unionen ställer till vårt förfogande.

Det är väl någorlunda rimligt att anta att det kommer att ta ett antal år att bygga den här banan, precis som det gör med all annan infrastruktur i Sverige.

Anf. 182 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Jag tackar Leif Pettersson för beskedet. Han gick från att uppträda rätt självsäkert i talarstolen för några minuter sedan till att svara ytterst svävande när man pressar honom på besked om när detta ska ske. Det är ett 30-miljardersobjekt vi står här och diskuterar, herr talman och mina vänner. Det är 30 000 miljoner kronor som ska fram.

Vad tycker Centerpartiet? Jo, vi tycker bra om detta. Hade det varit Leif Petterssons parti hade det hetat att vi har ett enigt kongressbeslut, men i fråga om Centerpartiet kallas det stämmobeslut. Vi bejakar tillkomsten av denna bana och har också aktivt agerat för den under de åtta år alliansregeringen styrde landet, vilket ledamoten Pettersson anser vara förlorade år. Under de åren blev Botniska korridoren en del av ett TNT-projekt för att satsningen skulle kunna finansieras.

I september 2014 för dåvarande partiledaren, numera statsministern, Löfven längs Norrlandskusten och utlovade att Norrbotniabanan skulle byggas i hela sin sträckning under planperioden. Beskedet korrigerades så sent som för ett par veckor sedan till att det nu gäller nio kilometer, från Umeå upp till Dävamyran. I den takten kommer det att ta 400 år innan banan är framme i Luleå, herr talman.

Nu fick vi andra besked, och det är väl rimligt att anta. Det är också rimligt att man uttrycker sig lite mer precist om man lika tvärsäkert som ledamoten Pettersson säger att det ska bli av – och detta när trafikskottets ledamöter diskuterar så stora pjäser som 30 000 miljoner kronor i den nationella planen och när Leif Pettersson, jag och en handfull riksdagsledamöter till rimligen hör till dem i kammaren som är mest insatta i ett sådant projekt och i hur rimligt det är att det blir färdigt inom en viss tid.

När kan vi förvänta oss att få besked?

Anf. 183 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Herr talman! Du har fått besked, Anders Åkesson: Under våren 2018 kommer banan att börja byggas.

Jag måste säga att jag nog inte märkte av Centerpartiets jätteinsatser under de åtta år ni var i regeringsställning. Ingenstans märkte man av det. Det besked man fick från Norrbotniabanegruppen och Norrbotniabanan AB var: Nej, ni är inte med i planen. Nej, ni kan inte lämna någon ansökan till EU. Nej, det finns ingen möjlighet att verkställa projektet. Det var de besked man fick från regeringen. Nu har det lämnats in en ansökan till EU som regeringen står bakom. Det är skillnad mellan att ha en socialdemokratiskt ledd regering och att ha en alliansregering.

I all infrastrukturplanering finns det osäkerheter, och det vet alla om. Det är så. Man kan inte på förhand säga att något kommer att gå att genomföra precis som vi har tänkt oss från början till slut. Det vet alla om. Det kan på vägen hända saker och ting i planeringen som gör att man måste göra omtag och på något sätt revidera planer och annat. Men såvitt vi vet i dag kommer projektet att starta under våren 2018, och sedan kommer det att byggas i hela sin sträckning. Det är därför man söker planeringspengar,

nu i första steget upp till Skellefteå och sedan i nästa steg hela vägen upp till Luleå.

Anders Åkesson kan alltså vara fullständigt säker på att den regering vi har nu kommer att se till att projektet blir av.
(Applåder)

Anf. 184 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Leif Pettersson tar till starka ord. Han förklarar att jag är okunnig när det gäller hur man bygger infrastruktur och så vidare – att jag borde veta bättre. Det var dock inte jag som i valrörelsen lovade byggstart av Norrbotniabanan så fort man hade vunnit valet. Det var Leif Pettersson och hans partikollegor som sa att man kunde börja bygga bara man vann valet. Vi var några från Alliansen som sa: ”Men stopp, vänta lite! Så enkelt som ni får det att låta är det inte.” Jag låter därför dem som lyssnar på debatten avgöra vem som är okunnig eller kunnig när det gäller hur man bygger infrastruktur.

Sedan förstår jag att Leif Pettersson blir upprörd, för han har lovat sina väljare en massa saker han nu inte kommer att kunna infria. Det gick att höra i replikskiftet med min allianskollega Anders Åkesson från Centerpartiet, för han fick inga svar om när Norrbotniabanan ska börja byggas. Leif Pettersson började med maj 2018, och det låter ju bra. Sedan kan det bli september, eller kanske ännu senare.

Den som vet hur svensk demokrati fungerar vet att vi har val i september 2018, och helt plötsligt ligger detta bortom valet. Man kommer alltså sannolikt inte att påbörja någonting ens den här mandatperioden. Det blir dock jättebra, för då kan man ju lova samma sak igen även i nästa valrörelse. Man kan komma med samma löften och säga: ”Vi lovar att börja bygga det här” och så vidare. Och så är vi tillbaka där vi var från början.

Faktum är att infrastruktur kostar väldigt mycket pengar när det ska byggas. Vill man göra det på ett seriöst sätt måste man ha en seriös finansiering. Mina frågor till Leif Pettersson är fortfarande: När tänker ni börja bygga – på riktigt alltså? Hur mycket av Norrbotniabanan tänker ni börja bygga när ni väl får chansen? Är det 9 kilometer av 270? I så fall är det som min kollega Anders Åkesson säger, det vill säga att det tar 400 år för er att bygga banan.

Anf. 185 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Herr talman! Ja, det beror väl i så fall på hur snabbt man bygger de nio kilometerna. Det kan alltid diskuteras hur lång tid det kommer att ta att bygga en bana.

Jag förstår att Edward Riedl är rädd för nästa val. Jag förstår det, för då skulle olyckan kunna vara framme igen så att Alliansen kommer tillbaka i regeringsställning – och då blir det ingen Norrbotniabanan. Då kan han inte stå i talarstolen och låtsas vara banans största tillskyndare, utan då måste han krypa till korset igen och konstatera att det inte blir något. Precis sådan var invändningen före valet.

Era invändningar mot projektet då lät nämligen ungefär så här: Ja, nej, vi måste nog titta efter hur finansieringen ska gå till. Nej, det går nog inte att staten ska satsa pengarna. Nej, någon annan måste satsa pengarna. Precis så resonerade Moderaterna före valet, och på det sättet är det klart att det aldrig blir någon bana byggd. På det sättet kommer Norrbotniabanan aldrig att komma till stånd. Den måste komma till stånd på precis samma sätt som alla andra infrastrukturprojekt i Sverige, det vill säga genom att man har en finansiering på plats. Men man behöver inte ha alla 27 miljarder, som banan beräknas kosta, på plats från första dagen. Man kan faktiskt låna upp på vägen och på det sättet klara av finansieringen medan banan byggs. Naturligtvis går det inte att börja bygga utan att ha garantier, men pengarna behöver inte finnas framme förrän det är dags att de betalas ut.

Jag tror att Edward Riedl måste fundera lite grann på vad han sa i början. Okunnig tror jag inte att Edward Riedl är, utan jag tror att han bara är ovillig.

Anf. 186 EDWARD RIEDL (M) replik:

Herr talman! Jag är absolut inte rädd för nästa val. Jag ser mycket fram emot nästa valrörelse. Det kan Leif Pettersson känna sig helt lugn och trygg med. Vi kommer säkert att mötas i en del diskussioner och debatter.

Jag sa att med Sverigeförhandlingen, det som var Sverigebygget, öppnades möjligheten att hitta en seriös finansiering av Norrbotniabanan men också annan viktig infrastruktur i Norrland. Det ska på ett grundligt och sakligt sätt gås igenom hur man ska få finansiering på plats.

Det som Leif Pettersson säger är, för den som lyssnar, att han nog egentligen inte ens själv tror på byggstart av Norrbotniabanan den här mandatperioden. Leif Pettersson säger att om Socialdemokraterna förlorar valet kommer Moderaterna inte att börja bygga Norrbotniabanan. Det låter nästan som att ni inte kommer att ha hunnit börja bygga innan nästa mandatperiod börjar.

Med löften är det på det sättet att om man lovar mycket blir det till slut svårt att hålla löfena om det inte går ihop, eftersom allting man lovar kostar pengar. Det är den verkligheten som börjar komma i kapp den regering som just nu sitter i Rosenbad.

Herr talman! Vi kan stå här och prata hur mycket som helst. Men jag har bara en fråga till Leif Pettersson, en jätteenkel fråga. Det är inga löften jag ber om, utan jag vill bara veta om Leif Pettersson själv tror att Norrbotniabanan kommer att börja byggas under den här mandatperioden.

Tror Leif Pettersson att Norrbotniabanan kommer att börja byggas före valet 2018?

Anf. 187 LEIF PETTERSSON (S) replik:

Herr talman! Ja, jag tror det. Vi har faktiskt en regering som har förbundit sig att bygga Norrbotniabanan, och då kommer den att börja byggas. När jag säger det lutar jag mig mot Trafikverket. Trafikverket har

sagt att banan kan börja byggas under våren 2018, och då tror jag att bygget av banan kommer igång.

Jag måste fundera lite grann över Edward Riedls piruetter här. Innebörden av vad han säger är: Om vi vinner valet 2018 ska vi börja bygga banan. Men om bygget av banan redan är igång kommer det då att fullföljas av en alliansregering? Det står skrivet i stjärnorna; det vet vi ingenting om. Då kanske det bara blir de nio kilometerna till Dävamyran i alla fall och inte mer av banan än just industrispåret som en del centerpartister har raljerat över tidigare i debatten, och även Edward Riedl.

Om vi nu får fortsätta på det sätt som vi har tänkt kommer Norrbotten-banan att byggas. Norrbottenbanan kommer att finnas till för transporter av gods från norra till södra Sverige och kommer att binda ihop arbetsmarknadsregioner runt om i hela Norrland så att vi får en bättre utveckling än vad vi annars skulle ha fått.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 16 april.)

§ 15 Fordons- och vägtrafikfrågor

Trafikutskottets betänkande 2014/15:TU10
Fordons- och vägtrafikfrågor
föredrogs.

Anf. 188 STEN BERGHEDEN (M):

Herr talman! Detta betänkande behandlar fordons- och vägtrafikfrågor och handlar bland annat om en koldioxidfri fordonsflotta, om hur arbetet går med elvägarna och om hur fordonsbesiktningen har fungerat efter avregleringen.

Många delar av detta betänkande är vi helt överens om. Det finns totalt sju reservationer, varav Alliansen har två. Jag gläder mig ändå åt att vi är överens i många av frågorna i betänkandet.

Herr talman! Alla partier arbetar med hur vi ska kunna minska utsläppen, men skillnaden mellan regeringen och Alliansen är stor när det gäller hur vi klarar miljön och att vi också är beroende av fordon. Vi behöver våra fordon för att kunna röra oss till arbete, affärer, skola, fritidsaktiviteter, transporter av varor med mera.

Att Sverige tillverkar såväl personbilar som lastbilar och bussar är ingen slump och ingen tillfällighet. Vårt behov av dessa fordon är stort. Vi är övertygade om att vi behöver våra fordon för att Sverige är ett stort land med långa avstånd, och alla kan inte bo och verka i våra städer. Vi är beroende av våra fordon också för att hela Sverige ska fungera och leva och för att våra företag ska kunna transportera sina varor och laster och för att vi ska kunna exportera och importera varor från och till vårt land.

Herr talman! Sverige är ett av de länder som har mycket små utsläpp, tack vare kärnkraft, vattenkraft och förnybara energikällor. Vi är också ett land som går i täten när det gäller miljövänlig verksamhet.

Våra lastbilar och personbilar är i världsklass. Det är därför viktigt att våra företag får fortsätta denna positiva utveckling utan att vi lägger nya skatter och avgifter på verksamheten. Vi har nämligen redan i dag Europas högsta skatter på drivmedel. Det är inte rimligt att det bara är det svenska folket som ska bära lasset för de klimatförändringar som sker. Vi ska ta vårt ansvar, men fler i världen måste göra mer.

Herr talman! Att höja skatter ensidigt i Sverige gör bara att verksamhet flyttar utomlands och att vi förlorar både skatteintäkter och jobb här i Sverige. Vi ska självklart arbeta vidare med att utveckla både bilar och vägar på ett sådant sätt att de minskar miljöpåverkan, men vi måste gå fram i en sådan takt att vi inte förlorar företag och jobb. Det gynnar ingen, allra minst miljön, om vi i stället måste importera varor från andra, mindre miljömedvetna länder med lägre krav.

Herr talman! Vänstermajoriteten har valt att göra skrivningar i detta betänkande som är väldigt hårda mot fordonstrafiken i allmänhet och lastbilstrafiken i synnerhet. De vill vidta kraftfulla åtgärder och minska utsläppen från den tunga fordonsflottan. Vi vet att de vill införa tuffa både dieselskatter och bensinskatter men att de också utreder möjligheten att införa ytterligare vägslitageavgifter eller vägskatter.

Vi moderater och Alliansen vill ha förändringar, men de måste ske i en sådan takt att vi kan behålla jobb, åkerier och konkurrenskraft och att det finns rimliga alternativa drivmedel som klarar konkurrensen. Vad hjälper det miljön om utländska lastbilar med sämre drivmedel och lägre skatter konkurrerar ut svenska åkerier och tar över transporterna i vårt land?

Herr talman! Vi vill fortsätta att utveckla fler alternativ, och vi vill satsa vidare på en elektrifiering av våra vägar och fordon. Två demoanläggningar är på gång i Sverige för att vi ska lära oss mer om elektrifieringen av vägar. Upphandlingar pågår.

Vi måste också få en fortsatt dialog med våra fordonstillverkare i Sverige så att vi kan hjälpas åt i arbetet med en elektrifiering av våra vägar. Detta kan ge jobb i Sverige, stärka vår konkurrenskraft och samtidigt förbättra vår miljö.

Herr talman! Vi har också en reservation angående skrivningarna om bilbesiktningen. Socialdemokraterna med flera kan nu tydligt se att vi har fått fler besiktningstationer i Sverige efter avregleringen. Vi har fler stationer för både personbilar och lastbilar. I dag driver Svensk Bilprovning och Besikta stationer i Sverige. Besikta ägs bland annat av motororganisationer, svenska åkeriföretag och Svenska Bussbranschens Riksförbund.

Herr talman! Detta fungerar bra, och servicen har ökat med fler öppettider och fler prisalternativ. Flera partier var tidigare emot detta, men med facit i hand kan vi konstatera att det blev riktigt bra.

Herr talman! Vi har i dag 380 besiktningstationer, vilket är 50 procent fler än 2009. Hemma i Mariestad i Skaraborg finns det nu två besiktningstationer mot tidigare en. Detta har hänt på många platser i Sverige. Det är

bra, men självklart ska vi hålla ögonen på det så att den positiva utvecklingen fortsätter.

Herr talman! Betänkandet tar också upp våra veteranfordon. När det gäller vårt kulturarv i form av våra fordon har vissa förbättringar redan skett, och vi bevakar detta område noga i en tät dialog med såväl företrädare för veteranfordonen som myndigheterna. Det är viktigt att vi stöttar och uppmuntrar dem som sköter om våra gamla fordon och bevarar dem till eftervärlden. Det är en stor kulturgärning som ska stötta, uppmärksammas och stödjas.

Herr talman! Ett annat område som tas upp i detta betänkande är vägs skyltningen utmed våra vägar. Även om vi i betänkandet är överens och inte föreslår några direkta förändringar är det viktigt att komma ihåg att vi måste jobba vidare med detta för att hitta ytterligare lösningar för hur vi kan underlätta skyltningen för olika evenemang, försäljningar och annat utmed våra vägar, framför allt på landsbygden. Det är viktigt för att turister och andra lätt ska kunna hitta till verksamheter som ligger långt ute på landsbygden och som kan vara svåra att hitta till utan ordentlig skyltning. Arbete pågår, och vi kommer säkert att få anledning att återkomma till detta.

Herr talman! Vi står bakom våra reservationer, och jag yrkar bifall till de två alliansreservationerna 1 och 4.

(Applåder)

I detta anförande instämde Gunnar Hedberg, Edward Riedl, Jessica Rosencrantz och Boriana Åberg (alla M), Anders Åkesson (C), Said Abdu (FP) samt Robert Halef (KD).

Anf. 189 JIMMY STÅHL (SD):

Herr talman! Som Sten Bergheden tidigare sa finns det många reservationer. Sverigedemokraterna har fyra stycken. Jag tänkte tala om en av dem.

Vid skolor, hållplatser och andra liknande ställen där det vistas många oskyddade trafikanter behövs det farddämpande åtgärder för att skapa ett extra skydd mot fordon med höga hastigheter.

Det finns i dag många olika typer av farddämpande åtgärder i tätorter, bland annat avsmalnade övergångsställen, upphöjda övergångsställen, refuger, chikaner, cirkulationsplatser, timglashållplatser, vägbulor, fartkameror och fallluckor som aktiveras om man kör lite för fort. Ja, bara fantasin sätter gränserna.

Jag vill beröra en av dessa farddämpande åtgärder, nämligen vägbulor. De är ganska effektiva, men de är ett miljöproblem och ett arbetsmiljöproblem för många yrkeschaufförer.

Låt mig ta ett exempel från Ängelholm där samtliga chaufförer på linje 1 och 2 har känningar i rygg, nacke och skulderblad. Under en åtta timmars arbetsdag passerar de över 136 vägbulor, uträknat så här: På linje 1 finns det 14 vägbulor. Av dessa passeras några två gånger under rutten som tar

cirka en och en halv timme. På linje 2 finns det 20–26 vägbulor; det är fler i Vejbystrand under sommaren. Rutten tar cirka en timme.

Enligt arbetsmiljöinspektör Reyana Blomberg är det diskarna i ryggens kotpelare som skadas. Bussförarna kan få bestående besvär med ländrygg, skuldror och nacke. Flera sådana fall har rapporterats.

Vägbulor har många olika former och storlekar, allt från små runda gummiblock till stora asfalterade gupp. Vi ser gärna att vägbulor inte används som fartdämpande åtgärd, men om det måste användas vill vi att man standardiserar vägbulorna så att de är så skonsamma som möjligt för våra yrkeschaufförer.

Herr talman! Vägbulor är även en miljöbov som genererar en anseelig mängd koldioxid varje dygn. Här kommer ett litet räkneexempel. Om 100 000 fordon passerar fem vägbulor per dag förbränns ungefär 11 000 liter bränsle, vilket tillför atmosfären ca 22 ton koldioxid och en anseelig mängd cancerogena partiklar från bromsbelägg.

Herr talman! Vi står bakom alla våra reservationer, men för tids vinnande yrkar vi bifall enbart till reservationerna 6 och 7.

I detta anförande instämde Nina Kain (SD).

Anf. 190 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr talman! Jag väljer att i denna diskussion om fordons- och vägtrafikfrågor särskilt fokusera på en av de reservationer som vi allianspartier har lämnat. Det är den där vi anser att regeringspartierna har en alldeles för låg ambition vad gäller miljöfordon.

Omställningen till ett långsiktigt hållbart transportsystem är en av de största utmaningarna som politikområdet i trafikutskottet står inför. Den handlingskraftiga alliansregeringen vidtog därför ett antal åtgärder inom många områden för att bryta vårt lands beroende av fossila bränslen inom transportsektorn och för att främja en fossiloberoende fordonsflotta.

Att minska transportsektorns beroende av fossila drivmedel är ett prioriterat område om vi ska nå visionen att Sverige ska vara ett klimatneutralt samhälle år 2050.

Herr talman! Det är roligt att notera att vi redan kan se resultat av de satsningarna som allianspartierna gjorde 2006–2014. Vägtransporternas utsläpp minskar, bland annat genom att nya bilars utsläpp har minskat och att andelen förnybara drivmedel har ökat.

Av Trafikanalys rapport *Uppföljning av de transportpolitiska målen* framgår att utsläppen av koldioxid från inrikes transporter för första gången beräknades vara något lägre 2013 än de var 1990. Det är inget gigantiskt genombrott, men det är ett steg i rätt riktning, ett trendbrott. Det är viktigt och beror på politiska beslut fattade här och av den tidigare regeringen.

År 2013 var således det första året som transportsystemet bidrog till att uppfylla Sveriges internationella åtaganden på klimatområdet.

Det finns i sammanhanget skäl att lyfta fram den utredning om fossilfrihet på väg som alliansregeringen tillsatte. Utredningens förslag är

nu föremål för beredning inom Regeringskansliet. Vi ser med spänning fram emot vad som ska komma ut av det.

Jag kan också lyfta fram att nedsättningen av förmånsvärdet för miljöbilar förlängdes under alliansregeringens tid.

Trafikverket fick även i uppdrag att föreslå hur en demonstrationsanläggning för elektrifierade vägar för tunga transporter skulle kunna byggas upp för att minska utsläppen från godstrafik på landsväg. Syftet med denna försöksanläggning är givetvis att få erfarenhet av hur vi bygger denna sorts transportsystem i landet.

Under alliansregeringen ökade också andelen förnybar energi i transportsektorn. Det EU-gemensamma målet om minst 10 procent förnybar energi i transportsektorn till 2020 uppnåddes redan 2012, alltså med åtta års marginal. Det är roligt.

Någon tolkar säkert detta som skryt, men det är egentligen bara en uppräknings av fakta. Alliansregeringens politik gav och ger goda resultat, men det innebär inte på något vis att vi, eller den nuvarande regeringen, kan slå oss till ro på miljöområdet.

Jag och Centerpartiet liksom övriga allianspartier anser att det krävs ytterligare insatser för att ställa om transportsystemet och nå en ökad andel förnybara drivmedel med hög klimatprestanda liksom att uppnå mer effektiva transporter.

Herr talman! Effektiva transporter kan ske genom att vi tillåter tyngre och längre godstransporter på våra landsvägar. Det var för övrigt ett glädjande besked som kom i dag att regeringen äntligen förmått att fatta beslutet att tillåta upp till 64 tons totalvikt för lastbilar. Vi ser fram emot att nästa beslut kommer om 74-tonslastbilar. Vi är glada att branschen, näringslivet i vårt land och allianspartierna lyckats trycka på regeringen så mycket att den fattade det beslutet. Det är bra.

Det är nödvändigt med fler sådana beslut för att den positiva utveckling vi har sett inledas de senaste åren inte ska stanna av. Alla framtida insatser som beslutas om och lagstiftas om måste också av brukarna uppfattas som långsiktiga, effektiva och varaktiga. Annars kommer teknikutvecklingen att avstanna.

Jag vill särskilt lyfta fram arbetet med att premiera drivmedel med stor klimatnytta. Det sker genom att fortsatt skattebefria hållbara biodrivmedel, såsom andra generationens biodiesel HVO. Vi vill också införa ett bonus-malus-system för att främja val av klimatsmarta nya fordon.

Herr talman och vänner! Det är vad allianspartiernas reservation handlar om. På dessa områden upplever vi att det har rått och råder en utomordentligt stor osäkerhet om vad samarbetsregeringen egentligen har för ambition på området.

Herr talman! Jag yrkar därmed bifall till reservationerna 1 och 4 i detta betänkande.

(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Gunnar Hedberg, Edward Riedl, Jessica Rosencrantz och Boriana Åberg (alla M), Said Abdu (FP) samt Robert Halef (KD).

Anf. 191 EMMA WALLRUP (V):

Herr talman! Jag yrkar bifall till vår reservation nr 2.

Utsläppen från inrikes transporter står för ungefär en tredjedel av Sveriges totala klimatutsläpp, och av dessa står vägtrafiken för en dominerande del. Utsläppen har planat ut globalt sett förra året, vilket är väldigt positivt. Det var nog få som hade väntat sig det. Det tror jag kan ge en ny skjuts till klimatarbetet i världen, eftersom människor känner hopp om att det går att förändra.

Man ska vara medveten om att vi behöver minska utsläppen med 80 procent till 2050 globalt sett. Det är en jätteutmaning vi har framför oss. Jag tror att det kan gå eftersom vi har teknikutveckling runt om i världen. Det finns väldigt många människor som oroar sig på riktigt. Det händer saker, men det gäller att jobba på effektivt.

Om Sverige ska nå tillräckligt höga klimatmål krävs det stora insatser för att minska vägtrafikens koldioxidutsläpp. För att vända utvecklingen menar Vänsterpartiet att det är nödvändigt med flera olika åtgärder. Det är tekniskt sett inte något problem för fordonsindustrin att ställa om sin produktion till bilar som helt eller delvis kan framföras på förnybara drivmedel.

Därför tycker vi att det är rimligt att riksdagen föreslår ett årtal för EU som vi driver när bara bilar som drivs med icke-fossila bränslen ska tillåtas, eller på sin höjd är hybrider. Det är viktigt för att sända en politisk signal till fordonstillverkarna om att styra om produktionen och att förbereda för en ny produktion. Vilket årtal som ska sättas vill vi inte säga. Det ska vara lite längre fram i tiden så att bilindustrin hinner förbereda sig.

Vi ska ändå börja signalera att det är detta vi vill. Vi vill ställa om. Det är vad det är fråga om. Vi ska inte fortsätta. Vi ska inte ta upp alla fossila bränslen. Då kommer vi inte att klara det och ha en civilisation. Därför måste det vara kvar i marken. Det är vad forskarna säger och vad detta betyder.

Vi måste signalera tydligt till industrin att satsa på någonting annat. Det går. Man hade elbilen före bensinbilen. Det är absolut inte omöjligt. Det är också viktigt att gynna en övergång till det energieffektivaste fortskaffningsmedlet, och där är elbilarna de mest energieffektiva. Det är därför bra att det nu i betänkandet framkommer att utredningar är på gång om hur vi kan gynna elbilen på olika sätt. Det är väldigt positivt. Det som vi överlag behöver se är kraftfulla styrmedel för fordonsparken.

Jag är glad att talaren före mig här tog upp det. Vi behöver tydliga styrmedel. Där ser inte jag att supermiljöbilen är ett effektivt styrmedel. Det gav bara en ytterst marginell ökning av försäljningen av miljöbilar i Sverige. Det blir mer symbolpolitik, som jag ser det, när ett styrmedel ger så lite effekt. Det är inte symbolpolitik vi ska hålla på med. Vi ska hålla på med riktig politik som skyndsamt ställer om hela bilflottan. Det är vad vi måste lyckas uppnå.

En åtgärd som kan vara gynnsam och vara lite mer resurssparande är bilpooler. Här behöver användarna inte tänka på inköp, fast parkering och service till bilen. Det är oftast en kostnadsbesparing. Till exempel har man i Göteborg gjort en stor besparing efter att ha låtit flera förvaltningar anlita bilpooler i stället för att köpa tjänstebilar.

Vänsterpartiet vill se att bilpooler gynnas så mycket som möjligt. Det ger också fler möjlighet att skaffa elbil. Personer som kanske inte har råd att köpa en bil själva har möjlighet att dela på en bil. Därför är vi glada att det nu föreslås att man i stadsmiljöavtalet ska arbeta med att biltrafiken i städerna minskar. Det ska bli ett utbyte. Man ska få pengar till kollektivtrafik och samtidigt vidta åtgärder för att minska biltrafiken i städerna. Men man ska också kunna arbeta med att gynna bilpooler. Det tycker vi är väldigt viktigt av många anledningar, inte minst av sociala skäl. Det är viktigt att alla har råd när man ska ställa om.

För att nå en fossilfri fordonsflotta 2030 kan man använda väldigt många styrmedel. Det kan röra sig om allt från koldioxidskatt till vägslitageavgift, en mycket stor utbyggnad av kollektivtrafik och tåg samt att signalera väldigt tydligt till industrin vad samhället kommer att kräva av den för att vi vill värna vår civilisation. Då är det viktigt att alla är med på båten och att vi samarbetar för att ställa om i tid och med marginal.

Det är också viktigt att man ser över energiskattedirektivet i EU för att ha möjlighet att sänka skatten på biodrivmedel. Det är väldigt olyckligt att det nu har gått åt andra hållet. Det är viktigt att ge stöd till både produktion och forskning för att få fram nya drivmedel. Det gäller inte minst elsidan med forskning om batterier och så vidare.

Jag vill återkoppla lite till bilbesiktningen, som tidigare talare tog upp här. Det som hände när bilbesiktningen privatiserades var att det blev fler platser att besiktiga bilen på i hela landet. Det kan man se. Däremot finns det flera artiklar i olika medier som tar upp att det är svårt att hitta besiktningarna. Det är inte så väl organiserat. Vad jag förstår har informationen inte gått ut på ett bra sätt.

Det stora problemet är att det har blivit dyrare. Det är inte speciellt konstigt. Det är fortfarande lika många som vill besiktiga bilen. Om vi

etablerar väldigt många olika företag som vill ta ut vinst mer än tidigare är det klart att pengarna måste tas någonstans ifrån. Som vanligt när det är vinstdrivande verksamhet kostar det antingen mer pengar eller drabbar arbetsmiljön för dem som jobbar inom verksamheten. Det är där man tyvärr ofta pressar för att få ut ökade vinster. Just därför ser vi ett problem med vinstintressena även inom bilbesiktningen.

Anf. 192 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Jag delar Emma Wallrups och Vänsterpartiets stora engagemang för klimatsmarta fordon och i synnerhet kollektivt nyttjade sådana. Förra veckan hade trafikutskottet besök av bussbranschen som berättade om sina planer. De uttryckte en mycket stor oro för den osäkerhet som nu råder vad gäller besked från regeringen om skattefrihet för klimatsmarta bränslen, biodiesel etcetera.

Vilka besked har Vänsterpartiet att ge, Emma Wallrup, när det gäller de ambitioner som borde finnas för att mycket snabbt ge bussbranschen besked om villkoren och regelverket?

Herr talman! Det här är en bransch som omsätter mångmiljardbelopp. Den är skattefinansierad, offentligt finansierad, och jätteviktig. Det är mycket långa kontrakt och långa åtaganden. Men det råder en betydande osäkerhet när det gäller ambition, vilja och förmåga hos den svenska regeringen och den politiska majoriteten i denna kammare att ge besked.

Vänsterpartiet utgör en del av det regeringsunderlag som vi har. Det har framgått mycket tydligt i den debatt om vårpropositionen som vi har haft här i kammaren i dag. Vilka besked har Emma Wallrup att ge kammaren på detta mycket centrala område? Att uttrycka en god ambition är vackert och bra, men nu är det på riktigt.

Anf. 193 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Först och främst sitter vi inte i regeringen. Vi är i opposition, tyvärr. Vi hade gärna varit med i regeringen. Då hade vi kanske satt ett lite starkare tryck på vissa miljöfrågor som jag hoppas att S kommer att mjukna inför när vi tar upp klimatdebatten ordentligt. Jag vill förtydliga att vi är i opposition. Men vi samarbetar om budgeten.

När det gäller skattefrihet för biobränslen handlar det om EU. Vad jag har förstått är det EU som har lagt sig i. Perioden då det har funnits möjlighet att tillfälligt sänka skatten för biobränslen har gått ut. Jag vet att det är EU som styr det hela.

Jag tog upp i mitt anförande att jag tycker att man ska ligga på för att EU ska ge möjlighet till skattesänkningar för biodrivmedel. Sedan tycker Vänsterpartiet att långsiktigt ska alla drivmedel betala för sin energikostnad eftersom det är viktigt att vi går över till det mest energieffektiva. Om vi ska klara klimatutmaningen måste vi planera smart. Och då måste vi gå över till det mest energieffektiva. Men det behöver vara skattefrihet under en längre period än det har varit nu.

Detta kan dock leda till att bussbranschen mer går över till eldrift. Och det är något positivt. Det finns elbussar som fungerar bra i dag, särskilt

stadsbussar. Man kan alltså hoppas att det i alla fall kan gynna det, eftersom det är mer energismart.

Anf. 194 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Jag tror inte att vare sig jag, bussbranschen eller någon annan i kammaren blev särskilt mycket klokare i fråga om vad Vänsterpartiets och Emma Wallrups verkliga ambitioner är, utöver att de är allmänna, generella och vällovliga. Men vad gör Vänsterpartiet konkret?

Vänsterpartiet utgör ett underlag för den vårändringsproposition som är presenterad. Vänsterpartiets ekonomiska talesperson Ulla Andersson uttryckte i dag med stolthet vilken påverkan Vänsterpartiet har haft på vårändringspropositionens innehåll.

På vilket sätt, Emma Wallrup, har Vänsterpartiet gjort avtryck i den vårändringsproposition som presenterades i dag när det gäller att bussbranschen med flera fordonsbrukare och fordonstillverkare i vårt land hett efterfrågar besked för att kunna investera. Besked behövs för att vi ska kunna fortsätta att ha en positiv utveckling där fordonstrafikens påverkan på miljön äntligen har brutits.

Anf. 195 EMMA WALLRUP (V) replik:

Herr talman! Det här är en EU-fråga. Det är EU som har stoppat möjligheten att sänka skatten på biodrivmedel. Det vi kan göra är helt enkelt att ligga på i EU och driva frågan där. Det är inte en budgetfråga egentligen. Även om det finns med i budgeten kommer styrningen inte därifrån, utan det är EU som styr. Därför hamnar det på ett annat bord.

Jag vill tydliggöra att det är viktigt att vi går till EU och diskuterar det noggrant och driver på för att gynna en klimatomställning även i andra länder.

Det är absolut en viktig fråga att ta upp. Men det är inte en budgetfråga. Just därför kan jag inte säga att Vänsterpartiet har gjort avtryck i frågan. Styrningen har inte legat där.

Anf. 196 SAID ABDU (FP):

Herr talman! Folkpartiet sätter alltid jobben och företagandet främst. Men klimatförändringarna utgör en av vår tids största utmaningar. För att möta utvecklingen har Folkpartiet drivit en tydlig energipolitik för att ersätta fossil energi. Det inkluderar kärnkraft, utvecklandet av system för koldioxidinfångning med mera.

På transportpolitikens område återstår mycket att göra. Men under alliansregeringens tid tog vi flera viktiga steg mot en fossiloberoende transportsektor.

Vi i Folkpartiet tror på innovation och människans potential. Med teknik och förbättrade arbetsmetoder har vi byggt en civilisation genom århundradena, och det är nu vår uppgift att se till att fortsätta med dessa framsteg och värna vår planet. Det finns mycket att göra för att främja

teknikutvecklingen. Vi i Alliansen vill premiera drivmedel med stor klimatnytta genom att skattebefria hållbara biodrivmedel.

Herr talman! Folkpartiet är inte emot bilar som sådana. Bilar skapar frihet och är inte minst för landsbygdsboende en nödvändighet för att kunna pendla till arbete och nå barnomsorg, läkare, skola och butiker. Bilen är här för att stanna och kan inte exkluderas ur beräkningarna med ett pennstreck i Rosenbad. En klimatpolitik för trafiksektorn måste därför rikta sig mot progressiva förslag på detta område.

Herr talman! Folkpartiet och Alliansen har satt upp en långsiktig prioritering om att Sverige år 2030 bör ha en fordonsflotta som är oberoende av fossila bränslen. För att vi ska nå det målet och klara Sveriges åtagande om minskade växthusutsläpp måste vi se till att tillgången till koldioxidfri och billig el säkras.

Folkpartiets politik på området är sedan tidigare tydlig. Regeringens politik på området lämnar dock mycket att önska.

Jag vill med dessa ord yrka bifall till reservation 1 och 4.
(Applåder)

I detta anförande instämde Gunnar Hedberg, Edward Riedl och Boriana Åberg (alla M), Anders Åkesson (C) samt Robert Halef (KD).

Anf. 197 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! I princip alla vet i dag att klimatfrågan är en av de största utmaningarna vår värld står inför. De motioner som vi behandlar i dag handlar om en fossiloberoende fordonsflotta och infrastruktur för elektroniska fordon med mera.

För att åstadkomma ett långsiktigt hållbart transportsystem är det nödvändigt att vidta åtgärder som på ett effektivt sätt minskar de fossila utsläppen i vår fordonsflotta. Det krävs långsiktiga och goda förutsättningar för att användningen av förnybara drivmedel inom transportsystemet ska öka.

Under alliansregeringen lyckades Sverige framgångsrikt öka andelen förnybar energi i transportsektorn. En rad åtgärder vidtogs för att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen. Alliansregeringen införde bland annat miljöbilspremierna för att uppmuntra fler att köpa bränsleeffektiva bilar och bilar som drivs med mer miljövänliga bränslen.

Vi gav även Trafikverket i uppdrag att se över hur elektrifierade vägar skulle kunna byggas upp och bli till verklighet.

Vi vet i dag att Sverige ligger i framkant bland jämförbara länder inom Europeiska unionen i omställningen till ett fossiloberoende transportsystem 2030.

De satsningar alliansregeringen gjorde ger nu resultat. År 2013 var det första året som transportsystemet bidrog till att uppfylla Sveriges internationella klimatåtaganden. Koldioxidutsläppen från inrikestransporterna beräknades då vara lägre än 1990-års nivåer.

Det europeiska gemensamma målet om 10 procent förnybar energi i transportsektorn till 2020 uppnåddes med hela åtta års marginal. Detta är

en mycket positiv utveckling och beror delvis på den ökade användningen av energieffektiva personbilar och den ökade andelen förnybara drivmedel.

Faktum kvarstår dock att inrikestransporterna fortfarande står för en tredjedel av de samlade växthusgasutsläppen i Sverige, och utsläppen från lastbilar är fortfarande ungefär 40 procent över den nivå som uppmättes 1990.

För att lyckas uppnå de högt uppsatta miljö- och klimatmålen måste koldioxidutsläppen från fordonssektorn fortsätta att minska, inte minst när det gäller utsläppen från tunga fordon. I den mån det är möjligt bör även mer godstransport kunna transporteras via järnvägen och sjöfarten.

Herr talman! För att lyckas ställa om till ett fossiloberoende transportsystem krävs ytterligare åtgärder för att nå visionen om ett klimatneutralt Sverige 2050. Det är märkligt att regeringen i sin budgetproposition inte avsatte tillräckliga medel eller föreslog en förlängning av supermiljöbilspremien, då det är mycket oklart huruvida regeringen avser att utforma det planerade bonus-malus-systemet.

För att den positiva utvecklingen, som en följd av de senaste årens klimatsatsningar, inte ska avstanna bär regeringen i dag ett stort ansvar för att utvecklingen fortsätter på den inslagna vägen. Insatserna måste vara långsiktiga och effektiva samt främja teknikutvecklingen.

Kristdemokraterna vill särskilt premiera drivmedel med stor klimatnytta – detta genom att skattebefria hållbara biodrivmedel. Vi vill också att det planerade införandet av ett bonus-malus-system för miljövänligare bilar kommer till så fort det är möjligt. En höjning av fordonsskatten, genom en höjning av koldioxidbeloppet, är även det ett effektivt sätt att öka andelen miljövänliga fordon på våra vägar.

Herr talman! Sedan den 1 juli 2010 är, tack vare alliansregeringen, fordonsbesiktningen i Sverige konkurrensutsatt.

Vi ser i dag att privatiseringen av fordonsbesiktningen inte bara ökat valmöjligheten för fordonsägare utan också bidragit till ökad kvalitet i själva servicen.

Till skillnad från tidigare kan vi nu se att besiktningstationer finns på många fler orter än vad det gjorde tidigare. Enligt Transportstyrelsen har antalet besiktningstationer sedan 2010 ökat med 50 procent och antalet besiktningstekniker med 44 procent.

Detta är något som även bekräftas av Swedac som framhåller att tillgängligheten på fordonsbesiktningmarknaden har ökat kraftigt, även när det gäller besiktning av tunga fordon.

Vi kan därmed konstatera att konkurrensutsättningen inte bara har lett till ökad tillgänglighet för fordonsägare utan också till fler jobb inom branschen.

Kristdemokraterna anser att den konkurrensutsatta fordonsbesiktningen kan utformas på ett sådant sätt som gynnar konsumenterna och samtidigt uppnår god trafiksäkerhet och miljökontroll.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till Alliansens reservationer.

(Applåder)

I detta anförande instämde Sten Bergheden, Gunnar Hedberg, Edward Riedl, Jessica Rosencrantz och Borianana Åberg (alla M), Anders Åkesson (C) samt Said Abdu (FP).

Anf. 198 KARIN SVENSSON SMITH (MP):

Herr talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på alla reservationer.

Jag tänkte börja med att ta upp en fråga som vi inte ägnade så mycket tid åt när vi avhandlade frågan i utskottet. Det gäller en folktopimotion om buller av Barbro Westerholm. Jag finner att det finns flera sympatiska och sakliga inslag i den. Över 2 miljoner människor i Sverige utsätts för buller där trafiken är huvudorsak. Det vållar hälsoproblem i form av högt blodtryck, koncentrationssvårigheter hos barn och överfrekvens av stroke. Vi måste tänka på detta när vi planerar stadsmiljön framöver. Människor ska kunna förflytta sig på ett bra sätt utan att hälsan riskeras. Det behöver vi från både riksdag och regering jobba mer med.

Så övergår jag till det som är fokus i det här betänkandet, och det handlar om en fossilbränslefri fordonsflotta.

Ser man på utvecklingen historiskt ersatte det här målet ett tidigare mål som vi rödgröna hade. Vi hade ett klimatmål för hela transportsektorn som innebar att senast 2010 skulle utsläppen vara nere i motsvarande maximalt den nivå som rådde 1990. När vi diskuterade klimatåtgärder pratade vi om alla transportslag. Vi diskuterade persontransporter och godstransporter. Jag saknar lite grann det här i dag. Det är inte bara utbyte av bränsle som behövs för att minska oljeberoendet.

I EU finns ett infrastrukturdirektiv som nämns i betänkandet, 214/94. Det handlar om infrastruktur för förnybara drivmedel. Direktivet ska implementeras i medlemsländernas lagstiftning senast 2016. Där har vi en utmaning framför oss.

Det är mycket klokt att man tänker så här: Med den takt som vi hittills har hållit kommer vi inte att nå målen. I EU är direktivet inte i första hand motiverat av klimatskäl utan av försörjningsskäl. Man har funnit att det är väldigt sårbart att vara beroende antingen av Mellanöstern eller Putin för att kunna driva transportsystemen i respektive länder. Vi behöver i större utsträckning kunna klara oss med de bränslen som vi kan alstra på egen hand.

Frågan är då hur detta ska gå till. Som många andra hänvisar jag till den utredning som gjordes av Thomas B Johansson, FFF, *Fossilfrihet på väg*. Det är tydligt att det är tre olika ben som hela omställningen ska stå på. Ett ben är byte av bränsle, och ett annat handlar om att vi måste byta transporter till mer energieffektiva sådana – från väg och flyg till järnväg och sjöfart, eller till cykel om det gäller persontransporter. Det är en helt nödvändig ingrediens för att vi ska minska fossilberoendet. Sedan måste vi också ha mer energieffektiva fordon och en transportsnål samhällsplanering.

Det här är ju inget nytt. Jag vill åter göra en historisk återblick. Det kan låta på Alliansens företrädare som att ni på något sätt kom på och tog initiativ och att ingenting annat hade hänt innan ni regerade. Men när Göran Persson var statsminister tillsatte han en oljekommission. Det fanns en vision om ett grönt folkhem. Det är dags att vi sätter det här i ett större sammanhang. Det handlar inte bara om att fasa ut oljan från transportsektorn, även om det är en stor uppgift i sig, utan det handlar om någonting som kan bidra till nya arbetstillfällen i fordonsindustrin, till infrastruktur och så vidare.

Vad är det då som efterfrågas? Jag har tittat på alla konkreta styrmedel när det gäller pengar till bland annat laddinfrastruktur och bonus–malus. Det är ingen jättestor skillnad mellan vad regeringen föreslår och det som Alliansen företräder. Det man borde säga, och det vi också säger i utskottet baserat bland annat på Trafikanalys, är att det krävs helt nya och mycket tuffare åtgärder för att nå målen.

Vad är det då för åtgärder som kan komma i fråga? Vi noterar att regeringen har tillsatt en utredning om kvotplikt. Utan att vi nu kan säga exakt hur det ska se ut behövs det ett slutdatum för försäljning av fossila drivmedel samt långsiktiga spelregler så att branschen och dess företrädare vet vad som gäller. I dag råder det stor osäkerhet när det gäller

investeringar i förnybart. Olika aktörer, bränsleleverantörer, frågar sig vad de ska investera i eftersom de inte vet vad som gäller mer än ett år i taget. Den osäkerheten måste vi ersätta med ett långsiktigt åtagande så att man vet vad som gäller.

Då kan vi inte satsa på allt. Det är ganska naivt att säga att det får marknaden sköta. Marknaden finns framför allt i städerna där många bor tillsammans. Där kan vi finna både elladdningsmöjligheter, etanol, biogas, kanske vätgas och så vidare. Det är i städerna det är lättast att leva utan att ha egen bil. Däremot kan lanthandeln rimligen inte förväntas ha en uppsättning med sju olika drivmedel. Om vi ska klara av omställningen till förnybara drivmedel behövs därför offentliga insatser, medvetna investeringar och planer så att de förnybara drivmedlen finns där bilen gör störst nytta i människors privata liv.

För egen del är jag mycket nyfiken på vad en kvotpliktsutredning kan leda till. Det system vi haft under många år, där Sverige har en skattenedsättning och behöver lägga mycket energi varje år på att förmå EU att förstå varför förnybara drivmedel inte ska beläggas med koldioxidskatt, håller inte långsiktigt. Det ger inte rätt spelregler. Vi behöver ha ett mer långsiktigt commitment, och då måste hela kedjan fungera.

Det finns en brist på struktur i debatten. Vi kanske diskuterar ett drivmedel, men så finns det inte fordon som passar till det drivmedlet, i alla fall inte fordon som folk har råd att köpa. Vätgas kan vara mycket elegant, men hur många har råd att köpa en vätgasbil? Ibland diskuterar vi bilar som är väldigt bra, men då finns inte drivmedlet spritt över landet.

Ska vi klara omställningen måste vi gallra i rabatten. Inga blommor växer och blir stora om man inte gallrar; det vet alla som håller på med blommor och trädgård. Likadant är det med drivmedlen. Om några av dem ska bli kraftfulla, växa och bli stora, måste vi våga välja ut dem. Vi måste låta hela kedjan fungera, från drivmedel, infrastruktur och pumpar till fordon. Först då kan vi bli det föregångsland som det är regeringens avsikt att vi ska bli när det gäller klimatomställningen.

Vi behöver återta den position som Sverige hade 1972 när vi som första land i världen stod värd för FN:s klimatkonferens, som vi hade tagit initiativ till, eller 1992 när Riokonferensen ägde rum. Då hade Sverige ett högt anseende i klimatfrågorna. Det är dags att vi återtar den positionen.

Anf. 199 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Oskar, tre år, kommer varje arbetsdag med sin pappa till förskolan. Han ställer sig framför en karta och frågar: Vad är det här? Pappan svarar: Det är Danmark. Så lyfter han handen lite åt höger och frågar: Vad är det här? Pappan svarar: Sverige. Oskar lyfter handen ännu lite längre upp och frågar: Vad är det här, pappa? Svaret från pappan är: Det är Sverige. Sedan lyfter han handen så högt upp han kan och frågar: Vad är det här? Och pappan svarar: Det är också Sverige, Oskar.

Därefter gör Oskar så som barn brukar göra. När kompisarna kommer in berättar han om det nya han lärt sig och säger: Det här är Danmark. Och så sträcker han ut händerna allt vad han kan och säger: Det här är Sverige.

Herr talman! De utsträckta små händerna beskriver den utmaning vi står inför, den utmaning som ett avlångt land innebär och som gör att vi i dag måste tänka på att Oskar och hans kompisar ska klara av att resa i det här landet när de ska besöka sina barnbarn. Den utmaning vi står inför är att klara av att skapa ett koldioxidneutralt samhälle.

Den utmaningen kommer att leda till nya jobb och till nya uppfinningar. Det som en gång var skiftnyckeln och som i dag är Spotify är i framtiden kanske bildäcken som solen skiner på samtidigt som batteriet laddas. Vi vet inte i dag exakt vilka de nya uppfinningarna är, men genom politiken kan vi möjliggöra en grön omställning.

Regeringen Löfven har som målsättning en grön omställning där man inte tittar på ett enskilt utgiftsområde och på de enskilda betänkandena utan på hela spektrumet, hela samhällsättagandet. Det gäller allt från energi, klimat, miljö och samhällsekonomi till det internationella samarbete som krävs för att uppnå den gröna omställningen. Utmaningen för oss i dag ligger i att Oskar och hans kompisar ska kunna besöka sina kommande barnbarn som bor i det avlånga land som Sverige är.

I dag, herr talman, presenterade regeringen i vårändringsbudgeten en liten åtgärd i den riktningen. Det gäller klimatinvesteringsstödet till kommunerna och regionerna för att säkra arbetet med att minska klimatutsläppen. Regeringen föreslår i propositionen 125 miljoner för innevarande år och aviserar att det kommer 600 miljoner nästa år. Det är ett litet men viktigt steg för att vi ska uppnå målet om ett koldioxidneutralt samhälle.

Herr talman! Jag vill avslutningsvis yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.
(Applåder)

I detta anförande instämde Leif Pettersson (S).

Anf. 200 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Tack för möjligheten att få ställa en fråga! Jag lyssnade med stort intresse både på föregående anförande av Karin Svensson Smith och på nuvarande av Jasenko Omanovic för att höra om någon av dem skulle nämna it, alltså informationsteknik, som del av lösningen på ett mer transporteffektivt samhälle.

It, informationsteknik, betraktar jag som centerpartist och många med mig, alla moderna människor, som det femte transportslaget vid sidan av de fyra traditionella. It hjälper till med transporteffektiviteten och med logistiklösningar. Den ersätter möten, skapar möten, och den skapar också transportbehov.

Jag måste uttrycka viss förvåning, herr talman, över att de två regeringsföreträdarna så totalt undviker ett av de fem transportslag vi har

ansvar för i trafikutskottet när vi diskuterar minskad klimatpåverkan, ett bättre samhälle och framtiden.

Varför, Jasenko Omanovic, fanns inte it med i den redovisning vi just fick av det som jag tolkar som det statsbärande regeringspartiets ambitioner för transporteffektivitet och minskad klimatpåverkan? Är det en slump eller ett förbiseende? Det här är en teknologi som har stått för en betydande del av vårt lands och Europas tillväxt de senaste 10–15 åren.

Anf. 201 JASENKO OMANOVIC (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Anders Åkesson för frågan. Detta är väldigt bra. Jag minns den tid då jag var nyinflyttad till Sverige och regeringen Persson införde en möjlighet att köpa dator med skattelättnad genom fackförbund. Det har lett till någonting. Som Anders Åkesson beskriver är vi ett ledande land. Det var detta som lade grunden till att alla kunde använda sig av datorer och få en möjlighet att lära sig vad it är.

I dag är it en viktig del av samhället. Vi använder oss av den tekniken dagligen på i princip hela arbetsmarknaden. Vår arbetsmarknad skulle i dag inte kunna fungera utan it. Det är en jätteviktig fråga.

Men en sak som den förra regeringen gjorde kan jag bara beklaga, nämligen att man sa att utbyggnaden av bredband var något som marknaden skulle lösa. Det är en bra målsättning att 90 procent av landet ska ha höghastighetsbredband år 2020, men tyvärr sa man att marknaden skulle lösa det. Det är en liten del som jag tycker att vi kan bli bättre på.

Anf. 202 ANDERS ÅKESSON (C) replik:

Herr talman! Det sista som Jasenko sa vill jag verkligen instämma i. Marknaden löser inte alls allt detta själv. Det var precis därför, herr talman, som den förra regeringen inom ramen för EU:s landsbygdsprogram förhandlade fram ett mycket betydande statsbidrag, 3,25 miljarder kronor, att användas just för fibrering, utbyggnad av fiber, över hela landet. På så sätt skulle man kunna koppla upp Sverige till det moderna och tillgängliga samhälle som jag upplever att både jag och Jasenko Omanovic brinner för, herr talman. Men det vi kan konstatera, herr talman, är att den nuvarande regeringen låter de pengarna ligga och blaska i Bryssel i stället för att ta hem dem. Så var det med den tron på kraft. Det är fråga om en misstro mot marknadskrafter.

Men jag återgår, herr talman, till min ursprungliga fråga. Skattereduktion är inte ett svar på frågan. Varför kunde vi avlyssna två anföranden från företrädare för nuvarande regeringspartier om hur vi klarar klimatutmaningarna, transporteffektiviteten och annat utan att någon av de två hänvisade till att de satte någon som helst förhoppning till transportslaget it? Varför bortsåg man från detta, om man nu tänker framåt? Det framstår som en mycket stor gåta, vid sidan av att nuvarande regering låter betydande belopp ligga i Bryssel till ingen som helst nytta.

Anf. 203 JASENKO OMANOVIC (S) replik:

Herr talman! Jag kan säga till Anders Åkesson att fokus inte låg på it i mitt anförande. It är det transportslag som inte ger upphov till så stora koldioxidutsläpp, vilket var det jag fokuserade på.

Men som sagt är it en viktig faktor. Vi går mot en okänd framtid, och vi vet inte vart uppfinningarna kan leda oss. I den här kammaren sitter nu alla med var sin läsplatta framför sig, och alla har sina handlingar där. För nio år sedan, när jag kom in i riksdagen, låg det massvis med pappershögar i kammaren. Ingen av oss kunde då föreställa sig att vi åtta nio år senare skulle sitta här med läsplattor. Vad kommer riksdagsledamöter att besluta om nio tio år? Vilken utveckling kommer Sverige och världen att ha de kommande nio åren? Det kan vi i dag inte klart förutse, och det är också det som är spännande med it-området. Det finns oanade och enorma utvecklingsmöjligheter på it-området. Det är vi överens om, hoppas jag.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 16 april.)

§ 16 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Skrivelser

2014/15:98 Redovisning av skatteutgifter 2015

2014/15:101 Årsredovisning för staten 2014

2014/15:102 Utvecklingen inom den kommunala sektorn

§ 17 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 14 april

2014/15:504 Laddstolparnas framtid

av Rickard Nordin (C)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2014/15:505 Främjande av de kreativa näringarnas utveckling i Sverige

av Jörgen Warborn (M)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2014/15:506 Döljande av den faktiska energikostnaden

av Cecilie Tenfjord-Toftby (M)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2014/15:507 Radikalisering i svenska kriminalvårdsanstalter

av Anti Avsan (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:508 Kristendomens överlevnad i Mellanöstern
av *Robert Hannah* (FP)
till utrikesminister Margot Wallström (S)

§ 18 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 14 april

2014/15:410 Vårldarsentreprenörerna och kvaliteten
av *Jörgen Warborn* (M)
till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2014/15:411 Assistanshundar i offentliga lokaler
av *Catharina Bråkenhielm* (S)
till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:412 Politiska förutsättningar för ED95
av *Rickard Nordin* (C)
till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

- 2014/15:413 Skärpta straff för så kallade målvakter i bolag**
av *Beatrice Ask* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)
- 2014/15:414 Fler sjuksköterskor i vården**
av *Margareta Cederfelt* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)
- 2014/15:415 Färjetrafik över Kvarken**
av *Edward Riedl* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)
- 2014/15:416 Flygstrategins utformning hos våra nordiska grannar**
av *Edward Riedl* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)
- 2014/15:417 Situationen för hbtq-personer i Palestina**
av *Karin Enström* (M)
till utrikesminister Margot Wallström (S)
- 2014/15:418 Ordning och reda i skönhetsindustrin**
av *Cecilia Widegren* (M)
till statsrådet Gabriel Wikström (S)
- 2014/15:419 Direktiv till flygstrategin**
av *Edward Riedl* (M)
till statsrådet Anna Johansson (S)
- 2014/15:420 Rätten för samkönade par att adoptera internationellt**
av *Robert Hannah* (FP)
till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)
- 2014/15:421 Situationen i Iran för regimkritiska röster**
av *Amineh Kakabaveh* (V)
till utrikesminister Margot Wallström (S)
- 2014/15:422 Kandidatur till FN:s säkerhetsråd**
av *Kerstin Lundgren* (C)
till utrikesminister Margot Wallström (S)
- 2014/15:423 Besöksnäringen**
av *Betty Malmberg* (M)
till närings- och innovationsminister Mikael Damberg (S)
- 2014/15:424 Starkare sammanhållning inom det svensk-finska försvarssamarbetet**
av *Allan Widman* (FP)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

§ 19 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 14 april

- 2014/15:380 Annullering av klimatutsläppsrätter**
av *Karin Svensson Smith* (MP)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:386 Befogenheter för skoterledsvårdar

av *Saila Quicklund* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

den 15 april

2014/15:390 Arbetsförmedlingen och 90-dagarsgarantin

av *Elisabeth Svantesson* (M)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:397 Förbättrat underhåll av våra vägar vintertid

av *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:393 Trafikverkets kommunikation kring färjan mellan Håkansta och Norderön

av *Anna-Caren Säterberg* (S)

till statsrådet Anna Johansson (S)

§ 20 Kammaren åtskildes kl. 19.56.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med § 9 anf. 29 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 12.56,

av talmannen därefter till och med § 12 anf. 109 (delvis),

av förste vice talmannen därefter till och med § 14 anf. 151 (delvis),

av talmannen därefter till och med § 15 anf. 188 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

KATHRIN FLOSSING

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 4 Anmälan om faktapromemoria	3
§ 5 Anmälan om granskningsrapport	3
§ 6 Ärenden för hänvisning till utskott	4
§ 7 Ärenden för bordläggning	4
§ 8 Kultur för alla	4
Kulturutskottets betänkande 2014/15:KrU7	4
Anf. 1 ARON EMILSSON (SD)	4
Anf. 2 PER LODENIUS (C)	6
Anf. 3 ROSSANA DINAMARCA (V)	7
Anf. 4 AZADEH ROJHAN GUSTAFSSON (S)	9
Anf. 5 CECILIA MAGNUSSON (M)	10
Anf. 6 ROSSANA DINAMARCA (V) replik	11
Anf. 7 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	11
Anf. 8 ROSSANA DINAMARCA (V) replik	12
Anf. 9 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	12
Anf. 10 NICLAS MALMBERG (MP)	12
Anf. 11 BENGT ELIASSON (FP)	14
Anf. 12 LARS-AXEL NORDELL (KD)	16
Anf. 13 SARA-LENA BJÄLKÖ (SD)	18
Anf. 14 PETER JOHNSSON (S)	19
Anf. 15 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	20
Anf. 16 PETER JOHNSSON (S) replik	20
Anf. 17 LARS-AXEL NORDELL (KD) replik	21
Anf. 18 PETER JOHNSSON (S) replik	21
Anf. 19 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	22
Anf. 20 PETER JOHNSSON (S) replik	22
Anf. 21 CECILIA MAGNUSSON (M) replik	23
Anf. 22 PETER JOHNSSON (S) replik	23
(Beslut skulle fattas den 16 april.)	23
§ 9 Socialtjänst- och barnfrågor	24
Socialutskottets betänkande 2014/15:SoU10	24
Anf. 23 EMMA HENRIKSSON (KD)	24
Anf. 24 SOFIA FÖLSTER (M)	25
Anf. 25 CHRISTINA ÖSTBERG (SD)	27

Anf. 26 ANDERS W JONSSON (C)	27
Anf. 27 MAJ KARLSSON (V)	29
Anf. 28 BENGT ELIASSON (FP)	30
Anf. 29 YASMINE LARSSON (S).....	32
Anf. 30 STEFAN NILSSON (MP)	34
Anf. 31 BENGT ELIASSON (FP).....	35
(Beslut skulle fattas den 16 april.).....	35
§ 10 Folkhälsofrågor	35
.....	35
Socialutskottets betänkande 2014/15:SoU12	35
Anf. 32 AMIR ADAN (M).....	35
Anf. 33 CHRISTINA ÖSTBERG (SD).....	36
Anf. 34 ANDERS W JONSSON (C)	38
Anf. 35 KARIN RÅGSJÖ (V).....	39
Anf. 36 EMMA CARLSSON LÖFDAHL (FP).....	41
Anf. 37 EMMA HENRIKSSON (KD).....	42
Anf. 38 KARIN RÅGSJÖ (V) replik	44
Anf. 39 EMMA HENRIKSSON (KD) replik	44
Anf. 40 KARIN RÅGSJÖ (V) replik	45
Anf. 41 EMMA HENRIKSSON (KD) replik	45
Anf. 42 LENNART AXELSSON (S)	46
Anf. 43 STEFAN NILSSON (MP)	48
Anf. 44 BENGT ELIASSON (FP)	49
Anf. 45 KARIN RÅGSJÖ (V) replik	51
Anf. 46 BENGT ELIASSON (FP) replik.....	51
Anf. 47 KARIN RÅGSJÖ (V) replik	52
Anf. 48 BENGT ELIASSON (FP) replik.....	52
(Beslut skulle fattas den 16 april.).....	52
§ 11 Bank-, försäkrings-, kreditupplysnings- och AP- fondsfrågor	53
.....	53
Finansutskottets betänkande 2014/15:FiU22	53
Anf. 49 MARIA MALMER STENERGÅRD (M)	53
Anf. 50 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	55
Anf. 51 HÅKAN SVENNELING (V).....	56
Anf. 52 BÖRJE VESTLUND (S).....	59
(forts. § 13).....	61
Ajournering	61
.....	61
Återupptagna förhandlingar	61
.....	61
§ 12 Debatt med anledning av vårpropositionens och vårändringsbudgetens avlämnande	61
.....	61
Anf. 53 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	61
Anf. 54 ULF KRISTERSSON (M) replik	65
Anf. 55 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	65
Anf. 56 ULF KRISTERSSON (M) replik	66
Anf. 57 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik.....	66

Anf. 58 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	66
Anf. 59 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	67
Anf. 60 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	67
Anf. 61 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	67
Anf. 62 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	68
Anf. 63 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	68
Anf. 64 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	69
Anf. 65 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	69
Anf. 66 ERIK ULLENHAG (FP) replik	69
Anf. 67 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	70
Anf. 68 ERIK ULLENHAG (FP) replik	70
Anf. 69 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	71
Anf. 70 JAKOB FORSSMED (KD) replik	71
Anf. 71 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	72
Anf. 72 JAKOB FORSSMED (KD) replik	72
Anf. 73 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	73
Anf. 74 ULF KRISTERSSON (M)	73
Anf. 75 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	76
Anf. 76 ULF KRISTERSSON (M) replik	76
Anf. 77 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	77
Anf. 78 ULF KRISTERSSON (M) replik	77
Anf. 79 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	78
Anf. 80 ULF KRISTERSSON (M) replik	78
Anf. 81 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	78
Anf. 82 ULF KRISTERSSON (M) replik	79
Anf. 83 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	79
Anf. 84 ULF KRISTERSSON (M) replik	80
Anf. 85 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	80
Anf. 86 ULF KRISTERSSON (M) replik	81
Anf. 87 ULLA ANDERSSON (V) replik	81
Anf. 88 ULF KRISTERSSON (M) replik	82
Anf. 89 ULLA ANDERSSON (V) replik	82
Anf. 90 ULF KRISTERSSON (M) replik	82
Anf. 91 OSCAR SJÖSTEDT (SD)	83
Anf. 92 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	85
Anf. 93 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	86
Anf. 94 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	86
Anf. 95 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	87
Anf. 96 JANINE ALM ERICSON (MP)	87
Anf. 97 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	89
Anf. 98 JANINE ALM ERICSON (MP) replik	89

Anf. 99	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	90
Anf. 100	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	90
Anf. 101	ERIK ULLENHAG (FP) replik	90
Anf. 102	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	91
Anf. 103	ERIK ULLENHAG (FP) replik	91
Anf. 104	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	91
Anf. 105	JAKOB FORSSMED (KD) replik	91
Anf. 106	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	92
Anf. 107	JAKOB FORSSMED (KD) replik	92
Anf. 108	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	93
Anf. 109	EMIL KÄLLSTRÖM (C)	93
Anf. 110	ULLA ANDERSSON (V) replik	96
Anf. 111	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	96
Anf. 112	ULLA ANDERSSON (V) replik	97
Anf. 113	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	97
Anf. 114	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	98
Anf. 115	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	98
Anf. 116	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	99
Anf. 117	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	99
Anf. 118	ULLA ANDERSSON (V)	99
Anf. 119	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	102
Anf. 120	ULLA ANDERSSON (V) replik	103
Anf. 121	EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	103
Anf. 122	ULLA ANDERSSON (V) replik	103
Anf. 123	ERIK ULLENHAG (FP) replik	104
Anf. 124	ULLA ANDERSSON (V) replik	104
Anf. 125	ERIK ULLENHAG (FP) replik	105
Anf. 126	ULLA ANDERSSON (V) replik	106
Anf. 127	JAKOB FORSSMED (KD) replik	106
Anf. 128	ULLA ANDERSSON (V) replik	106
Anf. 129	JAKOB FORSSMED (KD) replik	107
Anf. 130	ULLA ANDERSSON (V) replik	107
Anf. 131	ERIK ULLENHAG (FP)	108
Anf. 132	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	111
Anf. 133	ERIK ULLENHAG (FP) replik	111
Anf. 134	Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S) replik	112
Anf. 135	ERIK ULLENHAG (FP) replik	112
Anf. 136	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	113
Anf. 137	ERIK ULLENHAG (FP) replik	113
Anf. 138	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	114
Anf. 139	ERIK ULLENHAG (FP) replik	114
Anf. 140	ULLA ANDERSSON (V) replik	114
Anf. 141	ERIK ULLENHAG (FP) replik	115
Anf. 142	ULLA ANDERSSON (V) replik	115
Anf. 143	ERIK ULLENHAG (FP) replik	116
Anf. 144	JAKOB FORSSMED (KD)	116
§ 13	(forts. från § 11) Bank-, försäkrings-, kreditupplysnings- och AP-fondsfrågor (forts. FiU22)	119
Anf. 145	HÅKAN SVENNELING (V) replik	119

Anf. 146 BÖRJE VESTLUND (S) replik	120
Anf. 147 HÅKAN SVENNELING (V) replik	120
Anf. 148 BÖRJE VESTLUND (S) replik	121
(Beslut skulle fattas den 16 april.).....	121

§ 14 Infrastrukturplanering

.....	121
Trafikutskottets betänkande 2014/15:TU9	121
Anf. 149 KARIN SVENSSON SMITH (MP).....	121
Anf. 150 PIA NILSSON (S).....	124
Anf. 151 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	127
Anf. 152 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik	130
Anf. 153 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik.....	130
Anf. 154 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik	131
Anf. 155 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik.....	131
Anf. 156 PIA NILSSON (S) replik	131
Anf. 157 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik.....	132
Anf. 158 PIA NILSSON (S) replik	132
Anf. 159 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik.....	133
Anf. 160 ANDERS ÅKESSON (C)	133
Anf. 161 EMMA WALLRUP (V).....	136
Anf. 162 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik	138
Anf. 163 EMMA WALLRUP (V) replik	139
Anf. 164 KARIN SVENSSON SMITH (MP) replik	139
Anf. 165 EMMA WALLRUP (V) replik	140
Anf. 166 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik.....	140
Anf. 167 EMMA WALLRUP (V) replik	141
Anf. 168 JESSICA ROSENCRANTZ (M) replik.....	141
Anf. 169 EMMA WALLRUP (V) replik	142
Anf. 170 SAID ABDU (FP)	142
Anf. 171 ROBERT HALEF (KD).....	143
Anf. 172 PER KLARBERG (SD)	145
Anf. 173 EDWARD RIEDL (M)	146
Anf. 174 PIA NILSSON (S) replik	147
Anf. 175 EDWARD RIEDL (M) replik	148
Anf. 176 PIA NILSSON (S) replik	148
Anf. 177 EDWARD RIEDL (M) replik	149
Anf. 178 BORIANA ÅBERG (M).....	149
Anf. 179 LEIF PETTERSSON (S).....	151
Anf. 180 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	151
Anf. 181 LEIF PETTERSSON (S) replik	152
Anf. 182 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	152
Anf. 183 LEIF PETTERSSON (S) replik	153
Anf. 184 EDWARD RIEDL (M) replik	153
Anf. 185 LEIF PETTERSSON (S) replik	154
Anf. 186 EDWARD RIEDL (M) replik	155
Anf. 187 LEIF PETTERSSON (S) replik	155
(Beslut skulle fattas den 16 april.).....	155

§ 15 Fordons- och vägtrafikfrågor

.....	156
Trafikutskottets betänkande 2014/15:TU10	156

Anf. 188 STEN BERGHEDEN (M)	156
Anf. 189 JIMMY STÅHL (SD)	158
Anf. 190 ANDERS ÅKESSON (C)	158
Anf. 191 EMMA WALLRUP (V).....	160
Anf. 192 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	162
Anf. 193 EMMA WALLRUP (V) replik	162
Anf. 194 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	162
Anf. 195 EMMA WALLRUP (V) replik	163
Anf. 196 SAID ABDU (FP).....	163
Anf. 197 ROBERT HALEF (KD).....	164
Anf. 198 KARIN SVENSSON SMITH (MP).....	165
Anf. 199 JASENKO OMANOVIC (S)	167
Anf. 200 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	168
Anf. 201 JASENKO OMANOVIC (S) replik.....	168
Anf. 202 ANDERS ÅKESSON (C) replik.....	169
Anf. 203 JASENKO OMANOVIC (S) replik.....	169
(Beslut skulle fattas den 16 april.).....	169
§ 16 Bordläggning	170
§ 17 Anmälan om interpellationer	170
§ 18 Anmälan om frågor för skriftliga svar	170
§ 19 Anmälan om skriftliga svar på frågor	171
§ 20 Kammaren åtskildes kl. 19.56.	172

Tryck: Elanders, Vällingby 2015